

ทัศนคติของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก
ในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
(ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542

พันตำรวจโท เจริญศักดิ์ บุตรไทย

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยามหาบัณฑิต

สาขาวิชาสังคมวิทยา ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

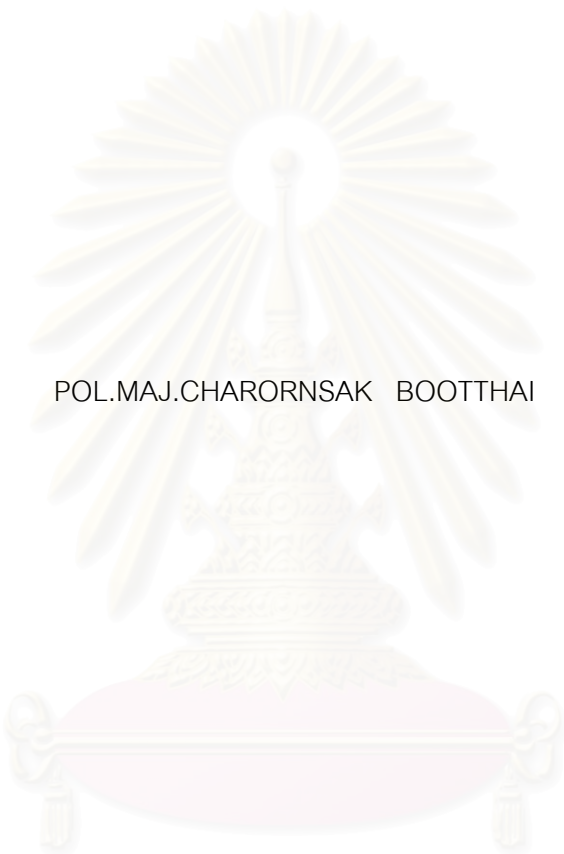
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-974-03-1254-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE ATTITUDE OF LAW ENFORCEMENT PERSONNEL DEALING WITH CHILDREN
IN CRIMINAL CASES ACCORDING TO THE CRIMINAL PROCEDURE CODE
REVIED IN 1998 (REV.20)

POL.MAJ.CHARORNSAK BOOTTHAI

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Sociology

Department of Sociology and Anthropology

Faculty of Political Science

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-03-1254-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ทัศนคติของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการ สอบสวนเด็กในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542
โดย	พินิตำรวจตรีเจริญศักดิ์ บุตรไทย
ภาควิชา	สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีคณะรัฐศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยวัฒน์ คำชู)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.งามพิศ สัตย์สงวน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สุพัตรา สุภาพ)

เจริญศักดิ์ บุตรไทย ,พ.ต.ต. : ทศนคติของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย ว่าด้วยการสอบสวนเด็กในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542 . (THE ATTITUDE OF LAW ENFORCEMENT PERSONNEL DEALING WITH CHILDREN IN CRIMINAL CASES ACCORDING TO THE CRIMINAL PROCEDURE CODE REVIED IN 1998 (REV.20) .) อ.ที่ปรึกษา : อาจารย์ จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย , จำนวนหน้า 210 หน้า. ISBN 974-03-1254-3

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กกับการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542 เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้ และเพื่อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายฉบับดังกล่าวเพื่อให้มีความเหมาะสมกับสังคมในปัจจุบันมากขึ้น เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการคุ้มครองสิทธิเด็ก โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและประเมินผลอย่างเป็นระบบโดยใช้เทคนิควิจัยทั้งในเชิงปริมาณ ได้แก่การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) จำนวน 220 ชุดกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา และการวิจัยทางมานุษยวิทยา (Anthropological field research) เพื่อรวบรวมข้อมูลในเชิงคุณภาพ โดยเลือกใช้วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข่าวสำคัญ (Key Informants) จำนวน 10 คน สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณเมื่อรวบรวมข้อมูลได้แล้วจะนำมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) การหาค่าร้อยละ การหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean) และทำการพิสูจน์สมมติฐานโดยพิจารณาจากความเป็นอิสระระหว่างตัวแปรโดยใช้การทดสอบค่า Chi-Square ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และหาค่า GAMMA เพื่อดูทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรทั้งสอง โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences – SPSS for Windows) และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรทั้งหมดได้แก่ สถานภาพการมีบุตร สายอาชีพที่ปฏิบัติหน้าที่ ประสบการณ์ทำงานในสายอาชีพ ประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมาย ทัศนคติต่อความยุ่งยากและซับซ้อนของกฎหมายมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีต่อการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้

ภาควิชา	สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา	ลายมือชื่อนิสิต
สาขาวิชา	สังคมวิทยา	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ปีการศึกษา	2544	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

4281119724 : MAJOR SOCIOLOGY AND ANTHROPOLOGY

KEY WORD : ATTITUDE / PERSONNEL CONCERNING / LAW ENFORCEMENT / CHILD INVESTIGATION

CHARORNSAK BOOTTHAI. POL.MAJ. : THESIS TITLE (THE ATTITUDE OF LAW ENFORCEMENT PERSONNEL DEALING WITH CHILDREN IN CRIMINAL CASES ACCORDING TO THE CRIMINAL PROCEDURE CODE REVIED IN 1998 (REV.20)) THESIS ADVISOR : JUTHARAT UA-AMNOEY , PAGES 210 pp. ISBN 974-03-1254-3

The objective of this research was to study about the attitude of personnel concerning to law enforcement as child investigation of criminal law : by the statute of criminal procedure code revision in 1998 (Rew.20) for knowing the problems of and obstacles which aren't suitable for operational of personnel concerning to law enforcement as child investigation of criminal law and gave recommendation to improve this law for suitable of present society. The researcher collected data and evaluated in systematic by using the quantitative research method by distributing 220 questionnaires with the population sampling and used the anthropological field research method to collect the qualitative data by using in-depth interview with 10 key informants. For the quantitative data, the researcher analyzed data by using statistic method with frequency, percentage, mean and proved the hypotheses by using chi-square with a significant level at 0.05 and using GAMMA value to find the direction of relation between two variables and analyzed the qualitative data by content analysis.

The research found that the personnel concerning to law enforcement as child investigation of criminal law who had child, different roles in concerning, more experiences in career, more experiences in work concerning the child, the knowledge about the law enforcement of criminal procedure code revision in 1998 and the attitude to the complexity of this law are related with the attitude to this law enforcement.

Department	Sociology and Anthropology	Student ' s signature
Field of Study	Sociology	Advisor ' s signature
Academic Year	2001	Co-advisor ' s signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์ช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่าน ซึ่งใคร่ขอกล่าววามไว้เป็นเกียรติ ณ ที่นี้ รองศาสตราจารย์ สุพัตรา สุภาพ อดีตหัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา และ อาจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส ได้ให้โอกาสแก่ลูกศิษย์ในการเข้ามาศึกษาในสถาบันแห่งนี้ อีกทั้งให้คำปรึกษา คำแนะนำ ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยในการเขียนวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ อาจารย์ จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ช่วยประสาทวิชาความรู้ทางวิชาการ การสนับสนุนให้กำลังใจและดูแลเอาใจใส่ในทุกๆ ด้าน จนผู้วิจัยรู้สึกเป็นพระคุณอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ดร.งามพิศ สัตย์สงวน ซึ่งเป็นประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความเมตตาให้คำแนะนำเพิ่มเติม เพื่อให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น คณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสาทวิชาความรู้อันมีค่ายิ่งแก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา หน่วยงาน ทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม และให้สัมภาษณ์เชิงลึก ทำให้ผู้วิจัย ได้ข้อมูลในการวิจัยที่สมบูรณ์ ขอขอบคุณ นางสาวรัชนีวรรณ ศรีวิเศษ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ แนะนำในด้านต่างๆ ในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้จนสำเร็จ และเพื่อนร่วมรุ่นทุกท่านที่ได้ร่วมทุกข์ ร่วมสุข และให้กำลังใจตลอดมา ขอขอบคุณ ร้อยตำรวจโทหญิง จิตติมา ธงไชย ที่ช่วยเหลือในด้านข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอขอบคุณครอบครัวของผู้วิจัยที่ตลอดมาให้ความสนับสนุนในด้านต่างๆ และเป็นแรงผลักดันให้ผู้วิจัยมีกำลังใจในการศึกษาจนสำเร็จ

ความดีของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอมอบให้แก่บุคคลดังกล่าวข้างต้นทุกท่าน ส่วนข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรับด้วยความเต็มใจเป็นอย่างยิ่ง

พันตำรวจตรี เจริญศักดิ์ บุตรไทย

พฤษภาคม 2545

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ณ
บทที่	
1.บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหาวิจัย	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
2.แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิเด็กในกระบวนการยุติธรรม.....	6
2.1.1 นิยามความหมายของคำว่า “เด็ก” และ “เยาวชน”	6
ตามกฎหมาย	
2.1.2 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก	6
(Convention on the rights of the child)	
2.1.3 สาระสำคัญของสิทธิเด็กในอนุสัญญา.....	7
2.1.4 มาตรฐานการปฏิบัติต่อเด็กที่ถูกกล่าวหา	9
ว่ากระทำความผิดตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก	
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการสอบสวน	15
2.3 แนวคิดและเหตุผลของมาตรการคุ้มครองเด็กในการสอบปากคำ.....	20
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับกฎหมายที่จะใช้บังคับในการ	22
สอบปากคำเด็กที่มีอายุไม่เกิน 18 ปี	
2.5 ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติ	31
แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	
(ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542	
2.6 แนวคิดของสังคมที่มีต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด.....	46

2.7 ทฤษฎีทางทัศนคติ	48
งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง	52
ผลงานวิจัยในประเทศไทย	52
ผลงานวิจัยต่างประเทศ	61
กรอบในการวิจัย	65
สมมติฐานในการวิจัย	66
นิยามศัพท์ทั่วไปในการวิจัย	67
นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการในการวิจัย	68
การวัดตัวแปร	71
3.วิธีดำเนินการวิจัย	75
รูปแบบในการวิจัย	75
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	75
ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา	75
วิธีการวิจัย	76
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	76
การทดสอบความน่าเชื่อถือและความสมบูรณ์ของข้อมูล	77
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	82
การวิเคราะห์ข้อมูล	84
4.การพิสูจน์สมมติฐานและการอภิปรายผลการวิจัย	87
ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	87
การสัมภาษณ์เจาะลึก	111
5. การพิสูจน์สมมติฐานและอภิปรายผลการวิจัย	152
6.บทสรุปและข้อเสนอแนะ	174
สรุปผลการวิจัย	174
ปัญหาที่พบในการวิจัย	178
ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ	179
ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ	180
รายการอ้างอิง	184
ภาคผนวก	196
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	210

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 1 : ผลการทดสอบความน่าเชื่อถือของมาตรวัดตัวแปรความรู้ความเข้าใจ ในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542	79
ตารางที่ 2 : ผลการทดสอบความน่าเชื่อถือของมาตรวัดตัวแปรทัศนคติ ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีต่อความยุ่งยากซับซ้อน ของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542	80
ตารางที่ 3 : ผลการทดสอบความน่าเชื่อถือของมาตรวัดตัวแปรทัศนคติ ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีต่อการบังคับใช้ กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542	81
ตารางที่ 4 : แสดงช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่าง	87
ตารางที่ 5 : แสดงเพศของกลุ่มตัวอย่าง	88
ตารางที่ 6 : แสดงสถานภาพสมรสของกลุ่มตัวอย่าง	88
ตารางที่ 7 : แสดงสถานภาพการมีบุตรของกลุ่มตัวอย่าง	89
ตารางที่ 8 : แสดงสายงานในการปฏิบัติหน้าที่ของกลุ่มตัวอย่าง	89
ตารางที่ 9 : แสดงประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ในสายอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง	90
ตารางที่ 10 : แสดงประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก	90
ตารางที่ 11 : แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการตอบของกลุ่มตัวอย่างในตัวแปรความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์ และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กตามพระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542	91

ตารางที่ 12 :	แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	94
	ของการตอบของกลุ่มตัวอย่างในตัวแปรทัศนคติของบุคลากร ที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีต่อความยุ่งยากซับซ้อนของ กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก : ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542	
ตารางที่ 13 :	แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	103
	ของการตอบของกลุ่มตัวอย่างในตัวแปรทัศนคติของบุคลากร ที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการ สอบสวนเด็กตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542	
ตารางที่ 14 :	สรุปผลการพิสูจน์สมมติฐานโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก	151
ตารางที่ 15 :	แสดงการแจกแจงความถี่ระหว่างตัวแปรสถานภาพการมีบุตร	154
	ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กกับตัวแปรทัศนคติ ต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก	
ตารางที่ 16 :	แสดงการแจกแจงความถี่ระหว่างตัวแปรสายงานที่ปฏิบัติหน้าที่	157
	ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กกับตัวแปรทัศนคติ ต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก	
ตารางที่ 17 :	แสดงการแจกแจงความถี่ระหว่างตัวแปรประสบการณ์	161
	ทำงานในสายอาชีพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กกับตัวแปร ทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากร	
ตารางที่ 18 :	แสดงการแจกแจงความถี่ระหว่างตัวแปรประสบการณ์ทำงาน	164
	ที่เกี่ยวข้องกับเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กกับตัวแปร ทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก	
ตารางที่ 19 :	แสดงการแจกแจงความถี่ระหว่างตัวแปรความรู้ความเข้าใจ	167
	ในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กกับตัวแปรทัศนคติ ต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของ	

ตาราง

หน้า

ตารางที่ 20 : แสดงการแจกแจงความถี่ระหว่างตัวแปรทัศนคติ _____170

ต่อความยุ่งยากซับซ้อนของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก
ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กกับตัวแปรทัศนคติ
ต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากร

ตารางที่ 21 : สรุปผลการพิสูจน์สมมติฐาน _____173

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหาวิจัย

เด็กเป็นวัยที่อ่อนแอทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ขาดประสบการณ์ และยังไม่สามารถคุ้มครองตนเองได้อย่างเต็มที่ สิ่งเหล่านี้จึงเป็นแรงผลักดันให้มีการร่างอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กโดยองค์การสหประชาชาติเพื่อเป็นหลักประกันและให้ความคุ้มครองแก่เด็ก ซึ่งอนุสัญญานี้ถือว่าเป็นเสาหลักแห่งสิทธิเด็ก โดยประเทศไทยได้ให้ความสำคัญและได้ลงนามเป็นภาคีแล้ว เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2535 ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ได้ให้ความสำคัญแก่เด็ก โดยได้กำหนดสิทธิที่เด็กควรจะได้รับตามกฎหมายในด้านต่าง ๆ ไว้หลายประการ แต่เนื่องจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มีอยู่ในชั้นสอบสวนและชั้นพิจารณาคดีของศาล สำหรับเด็กที่เป็นผู้เสียหาย หรือตกเป็นเหยื่อของการถูกระงับทำทารุณกรรมต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ในอดีตไม่เหมาะสมที่จะปฏิบัติต่อเด็ก และยังไม่สามารถคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและสวัสดิภาพของเด็กผู้ซึ่งสมควรได้รับการพิทักษ์ปกป้องดูแลเป็นพิเศษได้อย่างสมบูรณ์เท่าที่ควร โดยแต่เดิมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้กำหนดวิธีปฏิบัติในการถามปากคำเด็กในฐานะต่าง ๆ เช่นเดียวกับการปฏิบัติต่อผู้ใหญ่ แต่เนื่องจากเด็กนั้นมีสภาพความแตกต่างจากผู้ใหญ่ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ สติปัญญา และอารมณ์ ประกอบกับพนักงานสอบสวนยังมีความชำนาญในด้านจิตวิทยาเด็กไม่เพียงพอ ดังนั้น การปฏิบัติต่อเด็กในการสอบปากคำเช่นเดียวกับการปฏิบัติต่อผู้ใหญ่ จึงส่งผลกระทบต่อจิตใจของเด็กและส่งผลให้การสอบสวนเพื่อค้นหาความจริงคลาดเคลื่อนไป และสำหรับการสืบพยานในชั้นศาลนั้น นอกจากเด็กจะต้องเผชิญหน้ากับจำเลยในห้องพิจารณาและตอบคำถามซ้ำกับในชั้นสอบสวนเสมือนหนึ่งต้องตกเป็นเหยื่อซ้ำอีกครั้งหนึ่ง และคำถามที่ใช้ถามเด็กยังอาจเป็นคำถามตอกย้ำจิตใจของเด็กซึ่งบอบช้ำให้เลวร้ายยิ่งขึ้น และส่งผลให้ข้อเท็จจริงที่ได้จากการสืบพยานคลาดเคลื่อนไปเช่นกัน เพื่อให้ความคุ้มครองและป้องกันความเสียหายต่อจิตใจของเด็กในการค้นหาความจริงในคดีอาญา รัฐสภาจึงได้แก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดวิธีการในการสอบสวนเด็กมีอายุไม่เกินสิบแปดปี ทั้งในฐานะที่เด็กเป็นผู้ต้องหา ผู้เสียหาย พยาน ว่าจะต้องมีบุคคลที่เข้าร่วมในการสอบสวน โดยประกอบด้วย พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ นักสังคมสงเคราะห์หรือนักจิตวิทยา หน่วยงาน หรือบุคคลที่เด็กร้องขอต่อพนักงานสอบสวนให้อยู่ด้วยในการสอบสวน โดยให้จัด สถานที่

ที่เป็นสัดส่วนโดยเฉพาะ และในการสอบสวนต้องบันทึกภาพและเสียงในขณะทำการ สอบสวนได้ด้วย โดยกฎหมายฉบับดังกล่าวให้มีผลบังคับใช้เมื่อพ้นกำหนด 1 ปีนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 15 กันยายน 2543 เป็นต้นไป

ซึ่งตามเจตนารมณ์ของกฎหมายดังกล่าวที่มีการเปลี่ยนแปลงโดยให้มีบุคลากรดังกล่าวข้างต้นเข้าร่วมในการสอบสวนด้วยนั้น ก็เพื่อให้ความคุ้มครองและป้องกันความเสียหายต่อจิตใจของเด็กทุกฐานะในการค้นหาความจริงในคดีอาญา เพื่อนำความข้อความจริงที่ไม่บิดเบือนดังกล่าวมาขึ้นสู่การพิจารณาในชั้นศาลต่อไป เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย แต่ในทางปฏิบัติแม้กฎหมายฉบับนี้จะได้บังคับใช้มาระยะหนึ่งแล้วก็ตาม ในการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายดังกล่าวข้างต้นนั้น ยังมีปัญหาและอุปสรรคด้านความพร้อมอีกมากมาย ซึ่งสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคในด้านสถานที่และอุปกรณ์
2. ปัญหาและอุปสรรคในด้านทักษะและความพร้อมของบุคลากร
3. ปัญหาและอุปสรรคในด้านความร่วมมือกันแบบสหวิชาชีพ
4. ปัญหาและอุปสรรคในด้านทัศนคติของบุคลากรต่างหน่วยงานกัน
5. ปัญหาและอุปสรรคในด้านการปฏิบัติตามข้อกฎหมาย
6. ปัญหาในการเดินทางและยานพาหนะ
7. ปัญหาช่วงเวลาในการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่าย
8. ปัญหาการประสานงานกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
9. ปัญหาค่าตอบแทนในการปฏิบัติงาน

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทราบทัศนคติของบุคลากรที่เกี่ยวข้องซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เป็นพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หนายความ นักจิตวิทยา และนักสังคมสงเคราะห์ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในเขตกรุงเทพมหานคร ต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการ สอบสวนเด็กในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542 นี้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นประโยชน์ในการที่จะแก้ไข ปัญหาข้อขัดข้องต่างๆ และเพื่อได้วิธีการเหมาะสมและชัดเจนเพื่อที่จะให้การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวมีความสมบูรณ์เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสิทธิเด็กในทุกฐานะตามเจตนารมณ์ของกฎหมายดังกล่าวต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

ในการศึกษาทัศนคติของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542 มีวัตถุประสงค์อยู่ 5 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาทัศนคติของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กในคดีอาญา
2. เพื่อทราบถึงภูมิหลังของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กในคดีอาญา
3. เพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก
4. เพื่อทราบวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมและชัดเจนในการสอบสวนเด็กให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก
5. เพื่อทราบถึงแนวความคิดที่จะปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงของประเทศไทย

3. ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตในการศึกษาวิจัยเฉพาะกลุ่มประชากรในเขตกรุงเทพมหานครอันได้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พ.ศ.2542 อันประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เป็นพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ทนายความ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เป็นพนักงานสอบสวน โดยจะทำการศึกษาจากกลุ่มประชากรที่เป็นพนักงานสอบสวน ระดับ สัญญาบัตร 1 สัญญาบัตร 2 และสัญญาบัตร 3 ที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำสถานีตำรวจนครบาล จำนวน 60 คน
2. พนักงานอัยการ จะทำการศึกษาพนักงานอัยการที่ประจำอยู่ที่สำนักงานอัยการสูงสุด จำนวน 50 คน

3. หน่วยงาน จะทำการศึกษาจากหน่วยงานที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ หน่วยงาน จำนวน 60 คน

4. นักจิตวิทยาที่สังกัดโรงพยาบาลที่สังกัดในกระทรวงสาธารณสุข และองค์กร เอกชนที่ผ่านการอบรมและขึ้นทะเบียนกับกระทรวงยุติธรรม และนักสังคมสงเคราะห์ที่สังกัดกอง คุ่มครองสวัสดิภาพเด็ก สถานแรกรับเด็กหญิงบ้านพญาไท บ้านพักเด็กและครอบครัวภายในสถาน สงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี กรมประชาสงเคราะห์ และองค์กรเอกชนที่ผ่านการอบรมและขึ้น ทะเบียนกับกระทรวงยุติธรรม รวมจำนวน 80 คน

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงทัศนคติของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กต่อการบังคับใช้ กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก
2. เพื่อทราบถึงภูมิหลังของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กต่อการบังคับใช้ กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กในคดีอาญา
3. เพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตาม เจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก
4. เพื่อทราบวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมและชัดเจนในการสอบสวนเด็กให้เป็นไปตาม เจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก
5. เพื่อทราบถึงแนวความคิดที่จะปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กให้ เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงของประเทศไทย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง “ทัศนคติของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542” ได้นำแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้ประกอบการศึกษา เพื่อสนับสนุนการวิจัยและสร้างความชัดเจนสำหรับกรอบการวิจัย มีดังต่อไปนี้

1.แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิเด็กในกระบวนการยุติธรรม

1.1 นิยามความหมายของคำว่า “เด็ก” และ “เยาวชน” ตามกฎหมาย

1.2 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the rights of the child)

1.3 สาระสำคัญของสิทธิเด็กในอนุสัญญา

1.4 มาตรฐานการปฏิบัติต่อเด็กที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดตาม

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

2. แนวคิดเกี่ยวกับการสอบสวน

3.แนวคิดและเหตุผลของมาตรการคุ้มครองเด็กในการสอบปากคำ

4.แนวคิดเกี่ยวกับกฎหมายที่จะใช้บังคับในการสอบปากคำเด็กที่มีอายุไม่เกิน 18 ปี

5.ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542

6.แนวคิดของสังคมที่มีต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

7.ทฤษฎีทางทัศนคติ

1.แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิเด็กในกระบวนการยุติธรรม

1.1 นิยามความหมายของคำว่า “เด็ก” และ “เยาวชน”

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานฉบับปีพุทธศักราช 2525 นิยามคำว่า “เด็ก” หมายถึง ผู้ที่มีอายุไม่เกิน 14 ปีบริบูรณ์

ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2534 นิยามคำว่า “เด็ก” หมายถึง บุคคลที่มีอายุเกิน 7 ปีแต่ไม่ถึง 14 ปีบริบูรณ์ และ “เยาวชน” หมายถึง บุคคลที่มีอายุเกินกว่า 14 ปีบริบูรณ์แต่ไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์

ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542 ในการถามปากคำเด็กในคดีอาญาและการสืบพยานเด็ก ในฐานะผู้เสียหาย ผู้ต้องหา พยาน โดยกำหนดอายุไม่เกิน 18 ปี

1.2 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the rights of the child)

(เจนีวา ไรต์ส คองเวนชัน, 2543)

ในอดีต แนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิของเด็กในระดับนานาชาตินั้น ได้เริ่มมีขึ้นตั้งแต่ครั้งที่มีปฏิญญาเจนีวา พ.ศ.2467 (Geneva Declaration of 1924) ซึ่งร่างขึ้นโดยสหภาพระหว่างประเทศเพื่อกองทุนช่วยเหลือเด็ก (Save the Children Fund International Union) และได้รับการนำเข้าสู่การพิจารณาภายในกรอบของสันนิบาตชาติ (League of Nations) จนกระทั่งในปีต่อ ๆ มา ก็ขยายออก จนกลายเป็นพื้นฐานของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเยาวชน เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ.2502 ซึ่งสมัชชาใหญ่องค์การสหประชาชาติได้มีมติเป็นเอกฉันท์ยอมรับและออกประกาศชี้แจงเรื่องสิทธิซึ่งเด็กทุกคนพึงได้รับ โดยไม่มีการยกเว้นแต่ประการใดตามข้อตกลงระหว่างประเทศ ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กพึงมีชีวิตวัยเยาว์ที่เป็นสุขทั้งต่อตนเองและต่อสังคมที่ตนอาศัยอยู่ด้วย อย่างไรก็ตาม แม้ปฏิญญาเจนีวา พ.ศ.2467 (1924) จะได้วางหลักการห้าประการสำหรับสวัสดิภาพและการคุ้มครองพิทักษ์เด็ก และได้รับการทบทวนเพิ่มเติมในปี พ.ศ.2491 จนกลายเป็นหลักการพื้นฐานสิบประการในปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก พ.ศ.2502 (1959) ก็ตาม แต่การให้ความคุ้มครองพิทักษ์สิทธิเด็กก็คงเป็นเพียงพันธกรณีทางกฎหมายอย่างอ่อน (Soft Law) เท่านั้น ซึ่งหมายถึงว่า สถานะทางกฎหมายของปฏิญญาดังกล่าวมี คำบังคับทางกฎหมายอย่างอ่อน (Soft Law) เท่านั้น ซึ่งหมายถึงว่า สถานะทาง

กฎหมายของปฏิญญาดังกล่าวมีคำบังคับทางกฎหมายน้อยมาก กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ปฏิญญาดังกล่าวมีลักษณะเป็นเพียง คำประกาศหลักการทั่วไปที่ประเทศต่าง ๆ ยอมรับ แต่ไม่กำหนดข้อผูกพันที่จะต้องปฏิบัติตาม โดยเหตุนี้ แม้รัฐต่าง ๆ จะได้ให้การสนับสนุนปฏิญญาเช่นนี้ด้วยการแสดงออกทางวาจา หรือลายลักษณ์อักษรในหลักการกว้าง ๆ ก็ตาม ก็หาไม่ผลทางกฎหมายให้รัฐที่สนับสนุนหลักการดังกล่าวจำต้องปฏิบัติให้เกิดผลในประเทศของตนไม่ จึงมักปรากฏว่ามีการละเมิดสิทธิเด็กและมีการให้ความคุ้มครองพิทักษ์เด็กอย่างผิวเผินเท่านั้นในหลายรัฐ

ดังนั้น ความจำเป็นที่จะต้องคุ้มครองพิทักษ์สิทธิเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ ในฐานะที่สิทธิเด็กเป็นสิทธิมนุษยชน (Human Rights) ด้วย จึงเป็นสิ่งที่เร่งด่วนและไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ แม้ว่าจะมีทั้งปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก พ.ศ.2502 (1959) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน พ.ศ.2491 (1948) และข้อสัญญาระหว่างประเทศต่าง ๆ (The International Covenants) เกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอีก 2 ฉบับ ซึ่งได้รับการรับรองจากที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ.2509 (1966) คือ ข้อสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights) ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 3 มกราคม พ.ศ.2519 (1976) และข้อสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมือง และทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights) ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม พ.ศ.2519 (1976) พร้อมทั้งเอกสารอื่น ๆ เพื่อการเสริมและพิทักษ์สิทธิมนุษยชนอีกหลายฉบับติดตามมาก็ตาม แต่การพิทักษ์สิทธิมนุษยชนก็ยังคงมีข้อจำกัดอยู่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำไปปฏิบัติ (Implementation) ทั้งนี้ เนื่องจากรัฐต่าง ๆ ยังคงยึดถืออำนาจอธิปไตยของตนไว้อย่างเหนียวแน่น การจัดทำตัวบทกฎหมายระหว่างประเทศเพื่อการพิทักษ์สิทธิมนุษยชนและสิทธิเด็กจึงเป็นวิธีการที่เหมาะสมในการจำกัดอำนาจอธิปไตยของรัฐต่าง ๆ เข้ามาอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์มาตรฐานสากลในการให้ความคุ้มครองพิทักษ์สิทธิเด็ก

1.3 สาระสำคัญของสิทธิเด็กในอนุสัญญา

(กมลินทร์ พินิจกุลดล, 2540)

สิทธิเด็กเป็นเรื่องที่ได้รับความสนใจมากจากทั่วโลก เด็กเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญ ซึ่งสมควรได้รับการปกป้อง คุ้มครอง ดูแล และพัฒนาให้เจริญเติบโตทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างมีศักยภาพ แต่ในความเป็นจริงแล้ว สภาพปัญหาทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมที่ปรากฏอยู่ทั่วโลกเป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิเด็กในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เด็กที่ถูกนำไปแสวงหา

ประโยชน์ทางเศรษฐกิจและถูกใช้แรงงาน เด็กที่ถูกชักจูงหรือบีบบังคับให้ค้าประเวณีหรือการกระทำอื่น ๆ เกี่ยวกับเพศหรือสิ่งลามกอนาจาร เด็กที่ถูกเกณฑ์เข้าประจำในกองทัพ หรือให้มีส่วนร่วมในกรณีพิพาทกันด้วยอาวุธ เด็กเร่ร่อน เด็กที่ได้รับสารอาหารไม่เพียงพอ เด็กที่ได้รับหรือป่วยจาก เชื้อโรคเอดส์ เด็กที่ได้รับการทรมาน ถูกปฏิบัติหรือลงโทษที่โหดร้ายในครัวเรือน เด็กที่ถูกทอดทิ้งโดยบิดามารดาหรือผู้ปกครอง เด็กที่ใช้ยาเสพติด หรือสารที่มีอันตรายต่อสุขภาพ เด็กที่ถูกชักจูง หรือบีบบังคับให้ประกอบอาชญากรรม เด็กผู้ลี้ภัย เด็กพิการ และเด็กจากชนกลุ่มน้อย เป็นต้น

อนุสัญญาฯ ไม่เพียงแต่ตระหนักถึงการละเมิดสิทธิเด็กและเด็กที่ตกอยู่ในสภาวะที่ยากลำบากเหล่านี้เท่านั้น ยังมุ่งให้การคุ้มครองสิทธิแก่เด็กโดยทั่ว ๆ ไป หรือ “มนุษย์ทุกคนที่อายุต่ำกว่า 18 ปี” เด็กแต่ละคนจะได้รับการเคารพและประกันสิทธิต่าง ๆ “โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติไม่ว่าชนิดใด ๆ โดยไม่คำนึงถึง เชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรือทางอื่น ต้นกำเนิดทางชาติ ชาติพันธุ์ หรือสังคม ทรัพย์สิน ความทุพพลภาพ การเกิดหรือสถานะอื่น ๆ ของเด็ก หรือบิดามารดา หรือผู้ปกครองตามกฎหมาย” และการกระทำใด ๆ ก็ตามที่เกี่ยวกับเด็ก ไม่ว่าจะโดยองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน “ผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นอันดับแรก”

อาจแบ่งสิทธิเด็กที่อนุสัญญานับบัญญัติให้การคุ้มครองไว้ ออกเป็นสิทธิ 4 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

1. สิทธิในการดำรงชีวิต (Survival Rights) หรือสิทธิพื้นฐานทั่ว ๆ ไปของเด็ก เช่น สิทธิในการมีชีวิตอยู่ สิทธิที่จะได้รับมาตรฐานสาธารณสุข สิทธิที่จะได้ประโยชน์จากการประกันสังคม สิทธิที่จะมีมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดีพอ สิทธิในการมีชื่อและสัญชาติ เป็นต้น
2. สิทธิในการได้รับการปกป้องคุ้มครอง (Protection Rights) จากการถูกเอาเปรียบทางเพศ หรือถูกทำร้ายรังแกทางเพศ จากการถูกเอาเปรียบทางเศรษฐกิจ หรือจากการทำงานใด ๆ ที่จะเป็นอันตรายต่อสุขภาพ หรือการพัฒนาทางร่างกาย สมอง จิตใจ ศีลธรรม และสังคมของเด็ก จากการถูกใช้อย่างเอาเปรียบไม่ว่าในลักษณะใด จากการถูกทรมานหรือลงโทษ หรือการกระทำในลักษณะที่โหดร้าย จากการเข้าไปมีส่วนร่วมในสงคราม ตลอดจนการปกป้องคุ้มครองเด็กที่มีชีวิตอยู่ในภาวะที่ยากลำบาก เช่น เด็กพิการ เด็กผู้ลี้ภัย เด็กกำพร้า เป็นต้น
3. สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา (Development Rights) เช่น สิทธิที่จะได้รับการศึกษา สิทธิที่จะได้รับการพักผ่อนหย่อนใจ และการทำกิจการต่าง ๆ เป็นต้น
4. สิทธิในการมีส่วนร่วม (Participation Rights) เช่น สิทธิในการแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรีในทุก ๆ เรื่องที่มีผลกระทบต่อตนเอง สิทธิในการแสดงออก และการแสวงหา ได้รับหรือถ่าย

ทอดข้อมูลข่าวสาร สิทธิในการสมาคม และชุมนุมอย่างสงบ สิทธิทางความคิด มโนธรรม และศาสนา เป็นต้น

1.4 มาตรฐานการปฏิบัติต่อเด็กที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (ณรงค์ ใจหาญ : 2542)

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กได้กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำให้รัฐภาคีสมาชิกแห่งอนุสัญญาฯ มีพันธกรณีพึงปฏิบัติต่อเด็กทั้งหลาย รวมทั้งเด็กที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดด้วย นอกจากข้อผูกพันตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กแล้วรัฐภาคีสมาชิกพึงระลึก (recalling) และต้องผูกพันปฏิบัติตามกฎกรุงปักกิ่ง (The Beijing Rules) ขององค์การสหประชาชาติที่กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำ (Standard Minimum) ในการดำเนินกระบวนการยุติธรรม (Juvenile Justice) ต่อเด็กและเยาวชน

อนุสัญญาฯ ได้กำหนดมาตรฐานให้องค์การนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการแห่งรัฐภาคีพึงถือเป็นแนวทางไปปฏิบัติต่อเด็กที่กระทำผิดดังต่อไปนี้

1.4.1 มาตรฐานด้านนิติบัญญัติ

การใช้อำนาจนิติบัญญัติในการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเด็กไม่ว่ากรณีใด ๆ รัฐภาคีต้องคำนึงถึงหลักการดังต่อไปนี้

ก. หลักการผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญและลำดับแรก

ในการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเด็กไม่ว่าในกรณีใด ๆ เช่น เกี่ยวกับการรับรองสิทธิเด็ก การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก หรือการส่งเสริมสวัสดิการเด็ก จะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญและลำดับแรก

คำว่าผลประโยชน์สูงสุดของเด็กย่อหมายถึง สิทธิประโยชน์ของเด็กทั้งปวงที่พึงมี พึงได้ ในฐานะที่เกิดมาและมีชีวิตรอดอยู่ภายในกรอบอนุสัญญาฯ ให้การรับรองหรือโดยสามัญสำนึกของวิญญูชนทั่วไปย่อมเห็นได้ว่าเป็นสิทธิประโยชน์ของเด็ก ดังนั้น ในการตรากฎหมายไม่ว่าจะเป็นกฎหมายกำหนดบทลงโทษแก่เด็กหรือกฎหมายกำหนดวิธีปฏิบัติต่อเด็กที่กระทำผิดจะต้องคำนึงถึงผล

ประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ โดยมีจุดเน้นที่การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กมิใช่คุ้มครองสวัสดิภาพของสังคมโดยมองว่าเด็กเป็นตัวทำลายสวัสดิภาพของสังคม

ข. หลักไม่เลือกปฏิบัติ (Discrimination)

การตรากฎหมายไม่ว่าจะเป็นกฎหมายว่าด้วยบทลงโทษ หรือกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติต่อเด็กกระทำผิด รัฐภาคีจะต้องไม่เลือกปฏิบัติต่อเด็กไม่ว่ากรณีใด ๆ โดยไม่คำนึงถึงอายุ เพศ ความพิการของร่างกาย เชื้อชาติ สัญชาติ ลัทธิความเชื่อทางศาสนา สีของผิว ภาษาพูด ฐานะทางเศรษฐกิจ ชั้นทางสังคม ชนกลุ่มน้อย ความคิดเห็นทางการเมือง หลักการไม่เลือกปฏิบัติต่อเด็กถือเป็นหลักสากลที่ทุกประเทศทั่วโลกยอมรับและถือปฏิบัติ

ค. ต้องสอดคล้องกับอนุสัญญา

การออกกฎหมายภายในที่มีผลต่อเด็กของรัฐภาคีจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมที่จะใช้บังคับกับเด็กและต้องสอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ดังนั้น ในการตรากฎหมายที่มีบทลงโทษแก่เด็ก หรือการปฏิบัติต่อเด็กที่กระทำความผิดรัฐภาคีควรจะต้องให้สอดคล้องกับอนุสัญญา เช่น จะกำหนดบทลงโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตแก่เด็กที่กระทำความผิดหาได้ไม่

1.4.2 มาตรฐานด้านบริหาร

การปฏิบัติต่อเด็กที่กระทำความผิด โดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารทั้งก่อนนำคดีขึ้นสู่ศาลและภายหลังที่ศาลมีคำพิพากษาแล้ว เช่น ชี้แจงจับกุม สอบสวน การส่งฟ้องศาล การควบคุมดูแล และฟื้นฟูภายหลังที่ศาลมีคำพิพากษาชี้ขาดตัดสินคดีแล้ว อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารพึงปฏิบัติต่อเด็กที่กระทำผิดไว้ดังนี้

ก. กฎหมายไม่มีผลย้อนหลัง

ต้องนำหลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลังมาใช้ กล่าวคือ จะนำบทกฎหมายที่บัญญัติขึ้นในภายหลังและมีโทษทางอาญาย้อนหลังไปลงโทษแก่การกระทำความผิดที่เกิดขึ้นก่อนหาได้ไม่ รวมถึงจะนำบทกฎหมายที่เป็นโทษหรือมีโทษหนักขึ้นไปใช้ลงโทษแก่การกระทำความผิดที่เกิดขึ้นก่อนหาได้ไม่

ข. ข้อสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์

รัฐภาคีพึงยึดหลักข้อสันนิษฐานว่าบุคคลทุกคนเป็นผู้บริสุทธิ์ (innocent) จนกว่าจะพิสูจน์ได้โดยปราศจากข้อสงสัย (Beyond Reasonable Doubt) ว่าบุคคลนั้นเป็นผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย ด้วยเหตุนี้การปฏิบัติต่อเด็กที่ต้องหาว่ากระทำความผิดจะปฏิบัติเช่นผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิดกฎหมายหาได้ไม่

ค. ต้องไม่เลือกปฏิบัติต่อเด็ก

เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารของรัฐภาคีจะเลือกปฏิบัติต่อเด็กที่ถูกกล่าวหา หรือตกเป็นผู้ต้องหาไม่ได้ ในกรณีเด็กที่มีพฤติการณ์กระทำผิดเหมือนกันย่อมได้รับการปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่ของรัฐเหมือนกัน

ง. คุ้มครองการปฏิบัติโดยมิชอบต่อเด็ก

รัฐภาคีพึงให้หลักประกันว่าเด็กจะไม่ถูกรังแก หรือถูกปฏิบัติหรือถูกลงโทษที่มีลักษณะโหดร้ายทารุณไร้มนุษยธรรม หรือถูกวิตรอนอิสระเสรีภาพโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือโดยพลการ การจับกุม กักขังหรือจำคุกจะต้องเป็นไปตามบทกฎหมายและใช้เป็นมาตรการสุดท้ายเท่าที่จำเป็นและระยะเวลาควบคุมกักขังหรือจำคุกจะต้องให้มีความเหมาะสมกับสภาพความผิดและอายุของเด็กในการวิตรอนอิสระเสรีภาพจะต้องปฏิบัติต่อเด็กด้วยความมีมนุษยธรรมในกรณีมีความจำเป็น ต้องควบคุมหรือกักขังจะต้องแยกต่างหากจากผู้ใหญ่

จ. การช่วยเหลือทางกฎหมายแก่เด็ก

กรณีเด็กถูกกล่าวหาหรือตกเป็นผู้ต้องหาว่ากระทำผิดอาญา รัฐภาคีพึงจัดให้เด็กได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายหรือทางอื่นใดที่เหมาะสมโดยพลัน ตลอดจนให้มีสิทธิต่อสู้คดีในศาลได้อย่างเต็มที่

ฉ. สิทธิที่จะได้รับการติดต่อกับบิดามารดา

รัฐภาคีพึงให้หลักประกันว่าเด็กหรือเยาวชนที่กระทำผิดและถูกวิตรอนอิสระภาพยังคงมีสิทธิที่จะได้รับการติดต่อเยี่ยมเยียนจากครอบครัวไม่ว่าด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษร เว้นแต่มีพฤติการณ์พิเศษเท่านั้น ประเทศไทยไม่มีบทกฎหมายใดห้ามมิให้เด็กที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดได้มีโอกาสพบติดต่อกับบิดามารดาหรือผู้ปกครองแต่อย่างใด

ช. สิทธิที่จะมีล่ามช่วยเหลือ

กรณีเด็กที่ถูกกล่าวหาหรือตกเป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา และเด็กนั้นไม่อาจเข้าใจภาษาท้องถิ่นได้ รัฐภาคีจะต้องจัดหาล่ามให้โดยไม่คิดมูลค่า ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กเข้าใจข้อกล่าวหาและสามารถใช้สิทธิในการต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่

ซ. ต้องไม่มีการบังคับเด็กให้ให้ถ้อยคำหรือรับสารภาพ

เด็กที่ถูกกล่าวหาหรือตกเป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา รัฐภาคีพึงคุ้มครองและประกันว่าเด็กนั้นจะไม่ถูกบังคับให้ให้ถ้อยคำหรือรับสารภาพการกระทำความผิดของตนต้องเปิดโอกาสให้เด็กต่อสู้คดีได้อย่างเต็มความสามารถ

1.4.3 มาตรฐานการปฏิบัติต่อเด็กที่กระทำผิดในชั้นศาล

การปฏิบัติต่อเด็กที่กระทำผิดในชั้นพิจารณาคดีของศาล อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กกำหนดมาตรฐานไว้ดังต่อไปนี้

ก. การพิจารณาความผิดต้องกระทำโดยองค์กระโษระ

รัฐภาคีต้องจัดตั้งศาลที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะ ในการพิจารณาคดีเด็กที่ถูกกล่าวหาหรือตกเป็นผู้ต้องหาว่ากระทำผิดกฎหมายอาญา ทั้งต้องกำหนดกระบวนการวิธีพิจารณาคดีเป็นพิเศษแตกต่างจากคดีทั่วไป รวมทั้งกำหนดสิทธิในการอุทธรณ์ไปยังองค์การตุลาการที่มีความเป็นอิสระในระดับสูงขึ้นไปด้วย

ข. การดำเนินคดีจะต้องรวดเร็ว

การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีเด็กในศาลรัฐภาคีต้องกำหนดหลักประกันในการดำเนินคดีจะต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีโดยมิชักช้า และมีความยุติธรรมตามกฎหมาย จัดให้มีการช่วยเหลือทางกฎหมายหรือทางอื่นใดที่เหมาะสมแก่เด็ก โดยคำนึงถึงอายุของเด็กและความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในครอบครัวของเด็กเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามไม่ว่าในกรณีใด ๆ ให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

ค. เปิดโอกาสให้ต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่

การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีเด็กในศาล รัฐภาคีต้องกำหนดหลักประกันให้เด็กจะไม่ถูกบังคับให้เบิกความหรือรับสารภาพผิดและเด็กมีสิทธิที่จะต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ เช่น การซักถามหรือถามค้านพยาน หรือสิทธิในการนำพยานเข้าสืบพินิจจนกว่าความบริสุทธิ์ของตนได้อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

ง. ต้องให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการแก้ไขเด็ก

การพิจารณาคดีเด็กที่กระทำผิดในศาล รัฐภาคีต้องกำหนดวิธีการแจ้งให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กทราบทันที เพื่อบิดามารดาหรือผู้ปกครองจะได้ให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็ก รวมทั้งช่วยเหลือเด็กในการต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่

จ. ต้องคำนึงถึงการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กเป็นสำคัญ

ในการพิจารณาพิพากษาคดีเด็กที่กระทำความผิด รัฐภาคีพึงพิจารณาหามาตรการที่เหมาะสมในอันที่จะส่งเสริมและฟื้นฟูร่างกายจิตใจเด็กเป็นสำคัญ ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสกลับคืนสู่สังคมในสภาพแวดล้อมที่เป็นคุณแก่สวัสดิภาพและอนาคตของเด็กด้วย ดังนั้น การพิจารณาพิพากษาคดีเด็กกระทำความผิดย่อมมีวัตถุประสงค์แตกต่างจากคดีผู้ใหญ่กระทำความผิด กล่าวคือมุ่งฟื้นฟูสมรรถภาพและคุ้มครองสวัสดิภาพ มิใช่มุ่งลงโทษให้เกิดความเจ็บทรมานทำนองเดียวกับผู้ใหญ่กระทำความผิด

1.4.4 มาตรฐานการปฏิบัติต่อเด็กภายหลังศาลพิพากษา

การปฏิบัติต่อเด็กที่ศาลพิพากษาแล้ว อนุสัญญาได้กำหนดมาตรฐานการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กไว้ดังนี้

ก. ต้องไม่กระทำทารุณกรรมต่อเด็ก

รัฐภาคีพึงประกันว่าเด็กที่ศาลพิพากษาแล้วจะไม่ถูกทรมาน หรือถูกลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม กล่าวคือ เด็กที่ถูกศาลพิพากษาแล้วจะต้องได้รับการปฏิบัติด้วยความมีมนุษยธรรมด้วยความเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ของเด็ก โดยคำนึงถึงอายุของเด็กเป็นสำคัญ

ข. ต้องให้การฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจแก่เด็ก

การปฏิบัติต่อเด็กหลังศาลพิพากษา รัฐภาคีจำต้องคำนึงถึงมาตรการที่เหมาะสมที่ใช้แก่เด็กแต่ละคนเป็นสำคัญ โดยมุ่งเน้นที่การส่งเสริมและฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจของเด็กแต่ละคน ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กนั้น ๆ กลับตนเป็นคนดีเพื่อกลับเข้าสู่สังคมได้โดยปกติ และคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กด้วย จะปฏิบัติต่อเด็กต่ำกว่ามาตรฐานที่ยอมรับทั่วไปหาได้ไม่ ไม่ว่าเด็กนั้นจะสืบเชื้อสายหรือมีสีผิว หรือศาสนาหรือลัทธิการเมืองใด ๆ

ค. ต้องส่งเสริมการศึกษาและอาชีพแก่เด็ก

เด็กที่ถูกควบคุมหรือกักขังโดยคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว รัฐภาคีพึงดำเนินการต่าง ๆ ตามคำพิพากษาโดยให้การดูแลและควบคุม ให้การเลี้ยงดู ดูแลด้านสุขภาพอนามัย ต้องจัดให้มีการแนะแนวหรือให้คำปรึกษาแก่เด็กถ้าจำต้องได้รับการช่วยเหลือ รวมทั้งจัดให้เด็กได้รับการศึกษา วิชาการสามัญ หรือการฝึกหัดวิชาชีพแก่เด็ก การปฏิบัติต่อเด็กทั้งปวงจำต้องคำนึงถึงอุปนิสัย ลักษณะของเด็กรวมทั้งความผิดที่เด็กกระทำผิด ตลอดจนสภาพแวดล้อมที่เด็กอยู่ในขณะกระทำผิด (วัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล, 2540)

2. แนวความคิดเกี่ยวกับการสอบสวน

ทฤษฎีเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญา ได้แบ่งแยกระบบการดำเนินคดีอาญาเป็น 2 ระบบ (กรีซ ปัจเจกวิญญูสกุล : 2540) ได้แก่

1. ระบบกล่าวหา หรือ ระบบการต่อสู้ระหว่างคู่กรณี

ระบบกล่าวหานี้ สืบเนื่องมาจากการที่บุคคลคนหนึ่งนำเรื่องราวมาฟ้องร้องว่ากล่าวอีกบุคคลหนึ่งต่อผู้มีอำนาจ เพื่อให้ผู้มีอำนาจนั้นชำระให้แก้ตนโดยถือหลักว่า บุคคลทุกคนมีอำนาจกล่าวโทษได้รัฐเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดให้วิธีดำเนินคดีอาญาแบบนี้เป็นการที่เอกชนมาฟ้องร้องกันเอง รัฐในฐานะที่เป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด จะต้องตั้งตัวเป็นกลางอย่างแท้จริง คอยทำหน้าที่ดูแลทั้งฝ่ายผู้กล่าวหาและฝ่ายผู้ถูกกล่าวหาได้ดำเนินคดีอันเกี่ยวกับการพิสูจน์พยานหลักฐานของแต่ละฝ่าย ให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่รัฐกำหนดขึ้นไว้โดยเคร่งครัด

หลักการของระบบกล่าวหา

1) เป็นการต่อสู้ระหว่างคู่กรณีอย่างเป็นธรรม โดยเน้นให้ศาลยุติธรรมเป็นกลางในการพิจารณาพิพากษาคดีความจริงจะปรากฏจากการต่อสู้อย่างเสรีและเปิดเผย โดยมีข้อสันนิษฐานเบื้องต้นว่าผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งได้แก่ ผู้ต้องหา และจำเลย เป็นผู้บริสุทธิ์ ภาระการพิสูจน์เป็นของฝ่ายโจทก์ ซึ่งได้แก่ อัยการ ในการนำสืบพยานหลักฐานต่าง ๆ เพื่อพิสูจน์ความผิดของผู้ถูกกล่าวหาโดยปราศจาก

ข้อสงสัย ในการต่อสู้คดีชั้นศาล แต่ฝ่ายใดมีโอกาสที่จะชกค้ำพยานของฝ่ายตรงข้ามได้ การจัดสรรอำนาจหน้าที่ของฝ่ายต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งได้แก่ ตำรวจ อัยการ ทนายความ จำเลย ผู้พิพากษา ตลอดจนคณะลูกขุน เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อป้องกันมิให้อำนาจตกอยู่กับฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ตามหลักการตรวจสอบและคานอำนาจซึ่งกันและกัน

2) เป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยเฉพาะในส่วนของผู้ถูกกล่าวหาจะประกอบด้วยสิทธิในการที่จะไม่ให้การก็ได้ สิทธิที่จะปรึกษาทนาย เสรีภาพจากการถูกตรวจค้นจับกุม และควบคุมตัวโดยมิชอบ สิทธิเผชิญหน้ากับโจทก์ และชกค้ำพยานโจทก์ สิทธิที่จะได้รับการปล่อยตัวหรือประกันตัวระหว่างถูกดำเนินคดี และสิทธิในการอุทธรณ์ และฎีกา เป็นต้น

2. ระบบไต่สวน

เป็นระบบที่ผู้มีอำนาจปกครอง มีหน้าที่ดูแลบุคคลในสมาชิกของตน หากกระทำการอันมิชอบ จะมีผู้กล่าวหาฟ้องร้องหรือไม่ก็ตาม ผู้ปกครอง (รัฐ) ต้องชวนชวย ค้นหาให้รู้ข้อเท็จจริงและความจริงให้จนได้และถือว่าการฝ่าฝืนกฎหมายอาญาเป็นความผิดต่อรัฐ รัฐมีความรับผิดชอบโดยตรงที่จะดำเนินการต่อผู้กระทำความผิด แสวงหาพยานหลักฐานและดำเนินการลงโทษ การดำเนินคดีอาญา ในระบบนี้ เรื่องวิธีการพิสูจน์พยานหลักฐานไม่มีใครมีหลักเกณฑ์เคร่งครัด ดังเช่น ระบบกล่าวหา ทั้งนี้ เพราะมุ่งหวังเอาผลที่จะได้รู้ถึงความเท็จและจริงมากกว่านอกจากนี้การดำเนินคดีอาญาในระบบไต่สวนจะไม่ยอมให้เอกชนฟ้องร้องกันเอง หากจะมีการฟ้องร้องต้องมีพนักงานอัยการเป็นผู้แทนของรัฐฟ้องร้อง กระบวนการสอบสวนของระบบไต่สวนเป็นหน้าที่หลักของรัฐโดยตรงที่จะเข้าไปดำเนินการตั้งแต่การกระทำความผิดเกิดขึ้น โดยเป็นผู้ดำเนินการสอบสวน ฟ้องร้อง และพิจารณาพิพากษา รัฐเป็นผู้กระทำเองโดยไม่ต้องมีผู้มาร้องทุกข์

หลักการของระบบไต่สวน

1) ระบบนี้ถือหลักการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐเพราะเห็นว่า การฝ่าฝืนกฎหมายอาญาเป็นความผิดต่อรัฐ ซึ่งเป็นไปตามแนวความคิดที่ว่าการรักษาความสงบเรียบร้อย เป็นหน้าที่ของรัฐ ดังนั้น รัฐจึงมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงที่จะดำเนินการกับผู้กระทำความผิด จัดหาพยานหลักฐาน โดยไม่คำนึงว่าจะมีผู้เสียหายหรือบุคคลอื่นมากกล่าวหาหรือไม่

2) ผู้ถูกไต่สวนมีลักษณะเป็นเพียงวัตถุแห่งการไต่สวนในคดีเท่านั้น กล่าวคือ ระบบนี้มุ่งแสวงหาข้อเท็จจริงจากตัวบุคคลผู้ต้องสงสัยเป็นสำคัญ โดยปกติผู้ต้องหา มักจะปฏิเสธการกระทำผิดของตน เพราะการรับสารภาพเป็นการทำร้ายตนเอง ดังนั้น จึงถือว่าการทรมาน บังคับ ชูเชิญ จึงเป็นสิ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงมีการใช้จิตวิทยาและกลอุบายในการสอบสวน ไต่สวนเพื่อให้รับสารภาพ ผู้ถูกไต่สวนจึงเป็นเป้าหมายของการไต่สวนไม่มีส่วนร่วมในการค้นหาความจริง ทนายความ หรือผู้ช่วยเหลือผู้ต้องหาที่ไม่มีบทบาทสำคัญที่จะค้นหาความจริงมากเหมือนระบบกล่าวหา เพราะบทบาทสำคัญเป็นบทบาทของศาล

3) เนื่องจากระบบนี้มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการพิจารณา หรือค้นหาความจริง ได้ถูกต้องคือ ศาล ดังนั้น ระบบนี้จะได้ผลหรือค้นหาความจริงได้ถูกต้องก็ต่อเมื่อผู้พิพากษาหรือผู้ไต่สวนนั้นกระทำการไต่สวนด้วยความระมัดระวัง ไม่ลำเอียง ต้องดำรงตนในฐานะเป็นปฏิปักษ์ และเพื่อประโยชน์ของผู้ต้องสงสัย ซึ่งลักษณะเช่นนี้ได้รับการวิจารณ์ว่าเป็นทฤษฎีบริสุทธิ์หรือ อุดมคติ ผลเป็นไปได้ยาก เพราะผู้ไต่สวนมักไม่สามารถหลีกเลี่ยงอคติจากการแสวงหาความจริงได้

4) ระบบนี้ กำหนดระเบียบวิธีเกี่ยวกับการสืบพยานมีน้อย ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจได้กว้างขวางและยืดหยุ่นได้มาก มักไม่มีกฎเกณฑ์การสืบพยานโดยเคร่งครัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่มีบทตัดพยานที่เด็ดขาด แต่เปิดโอกาสให้เสนอพยานทุกชนิดมาสู่ศาลได้

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าความสำคัญระหว่างผลประโยชน์ในเรื่องสิทธิเสรีภาพระหว่างเอกชนนั้นมีความสัมพันธ์กันน้อยมาก เพราะในระบบไต่สวนนี้ การดำเนินคดีอาญานั้นถือว่าเป็นการกระทำโดยรัฐ

ปรัชญาการสอบสวน

งานสอบสวนคดีอาญานั้นมีส่วนเกี่ยวกับการอำนวยความยุติธรรม ตลอดจนมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน ตำรวจมิใช่เป็นเพียงผู้พิทักษ์สันติภาพแห่งรัฐ หรือดูแลข้อกฎหมายทั่วไปเท่านั้น แต่เป็นผู้พิทักษ์ศักดิ์ศรีแห่งมนุษยชาติและความเป็นธรรมในสังคมด้วย ดังนั้น พนักงานสอบสวนในฐานะตัวแทนองค์กรแรกในกระบวนการยุติธรรมต้องทำหน้าที่ผดุงไว้ซึ่งความยุติธรรมให้เกิดกับประชาชนอย่างแท้จริง โดยจะต้องดำรงไว้ซึ่งปรัชญาสำคัญ 3 ประการ ได้แก่

1. ความถูกต้อง
2. ความรวดเร็ว
3. ความเป็นธรรม

ความถูกต้องในการสอบสวนคดีอาญา เพื่อให้เกิดความถูกต้องและเป็นไปโดยชอบอย่างแท้จริงนั้น จะต้องกระทำภายในกรอบของกฎหมาย และระเบียบข้อบังคับที่กำหนดไว้โดยเคร่งครัด พนักงานสอบสวนจะต้องเพียรพยายามใช้ศิลปะในการสอบสวนอย่างเต็มความสามารถ การสอบสวนโดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือบังคับ ชูเชิญให้ผู้ต้องหาให้การนั้นพ้นสมัยไปแล้วสำนักงานตำรวจแห่งชาติไม่มีนโยบาย สนับสนุน ให้ปฏิบัติเช่นนั้น

การกระทำอย่างใดจะถือว่าเป็นความผิดกฎหมายนั้น วินิจฉัยง่าย แต่ผู้ถูกกล่าวหาจะกระทำผิดจริงหรือไม่เป็นการยากที่จะตัดสินใจขึ้นอยู่กับพยานหลักฐาน ที่สามารถรวบรวมได้ว่ามีมากน้อยเพียงใด ในระบบการสอบสวนของต่างประเทศที่เจริญแล้วนั้นศาลจะไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบการสอบสวนที่นำไปถือว่าเป็นการเสียเปล่า นำไปพิสูจน์ความผิดของจำเลยในศาลไม่ได้ สำหรับประเทศไทยนั้น การสอบสวนโดยมิชอบของพนักงานสอบสวนจะมีผลให้งานสอบสวนคดีอาญาในส่วนรวมต้องเสียไป ขาดความเชื่อถือไว้วางใจจากบุคคลากรในองค์กรกระบวนการยุติธรรมทางอาญาขั้นต่อไป ทั้งในขั้นตอนของอัยการ และศาล จำนวนการสอบสวนและพยานหลักฐานต่าง ๆ ย่อมมีตำหนิและถูกโต้แย้ง ก่อให้เกิดความสงสัยในชั้นพิจารณาของศาลได้

สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้วางหลักเกณฑ์ ให้พนักงานสอบสวนทุกนายยึดหลักว่าการสืบสวนสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานนั้นต้องกระทำภายในกรอบของกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับที่กำหนดไว้ การสอบสวนผู้เสียหายหรือพยานจะต้องไม่เกิดจากการจูงใจ ให้คำมั่น สัญญา ชูเชิญ หลอกลวงหรือโดย มิชอบประการอื่น หากการสอบสวนเริ่มต้นโดยมิชอบแล้ว ก็หมายถึงว่าความบริสุทธิ์ยุติธรรมที่ประชาชนพึงได้รับนั้นถูกทำลายตั้งแต่ต้น

ความรวดเร็วในการสอบสวนคดีอาญา

ในหลักของกฎหมายว่าด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือหลักการอำนวยความสะดวกทางอาญาก็ดีการสอบสวนคดีอาญาที่ล่าช้าก็เท่ากับเป็นการปฏิเสธความยุติธรรม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 130 ได้บัญญัติไว้ว่า “ให้เริ่มทำการสอบสวนโดยไม่ชักช้า” โดยข้อเท็จจริงนั้น หากการสอบสวนกระทำโดยล่าช้า ร่องรอยและพยานหลักฐานต่าง ๆ ในสถานที่เกิดเหตุอาจลบเลือน ถูกยกย้าย ทำลายซ่อนเร้นหรือ ทำให้สูญหายได้ เมื่อผ่านขั้นตอนการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน ในเบื้องต้นแล้ว พนักงานสอบสวนก็ต้องทำการสอบสวนในขั้นต่อไปให้เสร็จสิ้นโดยเร็วเพื่อป้องกัน มิให้ผู้เสียหายหรือพยานหลงลืมเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น อันส่งผลให้การเบิกความในศาลคลาดเคลื่อนไปจากข้อเท็จจริงได้ นอกจากนั้นยังส่งผลให้ผู้ต้องหาถูก

ควบคุมหรือถูกรีดรอนสิทธิเสรีภาพนานเกินไป การสอบสวนให้เสร็จสิ้นโดยรวดเร็ว เรียบร้อยนั้น นอกจากจะส่งผลโดยตรงถึงการอำนวยความสะดวกให้เกิดขึ้นกับประชาชนทั่วไปแล้ว ยังมีผลให้ประชาชนและสังคมเกิดความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานสอบสวนอย่างมากด้วย และจะหันกลับมาให้ความเชื่อถือไว้วางใจให้ความร่วมมือในการแจ้งข่าว เบาะแสของคนร้าย ร่วมมือเป็นพยาน หรือชี้ช่องพยานหลักฐานทางคดี ซึ่งส่งผลให้งาน ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมได้ผลยิ่งขึ้นคนร้ายเกิดความเกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิด

ความเป็นธรรมในการสอบสวนคดีอาญา

ความเป็นธรรมในการสอบสวนนั้นเป็นเรื่องสำคัญมาก และความเป็นธรรมนั้นไม่สามารถวัดได้ด้วยตัวหนังสือ ไม่อาจวัดได้ด้วยความรู้สึกของคนใดคนหนึ่งในทางวิชาการ นโยบายทางอาญา กล่าวได้ว่า ความเป็นธรรมนั้น แบ่งได้เป็น 2 ประการ คือ

1. ความเป็นธรรมโดยแท้
2. ความเป็นธรรมโดยกฎหมาย

การปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ควรยึดหลักความเป็นธรรมตามกฎหมายเป็นหลักแต่ควรพิจารณาในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเห็นอกเห็นใจ กล่าวคือเมื่อมีผู้มาร้องทุกข์ กล่าวหาให้ดำเนินคดีกับบุคคลใด และมีการจับกุมผู้ถูกกล่าวหาทำให้ผู้ถูกกล่าวหาเสื่อมเสียชื่อเสียงและถูกจำกัดอิสรภาพลงทันที ความรู้สึกของผู้ถูกจับกุมและญาติพี่น้องจะเริ่มคิดและเรียกร้องหาความยุติธรรมทันทีเช่นกัน และในทางตรงกันข้ามฝ่ายผู้เสียหาย หรือผู้ถูกระบุชื่อย่อร่างกายหรือทรัพย์สินก็จะเรียกร้องความเป็นธรรม เรียกร้องให้เจ้าพนักงานสอบสวนสอบสวนดำเนินคดีให้ สามารถลงโทษกับผู้ต้องหาและเพื่อให้ได้รับการชดเชยความเสียหาย หรือเพื่อให้ติดตามทรัพย์สินกลับคืนมา จึงต้องเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวน ซึ่งจะต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวนไปด้วยความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย ซึ่งนับเป็นเรื่องสำคัญและยากยิ่งในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อาจกล่าวได้ว่าขั้นตอนการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเป็นขั้นตอนที่เหนื่อยยากที่สุด พนักงานสอบสวนจะต้องค้นหาความจริงและรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ทุกอย่าง ซึ่งในการรวบรวมพยานหลักฐานนั้นจะต้องอาศัยหรือต้องประสานงานกับหน่วยงานอื่นและนอกจากนั้นยังต้องเดินทางไปในที่ต่าง ๆ เพื่อไปเสาะหาพยานหลักฐานและต้องเสียค่าใช้จ่ายในการทำงานและต้องแข่งกับเวลามีการชิงไหว ชิงพริบ ดังนั้น พนักงานสอบสวนจะต้องทำงานด้วยความเสียสละ อดทนต่อความเหนื่อยยาก จึงจะทำให้การสอบสวนเป็นที่พึงและให้ความยุติธรรมกับประชาชนได้อย่างแท้จริง

3.แนวคิดและเหตุผลของมาตรการคุ้มครองเด็กในการสอบปากคำ

เหตุผลด้านหลักกฎหมายอันเป็นที่มาของการให้ความคุ้มครองการสอบปากคำเด็ก มีรากฐานจากแนวคิดของการให้ความคุ้มครองสิทธิเด็กในการแสดงความคิดเห็นของตน ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 ข้อ 12 ซึ่งเป็นการให้หลักประกันแก่เด็กที่มีความคิดเห็นเป็นของตนเองได้ และมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี โดยเฉพาะในกระบวนการพิจารณาทางตุลาการ และทางปกครองใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อเด็กไม่ว่าจะโดยผ่านทางผู้แทน หรือองค์กรที่เหมาะสมในลักษณะที่สอดคล้องกับระเบียบวิธีปฏิบัติตามกฎหมายภายใน (ณรงค์ ใจหาญ , 2542)

สำหรับกฎหมายในของประเทศไทยอันเป็นที่มาของแนวความคิดที่ให้การคุ้มครองพยานเด็กนี้ ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน มาตรา 4 และ 53 วรรคหนึ่ง ซึ่งมีหลักว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคล ย่อมได้รับความคุ้มครอง” และ “เด็กเยาวชน และบุคคลในครอบครัว มีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากรัฐจากการใช้ความรุนแรง และการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม”

จากหลักกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายไทยข้างต้น พยานเด็กได้รับการคุ้มครองที่จะสามารถให้การอย่างเสรีตามความเห็นของตน และกระบวนการในการค้นหาความจริงนั้น จะต้องให้ความเคารพต่อศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และปราศจากการใช้ความรุนแรงและการกระทำที่ไม่เป็นธรรมต่อพยานที่เป็นเด็ก

สภาพปัญหาข้อเท็จจริงอันนำไปสู่ความจำเป็นในการให้ความคุ้มครองพยานเด็กในคดีอาญานั้น เกิดจากปัญหาอาชญากรรมซึ่งกระทำต่อเด็กนั่นเอง โดยเฉพาะการทารุณกรรมทางร่างกาย ทางจิตใจ ทางเพศและสิ่งเสพติด ซึ่งทวีความรุนแรงและขยายตัวมากขึ้น และเด็กในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ตกเป็นเหยื่อและมีสภาพเสี่ยงที่จะตกเป็นเหยื่อต่อการอาชญากรรมเหล่านี้สูง โดยเฉพาะการกระทำความผิดทางเพศ และยาเสพติด ซึ่งกระทำโดยองค์กรอาชญากรรม และมีลักษณะอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งการนำพยานเด็กมาให้การต่อกระบวนการพิจารณาคดีอาญา ก็มีความยากลำบากและมีอุปสรรคหลายประการ เช่น อาจมีการข่มขู่พยาน หรือให้สินจ้างเพื่อชักชวนมิให้การในชั้นศาล หรือตัวพยานเด็กมีความหวาดกลัวจำเลย ซึ่งเคยทารุณหรือทำร้ายตนมาก่อนจึงไม่กล้ามาเบิกความเพราะต้องมาพบหน้าจำเลยอีก เป็นต้น

สภาพปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ กระบวนการค้นหาความจริงในคดีอาญามีลักษณะไม่เหมาะสมและบางกรณีเป็นการทารุณจิตใจของพยานเด็ก กล่าวโดยเฉพาะ ประการแรก การสอบสวนและสืบพยานในคดีอาญา ซึ่งมุ่งต้องการค้นหาความจริง และให้หลักประกันสิทธิในการ

ต่อผู้คดีของผู้ถูกกล่าวหาอย่างเต็มที่ ทำให้กระบวนการดังกล่าวมุ่งค้นหาความจริงจากผู้เสียหายและพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างเข้มงวดเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง ด้วยเหตุนี้ ผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กจึงอาจได้รับผลกระทบต่อการให้การตอบคำถามพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือผู้พิพากษา ซึ่งมุ่งจะถามโดยต้องการทราบรายละเอียดของพฤติกรรมแห่งคดี และยิ่งไปกว่านั้น คำถามค้านจากทนายความของจำเลยที่มุ่งตรวจสอบความถูกต้องและทำลายน้ำหนักพยานของโจทก์ อันจะนำไปสู่การชี้ขาดข้อเท็จจริงแห่งคดีโดยผู้พิพากษาซึ่งนั่งพิจารณานั้น คำถามค้านเหล่านี้ที่มีผลต่อจิตใจของพยานเด็กเป็นอย่างมาก ถ้าทนายความมิได้คำนึงถึงสภาพจิตใจหรือสภาพความรับรู้ของเด็ก โดยเฉพาะพยานที่เป็นผู้เสียหายในความผิดเกี่ยวกับเพศแล้วการที่จะต้องเบิกความถึงพฤติกรรมของจำเลยและตอบคำถามค้านของทนายฝ่ายจำเลย อีกทั้งต้องให้การต่อหน้าจำเลย หรือจะต้องชี้ตัวผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน ผู้เสียหายหรือพยานย่อมได้รับผลกระทบต่อจิตใจเป็นอย่างมาก

ประการที่สอง เป็นที่ยอมรับกันว่า สภาพห้องสอบสวนหรือห้องพิจารณาของไทยในปัจจุบันไม่เหมาะสมที่พยานเด็กจะมาให้การหรือเบิกความ ทั้งนี้ เพราะห้องสอบสวนของสถานีตำรวจมีลักษณะที่ไม่เป็นส่วนตัว อีกทั้งมีพนักงานสอบสวนคนอื่นทำงานอยู่ด้วย และสภาพห้องสอบสวนซึ่งมีลักษณะเป็นห้องทำงาน มีความเป็นทางการจนทำให้พยานเด็กมีความอึดอัดหรือไม่คุ้นเคยในการให้ปากคำได้ จึงไม่ควรที่จะใช้เป็นห้องสอบสวนพยานเด็ก ส่วนในการพิจารณาคดี ซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าฟังการพิจารณาได้ และกระทำในห้องพิจารณาที่มีลักษณะเป็นทางการ มีพนักงานอัยการและศาลที่แต่งกายตามแบบของทางราชการ ทำให้เด็กมีความไม่คุ้นเคยและอาจไม่กล้าให้ถ้อยคำที่ต้องการได้ เพราะอยู่ท่ามกลางคนแปลกหน้า และคนที่ประทุษร้ายต่อตน ถึงแม้ในบางคดีที่ศาลสั่งให้พิจารณาลับ ก็อาจไม่เหมาะสมสำหรับพยานเด็กในความผิดเกี่ยวกับเพศ ซึ่งต้องเบิกความต่อหน้าจำเลย เจ้าหน้าที่ของศาลและผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพราะทำให้พยานดังกล่าวรู้สึกอึดอัดที่จะให้การในการกระทำที่ตนถูกละเมิดสิทธิทางเพศ

ประการที่สาม หลักการนำสืบพยานในคดีอาญา ศาลจะรับฟังและให้ความสำคัญต่อพยานบุคคลที่มาเบิกความด้วยวาจาในศาลเป็นหลัก ดังนั้น ในกรณีที่เด็กมาเบิกความในคดีอาญา และคดีนั้นพนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้อง จะต้องให้การต่อหน้าพนักงานสอบสวน และมาให้การต่อศาลซ้ำอีกครั้ง ส่วนคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์พยานดังกล่าวอาจต้องมาให้การในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง และในชั้นพิจารณา ซึ่งเป็นการที่ต้องเบิกความซ้ำซ้อน เป็นภาระและไม่เหมาะสมต่อสภาพความเป็นเด็ก

ประการที่สี่ สภาพจิตใจและความอ่อนเยาว์ของพยานเด็ก ไม่เหมาะสมที่จะต้องมีหน้าที่มาให้การต่อหน้าประชาชน หรือในสภาพเป็นทางการของการพิจารณาคดีอาญา ซึ่งในกฎหมายไทยก่อน พ.ศ.2542 ให้ความคุ้มครองเฉพาะผู้ต้องหาที่เป็นเด็กและเยาวชน ที่จะได้รับการพิจารณาใน

ลักษณะที่ไม่เป็นทางการเหมือนในคดีอาญาโดยทั่วไปโดยการพิจารณาคดีของศาลคดีเยาวชนและครอบครัว

นอกจากนี้ การตอบคำถาม หรือคำให้การของพยานเด็ก ที่มีความอ่อนอายุมีความแม่นยำตรงตามคำถามแตกต่างกันตามสภาพของอายุและพัฒนาการของจิตใจของเด็ก ซึ่งมีความจำเป็นต้องตรวจสอบโดยผู้ใกล้ชิด หรือนักจิตวิทยา เพื่อให้เข้าใจความหมายของคำให้การที่แท้จริงในทางตรงกันข้าม เด็กอาจไม่มีความเข้าใจในคำถามของพนักงานหรือศาล และทนายความ ตามความต้องการของผู้ถามก็ได้ ซึ่งมีผลกระทบต่อการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานและการวินิจฉัยข้อเท็จจริงในคดีอาญาอีกด้วย

จากสภาพปัญหาในด้านจิตวิทยาเด็กซึ่งมีผลต่อการให้ข้อเท็จจริงต่อเจ้าพนักงานและศาล และเหตุผลในทางกฎหมายที่สนับสนุนการให้ความคุ้มครองพยานเด็ก จึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงการสืบพยานเด็กเป็นพิเศษจากการสืบพยานบุคคลโดยทั่วไป โดยกำหนดให้การสืบพยานบุคคลที่มีอายุไม่เกินสิบแปดปีบริบูรณ์ ซึ่งต้องมาเป็นพยานในคดีอาญาหรือการสอบสวนผู้ต้องหาที่เป็นเด็กจะต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์พิเศษ โดยมุ่งคุ้มครองพยานเด็กให้สามารถให้การได้โดยเสรีในสภาพที่อบอุ่น และปราศจากการข่มขู่หรือบังคับโดยตรงหรือโดยปริยายจากเจ้าพนักงานหรือศาล ในกระบวนการค้นหาความจริงในคดีอาญา รวมถึงการที่จะไม่ต้องให้การซ้ำซ้อน

4.แนวคิดเกี่ยวกับกฎหมายที่จะใช้บังคับในการสอบปากคำเด็กที่มีอายุไม่เกิน 18 ปี

ประเทศไทยได้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อให้กระบวนการยุติธรรม สามารถคุ้มครองสิทธิผู้เสียหาย พยานและผู้ต้องหาที่เป็นเด็ก ให้ได้รับความยุติธรรมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเล็งเห็นถึงสภาพทางกายและสภาพทางจิตของเด็กว่า ควรได้รับการดูแลปกป้องและคุ้มครองทางกฎหมายเป็นพิเศษ แตกต่างจากผู้ใหญ่อันจะทำให้กระบวนการยุติธรรมของไทยสอดคล้องกับมาตรฐานตามข้อ 12 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ.1989 และบทบัญญัติในมาตรา 4 และมาตรา 53 วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ถาวร) , 2542)

1. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พ.ศ.2542

ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พ.ศ.2542 ได้กำหนดวิธีการสอบสวนพยานเด็กและการสืบพยานเด็กในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง ชั้นพิจารณาไว้ดังนี้

1) การสอบสวนเด็ก

ขั้นตอนในการสอบสวนเด็กในชั้นสอบสวนนี้ กฎหมายให้ความคุ้มครองเด็กที่จะมาให้การทั้งสามฐานะ คือ ฐานะพยานผู้รู้เห็นเหตุการณ์ ฐานะผู้เสียหายและฐานะผู้ต้องหา

1.1 คดีที่ต้องสอบปากคำเด็กเป็นพิเศษ มีดังนี้ (มาตรา 133 ทวิ วรรคหนึ่ง และมาตรา 134 ตริ)

- 1) ในคดีอาญาทุกคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สามปีขึ้นไป
- 2) ในคดีอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่ถึงสามปีและพยานหรือผู้เสียหายที่เป็นเด็กร้องขอ
- 3) ในคดีทำร้ายร่างกายเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี
- 4) ในคดีอาญาตาม 1-3 ซึ่งผู้ต้องหาเป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี

1.2 อายุของเด็กที่จะได้รับการคุ้มครอง คือ อายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์ในวันสอบปากคำ

1.3 เจ้าพนักงานหรือบุคคลที่เข้าร่วมในการสอบปากคำประกอบด้วย

- 1) พนักงานสอบสวน
- 2) นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ ซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- 3) พนักงานอัยการ
- 4) บุคคลที่เด็กร้องขอต่อพนักงานสอบสวนให้อยู่ด้วย ในการสอบปากคำ (มาตรา 133 ทวิ วรรคหนึ่ง)

- 5) ทัศนคติของเด็กซึ่งเป็นผู้ต้องหา เฉพาะในกรณีที่เป็น การสอบปากคำผู้ต้องหาที่มีอายุไม่เกิน 18 ปี และผู้ต้องหา ร้องขอให้มีทัศนคติร่วมฟังการสอบสวนด้วย (มาตรา 134 ตรี และ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 241 วรรคสอง)

อย่างไรก็ดี ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งอันไม่อาจรอบุคคลตามข้อ 1.3.2-1.3.5 พร้อมกันได้ การสอบปากคำในชั้นสอบสวนนี้อาจกระทำได้โดยไม่มีบุคคลตาม 1.3.2-1.3.5 ได้เท่าที่เหตุอันยังคงอยู่ แต่กฎหมายให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้บันทึกเหตุอันไว้และกฎหมายไม่ให้ถือว่าเป็นการสอบสวนที่ไม่ชอบในระหว่างการสอบปากคำที่ไม่มีบุคคลดังกล่าว (มาตรา 133 ทวิ วรรคห้า)

1.4 การตั้งรังเกียจ

นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา หรือพนักงานอัยการที่เข้าร่วมในการสอบปากคำเด็ก อาจถูกตั้งรังเกียจได้และให้พนักงานสอบสวนเปลี่ยนบุคคลที่ถูกตั้งรังเกียจนั้น (มาตรา 133 ทวิ วรรคสาม)

1.5 กระบวนการที่ต้องปฏิบัติก่อนที่จะมีการสอบปากคำเด็ก

- 1) กฎหมายให้พนักงานสอบสวนมีหน้าที่แจ้งให้บุคคลตาม 2)-4) ทราบ (มาตรา 133 ทวิ วรรคสอง)
- 2) ในกรณีที่ผู้ต้องหาไม่สืบเปิดปีในวันแจ้งข้อหา พนักงานสอบสวนจะต้องถามผู้ต้องหาว่ามีทัศนคติหรือไม่ ก่อนการสอบสวนผู้ต้องหา ถ้าไม่มี (และไม่จำเป็นต้องได้ความว่าผู้ต้องหาจะต้องการทัศนคติหรือไม่) พนักงานสอบสวนจะต้องจัดหาทัศนคติให้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา 134 ทวิ)

1.6 สถานที่ในการสอบปากคำ กฎหมายกำหนดให้ต้องกระทำเป็นสัดส่วนในที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก (มาตรา 133 ทวิ วรรคหนึ่ง) โดยไม่ปะปนกับการสอบปากคำผู้ใหญ่โดยปกติ ทั้งนี้ เพราะห้องสอบสวนโดยทั่วไปนั้นไม่เหมาะสมและมีผลกระทบต่อความสมัครใจของเด็กที่จะให้ปากคำ

1.7 การบันทึกปากคำ กฎหมายกำหนดให้พนักงานสอบสวนมีหน้าที่ต้องบันทึกโดยใช้เครื่องบันทึกภาพและเสียง ซึ่งสามารถนำออกถ่ายถอดได้อย่างต่อเนื่อง (Video recording) ไว้เป็นพยาน (มาตรา 133 ทวิ วรรคสี่) ซึ่งการบันทึกนี้ จะนำไปฉายในชั้นพิจารณาของศาล เพื่อให้เด็กต้อง

เบิกความซ้ำอีก แต่ศาลหรือคู่ความอาจถามคำถามเพิ่มเติมได้อีกนอกเหนือจากที่พนักงานสอบสวนบันทึก

2. การบันทึกคำร้องทุกข์ของผู้เสียหายที่เป็นเด็ก

กฎหมายกำหนดให้พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ใช้กับการสอบสวนเด็กในกรณีพิเศษนี้ ทั้งนี้ เพราะในทางปฏิบัติการบันทึกคำร้องทุกข์ของผู้เสียหาย พนักงานสอบสวนจะสอบสวนปากคำของผู้เสียหายในทันที กฎหมายจึงกำหนดให้นำหลักเกณฑ์พิเศษสำหรับการสอบปากคำเด็กมาอนุโลมใช้ด้วย (มาตรา 124 วรรคสอง)

3. การจัดให้มีการชี้ตัวผู้ต้องหา

- 1) จะต้องจัดให้มีการชี้ตัวในสถานที่ที่เหมาะสมและสามารถป้องกันมิให้ผู้ต้องหาเห็นตัวผู้เสียหายหรือพยาน
- 2) ให้มีบุคคลตามที่ระบุไว้ใน 1.3 2)-4) อยู่ร่วมด้วยในการชี้ตัว เว้นแต่จะเข้าข้อยกเว้นตามวรรคท้ายของมาตรา 133 ทวิ (มาตรา 133 ทวิ)

การสอบสวนผู้ต้องหาที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี มิได้อยู่ในบังคับของหลักการข้างต้น แต่ในกรณีที่มีการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพสำหรับผู้ต้องหาอายุไม่เกินสิบแปดปีมิได้กำหนดไว้ คงต้องถือว่าเป็นกรณีการสอบสวน ผู้ต้องหาซึ่งต้องใช้หลักการเช่นเดียวกับการสอบสวนปากคำผู้ต้องหา และจะนำไปทำแผนประทุษกรรมต่อหน้าประชาชนไม่ได้ เพราะขัดต่อหลักการที่จะป้องกันมิให้เด็กต้องตกอยู่ในสภาพที่สังคมรับรู้

4. การนำสืบพยานเด็ก

พยานเด็กที่มีอายุไม่เกินสิบแปดปี จะมาเป็นพยานศาลในหลายกรณี คือ ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องทั้งคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ และราษฎรเป็นโจทก์ ชั้นพิจารณาคดีในศาลชั้นต้น หรือในศาลอุทธรณ์หรือฎีกาเฉพาะในกรณีที่ศาลเรียกมาสืบ ในการเดินเผชิญสืบของศาลและในการไต่สวนการตายคดีความตายเกิดขึ้นจากการกระทำของเจ้าพนักงาน หรือตายในระหว่างควบคุมของ

เจ้าพนักงาน ซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ ดังกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่แก้ไขใหม่นี้ได้ ให้ความคุ้มครองไว้ทุกกรณี ดังนี้

4.1 ในชั้นการพิจารณาของศาล

1. ในชั้นพิจารณาของศาลซึ่งนำมาใช้กับการพิจารณาของศาลที่เดินเผชิญสืบ ศาลที่สืบพยานในศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา และการไต่สวนการตายในคดีวิสามัญฆาตกรรม

2. วิธีการถามคำพยานเด็กการสืบพยานเด็กในชั้นศาลนี้ กฎหมายให้ศาลสามารถ สอบปากคำเด็กได้เอง หรือจะถามผ่านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ก็ได้ ส่วนพนักงานอัยการ ผู้เสียหายซึ่งเป็นโจทก์ ทนายความของโจทก์ จำเลยหรือทนายความของจำเลย จะถามหรือถามค้าน หรือถามติง ต้องกระทำผ่านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ (มาตรา 172 ทวิ)

กฎหมายให้ศาลมีหน้าที่แจ้งให้นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ทราบถึงวันสืบ พยานเด็ก (มาตรา 172 ตริ วรรคสอง)

การนำสืบพยานเด็กนั้น ศาลจะอนุญาตให้เริ่มนำเสนอ คำให้การของเด็ก ซึ่งได้ บันทึกเป็นภาพและเสียงไว้ในชั้นสอบสวน หรือชั้นไต่สวนมูลฟ้อง โดยนำมาฉายในศาลโดยเปิดเผย จากนั้นถ้าสามารถได้พยานหรือผู้ต้องหามา ก็สามารถสอบถามเพิ่มเติมได้เอง หรือ คู่ความจะ สอบถามผ่านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ก็ได้ (มาตรา 172 ตริ วรรคสาม)

3. สถานที่ที่ให้เด็กนั่งอยู่ในระหว่างให้ปากคำ ในการพิจารณาเพื่อเป็นการป้องกัน มิให้เด็กต้องตกอยู่ในสภาพอึดอัด เมื่ออยู่ในห้องพิจารณาซึ่งมีคนมาก และการที่ต้องเผชิญหน้ากับ จำเลย ตลอดจนเพื่อเป็นการรักษาไว้ซึ่งสิทธิของจำเลยในคดีอาญาที่จะรับฟังคำเบิกความที่กล่าวหา ตน เพื่อจะได้ต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ ตามหลักการพิจารณาต้องกระทำต่อหน้าจำเลย การสืบพยาน ในชั้นพิจารณาชั้นศาลจะต้องจัดให้เด็กที่จะมาให้การในชั้นศาลนั่งอยู่ในห้องที่จัดไว้เป็นพิเศษแยก ต่างหากจากห้องพิจารณา (มาตรา 172 ตริ วรรคหนึ่ง) และใช้การถ่ายโทรทัศน์วงจรปิดมายังห้อง พิพิจารณา (มาตรา 172 ตริ วรรคสอง) โดยทั้งสองห้องสามารถพูดติดต่อสื่อสารกันได้ แต่ไม่ให้เผชิญ หน้ากันระหว่างจำเลยกับพยานเด็ก และทำให้เด็กไม่เกิดความรู้สึกประหม่า หรือกลัวสภาพห้อง พิพิจารณาคดีที่มีลักษณะเป็นทางการ และมีคนแปลกหน้ามานั่งฟัง อย่างไรก็ตาม ห้องที่เด็กนั่งนี้ควรมี สภาพที่เหมือนกับห้องเล่นหรือห้องของเด็ก และนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์หรือบุคคลที่เด็ก ต้องการให้อยู่ด้วยควรอยู่ในห้องนี้ เพื่อให้เด็กเกิดความอบอุ่นและไม่รู้สึกกลัว

4. การบันทึกคำพยานเด็กบันทึกคำพยานเด็กในชั้นพิจารณานี้เป็นไปตามหลักพิจารณาโดยทั่วไป

5. การรับฟังพยานเด็กโดยทั่วไป ศาลจะรับฟังข้อเท็จจริงตามคำเบิกความที่ได้กระทำในศาล เพราะศาลสามารถสังเกตอาการปฏิกิริยาและมีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องโดยการถามคำถามหรือถามติง ของโจทก์และจำเลย หรือแม้กระทั่งคำถามของ ศาลเอง ดังนั้น พยานที่ให้การในชั้นสอบสวนหรือในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง แต่มีได้มาเบิกความในชั้นพิจารณา ศาลก็จะรับฟังแต่ให้น้ำหนักของความน่าเชื่อถือน้อยกว่าที่ได้มาเบิกความต่อหน้าศาลในชั้นพิจารณา

แต่ในคดีที่พยานเป็นเด็ก ซึ่งไม่ควรให้พยานต้องให้การซ้ำซ้อน จึงได้บันทึกภาพและเสียงเพื่อให้เห็นอาการปฏิกิริยาตั้งแต่ในชั้นสอบสวน และนำเสนอให้ชั้นศาลได้ ศาลสามารถรับฟังคำเบิกความที่บันทึกไว้ในชั้นสอบสวน หรือในชั้นไต่สวนมูลฟ้องคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์ฟ้อง โดยให้น้ำหนักความน่าเชื่อถือเสมือนหนึ่งว่าเป็นการเบิกความต่อหน้าศาลได้

ส่วนในกรณีที่ไม่ได้ตัวพยานหรือผู้เสียหายที่เป็นเด็กมาเบิกความในชั้นพิจารณา เนื่องจากมีเหตุจำเป็นอย่างยิ่ง คงมีแต่บันทึกภาพและเสียงในชั้นสอบสวนหรือชั้น ไต่สวนมูลฟ้องเท่านั้น กรณีต้องถือว่ามีน้ำหนักน้อยกว่าการที่ได้พยานมาตอบคำถามเพิ่มเติมในศาลโดยผ่านทางโทรทัศน์วงจรปิด ดังนั้น กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จึงให้ศาลสามารถรับฟังพยานเด็กที่ได้บันทึกไว้ ประกอบกับพยานอื่น ๆ เพื่อวิเคราะห์ข้อเท็จจริงในคดีได้ (มาตรา 172 ตีรวรรคสี่)

4.2 การสืบพยานไว้ล่วงหน้า

มาตรการในการสืบพยานไว้ล่วงหน้า เดิมใช้กับพยานซึ่งเป็นชาวต่างชาติ ซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรไทยชั่วคราว เพื่อการท่องเที่ยวหรือกิจกรรมส่วนตัว แล้วกลับออกไปภายในกำหนดเวลาที่วีซ่ากำหนด ดังนั้น บุคคลชาวต่างชาติเหล่านี้ได้ ให้การในชั้นสอบสวน แต่เป็นการยากที่จะมาเบิกความในชั้นศาล เพราะเขาไม่มีความจำเป็นต้องมาเบิกความ เนื่องจากไม่คุ้มค่ากับเวลาหรือค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาให้การ กฎหมายจึงกำหนดให้มีการสืบพยานไว้ล่วงหน้า เพื่อสืบพยานชาวต่างชาติไว้ก่อนและถือว่าการเบิกความต่อหน้าศาลอันจะมีผลต่อการวินิจฉัยข้อเท็จจริงของศาลในคดีอาญานั้นต่อไป

แต่สภาพปัญหาที่จะไม่สามารถนำพยานมาเบิกความต่อศาลในชั้นพิจารณาเกิดขึ้นกับพยานที่เป็นเด็กและสตรีด้วย แม้ว่าพยานดังกล่าวจะอยู่ในประเทศก็ตาม ทั้งนี้ เพราะผู้เสียหายที่เป็นเด็กโดยเฉพาะในคดีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการค้าหญิงและเด็ก ซึ่งเป็นอาชญากรรม

ข้ามชาติ หรือในความผิดซึ่งเป็นอาชญากรรมในครอบครัว พยานเด็กหรือหญิงที่เป็นผู้เสียหายอาจถูกเกลี้ยกล่อมหรือข่มขู่หลังจากที่ให้การในชั้นสอบสวนไปแล้ว และไม่อาจนำมาสืบในชั้นศาลได้ หรือเป็นเพราะอยู่ในสถานที่ห่างไกลจากศาล เช่น หญิงและเด็กที่อยู่บนพื้นที่สูง หรือในชนบทที่ห่างไกลต่อทางคมนาคมต้องใช้เวลาเดินทางหลายชั่วโมง และบางพื้นที่ต้องเดินทางด้วยเท้าหลายสิบกิโลเมตรกว่าจะมาถึงทางหลวง ซึ่งเหตุผลเหล่านี้ก็เป็นเหตุอันสมควรที่จะนำพยานมาสืบล่วงหน้า เพราะเป็นการยากต่อการนำมาสืบภายหลัง เช่นเดียวกับพยานที่จะเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร

หลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการ สืบพยานไว้ล่วงหน้าที่ปรับปรุงใหม่ มีดังนี้

1. เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อว่า จะเป็นการยากแก่การนำพยานมาสืบในภายหลัง เพราะเหตุใดเหตุหนึ่งต่อไปนี้ (มาตรา 237 ทวิ วรรคหนึ่ง)
 - 1.1 พยานบุคคลจะเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร
 - 1.2 ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง
 - 1.3 มีที่อยู่ห่างไกลจากศาลที่พิจารณาคดี
 - 1.4 มีเหตุอันควรเชื่อว่า จะมีการยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานนั้น ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม
 - 1.5 มีเหตุจำเป็นอื่น ๆ
2. พนักงานอัยการเห็นสมควร หรือโดยพนักงานสอบสวน หรือผู้เสียหายร้องขอ ยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งสืบพยานไว้ก่อนล่วงหน้าก่อนฟ้องคดีต่อศาล (มาตรา 237 ทวิ วรรคหนึ่ง)
3. คำร้องของพนักงานอัยการ ต้องระบุการกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิด และถ้ารู้ตัวผู้กระทำความผิด และผู้นั้นถูกควบคุมอยู่ในอำนาจ พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ ก็ให้พนักงานอัยการนำตัวผู้นั้นมาศาล แต่ถ้าผู้นั้นถูกควบคุมอยู่ในอำนาจศาล ก็ให้ศาลเบิกตัวผู้นั้นมาพิจารณา (มาตรา 237 ทวิ วรรคหนึ่ง)
4. เมื่อได้รับคำร้องจากพนักงานอัยการ ให้ศาลสืบพยานนั้นในทันที (มาตรา 237 ทวิ วรรคสอง)
5. สิทธิของผู้ต้องหาในการสืบพยานไว้ก่อนนี้ ได้แก่ การซักค้านหรือตั้งทนายความซักค้านพยานที่สืบไว้ก่อนได้ นอกจากนี้ ถ้าเป็นกรณีที่ศาลต้องตั้งทนายความให้ตามหลักเกณฑ์ในมาตรา 173 เมื่อผู้นั้นตกเป็นจำเลยแล้ว ศาลก็ต้องตั้งทนายความให้ ถ้าเห็นว่าตั้ง ทนายความให้ทัน แต่ถ้าไม่อาจตั้งทนายความให้ทันก็ให้ศาลซักถามพยานนั้นให้แทน (มาตรา 237 ทวิ วรรคสาม)

6. คำเบิกความของพยานให้อ่านให้พยานฟัง และถ้าผู้ต้องหาอยู่ในศาลนั้นก็ให้อ่าน คำเบิกความต่อหน้าผู้ต้องหา (มาตรา 237 ทวิ วรรคสี่)

7. ในกรณีที่พยานเป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี ต้องดำเนินการตามหลักการสืบพยาน เด็กในชั้นพิจารณา (มาตรา 237 ทวิ วรรคแปด)

8. คำเบิกความของพยานนี้ ศาลสามารถรับฟังเป็นพยานได้ในชั้นพิจารณา เมื่อ ผู้ต้องหาผู้นั้นถูกฟ้องเป็นจำเลย (มาตรา 237 ทวิ วรรคห้า)

9. ผู้ต้องหายื่นคำร้องต่อศาลโดยแสดงเหตุจำเป็น เพื่อให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้สืบ พยานบุคคลไว้ทันที (มาตรา 237 ทวิ วรรคแรก)

10. เมื่อศาลรับคำร้องและเห็นสมควร ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้สืบพยานไว้ก่อน และแจ้งให้พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการที่เกี่ยวข้องทราบ (มาตรา 237 ทวิ วรรคเจ็ด)

11. ในการสืบพยานไว้ล่วงหน้านี้ พนักงานอัยการมีสิทธิซักค้านพยานของผู้ต้องหา (มาตรา 237 ทวิ วรรคแปด)

12. ถ้าเป็นพยานที่มีอายุไม่เกินสิบแปดปี ต้องดำเนินการเช่นเดียวกับการสืบพยาน เด็กในชั้นพิจารณา (มาตรา 237 ทวิ วรรคเจ็ด)

13. คำเบิกความของพยานให้อ่านให้พยาน และผู้ต้องหาฟังต่อหน้า (มาตรา 237 ทวิ วรรคเจ็ด)

14. เมื่อผู้ต้องหาถูกฟ้องเป็นจำเลย ศาลรับฟังพยานที่นำมาสืบล่วงหน้าในชั้น พิจารณาได้ (มาตรา 237 ทวิ วรรคเจ็ด)

5. การไต่สวนพยานเด็กในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้นำหลักการสอบสวนพยานเด็ก และการสืบ พยานเด็กในชั้นพิจารณามาอนุโลมใช้กับการไต่สวนมูลฟ้อง ในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์และคดี ที่ราษฎรเป็นโจทก์ (มาตรา 171 วรรคสอง)

ข้อพิจารณาในเรื่องนี้ แยกเป็น 2 กรณี ดังนี้

5.1 การไต่สวนพยานเด็กในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์

การไต่สวนพยานเด็กอายุยังไม่เกินสิบแปดปี ในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์มีลักษณะเหมือนกับการสืบพยานเด็กในชั้นพิจารณา เพราะต้องกระทำต่อหน้าจำเลย และกระทำหลังจากผ่านกระบวนการสอบสวนเด็กมาแล้ว ดังนั้น ศาลจึงใช้การขยายบันทึกปากคำเด็กให้ดูก่อน และจัดให้พยานอยู่ในห้องอีกต่างหากและตอบคำถามของศาล หรือพนักงานอัยการ หรือจำเลย หรือทนายความจำเลย ผ่านทางนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ผ่านทางโทรศัพท์วงจรมืด

แต่ถ้าพยานเด็กที่มานำสืบมิได้สอบสวนไว้ในชั้นสอบสวน ก็จะต้องถูกสอบถามโดยศาล หรือโดยนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ ผ่านทางโทรศัพท์วงจรมืด

5.2 การไต่สวนพยานเด็กในคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์

ถ้าเป็นกรณีที่ยังไม่มีการสอบสวนพยานเด็กนั้นมาก่อนเลย การไต่สวนก็จะใช้การให้เด็กอยู่ในห้องต่างหากจากห้องพิจารณา และให้การตอบคำถามของศาล ตอบคำถามค้าน คำถามติงของทนายความโจทก์ ทนายความของจำเลยโดยผ่านทางนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์

แต่ถ้าก่อนที่จะมีการไต่สวนคดีของราษฎร ได้มีการสอบสวนพยานเด็กไว้แล้วและบันทึกตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ศาลน่าจะใช้ดุลพินิจนำภาพและเสียงของพยานเด็กมาฉายก่อนที่จะได้สอบปากคำเช่นเดียวกับการสืบพยานในชั้นพิจารณา แม้ว่าคดีเรื่องนั้นพนักงานอัยการจะยังไม่ได้ยื่นฟ้องต่อศาลก็ตาม เพื่อเป็นการป้องกันมิให้พยานเด็กต้องเบิกความซ้ำซ้อน

โดยสรุป หลักการให้ความคุ้มครองเด็กในระหว่างการสอบสวน การไต่สวนมูลฟ้อง และการพิจารณาคดีในศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่แก้ไขใหม่นี้ ได้ให้การคุ้มครองทั้งผู้เสียหาย พยานที่รู้เห็นเหตุการณ์ และผู้ต้องหาที่จะได้รับการประกันว่าจะสามารถแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่ตนเกี่ยวข้องอย่างเป็นอิสระ และด้วยสถานที่ที่เหมาะสม เป็นสัดส่วน และบรรยากาศที่อบอุ่น ปราศจากสภาพกดดันจิตใจไม่ว่าจากผู้ถูกกล่าวหาหรือเจ้าหน้าที่หรือศาลในกระบวนการยุติธรรม ทั้งนี้ โดยมีนักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ และผู้ที่เด็กร้องขอ อยู่ด้วยในการสอบปากคำหรือสืบพยาน เพื่อหลีกเลี่ยงมิให้เด็กตื่นตระหนกเพราะต้องอยู่ในสถานที่ที่เป็นห้องพิจารณาและกระทำต่อหน้าคนแปลกหน้า หรือต่อผู้ต้องหาหรือจำเลย ยิ่งไปกว่านั้นการนำเครื่องมือทางเทคโนโลยีที่นำมาใช้บันทึกภาพและเสียงเพื่อลดภาระที่เด็กจะต้องมาเบิกความซ้ำซ้อน แต่ยังคงรักษาโอกาสที่ศาลจะได้ชี้แจงนำพยานเด็กที่ไม่สามารถเบิกความได้อย่างอิสระมาเป็นมาตรการที่ควรได้รับ

การส่งเสริมและสนับสนุนให้ขยายไปใช้แก่การสืบพยานบุคคลโดยทั่วไป เพื่อให้สามารถบันทึกคำให้การพยานได้อย่างครบถ้วน และมีผลต่อการวินิจฉัยข้อเท็จจริงในศาลสูงต่อไป

5. ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2542

จากการที่บทบัญญัติของมาตรการพิเศษในพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2542 ได้ให้เวลาเตรียมความพร้อมทั้งในด้านบุคลากร เครื่องมือหรืออุปกรณ์ สถานที่และรูปแบบการจัดองค์กรที่เหมาะสมในการร้องทุกข์ การสอบสวน การไต่สวนมูลฟ้อง และการพิจารณาคดีผู้เสียหายหรือพยานและผู้ต้องหาที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี โดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 81 ก หน้า 30-35 เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2542 กำหนดให้พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไปนั้น พระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2543 จนถึงปัจจุบัน แต่การเตรียมการในเรื่องดังกล่าวยังไม่มีความคืบหน้าเท่าที่ควรโดยเฉพาะในชั้นการร้องทุกข์และการสอบสวนของพนักงานสอบสวนซึ่งสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติอันเป็นกระบวนการยุติธรรมขั้นต้น เป็นผลให้การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฉบับนี้พบกับปัญหาและอุปสรรคในหลายด้านซึ่งพอจะจำแนกได้ (จิตติมา ธงไชย : 2543) ดังนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคในด้านสถานที่และอุปกรณ์

จากการที่พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2542 ได้กำหนดในเรื่องสถานที่และอุปกรณ์ไว้ใน มาตรา 133 ทวิ วรรคแรก วรรคห้า และมาตรา 133 ตริ ไว้ว่า การถามปากคำเด็กไว้ในฐานะเป็นผู้เสียหายหรือพยาน ให้แยกกระทำเป็นส่วนลับ ในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก และพนักงานสอบสวน จัดให้มีการบันทึกภาพและเสียงการถามปากคำดังกล่าว ซึ่งสามารถนำออกถ่ายถอดได้อย่างต่อเนื่องไว้เป็นพยาน รวมถึงการจัดให้มีการชี้ตัวผู้ต้องหาในสถานที่ที่เหมาะสมและสามารถป้องกันมิให้ผู้ต้องหาเห็นตัวผู้เสียหายหรือพยาน

แม้บทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดวิธีปฏิบัติที่แตกต่างไปจากกรณีของผู้ใหญ่ และให้มีบรรยากาศที่เป็นมิตร และเอื้อต่อการให้ข้อเท็จจริง จากการศึกษาพบว่ายังมีปัญหาในเรื่องดังกล่าวด้วยสาเหตุหลายประการ เช่น

1.1 การถูกจำกัดในสถานที่

ในสถานีดำตรวจหลายแห่งไม่อาจจัดหาห้อง หรือขยายหรือต่อเติมเพื่อทำเป็นห้องสอบปากคำเด็กโดยเฉพาะได้ การสอบสวนยังใช้ห้องทำงานเท่าที่มีอยู่และสามารถจัดได้ซึ่งก็ยังคงมีลักษณะเป็นทางการ ทำให้พยานเด็กมีความอึดอัดหรือไม่คุ้นเคยในการให้ปากคำ จึงไม่อาจสนองตอบในเรื่องสถานที่ที่เหมาะสมได้ แม้จะได้มีการจัดแบ่งห้องออกเป็นสัดส่วนเพื่อความสะดวกต่อการบันทึกภาพและเสียงแล้วก็ตาม แต่ก็เกินไปเพื่อให้ถูกต้องตามบทบัญญัติของกฎหมายเท่านั้น มิได้คำนึงถึงเจตนารมณ์ในการแก้ไขกฎหมายที่ต้องการให้ผู้เสียหายและพยานที่มีอายุไม่เกินสิบแปดปี ได้รับการสอบสวนในสภาพห้องที่เหมาะสมกับเด็ก ซึ่งควรจะจัดไว้เป็นห้องพิเศษไม่ควรให้มีสภาพเป็นห้องทำงานของพนักงานสอบสวน หรือห้องประชุม หรือห้องเอนกประสงค์ แต่ควรเป็นห้องที่มีลักษณะคล้ายห้องเด็กเล่น หรือสถานรับเลี้ยงเด็ก หรือห้องที่โรงพยาบาลจัดให้เด็กเล่นเพื่อคอยเวลาเข้าไปรับการตรวจรักษา นอกจากนี้ ควรมีอุปกรณ์หรือภาพบางอย่าง เพื่อให้เด็กได้ชี้หรือวาดรูปแทนการอธิบายด้วยคำพูด ซึ่งบางกรณีเด็กไม่ต้องการพูดหรือพูดไม่ได้โดยมีข้อที่พึงระวังก็คือ สภาพห้องดังกล่าวจะต้องไม่มีลักษณะเหมือนห้องหรือสถานที่ที่เกิดความผิด ทั้งนี้เพราะจะทำให้พยานซึ่งได้รับผลกระทบต่อจิตใจเช่น ถูกทำร้ายหรือกระทำผิดทางเพศเกิดความหวาดกลัว สถานที่ที่พนักงานสอบสวนทำขึ้น เช่น ห้องชี้ตัวห้องสอบสวนคับแคบไม่ได้มาตรฐาน อุปกรณ์ในการถ่ายวิดีโอเทป เช่น กล้องถ่ายวิดีโอและเครื่องอัดวิดีโอเทปยังไม่ได้มาตรฐาน แสงสว่างไม่เพียงพอ ทำให้ได้ภาพไม่ชัดเจน การใช้ไมโครโฟนที่ติดกับตัวกล้องถ่ายซึ่งอยู่ห่างจากผู้สอบสวนและผู้ให้ปากคำ ทำให้เสียงเบาและก้อง ไม่มีความชัดเจน เครื่องพิมพ์ดีดเป็นของเก่า ทำให้พิมพ์ซ้ำไม่มีความพร้อมในเรื่องของการจัดห้องที่เหมาะสมสำหรับการสืบพยานเด็ก อาทิ บางสถานีดำตรวจมีผู้เข้าร่วมฟังในการสอบสวนเป็นจำนวนมาก เสียงดังรบกวน รวมทั้งมีคนเดินเข้าออกพลุกพล่านในห้องสอบสวน ตำรวจ อัยการ ทนายความ และนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ อยู่รวมกันในห้องสอบสวน ผู้บันทึกวิดีโอทัศนไม่ใช่พนักงานสอบสวน แต่เข้ามาอยู่ในห้องสอบสวน และล่วงรู้เรื่องราวเกี่ยวกับการสอบสวน ซึ่งอาจทำให้เสียหายแก่คดี

1.2 ปัญหาด้านงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์การบันทึกภาพและเสียง

การถามปากคำนั้น ในระยะเริ่มแรกที่กฎหมายมีผลใช้บังคับ สถานีตำรวจหลายแห่ง ยังขาดเครื่องมือ อุปกรณ์ในการบันทึกภาพและเสียง จึงได้แก้ปัญหาโดยการจ้างร้านถ่ายวิดีโอมา บันทึกภาพและเสียง โดยช่างส่วนใหญ่ก็จะเป็นบุคคลเพศชาย และที่ไม่เกี่ยวข้องกับคดี บางครั้งก็ใช้ การเดินถ่ายไม่ได้วางกล้องไว้บนขาตั้งก่อให้เกิดความรำคาญและขาดสมาธิในการทำงานทั้งของ พนักงานสอบสวนและนักสังคมสงเคราะห์ และในบางคดีที่เป็นความผิดเกี่ยวกับเพศอันเป็นคดีที่ควร ทราบเฉพาะผู้ที่สามารถช่วยบำบัดฟื้นฟูผู้เสียหายให้มีความรู้สึกที่ดีขึ้นเท่านั้น แต่การที่ผู้เสียหายหรือ พยานต้องมาบอกเล่าให้พนักงานสอบสวนฟังซึ่งเป็นบุคคลตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว ยังมีช่างบันทึก ภาพและเสียงมาร่วมรับรู้รับฟังด้วย ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความรู้สึกอับอายไม่กล้าให้ความจริง บางอย่างได้ นอกจากนี้ในบางท้องที่ได้มีการบันทึกภาพและเสียงในขณะถามปากคำไว้อย่างต่อเนื่อง ด้วยอุปกรณ์เท่าที่พนักงานสอบสวนจัดหาได้ เพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายของพนักงานสอบสวน ผู้รับผิดชอบสำนวนคดีเอง แต่เมื่อบันทึกปากคำเสร็จ กลับปรากฏว่าการบันทึกภาพและเสียงดังกล่าว ไม่สามารถใช้งานได้ เนื่องจากเครื่องมือและอุปกรณ์ดังกล่าวขาดประสิทธิภาพเพียงพอ ประกอบกับ ในการส่งสำนวนให้กับพนักงานอัยการก็ยังคงส่งเฉพาะสำนวนการสอบสวนไปเท่านั้น ส่วนวิดีโอที่ บันทึกไว้ก็ยังอยู่กับพนักงานสอบสวน สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน พนักงานสอบสวนมักจะไม่ส่งม้วน วิดีโอไปพร้อมกับสำนวน เว้นแต่พนักงานอัยการได้เรียกให้ส่งเพื่อนำไปใช้พิจารณาประกอบหรือ สืบพยานซึ่งก็ยังไม่ปรากฏ ยกเว้นในคดีดัง เช่น คดีของอดีตสมาชิกวุฒิสภาที่เกิดในท้องที่อำเภอ คลองหลวง จังหวัดปทุมธานี และโดยเฉพาะในกรณีของผู้ต้องหาด้วยแล้ว พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ก็จะส่งเฉพาะสำนวนไปเท่านั้น เนื่องจากการฟ้องคดีจะต้องมีตัวผู้กระทำความผิดอยู่แล้วจึงจะ พิพากษา ลงโทษได้ การที่ต้องบันทึกภาพและเสียงของผู้ต้องหาที่เป็นเด็กอายุไม่เกิน 18 ปีด้วย โดยเฉพาะในคดียาเสพติด จึงทำให้สิ้นเปลืองม้วนวิดีโอเป็นอย่างมาก และพนักงานสอบสวนขาด งบประมาณในการจัดซื้อ ซ่อมบำรุงอุปกรณ์ เครื่องมือสอบสวน เช่น กล้องถ่ายวิดีโอเทป เครื่องอัด เล่นวิดีโอเทป เครื่องโทรทัศน์ ม้วนวิดีโอเทป บางแห่งต้องยืมหรือเช่าจากที่อื่น

ปัจจุบันสถานีตำรวจหลายแห่งได้แก้ไขปัญหานี้โดยการขอใช้ห้องบันทึกภาพและ เสียงของสถานีที่ต่าง ๆ เช่น สถานีแรกรับเด็กหญิงพญาไท ซึ่งเรียกว่า “ห้องसानไยรัก” โดยห้องนี้ถูก แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 คือ ห้องควบคุม มีชุดกล้องถ่ายทอดสัญญาณพร้อมอุปกรณ์ควบคุมการทำงานประกอบไปด้วย กล้องวิดีโอ เครื่องเล่นและบันทึกภาพ เครื่องเล่นและบันทึกเสียงต่อเนื่อง อัตโนมติ เครื่องผสมสัญญาณเสียง ลำโพง และเครื่องเสียง โทรทัศน์ และโต๊ะสำหรับคนะทำงาน

ส่วนที่ 2 คือ ห้องปฏิบัติการ ทาสีอ่อน ๆ จัดห้องให้ดูสดชื่น มีภาพประดับข้างฝาสำหรับเด็ก ๆ ทำให้เด็กไม่รู้สึกรู้สึกอึดอัด หรือถูกบีบคั้น มีตุ๊กตา และของเล่นนานาชนิดให้เด็กได้ผ่อนคลาย ไมโครโฟน 2 ตัว ซ่อนอยู่บนเพดาน กล้องบันทึกภาพ 2 ตัวอยู่บนเพดานเช่นกัน

ในขณะที่กรมประชาสัมพันธ์ ในฐานะผู้กำกับดูแลคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กได้ทำโครงการนำร่องห้องสืบพยานเด็กทั่วประเทศ 6 แห่ง คือ สถานแรกรับเด็กหญิงพญาไท สถานแรกรับเด็กชายปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี สถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กจังหวัดระยอง ศูนย์ฝึกอาชีพเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา จังหวัดชลบุรี สถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ๆ จังหวัดขอนแก่น บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งในเรื่องดังกล่าว นายศุภชัย สติรศิลป์ ผู้อำนวยการกองคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก กรมประชาสัมพันธ์ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า “ความจริงเป็นเรื่องของกระทรวงยุติธรรม และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ แต่ที่ต้องนำร่องเพราะเรารับผิดชอบเรื่องของสวัสดิการเด็กอยู่แล้ว เราจะทำเพียง 6 แห่ง นอกจากนั้นก็จะเป็นหน้าที่ของตำรวจที่ต้องรับผิดชอบต่อไป”

ในขณะที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติเอง ยังไม่ได้มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้แต่ละสถานีได้มีการจัดทำห้องสอบสวนเด็กแยกเป็นส่วนสัดส่วนตามกฎหมาย คงมีแต่คำสั่งที่ผู้บังคับบัญชาหัวหน้าหน่วยงานนั้นจัดให้มีห้องสอบสวนเด็กตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฉบับนี้ เมื่อไม่มีการดำเนินการใดจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในด้านงบประมาณสถานีเลย การจัดหาห้องสอบสวนเด็กในแต่ละสถานีจึงเป็นไปในลักษณะตามมีตามเกิด คือ ทำเท่าที่หาได้โดยมิได้คำนึงถึงเจตนาที่แท้จริงของพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งหากบุคคลที่เข้าไปร่วมฟังการสอบปากคำตามที่กฎหมายบัญญัติจะยึดถือระเบียบของหน่วยงานตนที่กำหนดหน้าที่ไว้อย่างเคร่งครัด และจะส่งผลกระทบต่อพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบจำนวนมาก

โดยในสภาพความเป็นจริง ในสถานีตำรวจนครบาลอื่น ๆ ที่ไม่มีห้องสอบสวนเด็กแยกเฉพาะก็จะจัดให้มีการถ่ายทำวิดีโอโดยบุคคลทุกคนที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายจะนั่งรวมอยู่ในห้องเดียวกัน และพนักงานสอบสวนก็จะทำการบันทึกถ้อยคำเป็นลายลักษณ์อักษร พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ยังคงใช้เครื่องพิมพ์ดีดในการบันทึกซึ่งจะส่งเสียงดัง และเสียงพิมพ์ดีดก็จะเข้าไปในเครื่องบันทึกภาพและเสียงด้วย ซึ่งก่อให้เกิดความน่ารำคาญได้ไม่น้อย เนื่องจากจำเป็นต้องบันทึกถ้อยคำในที่สอบปากคำนั้นและทำให้เสียงที่เด็กตอบคำถามก็จะไม่ชัดเจน และเมื่อพนักงานอัยการหรือ

นักสังคมสงเคราะห์ขอให้มีการเปิดวิดีโอเทปที่บ้านที่กักไว้ ก็จะพบกับปัญหาเรื่องเสียงไม่ชัดเจนเสมอ ในส่วนเครื่องมืออุปกรณ์ในการบันทึกถ้อยคำจึงเป็นส่วนหนึ่งที่น่าจะได้รับการแก้ไขและสนับสนุนจากภาครัฐด้วย นอกเหนือจากงบประมาณในการจัดห้องแยกเป็นสัดส่วนและเครื่องมืออุปกรณ์หลัก ๆ แล้ว เครื่องมือสำหรับบันทึกก็ควรจะให้มีความทันสมัยเช่นเดียวกับอุปกรณ์อื่น ๆ ด้วย

2. ปัญหาและอุปสรรคในด้านทักษะและความพร้อมของบุคลากร

ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พ.ศ.2542 ได้กำหนดให้ส่วนที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรและบทบาทของแต่ละฝ่ายในการสอบสวน ผู้เสียหายและพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกิน 18 ปีไว้ ในมาตรา 133 ทวิ ระบุว่า “ให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอและพนักงานอัยการเข้าร่วมในการถามปากคำนั้น และให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่จะต้องแจ้งให้นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการทราบ นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ หรือพนักงานอัยการที่เข้าร่วมในการถามปากคำ อาจถูกผู้เสียหายหรือพยานซึ่งเป็นเด็กตั้งรังเกียจได้ หากมีกรณีดังกล่าว ให้เปลี่ยนตัวผู้นั้นจากการศึกษาพบว่า ปัญหาด้านทักษะและความพร้อมของบุคลากรสามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

2.1 ปัญหาจำนวนนักสังคมสงเคราะห์และนักจิตวิทยาที่ผ่านการอบรมและขึ้นทะเบียนกับกระทรวงยุติธรรมแล้วมีจำนวนน้อย

ปัจจุบันในองค์กรของรัฐและเอกชนที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กที่เป็นผู้เสียหายยังขาดแคลน บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเด็ก เช่น นักจิตวิทยา แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเด็ก นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยาผู้เชี่ยวชาญในการฟื้นฟูสมรรถภาพเด็ก ซึ่งบุคคลเหล่านี้มีความสำคัญมาก โดยเฉพาะกรณีที่เกิดเป็นผู้เสียหาย ต้องขึ้นศาลอาญา ไม่ใช่ศาลคดีเยาวชนและครอบครัว ดังนั้นการที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดไว้ในมาตรา 12 ทวิ วรรคแรกตอนหนึ่งว่า “...ถ้าบทบัญญัติได้กำหนดให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เข้าร่วมด้วยแล้ว นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ดังกล่าวจะต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวง...” และกำหนดไว้ในวรรค 2 ว่า “ให้นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ตามวรรค 1 ได้รับค่าตอบแทนตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง”

ในมาตรการดังกล่าวจะเห็นได้ว่านักสังคมสงเคราะห์จะต้องมีคุณสมบัติตามที่กระบวนการยุติธรรมต้องการ ซึ่งก็จะต้องมีการเตรียมการในด้านบุคลากรว่ามีความพร้อมเพียงใด จำนวนนักสังคมสงเคราะห์ทั่วประเทศที่อยู่ในระบบการทำงานราชการโดยไม่นับกระทรวงกลาโหมและเอกชนมีประมาณ 1,340 คน สำหรับกรมประชาสงเคราะห์ทั่วประเทศมีนักสังคมสงเคราะห์ 523 อัตรา ประจำอยู่ส่วนกลาง 223 อัตราและภูมิภาค 300 อัตรา ถ้าพิจารณาถึงจำนวนนักสังคมสงเคราะห์ ต่อความรับผิดชอบในขอบเขตกว้างขวางทั่วประเทศที่จะต้องเกิดขึ้น ก็คงจะไม่เพียงพอนอกจากนี้นักสังคมสงเคราะห์ แม้จะมีที่จบการศึกษาโดยตรงอีก ก็อาจไม่ได้ประกอบอาชีพสังคมสงเคราะห์โดยตรงอีกจำนวนไม่น้อย ในที่นี้ ต้องมองถึงบทบาทของนักสังคมสงเคราะห์อาสาสมัคร นักสังคมสงเคราะห์ที่ไม่ได้จบการศึกษาโดยตรงแต่ผ่านการอบรมแล้วนั้น ล้วนเป็นปัญหาในทางมาตรฐานทางวิชาชีพที่จะต้องมีการเตรียมการเพื่อกำหนดแนวทางลงไป ให้ชัดเจนนอกจากนี้ ยังมีข้ออื่น ๆ ที่ควรจะต้องหยิบยกมาพิจารณาด้วย ได้แก่ ประสบการณ์ในการทำงาน หรืออายุความที่ทำงานด้านเด็กหมดไปถึงวัยวุฒิและความรู้ในด้านกระบวนการยุติธรรม ที่นอกเหนือจากวิชาชีพ อันเป็นสิ่งที่ต้องเตรียมการอย่างรอบคอบและรัดกุมทั้งสิ้น

ในขณะที่กระทรวงยุติธรรมได้ออกกฎกระทรวง (พ.ศ. 2543) เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2543 ออกตามความในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ทำหน้าที่นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ไว้ว่าต้องมีอายุ ไม่ต่ำกว่า 25 ปี สำเร็จการศึกษาทางด้านจิตวิทยาแพทยศาสตรสาขามารเวชศาสตร์ สาขาจิตเวชศาสตร์เด็กและวัยรุ่น พยาบาลศาสตร์สาขาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช และสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ และเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี โดยมีหนังสือรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือปริญญาหรือเทียบเท่าปริญญาในสาขาอื่น โดยฝ่ายการอบรมหลักสูตรการให้คำปรึกษาการสังคมสงเคราะห์ ที่จัดหรือรับรองโดยหน่วยงานของรัฐ หรือองค์การวิชาชีพที่เคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี โดยมีหนังสือรับรอง ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะต้องผ่านการอบรมตามหลักสูตรที่กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม หรือกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุขรับรองและได้ขึ้นทะเบียนไว้กับกระทรวงยุติธรรมแล้วเท่านั้น จึงจะเป็นผู้ที่เข้าร่วมฟังการถามปากคำ ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2542 ได้

ในระยะแรก ที่กฎหมายบังคับใช้ (ระหว่างวันที่ 15 กันยายน 2543 วันที่ 10 ตุลาคม 2543) มีจำนวนนักสังคมสงเคราะห์และนักจิตวิทยา ที่ผ่านการอบรมและขึ้นทะเบียนกับกระทรวงยุติธรรมแล้วในส่วนกลาง กทม. มีจำนวนทั้งสิ้น 35 ราย และในส่วนภูมิภาคมีจำนวน 115 ราย เฉลี่ยจังหวัดละประมาณ 1-2 ราย ซึ่งไม่เพียงพอกับคดีที่ได้รับแจ้งในแต่ละวัน ทำให้นักสังคมสงเคราะห์และ

นักจิตวิทยาบางราย โดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร ต้องออกปฏิบัติงานในการสอบปากคำเด็กเกือบทุกวันรวมทั้งในวันหยุดราชการ บางรายใช้เวลาในการปฏิบัติงาน ตั้งแต่เช้าจนถึงรุ่งเช้าวันใหม่ ทำให้นักสังคมสงเคราะห์และนักจิตวิทยาอ่อนล้า มีเวลาพักผ่อนไม่เพียงพอ สุขภาพร่างกายทรุดโทรม เกิดการเจ็บป่วย รวมทั้งส่งผลกระทบต่องานประจำด้วย ขณะนั้นในเขตกรุงเทพมหานคร มีนักสังคมสงเคราะห์และนักจิตวิทยา ที่ผ่านการอบรมและขึ้นทะเบียนกับกระทรวงยุติธรรมแล้วจำนวนทั้งสิ้น 35 ราย โดยสังกัดกรมประชาสงเคราะห์จำนวน 22 ราย และสังกัดองค์กรต่างๆ อีก 13 ราย

กองคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ในฐานะเป็นศูนย์ประสานติดต่อ นักสังคมสงเคราะห์และนักจิตวิทยาในส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ได้จัดทำคำสั่งกรมฯ แบ่งชุดเวรปฏิบัติหน้าที่ ในการเข้าร่วมสอบปากคำเด็ก ในส่วนข้าราชการกรมฯ จำนวน 22 ราย ออกเป็น 4 ชุด เฉลี่ยชุดละประมาณ 5-6 ราย โดยหมุนเวียนสับเปลี่ยน กันปฏิบัติงานชุดละ 1 สัปดาห์

การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ได้รับแจ้งให้ประสานนักสังคมสงเคราะห์และนักจิตวิทยา ในการไปเข้าร่วมในการสอบปากคำเด็กจากสถานีตำรวจต่างๆ ทั้งกรุงเทพมหานคร เฉลี่ยวันละ 12-14 สถานีตำรวจ ซึ่งไม่เพียงพอกับเจ้าหน้าที่ ที่เป็นชุดเวรในแต่ละสัปดาห์ ในกรณีนี้ กองคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ไม่ได้เป็นชุดเวรในสัปดาห์นั้นๆออกไปปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับชุดเวรอื่นในทุกๆวัน และยังได้ประสานให้เจ้าหน้าที่จากองค์กรเอกชนต่างๆ ที่ผ่านการอบรมและขึ้นทะเบียนแล้ว ไปร่วมในการสอบปากคำเด็ก อีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งในบางครั้ง ก็ยังมีจำนวนไม่เพียงพอกับคดีที่ได้รับแจ้งจากสถานีตำรวจต่างๆ

2.2 พนักงานสอบสวน

จากมาตรา 133 ทวิ ซึ่งกำหนดให้การสอบปากคำเด็กอายุไม่เกิน 18 ปี ต้องกระทำโดยมีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการเข้าร่วม ในการถามปากคำนั้นด้วย ในการทำงานนั้นพนักงานสอบสวน มีการจัดบุคคลเข้าเวรตลอด 24 ชั่วโมง ดังนั้นเมื่อมีผู้มาร้องทุกข์หรือจับกุมผู้กล่าวหาที่เป็นเด็ก พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ก็มุ่งที่จะทำงานให้เสร็จเพื่อป้องกันการถูกร้องเรียน ยิ่งในคดีที่ผู้ต้องหาเป็นเด็ก ก็ถูกจำกัดด้วยเวลา การนำตัวส่งสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก เมื่อติดต่อผู้เข้าร่วมสอบปากคำไม่ได้ ในวันเวลาที่พนักงานสอบสวนสะดวก ก่อให้เกิดความเครียดแก่ผู้รับผิดชอบ เพราะการเข้าเวรในแต่ละวันของพนักงานสอบสวน ในแต่ละสถานีตำรวจ มีจำนวนชั่วโมงไม่เหมือนกัน บางสถานีตำรวจ พนักงานสอบสวนเข้าเวร 6 ชั่วโมง บางแห่ง 12 ชั่วโมง ดังนั้นในแต่ละครั้งที่เข้าเวรจึงมีชั่วโมงเพียงคนเดียว ที่เข้ามาแจ้งความร้องทุกข์ หรือมีการจับกุมผู้ต้องหาเข้ามาเพียงรายเดียว ประกอบกับจำนวนการสอบสวนในแต่ละคดี ก็มีใช้สิ้นสุดเพียงการสอบปากคำ

พยานหรือผู้ต้องหา เมื่อมาตรา 133 ทวิ วรรค 2 กำหนดให้เป็นหน้าที่พนักงานสอบสวน ที่จะต้องแจ้งให้นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการทราบ ทำบันทึกเหตุที่ไม่อาจปฏิบัติตามกฎหมายบัญญัติได้เพิ่มขึ้น ทำให้พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นเพศชาย และไม่เข้าใจถึงเจตนารมย์ในการแก้ไขกฎหมาย เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิเด็ก ก็จะเห็นว่าบทบัญญัติดังกล่าวเป็นการเพิ่มภาระมากขึ้นโดยเฉพาะในเขตนครบาล พนักงานสอบสวนแต่ละคน มีจำนวนที่ต้องรับผิดชอบอยู่จำนวนมาก และต้องมาทำงานท่ามกลางความไม่พร้อมในทุกด้าน ทั้งยังต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น เช่น ค่าม้วนวิดีโอ หรือค่าโทรศัพท์มือถือ ที่เพิ่มขึ้นในการติดต่อประสานงาน ค่าอาหารเครื่องดื่มของผู้มาร่วมงานฯ สิ่งเหล่านี้จึงทำให้พนักงานสอบสวน พยายามหลีกเลี่ยงคดีที่เด็กเป็นผู้เสียหายเว้นแต่กรณีที่เกี่ยวข้องไม่ได้จริงๆ ซึ่งในเรื่องดังกล่าว ได้มีความเห็นว่า ควรจะมีการจัดตั้งศูนย์เฉพาะกิจ ในการทำงานมากกว่า ที่จะนำมาใช้กับสถานีตำรวจ มีระบบการทำงานแบบเดิมๆ ประกอบกับพนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ก็เป็นเพศชาย มีผู้ใช้ที่ผ่านการฝึกอบรมเพื่อมาทำงานด้านนี้ โดยเฉพาะ ยิ่งเมื่อต้องมาพบกับผู้ต้องหาที่เป็นเด็กในคดียาเสพติด (ยาบ้า) และหลายคนเคยทำความผิดมาแล้ว ก็ยิ่งทำให้พนักงานสอบสวนเกิดความรู้สึกว่า เป็นการเปลี่ยนแปลงงบประมาณโดยใช่เหตุและควรเป็นเรื่องขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับเด็ก น่าจะได้ทำการบำบัดฟื้นฟูมากกว่าที่จะต้องมาบันทึกภาพและเสียงเพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีเสมือนหนึ่งต้องการให้พยานหลักฐานหนาแน่นขึ้น

2.3 พนักงานอัยการ

การที่พนักงานอัยการต้องมาร่วมสอบปากคำเด็กอายุไม่เกิน 18 ปี ด้วยเป็นหน้าที่ที่เพิ่มขึ้นมาจากเดิมซึ่งปกติมีเวลาการทำงานเช่นราชการทั่วไป เมื่อมีการกำหนดเช่นนี้ ทำให้ต้องมีการเข้าเวร เพื่อเข้าร่วมการสอบปากคำ และเมื่อพนักงานอัยการเข้าร่วมคุ้มครองเด็กในคดีอาญา โดยเฉพาะในคดีที่เด็กเป็นผู้เสียหายยาเสพติด (ยาบ้า) ซึ่งมีจำนวนมาก และเมื่อไปถึงถ้าผู้ต้องหาให้การปฏิเสธและจะขอให้การในชั้นศาล หรือไม่ก็รับสารภาพ การถามปากคำก็เสร็จสิ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งหลายท่านเห็นว่า ไม่คุ้มกับการเสียเวลาในการเดินทางมาร่วมถามปากคำ และเสียเวลาในการทำงานประจำ ได้มีความคิดเห็นจากหลายท่านว่าควรให้ความคุ้มครองเด็กตามมาตรการ บังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ เฉพาะในคดีอุกฉกรรจ์ หรือคดีที่เด็กได้รับความเสียหายอย่างหนัก หรือในคดีที่มีข้อยุ่งยากซับซ้อน เช่น คดีที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว เป็นต้น ไม่ควรที่พนักงานอัยการจะต้องเข้าไปให้การคุ้มครองเด็กในทุกคดี และจากการประมวลสภาพปัญหา ของสถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายอัยการได้สรุปปัญหาเรื่องบุคลากรไว้ดังนี้

พนักงานอัยการมีน้อย การสั่งคดี การว่าความของพนักงานอัยการซึ่งเป็นหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบตามปกติมีจำนวนมากเมื่อต้องไปร่วมการสอบสวนคดีเด็กทำให้ต้องเลื่อนคดีเป็นผลให้คดีล่าช้าเป็นผลเสียหายแก่คดีทำให้จำเลยในคดีต้องสูญเสียเสรีภาพ ต้องถูกกักขังนานออกไปอีกอย่างน้อย 1-2 เดือน และพยานต้องเสียเวลามาศาลหลายครั้ง บางครั้งมาแล้วไม่อาจสืบพยานได้ เพราะเจ้าของสำนวนต้องเลื่อนคดีไปร่วมสอบสวนเด็ก อัยการ ผู้ที่จะไปดำเนินแทนในศาลต่างก็มีสำนวนการสืบพยานของตนมากพออยู่แล้ว ไม่อาจสืบพยานแทนได้

2.4 ความไม่ชัดเจนในบทบาทหน้าที่ของนักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ และพนักงานอัยการในการถามปากคำเด็กในการสอบสวน

เนื่องจากในชั้นสอบสวน กฎหมายกำหนดให้เฉพาะบุคคลที่เข้าร่วมในการถามปากคำเด็ก แต่ไม่ได้กำหนดว่าบุคคลใดควรเป็นผู้ตั้งคำถาม ดังนั้นจึงเกิดปัญหาในทางปฏิบัติ เนื่องจากทั้งพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และนักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ ต่างก็มีบทบาทของตนเองหลายคดี เมื่อถามปากคำเสร็จสิ้นแล้วไม่ได้ก่อให้เกิดความรู้สึที่ดีแก่ผู้ร่วมงานเท่าไรนัก โดยเหตุที่แต่ละฝ่ายต่างมีจุดมุ่งหมายในงานของตนเอง ดังเช่น

ก. พนักงานสอบสวนก็มุ่งที่ให้การสอบสวนเสร็จสิ้นไปโดยเร็วจึงไม่ได้คำนึงในเรื่องสภาพจิตใจของเด็กเท่าใดนัก

ข. พนักงานอัยการ ซึ่งเดิมพนักงานอัยการเพียงแต่ตรวจดูเอกสารหรือสำนวนที่พนักงานสอบสวนส่งมาให้ หรือเป็นผู้พิจารณาพยานหลักฐาน เมื่อมาร่วมถามปากคำ ก็มุ่งที่จะพิจารณาว่า ได้มีการสอบถามข้อเท็จจริงในประเด็นแห่งคดีครบถ้วนหรือไม่ ซึ่งต้องใช้เวลามากขึ้น

ค. นักสังคมสงเคราะห์หรือนักจิตวิทยามุ่งที่จะยึดหลักการและใช้ความรู้ เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของเด็กให้มากที่สุด โดยให้เกิดความกระทบกระเทือนจิตใจเด็กให้น้อยที่สุด ซึ่งก็จำเป็นต้องใช้เวลาในการถามปากคำนานกว่าคดีทั่วไป และจากรายงานผลการปฏิบัติและปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2542 ระหว่างวันที่ 15 กันยายน 2543 ถึงวันที่ 10 ตุลาคม 2543 ได้ระบุว่าคดีที่นักสังคมสงเคราะห์และนักจิตวิทยาเข้าร่วมในการสอบปากคำเด็ก ส่วนใหญ่จะเป็นคดีที่เด็กเป็นผู้ต้องหา ซึ่งจากหลักสูตรที่เข้ารับการอบรมจะเน้นเทคนิค กระบวนการในการสอบปากคำเด็กที่เป็นผู้เสียหายหรือถูกกระทำซึ่งนักสังคมสงเคราะห์บางรายไม่เคยได้เข้าร่วมสอบปากคำในคดีที่เด็กเป็นผู้เสียหายเลย

ความไม่ชัดเจนในบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เข้าร่วมในการสอบปากคำเด็กในชั้นสอบสวนทั้งพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ทนายความ และนักสังคมสงเคราะห์ยังมีความเข้าใจในบทบาทของแต่ละฝ่าย ในการเข้าร่วมสอบปากคำเด็กไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันส่วนใหญ่พนักงานสอบสวนจะเป็นผู้สอบปากคำเด็กโดยใช้วิธีการแบบเดิมมีการตั้งคำถามซ้ำๆ และจัดทำสำนวนมาก่อน นอกจากนี้ การที่นักสังคมสงเคราะห์ไม่ได้สร้างสัมพันธภาพกับเด็กก่อนถามปากคำ ทำให้เด็กไม่คุ้นเคย เกิดความกลัว ไม่กล้าพูดความจริง

3. ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานร่วมกันแบบสหวิชาชีพ

จากการที่ยังไม่มีข้อตกลงร่วมกันในแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการถามปากคำเด็ก ทำให้แต่ละฝ่ายต่างแสดงบทบาทของตนเอง จนเป็นอุปสรรคในการทำงานร่วมกันแบบสหวิชาชีพต่อมาศูนย์อำนวยการคุ้มครองเด็กในคดีอาญา สำนักงานอัยการสูงสุดได้มีหนังสือที่ อส. (ศด.) 0013/81 เรื่อง แนวทางในการสอบถามปากคำเด็กในคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยได้กำหนดแนวทางในการสอบถามปากคำเด็กในคดีอาญาชั้นสอบสวน ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งกำหนดหน้าที่ของเจ้าหน้าที่แต่ละฝ่ายไว้ในข้อ 11 , 12 , 13 และ 14 ความว่า

“11 อำนาจหน้าที่ของนักสังคมสงเคราะห์หรือนักจิตวิทยา”

11.1 หน้าที่หลักในการสอบถามปากคำเด็กทุกกรณี คือพนักงานสอบสวน

11.2 พนักงานสอบสวนต้องตั้งคำถามผ่านนักสังคมสงเคราะห์หรือนักจิตวิทยาเสมอ

11.3 นักสังคมสงเคราะห์หรือนักจิตวิทยามีหน้าที่ขัดเกลาคำถามของพนักงานสอบสวนให้นุ่มนวล เหมาะกับเพศและวัยของเด็ก

11.4 นักสังคมสงเคราะห์หรือนักจิตวิทยาต้องตั้งคำถามตามประเด็นของพนักงานสอบสวนจนครบถ้วนแล้ว หากประสงค์จะถามคำถามเพิ่มเติมจึงให้ถามที่หลังได้ แต่ต้องระบุว่า เป็นคำถามของนักสังคมสงเคราะห์หรือนักจิตวิทยา

11.5 เมื่อมีคำถามใดที่พนักงานสอบสวนโต้แย้งว่าไม่ควรถาม ให้งดการถามคำถามนั้น แต่ให้พนักงานสอบสวนบันทึกคำถามที่ไม่ได้ถามไว้ ดังกล่าวรวมสำนวน

12. อำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการ

12.1 หน้าที่หลักในการถามปากคำเด็กในกรณี คือพนักงานสอบสวน

12.2 พนักงานอัยการมีหน้าที่ตรวจสอบว่า มีการแจ้งข้อหาครบถ้วนหรือไม่ พนักงานสอบสวนถามข้อเท็จจริงในประเด็นแห่งคดีครบถ้วนหรือไม่ เพื่อมิให้เด็กต้องถูกนำตัวมาสอบสวนเพิ่ม

เดิมอีก (เพราะว่าจะเป็นการสอบสวนเด็กหลายครั้ง) เมื่อมีการส่งสำนวนไปให้พนักงานอัยการพิจารณาสั่งคดี

12.3 เมื่อพนักงานสอบสวนตั้งคำถามจนครบถ้วนแล้ว พนักงานอัยการถาม คำถามถามนักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยาเพิ่มเติมได้ แต่ต้องระบุว่า เป็นคำถามของพนักงานอัยการ

12.4 พนักงานอัยการเป็นที่ปรึกษา ของพนักงานสอบสวน นักจิตวิทยานักสังคมสงเคราะห์และบุคคลที่เด็กร้องขอมีการตั้งคำถามต่อเด็กว่า คำถามใดสมควรหรือไม่

12.5 พนักงานสอบสวนไม่ควรโต้แย้งคำถามเพิ่มเติมของพนักงานอัยการ เพราะฉะนั้น พนักงานอัยการอาจมีการสั่งสอบสวนเพิ่มเติม ซึ่งจะทำได้ถูกซักถามหลายครั้ง

13. อำนาจหน้าที่ของทนายความ

13.1 ทนายความจะเข้าร่วมถามปากคำเด็กได้ เฉพาะกรณีเด็กเป็นผู้ต้องหา เพื่อตรวจสอบว่า ได้มีการปฏิบัติต่อผู้ต้องหาถูกต้องตามกฎหมาย

13.2 ทนายความจะเข้าร่วมถามปากคำเด็ก ที่เป็นผู้เสียหาย หรือพยานไม่ได้เว้นแต่จะเป็นบุคคลซึ่งเด็กร้องขอ

13.3 ทนายความมีหน้าที่ตรวจสอบว่า การให้ถ้อยคำเด็กที่เป็นผู้ต้องหา ต่อพนักงานสอบสวน เป็นไปโดยสมัครใจ ไม่ถูกขู่เข็ญ ล่อลวง ฯลฯ

13.4 ทนายความไม่อาจตั้งคำถามนอกเหนือจากที่พนักงานสอบสวนได้ตั้งคำถามไว้ หากทนายความประสงค์จะตั้งคำถามนอกเหนือจากที่พนักงานสอบสวนตั้งให้ ทนายความผู้นั้นทำบันทึกกรวมไว้กับสำนวน

14. อำนาจหน้าที่ของบุคคลที่เด็กร้องขอ (ไม่เกิน 1 คนในห้องสอบสวน)

14.1 บุคคลที่เด็กร้องขอมีหน้าที่ ทำให้เด็กเกิดความอบอุ่นใจ และสบายใจ ไม่มีหน้าที่ซักถามประเด็นใดๆเกี่ยวกับเด็ก

14.2 หากบุคคลที่เด็กร้องขอเห็นว่า เด็กไม่ได้ให้การโดยสมัครใจ ให้บุคคลที่เด็กร้องขอนั้น ทำบันทึกกรวมไว้ในสำนวน

แนวทางดังกล่าวเกิดขึ้นจากการประชุมหารือ ระหว่างศูนย์อำนวยการคุ้มครองเด็ก ในคดีอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด กองคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก กรมประชาสงเคราะห์ พนักงานสอบสวนทุกสถานีตำรวจ ในกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2543 ณ ห้องประชุมสถานแรกรับเด็กหญิงพญาไท กรุงเทพฯ ฯ โดยศูนย์ ฯ ได้เสนอแนวทางการร่วมถามปากคำเด็กในคดีอาญาไว้ทั้งหมด 17 ข้อ เฉพาะในกรุงเทพมหานครและได้ขอให้ผู้ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติส่งความคิดเห็นที่ควรแก้ไขเพิ่มเติมไปยังศูนย์ ฯ ต่อไป

จึงเป็นข้อที่ควรพิจารณาว่าแนวทางดังกล่าวจะถือเป็นข้อตกลงร่วมกันของผู้ปฏิบัติงานทั่วกรุงเทพมหานครได้หรือไม่ และหากผู้ปฏิบัติงานหน่วยอื่นที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมหารือด้วยไม่ยึดถือเป็นแนวทางจะทำอย่างไรและมีโทษหรือไม่ และหากแนวทางดังกล่าวเป็นวิธีการที่ดีอันจะถือเป็นคู่มือปฏิบัติได้แล้วจะมีมาตรการใดที่จะให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติปฏิบัติตาม หากไม่ปฏิบัติตามจะถือว่าเป็นสอบปากคำโดยมิชอบ

4. ทัศนคติของบุคลากรต่างหน่วยงานสาขาอาชีพ

ในการทำงานร่วมกันหลายหน่วยงานต่างวิชาชีพ แต่ละฝ่ายย่อมมีภาพลักษณ์ของตนเองที่สังคมวาดไว้แล้ว ดังเช่น พนักงานสอบสวน โดยภาพลักษณ์ทั่วไปมักถูกมองในแง่ลบ ในขณะที่พนักงานอัยการซึ่งโดยปกติมีหน้าที่พิจารณาไต่ตรองคดีและพยานหลักฐานในสำนวนที่พนักงานสอบสวนส่งไป เมื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการสอบปากคำตั้งแต่ขั้นต้นก็จะมีความรู้สึกต่อพนักงานสอบสวนว่าที่ผ่านมาสำนวนส่วนใหญ่ยังสอบไม่ครบประเด็นแห่งคดี ไม่มีความละเอียดรอบคอบหรือแม่นยำในตัวบทกฎหมายเพียงพอ ในขณะที่นักสังคมสงเคราะห์ซึ่งเป็นบุคคลที่เพิ่งจะเข้าสู่ในกระบวนการยุติธรรมโดยมีพระราชบัญญัติฉบับนี้รองรับการทำงานก็คาดหวังผลในการทำงานที่ค่อนข้างสูง จึงมีบรรยากาศที่ไม่เอื้อต่อการคุ้มครองเด็กเท่าใดนัก

5. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามข้อกำหนด

บทบัญญัติของกฎหมายกำหนดให้การสอบปากคำเด็กในฐานะเป็นผู้เสียหายหรือพยานให้แยกกระทำเป็นส่วนสัดส่วน ในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก และให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการเข้าร่วมในการถามปากคำนั้นด้วย และบุคคลที่เข้าร่วมในการถามปากคำอาจถูกผู้เสียหายหรือพยานซึ่งเป็นเด็กตั้งรังเกียจได้ หากมีกรณีดังกล่าวให้เปลี่ยนตัวผู้ตั้งนั้นและอีกบทบัญญัติหนึ่งซึ่งกำหนดว่าในกรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งซึ่งมีเหตุอันควรไม่อาจรอนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการเข้าร่วมในการถามปากคำพร้อมกันได้ ให้พนักงานสอบสวนถามปากคำเด็กโดยมีบุคคลใดบุคคลหนึ่งร่วมด้วยก็ได้ แต่ต้องบันทึกเหตุที่ไม่อาจรอนักบุคคลอื่นไว้ในสำนวนการสอบสวน และมีให้ถือว่าการถามปากคำผู้เสียหายหรือพยานซึ่งเป็นเด็กในกรณีดังกล่าวได้กระทำไปแล้วไม่ชอบด้วยกฎหมาย

เนื่องจากข้อบัญญัติดังกล่าวไม่ได้มีนิยามหรือขอบเขตที่ชัดเจนในการที่จะยึดถือเป็นแนวทางได้ จึงมีปัญหาที่ผู้ปฏิบัติงานที่มาจากหลายหน่วยงานต่างให้ความเห็นที่แตกต่างกัน พอจะแยกพิจารณาได้ ดังนี้

5.1 คำว่า “สถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” หมายความว่าอย่างไร ในปัจจุบันนอกจากยังไม่มีสถานที่ที่เป็นสัดส่วน ขาดอุปกรณ์เครื่องมือแล้ว คำว่า “สถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” ควรหมายความว่าสถานที่ใดได้บ้าง ในทางปฏิบัติแล้วมีความคิดเห็นที่หลากหลาย อาจหมายความว่าถึงสถานที่ที่ใดก็ได้ที่ทำให้เด็กปลอดภัย อบอุ่น และเด็กต้องมั่นใจว่าจะไม่ถูกลงโทษ หรือมีความเกรงกลัวต่อสถานที่ หรืออาจหมายถึง สถานที่ที่มีใช้ทำการหรือทำงานปกติโดยทั่วไป แต่เป็นสภาพที่จัดไว้เพื่อให้เด็กเห็นว่าเป็นสภาพปกติทั่วไป ไม่เป็นทางการ

5.2 คำว่า “บุคคลที่เด็กร้องขอ” โดยหลักแล้วน่าจะหมายถึงบิดามารดา หรือญาติ หรือผู้ปกครองที่เด็กมีความประสงค์ขอให้ร่วมฟังการสอบสวนด้วยแต่ไม่รวมถึงบุคคลอื่นที่เข้ามาในฐานะทนายความหรือที่ปรึกษาทนาย

5.3 คำว่า “ตั้งรับเท็จ” หมายถึง การคัดค้านมิให้เจ้าพนักงานตามกฎหมายปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด หรืออาจหมายความว่าถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนอาจถูกตั้งรับเท็จเนื่องจากมีส่วนได้เสียในคดีไม่ว่าจะเป็นฝ่ายผู้ต้องหาหรือฝ่ายผู้เสียหาย

5.4 คำว่า “กรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่ง” ให้หมายถึงเหตุการณ์ซึ่งพอจะเทียบเคียงได้กับเหตุสุดวิสัยตามมาตรา 8 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

6. ปัญหาอื่น ๆ

6.1 ปัญหาการเดินทางและยานพาหนะ

นักสังคมสงเคราะห์หรือนักจิตวิทยา

การเดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ตาม สน.ต่าง ๆ ส่วนใหญ่เดินทางลำบากเนื่องจากไกลและไม่ปลอดภัย รวมทั้งการขาดแคลนยานพาหนะในการปฏิบัติงาน

พนักงานอัยการ

1. ขาดยานพาหนะ และพนักงานขับรถในการเดินทางไปร่วมทำการสอบสวน
2. ในต่างจังหวัด บางที่สถานที่ที่จัดทำการสอบสวนเด็กห่างจากที่ทำงานหลายสิบกิโลเมตรทำให้เสียเวลาการทำงานตามปกติ เช่น การพิจารณาสั่งสำนวน

3. บางครั้งต้องไปทำการร่วมสอบสวน หลายท้องที่พร้อมกัน แม้จะมีรถยนต์ส่วนตัวก็ไม่สามารถเดินทางไปร่วมสอบสวนได้ทุกท้องที่ และบางครั้งพนักงานอัยการยังต้องออกไปร่วมทำการชั้นผู้ตรวจการด้วย ยังไม่สามารถไปร่วมการสอบสวนคดีเด็กได้ทัน

พนักงานสอบสวน

โดยปกติ การสอบสวนจะกระทำในสถานีตำรวจ เจ้าของสำนวนเอง เว้นแต่มีการใช้สถานที่อื่นที่เหมาะสมกว่า ดังเช่น การขอใช้ห้องของกรมประชาสงเคราะห์ ในการเดินทางพนักงานสอบสวนก็ต้องออกค่าใช้จ่ายส่วนตัว เพราะรถยนต์ของทางราชการที่ให้พนักงานสอบสวน ไปยังที่เกิดเหตุ นั้น จะต้องใช้ในเวลาที่เข้าเวรปฏิบัติหน้าที่ แต่ในการนัดสอบปากคำนอกสถานีตำรวจนั้น เป็นที่แน่นอนว่าจะต้องนอกเหนือจากเวลาที่เข้าเวรอย่างแน่แท้ จึงเป็นค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นอีก

6.2 ปัญหาช่วงเวลาในการปฏิบัติงาน

นักสังคมสงเคราะห์หรือนักจิตวิทยา ได้รายงานปัญหาในเรื่องนี้ไว้ว่า ส่วนใหญ่ได้รับแจ้งจากพนักงานสอบสวนให้เข้าร่วมในการสอบปากคำเด็ก ในระยะเวลาที่กระชั้นชิด ทำให้นักสังคมสงเคราะห์เดินทางไปร่วมในการสอบปากคำเด็ก ไม่เป็นไปตามเวลาที่กำหนด รวมทั้ง มักได้รับแจ้งให้ไปร่วมในเวลาเย็นและค่ำ ซึ่งทำให้ปฏิบัติหน้าที่เสร็จในเวลาตี ส่งผลให้นักสังคมสงเคราะห์อ่อนล้า รวมถึงความไม่สะดวกและไม่ปลอดภัยในการเดินทางกลับที่พักด้วย

ในขณะที่พนักงานอัยการได้สรุปปัญหาเรื่องการแจ้งเข้าร่วมสอบสวนไว้ว่า พนักงานสอบสวนแจ้งกระชั้นชิด ทำให้เกิดปัญหาในการจัดระบบงาน และการแจ้งของพนักงานสอบสวน บางครั้งไม่มีรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อของผู้ต้องหา อายุ ฐานความผิด และจำนวนผู้ต้องหา หรือพยานที่จะสอบสวน ว่ามีจำนวนเท่าใด ถึงแม้จะมีกำหนดเวลาล่วงหน้าแล้วก็ตาม แต่เมื่อถึงเวลานัด ก็ไม่สามารถสอบสวนได้ทันที ต้องรอทุกฝ่ายพร้อม และควรให้พนักงานสอบสวนจัดห้องสอบสวน พร้อมวีดีทัศน์ให้พร้อมทันเวลา

6.3 ปัญหาการประสานงานของนักสังคมสงเคราะห์ และนักจิตวิทยาเข้าร่วมในการพิจารณาคดีในชั้นสอบสวน

ก. พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่มักประสานติดต่ออัยการ ทนายความ ก่อนนักสังคมสงเคราะห์เสมอ ซึ่งจำนวนนักสังคมสงเคราะห์มีไม่เพียงพอ กับจำนวนคดีที่ได้รับแจ้งในแต่ละวัน ทำให้ไม่สามารถไปเข้าร่วมในการสอบปากคำเด็กได้

ข. พนักงานสอบสวน บางสถานีตำรวจใช้คำพูดไม่สุภาพ ข่มขู่ ในกรณีที่ไม่สามารถจัดหานักสังคมฯ ให้เข้าร่วมในการสอบปากคำได้ในกำหนดเวลาที่พนักงานสอบสวนต้องการ อาทิ “เมื่อไม่พร้อมแล้ว ออกกฎหมายมาทำไม” หรือ “ที่ตำรวจทำไมทำไหว” เป็นต้น รวมทั้งขอชื่อตำแหน่งผู้รับแจ้ง เพื่อที่จะได้นำไปรายงานให้ผู้ใหญ่ทราบ ว่า ประสานขอนักสังคมสงเคราะห์แล้วไม่มา

ค. พนักงานสอบสวน มักติดต่อประสานขอ นักสังคมสงเคราะห์ในช่วงกลางคืน เช่น เวลาเที่ยงคืน หรือตีสอง เป็นต้น เนื่องจากในช่วงเช้าพนักงานสอบสวนจะออกเวร ซึ่งทางนักสังคมสงเคราะห์ไม่สามารถเดินทางไปได้

6.4 เครื่องมือสื่อสาร

นักสังคมสงเคราะห์และนักจิตวิทยา ขาดเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ในการออกปฏิบัติงาน อาทิ โทรศัพท์มือถือ ซึ่งจำเป็นต้องใช้ในการติดต่อสื่อสาร เช่น สอบถามจากสถานีตำรวจต่างๆ หรือประสานกับศูนย์ประสาน ฯ เจ้าหน้าที่บางราย เมื่อกออกไปปฏิบัติงานแล้วไม่สามารถติดต่อได้ ส่วนบางรายที่มีโทรศัพท์มือถือส่วนตัว ก็เสียค่าใช้จ่ายในส่วนนี้เพิ่มขึ้นบ้าง

พนักงานอัยการบางคนไม่มีโทรศัพท์มือถือ วิทยุสื่อสารที่มีใช้อยู่ในสำนักงานต่างๆ ของสำนักงานอัยการสูงสุด ยังติดตั้งไม่ได้มาตรฐาน สายอากาศติดตั้งไม่เหมาะสม ไม่มีพนักงานวิทยุ ทำให้การติดต่อประสานงานทำได้ไม่สะดวก

6.5 ค่าตอบแทนในการปฏิบัติงาน

นักสังคมสงเคราะห์ และนักจิตวิทยา ยังไม่ได้รับค่าตอบแทนในการเดินทางไปปฏิบัติหน้าที่จากพนักงานสอบสวน ทำให้ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด ซึ่งนักสังคมสงเคราะห์บางรายเดือดร้อนเกี่ยวกับฐานะการเงินของตนเอง จำเป็นต้องทำเรื่องขอเบิกกับต้นสังกัดสำรองไปก่อน

พนักงานอัยการ เห็นว่าการไปร่วมสอบสวนเด็ก นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์และ ทนายความ ต่างได้รับค่าตอบแทน เป็นรายคดี แต่พนักงานอัยการไม่ปรากฏว่ามีค่าตอบแทน ซึ่งใน บางครั้ง มีการสอบสวนนอกเวลาราชการ และในวันหยุดเสาร์อาทิตย์

พนักงานสอบสวน มีความเห็นควรมีการจ่ายค่าตอบแทน ให้แก่พนักงานสอบสวน ด้วย ไม่ควรกำหนด ภาระหน้าที่เพิ่ม โดยไม่มีงบประมาณในการทำงานให้เลย เพราะสภาพเช่นนั้น ไม่ได้สร้างขวัญกำลังใจ ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานแม้แต่น้อย ในขณะที่ผู้มาปฏิบัติงาน ร่วมกันฝ่ายอื่นๆ ต่าง มีค่าตอบแทน และยังกำหนดให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในการเบิกจ่ายให้แก่นักสังคม สงเคราะห์อีกด้วย

6. แนวความคิดของสังคมที่มีต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

“เด็กในวันนี้ คือผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า” ดังนั้นถ้าเด็กในวันนี้เป็นเด็กที่มีความ ประพฤติดี เป็นเด็กที่มีคุณภพก็ย่อมมองเห็นในอนาคตว่าในวันข้างหน้าสังคมนั้น ๆ ก็จะมีผู้ใหญ่ที่มีความ ประพฤติดี เป็นผู้มีความประพฤติดี และเป็นประโยชน์ต่อสังคม ตรงกันข้าม ถ้าเด็กในวันนี้เป็นเด็กที่มี ความประพฤติเกเร มีนิสัยชอบลักขโมย รังแกผู้อื่น ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่นอยู่ หนึ่ง ๆ แล้ว เราก็คงจะคาดการณ์ล่วงหน้าได้ว่าต่อไปข้างหน้าสังคมนั้น ๆ ก็จะมีแต่ผู้ใหญ่ที่มีความ ประพฤติเป็นภัยต่อส่วนรวม เป็นอาชญากร ก้าวร้าว เป็นอันตราย เป็นผู้ใหญ่ที่ไม่มีคุณภพ เด็กใน วันนี้จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่สังคมจะต้องสนใจเป็นพิเศษ (กมลรัตน์ หล้าสูงวงศ์ : 2534)

แนวความคิดของสังคมแต่เก่าก่อนเห็นว่าเด็กที่เกิดมามีกรรมได้รับการถ่ายทอดอุปนิสัย ทางกรรมพันธุ์ เด็กที่ประพฤติตัวเกเรชอบลักเล็กขโมยน้อย จึงถูกมองว่าเป็นเด็กที่มีสันดานชั่วร้าย ไม่มีทางที่จะแก้ไขได้ สังคมจะตั้งข้อรังเกียจเด็กเหล่านี้ อยากจะให้เอาเด็กเหล่านี้ไปให้พ้นจากสังคม ของตัว หรือให้จับไปคุมขังเสียด้วยวิธีการที่รุนแรง เมื่อเด็กกระทำความผิดก็จะถูกลงโทษเช่นเดียวกับที่ ผู้ใหญ่กระทำความผิด ในสมัยก่อนมีหลายประเทศถึงกับมีการลงโทษประหารชีวิตเด็กหรือเยาวชนที่ กระทำความผิดด้วย เด็กที่กระทำความผิดและถูกลงโทษจำคุก ก็จะนำไปขังรวมอยู่กับผู้ใหญ่ ซึ่งแน่นอนว่า เมื่อ เด็กเข้าไปอยู่ในคุกปะปนกับนักโทษที่เป็นผู้ใหญ่ก็จะถูกคนที่โตกว่าข่มเหงรังแกต่าง ๆ นานา และจะ ได้รับการถ่ายทอดสิ่งชั่วร้าย หรือความประพฤติในทางเสียหายที่ร้ายแรงยิ่งขึ้นจากนักโทษที่เป็น ผู้ใหญ่ ซึ่งมีความชัดเจนในการก่ออาชญากรรมทำให้เด็กเหล่านั้นจมปลักเข้าไปอีกจนยากที่จะแก้ไข ได้จริง ๆ จึงทำให้มองเห็นว่าเป็นจริงตามที่มีแนวความคิดที่ว่า เป็นเด็กกระทำความผิดเพราะมีความชั่วร้าย อยู่ในสันดานมาแต่กำเนิด

ต่อมานักวิชาการทางอาชญาวิทยาได้มีการค้นคว้าวิจัย พยายามที่จะเปลี่ยนแนวความคิดเก่า ๆ มีการเผยแพร่ผลงานการวิจัยให้ประชาชนทั่วไปได้เข้าใจว่า เด็กที่ทำผิดไม่ใช่จะเป็นสันดานโดยกำเนิด ไม่ว่าจะสังคมใดประเทศใด เชื้อชาติใด ก็ย่อมจะต้องมีทั้งคนดีคนชั่ว เราไม่อาจกำจัดอาชญากรรมให้หมดสิ้นไปได้ เช่นเดียวกับเราก็ไม่อาจทำให้สังคมใดปราศจากเด็กที่กระทำผิดได้ แต่จากผลการวิจัยค้นคว้าของนักอาชญาวิทยาทำให้ประชาชนส่วนใหญ่มองเห็นความจริงว่า ความคิดหรือความเชื่อเดิมที่ว่า เด็กที่กระทำผิดเป็นเพราะมีสันดานชั่วร้ายติดมาแต่กำเนิดนั้น เป็นความคิดที่ไม่ถูกต้อง ความจริงนั้นเด็กที่กระทำผิดส่วนใหญ่เป็นเพราะได้รับความชั่วร้ายหรือสิ่งที่ผิดมาภายหลัง และอยู่ในวิสัยที่จะแก้ไขให้กลับตัวเป็นคนดีได้ การที่เด็กกระทำผิดอาจเป็นเพราะความอ่อนแอแห่งจิต ความเบาปัญญา ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ในแง่เจตนาและการกระทำ เด็กย่อมมีความยังคิดน้อยกว่าผู้ใหญ่ การที่จะใช้วิธีการลงโทษเด็กที่กระทำผิดเท่าเทียมกับผู้ใหญ่ที่กระทำผิดก็ย่อมไม่เป็นธรรมอย่างยิ่ง และการที่ปฏิบัติต่อเด็กที่กระทำผิดด้วยวิธีการที่รุนแรงก็ตี ตังข้อรังเกียจแก่เด็กที่ดี การผลักดันให้เด็กที่กระทำผิดออกจากสังคมที่ดีดีแล้วแต่เป็นการผลักไสให้เด็กเหล่านั้นไปสู่การเป็นอาชญากร ตรงกันข้ามถ้าเราให้โอกาสแก่เด็กที่กระทำผิด ไม่ทอดทิ้งเขา เข้าใจเขา ช่วยแก้ไขสาเหตุที่ทำให้เขาไปสู่การกระทำผิด ให้ความช่วยเหลือ ชี้แจงแนะนำเขาเหล่านั้นให้ไปสู่ทางที่ถูกต้อง ปกป้องไม่ให้กลับไปสู่ทางเดิมอีก เด็กเหล่านี้ก็กลับตัวเป็นคนดีได้ เป็นพลเมืองดี และเป็นประโยชน์ต่อสังคม ดังนั้น แนวความคิดที่มีต่อเด็กที่กระทำผิดในปัจจุบัน จึงได้วางหลักที่จะปฏิบัติต่อเด็กที่กระทำผิดในลักษณะที่หลีกเลี่ยงวิธีเก่า ๆ แยกเด็กที่กระทำผิดออกจากอาชญากรผู้ใหญ่ วิธีปฏิบัติต่อเด็กแตกต่างกับผู้ใหญ่ตั้งแต่ขั้นจับกุม การควบคุม การพิจารณา การพิพากษามิให้เป็นการประจานเด็ก มิให้เด็กเกิดความรู้สึกต่อต้านหรือรู้สึกถูกลดทอนเกียรติยศ ให้เด็กเหล่านั้นรู้สึกว่าการสังคมยังต้อนรับเขาอยู่ ตลอดจนมิให้มีนักคิดหลังเด็กเหล่านั้นด้วยใบแดงแจ้งโทษ หรือมีประวัติเป็นอาชญากร การวิวัฒนาการได้ก้าวมาจนถึงขั้นแยกการพิจารณาพิพากษาคดีสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในศาลพิเศษต่างหาก จากศาลผู้ใหญ่ก็คือศาลคดีเด็กและเยาวชน และใช้กฎหมายพิเศษสำหรับเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะซึ่งเป็นประโยชน์ในการแก้ไขเด็กที่กระทำผิดให้กลับตัวเป็นคนดีเป็นอย่างยิ่ง แต่ทั้งนี้ทุกฝ่ายซึ่งรวมทั้งบิดามารดา ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยจะต้องให้ความร่วมมือกัน ช่วยกันพยายามสนใจสนับสุนนให้กำลังใจแก่เด็กเหล่านั้น เพื่อให้เด็กเหล่านั้นปรับตัวเข้ากับสังคมได้โดยไม่รู้สึกว่าตนมีปมด้อย การปฏิบัติต่อเด็กเหล่านั้นจะต้องคำนึงว่า เพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กยิ่งกว่าทำเพื่อลงโทษ และโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของสังคมควบคู่ไปด้วย

7. ทฤษฎีทางทัศนคติ

ทฤษฎีทางทัศนคติ Allport (1954) ได้ให้ความหมายของทัศนคติว่าเป็นสภาวะความพร้อมทางด้านจิต ซึ่งเกิดขึ้นจากประสบการณ์ สภาวะความพร้อมนี้ จะเป็นแรงที่จะกำหนดทิศทางของปฏิกิริยาของบุคคล สิ่งของหรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง ทัศนคติต่าง ๆ ของบุคคลนั้นสร้างขึ้นหรือมีขึ้นจากการที่ได้พุดจากับสมาชิกในครอบครัวของตน จากเพื่อนฝูง ทัศนคติสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์โดยตรง ทัศนคติมีความสำคัญ และมีอิทธิพลที่อาจจะทำให้บุคคลแสดงออกถึงพฤติกรรม ความพร้อมที่จะกระทำ หรือการร่วมมือต่อองค์ประกอบในการสร้างทัศนคติ มีอยู่ 3 ประการ ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบทางความคิด (Cognitive Component)

บุคคลได้รับรู้และสัมผัสสิ่งต่าง ๆ มากมายในชีวิตประจำวัน บุคคลมักจะแบ่งกลุ่มของสิ่งที่ผ่านมาจากภายนอก เพื่อให้เกิดความง่ายในการให้ความหมายหรือคิดเกี่ยวกับเรื่องนั้น โดยรวมสิ่งที่เหมือนกันหรือคล้ายกันเข้าด้วยกัน การจัดหมวดหมู่จะช่วยให้บุคคลในด้านการรับรู้ (Perception) แต่ในทางตรงกันข้ามอาจจะทำให้บุคคลเข้าใจสิ่งแวดล้อมในทางที่ผิดได้ โดยบุคคลนั้นสรุปด้วยตนเองอย่างปราศจากข้อมูลที่ถูกต้อง การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เราต่าง ๆ นี้เป็นส่วนประกอบทางด้านความรู้ของทัศนคติ

2. องค์ประกอบทางอารมณ์ (Affective Component)

ซึ่งได้แก่ ความรู้สึกหรืออารมณ์ที่เป็นด้านบวกหรือลบ ในทางสรีระวิทยา อารมณ์จะเกี่ยวข้องโดยตรงกับภาวะอารมณ์ที่มาเราหรือจากบุคคลนั้นแปลความหมาย หรือให้ความหมายสิ่งที่เราแล้วก็จะทำให้ทราบทิศทางของอารมณ์ หรือความรู้ว่าเป็นในทางบวกหรือลบได้

3. องค์ประกอบทางพฤติกรรม (Behavioral Component)

ปทัสถานของสังคมจะมีอิทธิพลต่อการเกิดทัศนคติของคน ปทัสถานทางสังคมเป็นสิ่งที่กำหนดว่าอะไรเป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง ซึ่งจะมีอิทธิพลในการ ควบคุมความประพฤติหรือ การแสดงออกของแต่ละบุคคล

คุณสมบัติประจำตัวของทัศนคติ 3 ประการ

- 1) มีลักษณะคงเส้นคงวา (Consistency) ไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้
- 2) มีทิศทาง (Direction) ที่แน่นอนต่อสิ่งแวดลอมหรือเป้าหมายทางทัศนคติ
แต่ละอย่าง
- 3) มีปริมาณความเข้มข้นของมันต่อสิ่งแวดลอมที่ค่อนข้างถาวร แต่อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเปลี่ยนแปลงของค่านิยม

Foster, George M. (1962) ได้สรุปแนวความคิดที่เกี่ยวกับการเกิดทัศนคติว่า ขึ้นอยู่กับมูลเหตุ 2 ประการ คือ

1) ประสบการณ์ที่บุคคลมีกับสิ่งของ บุคคล หรือสถานการณ์ ทัศนคติที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลจากการได้พบเห็นคุ้นเคย ได้ทดลอง ฯลฯ อันถือเป็นประสบการณ์โดยตรง และจากประสบการณ์โดยทางอ้อม ได้แก่ การได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็นภาพ หรือได้อ่านเกี่ยวกับสิ่งนั้น ฯลฯ

2) ค่านิยมและการตัดสินค่านิยม เนื่องจากกลุ่มชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยมและการตัดสินค่านิยมไม่เหมือนกัน คนแต่ละกลุ่มจึงอาจจะมีทัศนคติต่อสิ่งเดียวกัน แตกต่างกันได้

บุคคลเราจะมีทัศนคติต่อสิ่งใดนั้น มักจะขึ้นอยู่กับสภาวะการณ์ของสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ บุคคลใดถ้ามีความพอใจในการได้มีประสบการณ์ในสิ่งใดที่ถือได้ว่า บุคคลนั้นมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น แต่ถ้าตรงกันข้าม ก็ถือว่ามีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้นด้วย

Cognitive Dissonance Theory โดย Leon Festinger (1965)

แนวความคิดของทฤษฎีนี้มีพื้นฐานมาจากธรรมชาติ กลไกของการปรับตัวของมนุษย์ ซึ่งสรุปว่า มนุษย์ไม่สามารถทนต่อสิ่งที่เปลี่ยนแปลงขัดแย้งหรือไม่ลงรอยกันได้ เมื่อภาวะทางจิตอยู่ในภาวะที่ขัดแย้งหรือไม่ลงรอยกัน ภาวะทางจิตนี้จะทำให้เกิดสิ่งสองสิ่งขึ้น ในตัวบุคคล คือ กระตุ้นให้

บุคคลมีกิจกรรมบางอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อที่จะทำให้ภาวะความไม่สบายอันเกิดจากความขัดแย้งของความคิดลดลงได้

Festinger กล่าวถึง ความขัดแย้งระหว่างความคิด ความเข้าใจ จะมีผลต่อพฤติกรรม หรือการกระทำของบุคคล ภาวะความขัดแย้งระหว่างความคิด ความเข้าใจเกิดขึ้นเมื่อ

1. บุคคลรับรู้เหตุการณ์ หรือข้อมูลใหม่ซึ่งกับความรู้ของตน อันได้แก่ ความเชื่อ ความคิดเห็นและทัศนคติ

2. บุคคลได้พบเห็นเหตุการณ์หรือข้อมูลที่ไม่คาดคิดมาก่อน

3. การไม่เห็นพ้องกับบุคคลอื่นในสังคม

4. การบังคับให้ยอมตาม ทำให้บุคคลสามารถลดความขัดแย้ง ระหว่างความคิดกับการกระทำเมื่อเกิดการขัดแย้งขึ้น บุคคลสามารถลดความขัดแย้งได้ด้วยการ

4.1 หาข้อมูลใหม่มาสนับสนุนความคิดหรือพฤติกรรมของตน

4.2 ไม่รับหรือหลีกเลี่ยงที่จะรับข้อมูล

4.3 เปลี่ยนพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความคิด หรือเปลี่ยนความคิดให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของตน

4.4 เปลี่ยนความคิดให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม

Consistency Theory

ทฤษฎีนี้กล่าวว่า การที่บุคคลมีทัศนคติอย่างไรวั้น เกิดจากความสอดคล้องขององค์ประกอบของทัศนคติทั้งด้านความคิด ความเข้าใจ ความรู้สึก พฤติกรรมและองค์ประกอบอื่นเปลี่ยนไปด้วย และทัศนคติก็จะเปลี่ยนไป Rosenberg and Abelson (1960) กล่าวว่า ความสอดคล้องเกิดขึ้นในลักษณะที่ความคิดกับความรู้สึกของบุคคลสอดคล้องกัน ทัศนคติที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ จะคงที่ แต่เมื่อใดที่ความคิดกับความรู้สึกเกิดขัดแย้งกันขึ้น จนกระทั่งถึงระดับที่บุคคลไม่สามารถจะทนต่อไปได้บุคคลจะลดการขัดแย้งโดยการ

1. คงทัศนคติของตนไว้โดย

1.1 ไม่รับรู้ข้อมูลใด ๆ ที่จะทำให้เกิดการขัดแย้งขึ้น

1.2 แยกแยะ และเลือกรับเฉพาะข้อมูลที่สอดคล้องกับความรู้สึก

และความคิดของตน

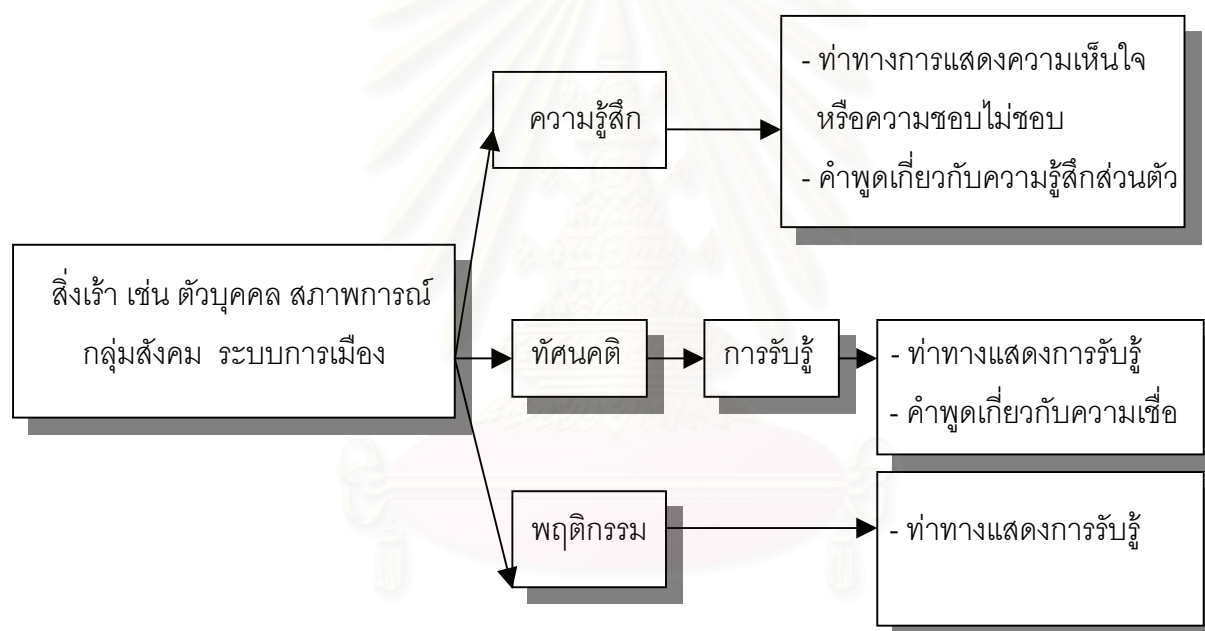
2. เปลี่ยนทัศนคติไปตามข้อมูลที่ได้รับ

Ferguson ได้ให้ความหมายของทัศนคติ หรือเจตคติไว้ดังนี้

ทัศนคติ เป็นการแสดงออกของความเชื่อว่าจะไรถูก หรืออะไรผิด ชอบ หรือ ไม่ชอบ ยอมรับ หรือปฏิเสธ การแสดงออกดังกล่าวเกี่ยวกับองค์ประกอบ 3 ประการคือ

1. องค์ประกอบด้านการรับรู้ ความเข้าใจ (Cognitive Component)
2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component)
3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavior Component)

แผนภาพที่ 1. โครงสร้างของทัศนคติเสนอโดย รอสเซนเบิร์ก และไฮฟแลนด์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผลงานวิจัยในประเทศไทย

1.จรงค์ จุฑานนท์ (2543) รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ได้เปิดใจปัญหากฎหมายสืบพยานเด็กว่า ตามที่มีการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พ.ศ.2542 เรื่องการสืบพยานเด็ก ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 15 กันยายน 2543 เป็นต้นมา สาระสำคัญของการแก้ไขดังกล่าวก็คือ การสอบปากคำเด็กที่เป็นผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือเด็กที่เป็นพยาน จะต้องให้พนักงานอัยการ นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ รวมทั้งบุคคลที่เด็กร้องขอ เข้าร่วมในการสอบปากคำ รวมทั้งยังต้องบันทึกภาพ และเสียงการถามปากคำเด็กไว้ด้วย

เกี่ยวกับเรื่องนี้ เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พลตำรวจตรี จรงค์ จุฑานนท์ รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล เปิดเผยอุปสรรคของการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวว่า ในส่วนของตำรวจมีหน้าที่แจ้งให้บุคคลฝ่ายต่าง ๆ ทราบ ซึ่งได้แก่พนักงานอัยการ นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ จะต้องเดินทางมายังสถานีตำรวจเพื่อสอบปากคำเด็ก ในกรุงเทพมหานครมีสถานีตำรวจอยู่ 87 สถานี แต่เวลาเกิดเหตุจริง ๆ ทั้งสามฝ่ายจะเดินทางมาล่าช้ามาก รวมทั้งหากเหตุเกิดในเวลากลางคืนทีหนึ่ง ตีสองก็ยิ่งแล้วใหญ่ หากล่าช้าไปพยานเด็กบางรายอาจลับคำพูดเพราะถูกชกจูงได้ ซึ่งเรื่องนี้ศาลฎีกาได้วินิจฉัยไว้ว่า “คำให้การใหม่ ๆ หลังจากเกิดเหตุ มีน้ำหนักมากกว่าคำให้การหลังเกิดเหตุนาน ๆ เพราะพยานอาจถูกชกจูงใจให้เป็นอย่างอื่นได้”

พลตำรวจตรี จรงค์ ยังกล่าวอีกว่า ตนเคยได้รับการประสานจากนักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ว่า อยากขอให้แต่ละกองบังคับการกำหนดสถานที่กลางไว้แห่งหนึ่ง เพื่อไว้ใช้สอบปากคำเด็ก เนื่องจากทั้งนักสังคมสงเคราะห์ และนักจิตวิทยา มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการ ทำให้ไม่สามารถเดินทางไปโรงพักได้ทันที่ ซึ่งตนตอบไปว่า ไม่สามารถทำได้ เนื่องจากพนักงานสอบสวนเอง วันหนึ่ง ๆ ต้องทำคดีที่เกิดขึ้นประจำวันจำนวนมาก หากจะให้มาสนใจกับคดีเด็กแล้วทิ้งคดีอื่นก็อาจเกิดความเสียหายได้เช่นกัน รวมทั้งคดีเด็กบางคดีไม่มีสาระสำคัญอะไรมากมาย จึงไม่จำเป็นต้องมานั่งรอนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ อีกกรณีคือ ทั้งนักจิตวิทยา และนักสังคมสงเคราะห์ ก็ไม่ใช่ญาติของเด็ก ทำให้เด็กอาจไม่กล้าพูดอะไรก็เป็นได้ อย่างไรก็ตาม ตำรวจพร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎหมายใหม่อยู่แล้ว แต่นักจิตวิทยาและนักสังคมสงเคราะห์นั้นยังมีไม่เพียงพอ กับความต้องการ ยิ่งในพื้นที่ต่างจังหวัดยิ่งแล้วใหญ่”

คอลัมน์ส่องตัวเอง จากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับลงวันที่ 3 พฤศจิกายน 2543 ได้กล่าวถึงผลกระทบกฎหมายใหม่ว่า กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนพยาน ผู้เสียหาย หรือผู้ต้องหาที่เป็นเด็กและเยาวชนอายุไม่เกิน 18 ปี ซึ่งมีการแก้ไขและเริ่มใช้ทั่วประเทศเมื่อวันที่ 15 กันยายน ที่ผ่านมา

กำหนดให้อัยการ ทนาย ผู้ปกครอง นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ เข้ามีส่วนร่วมรับฟังในการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

โดยหลักการแล้วกฎหมายได้ล้อมคอกเอาไว้ดีเยี่ยม เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทั้งผู้เสียหายและผู้กระทำผิด

แต่ทว่าในเชิงปฏิบัติ ก็ยังมีปัญหาและข้อติดขัดไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการชันสูตรพลิกศพ เนื่องจากความไม่พร้อมของหลายฝ่าย มีข้อแม้ขอร่วมรับฟังการสอบสวนแต่เฉพาะในช่วงเวลากลางวันเท่านั้น

ด้วยเหตุผล เกรงจะไม่ได้ได้รับความสะดวกและปลอดภัย ถ้าเป็นกลางคืน!!

ทั้งที่ข้อเท็จจริงแล้ว คดีอาชญากรรมยอมเกิดได้ตลอดเวลาใน 24 ชั่วโมง หากจะให้พยาน หรือผู้เสียหายซึ่งเป็นเด็กรอกันไปถึงเช้า คดีคงจบไม่สวยแน่

ตรงนี้จึงอาจเป็นสาเหตุให้มีการพยายาม “เป่าคดี” เพื่อเลี้ยงขั้นตอนของกฎหมายและความไม่พร้อมของหลายฝ่าย

ทั้งที่ปัจจุบันเด็กและเยาวชนจำนวนไม่น้อยกำลังตกเป็นผู้ต้องหาหาเสพติด และอีกมากเป็น “เหยื่อ” ของอาชญากร

ขณะที่กระบวนการยุติธรรมยังงุ่มง่าม อืดกันอยู่เป็นเรือเกลือ.

บทความจากหนังสือพิมพ์มติชนรายวัน ฉบับลงวันที่ 5 พฤศจิกายน 2543 ได้กล่าวถึงเสียงสะท้อนผู้ปฏิบัติกฎหมายสืบพยานเด็ก เจตนาดีแต่ขาดความพร้อม ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 บัญญัติแนวคิดในการคุ้มครองสิทธิเด็กไว้ในมาตรา 53 วรรคหนึ่งว่า “เด็กเยาวชนและบุคคลในครอบครัว มีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากรัฐ จากการใช้ความรุนแรง และการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม”

เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญจึงมีการยกร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พ.ศ.2542 โดยมีสาระสำคัญคือ ให้พนักงานอัยการ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ และทนายความเข้าร่วมในการสอบสวนกรณีผู้เสียหาย ผู้ต้องหาและพยานเป็นเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี รวมทั้งให้มีการบันทึกเทปโทรทัศน์ขณะสอบสวน เพื่อนำมาใช้เบิกความแทนตัวเด็กในชั้นศาล ป้องกันไม่让孩子ได้รับความสะเทือนใจอีก

นายจรัญ ภัคดีธนากุล ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์และคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม กล่าวถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้ไว้อย่างน่าสนใจว่า บทบัญญัติในกฎหมายเพิ่มสิทธิให้กับเด็กจนดูเหมือนมากเกินไป แต่หากมองสภาพสังคมที่แวดล้อมอยู่ก็จะเห็นว่าไม่มากเกินไปเลย เป้าหมายหลักของกฎหมายก็คือคุ้มครองเด็กที่ถูกทำร้ายทางเพศ และต้องไปเป็นพยานในชั้นศาล

“เด็กที่ถูกทำร้ายทางจิตใจนั้นจำเป็นต้องมีความระมัดระวังในการสอบปากคำ เทคนิคการถามของนักกฎหมายโดยเฉพาะการถามค้ำพยานอาจทำให้เด็กเกิดเพลิงพล้ำและเจ็บปวดจากการถามค้ำพยาน จึงจำเป็นที่จะต้องหาทางออกให้กับเด็กเหล่านี้ เพื่อไม่ให้เด็กที่ถูกข่มขืนมาแล้วถูก ข่มขืนซ้ำด้วยกระบวนการยุติธรรม”

แม้เจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้จะเป็นสิ่งที่ดี แต่เจตนารมณ์เป็นเรื่องของผู้ยกร่าง แต่การปฏิบัติให้เป็นไปตามเจตนารมณ์เป็นเรื่องของผู้มีหน้าที่ตามกฎหมาย แม้เป็นเรื่องของเด็ก แต่ปัญหาหลักอยู่ที่ผู้ใหญ่ หลังจากกฎหมายฉบับนี้ประกาศบังคับใช้เมื่อวันที่ 15 กันยายนที่ผ่านมา ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นอัยการ พนักงานสอบสวน ทนายความ นักจิตวิทยา และนักสังคมสงเคราะห์ต่างไม่มีความพร้อมเท่าที่ควร ทั้งที่มีเวลาเตรียมการล่วงหน้ากว่า 1 ปี จึงเกิดปัญหาตามมามากมาย

เมื่อเร็ว ๆ นี้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ร่วมกับสภาทนายความ จัดสัมมนาถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามกฎหมายสืบพยานเด็ก เพื่อหาแนวทางแก้ไข โดยมีตัวแทนจากฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมแลกเปลี่ยนความเห็น

พันตำรวจเอก อำนวย นิยมะโน ผู้กำกับสถานีตำรวจนครบาลท่าข้าม ตัวแทนฝ่ายพนักงานสอบสวน กล่าวถึงการปฏิบัติที่ผ่านมาว่า ปัญหาที่พบมากที่สุดคือเจ้าหน้าที่แต่ละฝ่ายต่างไม่รู้ว่าใครมีหน้าที่อย่างไร ทำให้เกิดความซุกมุ่นุ่นวายในการสอบปากคำ

“ทนายความหญิงท่านหนึ่ง อยากถามคำถามที่คิดว่าเป็นประเด็นสำคัญ แต่ถูกอัยการห้าม บอกว่าไม่มีอำนาจถาม บางครั้งนักจิตวิทยาก็บอกว่าตัวเองเท่านั้นมีสิทธิถาม เพราะเห็นว่ากฎหมายเขียนคำว่า นักจิตวิทยา อยู่ข้างหน้าสุด ทั้งหมดสะท้อนให้เห็นว่าผู้ใหญ่ให้ความสนใจใส่ใจกฎหมายเด็กนี้แค่ไหน กฎหมายกำหนดให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ พนักงานอัยการ และทนายความร่วมในการสอบสวนด้วยต่างหาก ใครถามคำถามเด็กไม่ใช่ประเด็นสำคัญ

ทุกฝ่ายจึงควรทำความเข้าใจหน้าที่ของแต่ละฝ่ายด้วย ไม่ใช่รู้เฉพาะหน้าที่ของตนเอง ในการติดตามทุกฝ่ายให้มาพร้อมกันเพื่อสอบปากคำก็มักจะถามก่อนว่าฝ่ายนั้นมาหรือยัง ถ้ายังไม่มาก็ยังไม่ไปเพราะไม่อยากจะไปรบกวนฝ่ายอื่น ทำให้ล่าช้าไปกันใหญ่”

ส่วนแนวทางแก้ไขนั้น พันตำรวจเอก อำนวย เสนอว่า ควรวางแนวทางไว้ให้ชัดเจน เลือกว่าใครเป็นคนถามจะดีที่สุด ไม่ใช่รุ่มกันถามเด็ก

ขณะที่ นางสาวณัฐวดี ณ มโนรม หน่วยจิตเวชเด็ก ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ โรงพยาบาลศิริราชเสนอแนวทางการสอบปากคำเด็กของต่างประเทศ ให้เห็นว่า ประเทศนิวซีแลนด์ จะมีนักสัมภาษณ์ซึ่งเป็นนักสังคมสงเคราะห์ทำหน้าที่ถามคำถามแก่เด็ก พนักงานสอบสวน อัยการ ทนายความ คอยรับฟัง หากพบว่ามีปัญหาใดที่ตกหล่นไม่ได้ถามก็จะบันทึกไว้ เมื่อมีการพักก็จะนำคำถามที่ต้องการให้ถามส่งให้นักสังคมสงเคราะห์ถามแทน ซึ่งเป็นกรณีเพราะนักสังคมสงเคราะห์ไม่มีความรู้ด้านกฎหมายเท่าอัยการ ทนายความ เช่นเดียวกับอัยการ ทนายความที่ไม่มีความรู้ในการตั้งคำถามให้เด็กตอบ จึงเป็นการประสานงานที่สอดคล้องกัน มีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน

นอกจากนี้ ยังต้องมีการเตรียมพร้อมพูดคุยให้เวลาแก่เด็ก เพื่อให้เด็กรู้สึกวางใจและกล้าพูด เด็กบางคนถูกทำร้ายจากคนในครอบครัว ดังนั้น ความใกล้ชิดผูกพันกันยังมีอยู่ เด็กเพียงต้องการให้ทราบว่าอย่าทำอย่างนั้นกับเขาอีก แต่ไม่ได้ต้องการขนาดให้ได้รับโทษทางอาญา บางครั้งเด็กจึงไม่พูด

ด้าน นางสาวเยาวลักษณ์ อนุพันธุ์ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สภาทนายความ ก็เห็นพ้องว่าควรมีการวางแผนร่วมกันว่าจะถามประเด็นไหนอย่างไร เพราะการพูดกับคนแปลกหน้าอาจทำให้เด็กกลัว ไม่กล้าพูด ในที่สุดต้องให้พนักงานสอบสวนถามนำ แล้วเด็กตอบเพียงใช่หรือไม่ใช่ ซึ่งไม่ได้ความจริงอะไรเพิ่มขึ้น หลังสอบสวนเสร็จก็แยกย้ายกันกลับ ไม่มีการประเมินผลร่วมกัน ที่ผ่านมามีแค่บุคลากรและอึดทน เพียงทำให้ครบตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น หากมีการประเมินผลร่วมกัน การสอบสวนน่าจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น

นายณรงค์ ใจหาญ อาจารย์คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กล่าวว่า ขณะที่ยกร่างกฎหมายนี้ อาจลืมไปว่ากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดให้การสอบสวนเป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนเท่านั้น แต่กฎหมายว่าด้วยการสืบพยานเด็กกำหนดให้ร่วมกันสอบสวน จึงมีปัญหว่าใครกันแน่ที่มีอำนาจตั้งคำถามกับเด็ก ซึ่งในการปฏิบัติเห็นว่าให้นักจิตวิทยาเป็นผู้ตั้งคำถามจะเหมาะสมที่สุด ดังนั้น ควรกำหนดกำหนดเป็นแนวปฏิบัติให้นักจิตวิทยาเด็กเป็นผู้ถามแทน

ที่ผ่านมามีหลายคนเข้าใจผิดว่าคดีที่เกี่ยวข้องกับเด็กทุกกรณีต้องมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ร่วมสอบปากคำ ทั้งที่จริงแล้วมีเพียง 3 กรณี คือคดีที่มีโทษจำคุกเกิน 3 ปี คดีที่มีโทษจำคุกต่ำกว่า 3 ปี แต่เด็กร้องขอ และคดีที่เด็กถูก กล่าวหาว่าทำผิดทางอาญาต่อเด็กด้วยกัน

อย่างไรก็ตาม ที่ผู้เข้าร่วมสัมมนาต่างเห็นตรงกันว่ากฎหมายฉบับนี้ ออกมาบังคับใช้ขณะที่ฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องยังไม่มีความพร้อม ไม่มีการเตรียมการรองรับ นักจิตวิทยา และ

นักสังคมสงเคราะห์ประสบปัญหาขาดแคลนบุคลากร ไม่สะดวกในการเดินทางไปสอบปากคำเด็กยังสถานที่ห่างไกลหรือในเวลากลางคืน แม้แต่พนักงานสอบสวนเองก็ยังขาดความพร้อมด้านอุปกรณ์การบันทึกภาพและเสียง

ยังไม่รวมถึงปัญหาอื่น ๆ เช่นการรอให้เจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายมาพร้อมกันจึงสอบปากคำได้ อาจทำให้การติดตามจับกุมคนร้ายล่าช้า

ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงต้องเร่งหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยเร็ว เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ต้องการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพเด็กและเยาวชน ไม่ให้ถูกทำร้ายซ้ำอีกครั้งโดยกระบวนการยุติธรรม

มิใช่จัดสัมมนากันแต่ละครั้งก็พูดถึงแต่ปัญหาแต่หาทางออกร่วมกันไม่ได้ เพราะแม้แต่ให้ความสนใจแต่ผลตอบแทนที่ตนเองจะได้รับ อย่างที่ทนายความคนหนึ่ง ลูกขึ้นถามกลางวงสัมมนาว่า “ให้ค่าแรงทนาย 500 บาท ไม่รู้ว่าให้ต่อวันหรือต่อเรื่อง ถ้าเป็นต่อวันก็ไม่คุ้มค่าเสียเวลาที่อัยการยังได้ 800 บาท ทำไม่ไม่เท่าเทียมกัน”

2. ทัดพงศ์ สุนทรพิพิธ (2543 : 27-30) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมขั้นมูลฐานในเด็กและเยาวชน พบว่า การที่จะทำให้เด็กและเยาวชนสมัครใจไม่กระทำความผิดถึงขั้นที่เป็นการประกอบอาชญากรรมนั้นเป็นสิ่งที่ทำได้ แต่จะต้องได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากเด็กและสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก คือ บิดามารดา โรงเรียนและคลินิกสุขภาพจิตที่คอยให้ความช่วยเหลือแก่เด็กและเยาวชนที่มีปัญหา จำเป็นที่บิดามารดาจะต้องค้นหาสาเหตุในทันทีที่เกิด ยิ่งเริ่มแก้ไขได้เร็วเพียงใดก็จะเป็นผลดีเพียงนั้น แต่ถ้าบิดามารดาพบความผิดของเด็กแล้ว แต่ไม่สามารถหาสาเหตุได้หรือไม่สามารถเข้าใจเด็กได้ ก็มีสถาบันหนึ่งซึ่งสามารถจะให้บริการปรึกษาและให้บริการบำบัดรักษาแก่เด็กที่มีได้มีความเจ็บป่วยทางร่างกายแต่มีปัญหากับอารมณ์ และความประพฤติไม่เหมาะสม สถาบันนั้นก็คือ คลินิกสุขภาพจิตต่าง ๆ และที่โรงพยาบาลเด็ก ในการให้บริการบำบัดรักษาโดยสุขภาพจิตนั้น ผู้ปกครองจะต้องพยายามเข้าใจและยอมรับถึงปัญหาที่เกิดขึ้นแก่เด็ก รวมทั้งให้ความร่วมมือกับสถาบันที่รักษาด้วยการให้ข้อเท็จจริงโดยไม่ปิดบัง เพื่อประโยชน์ในการวินิจฉัยปัญหาและเพื่อสาเหตุและวิธีการแก้ไขเด็ก ต่อจากนั้นบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กก็ต้องพยายามปฏิบัติตามคำแนะนำของคลินิกสุขภาพจิตที่ให้บริการ รวมทั้งการไปตรงตามเวลานัดที่คลินิกสุขภาพจิตจะนัดเป็นคราว ๆ ต่อไปด้วย

3. **วันชัย ศรีนวนัด** (2533 : 32) ศึกษาวิจัยเรื่อง สิทธิของเด็กและเยาวชนระหว่าง ต้องหาคดีอาญาในชั้นสืบสวนและสอบสวน โดยทำการศึกษาจากเด็กและเยาวชนที่อยู่ในสถานแรกรับ และสถาน ฝึกอบรมของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง จำนวนทั้งสิ้น 728 ราย เป็นเพศชาย 579 ราย และเพศหญิง 149 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ และใช้แบบ สอบถาม พบว่า ลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะการกระทำผิดและการมีที่ปรึกษากฎหมาย ของเด็กหรือเยาวชนที่ตกเป็นผู้ต้องหา มีความสัมพันธ์ต่อการถูกละเมิดสิทธิในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ การ ถูกทำร้ายในระหว่างที่ถูกควบคุมตัวอยู่ในสถานี่ตำรวจ การถูกบังคับให้ถ้อยคำก่อนการสอบสวน การ ไม่ได้รับแจ้งข้อกล่าวหาก่อนการสอบสวน การไม่แจ้งให้ทราบผลของคำให้การในฐานะเป็นผู้ต้องหา การถูกบังคับขู่เข็ญขณะสอบสวน การถูกทำร้ายในระหว่างสอบสวน การถูกจับโดยไม่มีหมายจับ การ ถูกใส่กุญแจมือ ความรวดเร็วในการเริ่มทำการสอบสวน การแจ้งการจับกุม ระยะเวลาที่ถูกควบคุมตัว อยู่ที่สถานี่ตำรวจ และการถูกควบคุมอยู่ร่วมกับผู้ใหญ่

4. **วรรณะ อินทร์ทอง** (2530) ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยนี้เป็นอุปสรรคต่อการสอบสวน พยานบุคคลในคดีอาญาของพนักงานสอบสวน ตำแหน่งรองสารวัตรสอบสวนสถานี่ตำรวจนครบาล โดยทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง คือ รองสารวัตรสอบสวนสถานี่ตำรวจนครบาล จำนวน 352 นาย ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ พบว่า ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการ สอบสวนพยานบุคคลในคดีอาญาของพนักงานสอบสวน มี 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านปริมาณงานที่ ต้องรับผิดชอบมีมากเกินไป ปัจจัยด้านอิทธิพลของฝ่ายผู้ต้องหา ปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายสำหรับการ สอบสวนพยานบุคคลในคดีอาญาที่ไม่เพียงพอ ปัจจัยอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ สำหรับการ สอบสวน พยานบุคคลในคดีอาญาไม่เพียงพอ

5. **วีรพล ตุลวรรณะ** (2531) ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาการปฏิบัติ หน้าที่ของรองสารวัตรสืบสวนสอบสวนใหม่ กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ นายตำรวจชั้นสัญญา บัตรที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ปีการศึกษา 2529 ที่ดำรงตำแหน่งรองสารวัตร สืบสวนสอบสวนประจำสถานี่ตำรวจสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล และสังกัดกองบัญชาการ ตำรวจภูธร 1-4 จำนวน 196 นาย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของรองสารวัตรสืบสวนสอบสวนใหม่ คือ การที่ได้รับความ รู้จากสถานศึกษาไม่เพียงพอ การได้รับประสบการณ์ในการฝึกปฏิบัติงานน้อยเกินไป การมีปริมาณ

งานในหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบมากเกินไป การมีจำนวนอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการทำงานไม่เพียงพอ

6. ไสภณ ศิริมาจันทร์ (2531) ศึกษาวิจัยเรื่อง การให้ทุนความร่วมมือรับรู้การสอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวน โดยศึกษาจากเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสอบสวนในสถานีตำรวจนครบาล เจ้าหน้าที่ตำรวจกองคดี กรมตำรวจ พนักงานอัยการ และทนายความในเขตกรุงเทพมหานคร รวมทั้งสิ้น 185 ราย ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ พบว่า ทนายความเห็นด้วยมากกว่ากลุ่มอื่นในเรื่องการให้ทุนความร่วมมือรับรู้ ทั้งในขั้นตอนก่อนการสอบสวน และ ขั้นตอนการสอบสวน ทั้งในกรณีที่ต้องหาปฏิเสธ ภาคเสธ และรับสารภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พนักงานอัยการเห็นด้วยมากกว่ากลุ่มอื่นในเรื่องการให้ญาติของผู้ต้องหาความร่วมมือรับรู้การสอบสวนในทุกขั้นตอนของการสอบสวนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทนายความเห็นด้วยมากกว่ากลุ่มอื่นในเรื่องการบัญญัติกฎหมายให้ทุนความร่วมมือรับรู้การสอบสวนของพนักงานสอบสวน เพื่อเป็นการรักษาสิทธิของผู้ต้องหาและป้องกันการกล่าวหาพนักงานสอบสวนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ พนักงานอัยการเห็นด้วยมากกว่ากลุ่มอื่นในการให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองเข้าร่วมรับรู้ในกรณีหา ทนายความไม่ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่เห็นด้วยมากกว่ากลุ่มอื่น

7. สุชาติ ไสร็จจ (2537) ศึกษาวิจัยเรื่อง การละเมิดสิทธิของผู้ต้องหาที่เป็นเด็กและเยาวชนของพนักงานสอบสวนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : ศึกษาเฉพาะจังหวัดที่มีศาลเยาวชนและครอบครัว โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานสอบสวนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เฉพาะจังหวัดที่มีศาลเยาวชนและครอบครัว 3 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา อุบลราชธานี และขอนแก่น จำนวนทั้งสิ้น 191 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์การดำเนินคดีเด็กและเยาวชนมากมีการรักษาสิทธิในเรื่องการแจ้งข้อหา การให้การระยะเวลาการควบคุมตัว การเยี่ยมเยียน และการรักษาพยาบาล เมื่อเจ็บป่วยสูงกว่าผู้ที่มีประสบการณ์การดำเนินคดีเด็กและเยาวชนน้อยกว่า ผู้มีอายุมากกว่ามีการรักษาสิทธิในการใช้เครื่องพันธนาการแก่ผู้ต้องหาสูงกว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่า นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างที่มีผู้บังคับบัญชาเร่งรัดการทำงานเสมอ ๆ มีการรักษาสิทธิในการแจ้งข้อหา ระยะเวลาการควบคุมตัว การรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วยสูงกว่าผู้ที่มีผู้บังคับบัญชากดดันเร่งรัดการทำงานนาน ๆ ครั้ง หรือไม่เคยเลย

8. **เชมจุทา สุวรรณจินดา (2540, 1-2)** ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการยุติธรรมทางอาญากับการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศ พบว่า ปัจจุบันวิธีการที่กระบวนการยุติธรรมใช้พิสูจน์ว่า จำเลยเป็นผู้กระทำความผิดในคดีอาญาหรือไม่นั้น เป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับผู้เสียหายที่เป็นผู้ใหญ่เท่านั้น และยังมีมุ่งให้ความเป็นธรรม หรือยุติธรรมต่อฝ่ายจำเลยเพียง ฝ่ายเดียว โดยไม่คำนึงถึงสถานภาพของผู้เสียหาย โดยเฉพาะในคดีความผิดทางเพศ ซึ่งมีผู้เสียหายเป็นเด็ก มิได้คำนึงถึงสภาพทางกายภาพ และสภาพทางจิตใจของเด็กว่าอยู่ในฐานะที่ด้อยโอกาสเพียงใด หรือพร้อมที่จะต่อสู้คดีกับจำเลยหรือไม่ โดยผู้เกี่ยวข้องมักจะมองว่าเด็ก หรือผู้เสียหายเป็นเพียงพยานธรรมดาคนหนึ่ง โดยมีได้คำนึงถึงว่าเด็กเหล่านี้ คือเหยื่ออาชญากรรมที่ได้รับบาดเจ็บและบอบช้ำ ทั้งร่างกายและจิตใจ ซึ่งควรได้รับการดูแล ปกป้องเป็นพิเศษ และจากผลการศึกษายังพบว่า สถิติการยกฟ้องคดีในความผิดทางเพศต่อเด็กมีจำนวนมาก และยังมีเหยื่ออาชญากรรมจำนวนหนึ่งไม่เข้าพึ่งพากระบวนการยุติธรรมทำให้สถิติการดำเนินคดีอาญาประเภทนี้มีน้อยกว่าการกระทำที่เกิดขึ้นจริง

9. **ไพศาล ตั้งใจตรง (2540 : 21)** ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาบทบาท การอำนวยความสะดวกยุติธรรมของพนักงานสอบสวน ศึกษาเฉพาะกรณีตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม ได้กล่าวไว้ว่า การสอบสวนคดีอาญาเป็นภารกิจที่สำคัญของตำรวจ เป็นตัวการในกระบวนการยุติธรรม เป็นงานที่มีลักษณะพิเศษไปกว่างานอื่น ๆ มีหลายขั้นตอน มีความยุ่งยากซับซ้อนผู้ที่ทำหน้าที่พนักงานสอบสวนจึงต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ความมีปฏิภาณไหวพริบ ตลอดจนต้องมีความเสียสละสูง เพราะหน้าที่พนักงานสอบสวนนั้นมีภาระที่ต้องปฏิบัติอยู่มากมายหลายขั้นตอน

10. **ปนัดดา พันธุ์พานิช (2535 :2-3)** ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมต่อปัญหาการดำเนินคดีข่มขืนกระทำชำเรา พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่เห็นว่าการบรรยายคดี สถานที่ และสภาพแวดล้อมของสถานที่ตำรวจ รวมทั้งพนักงานสอบสวนเป็นชาย และการเล่ารายละเอียดของคดีให้พนักงานสอบสวนชายฟังนั้น เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้เสียหายที่เป็นหญิงไม่กล้าแจ้งความเมื่อถูกข่มขืน หรือต้องเปลี่ยนใจไม่ดำเนินคดีไปให้ตลอด อีกทั้งการที่พนักงานสอบสวนมักตั้งสมมติฐานไว้ก่อนเสมอว่า ผู้เสียหายไม่ได้ถูกข่มขืนจริง เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ ผู้เสียหายไม่ดำเนินคดีต่อไป และแนวทางในการแก้ไขปัญหาการดำเนินคดีข่มขืนกระทำชำเรานั้น บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมส่วนใหญ่เห็นว่า ผู้สอบปากคำผู้เสียหายควรเป็นตำรวจหญิง กรณีไม่สามารถใช้ตำรวจหญิง ควรอนุญาตให้นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา หรือทนายความที่เป็นหญิงเข้าร่วมในการ

สอบปากคำด้วย จะทำให้หญิงสะดวกใจในการเล่าเหตุการณ์และเข้าใจสภาพจิตใจหญิงได้ดีกว่า
ตำรวจชาย

11. **สุพัตรา สุภาพ** (2541 : 49-50) การที่ปัญหาการกระทำผิดของเด็กนับวันจะมี
มากยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งนี้ มิใช่เหตุเพราะว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำผิดมีอัตราสูงหรือลักษณะการกระทำ
ผิดร้ายแรงขึ้น แต่เนื่องจากว่าพฤติกรรมผิดระเบียบ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเปลี่ยนแปลงทาง
สังคมเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และมีความเกี่ยวพันกับลักษณะความประพฤติเกเร สภาพความเป็นอยู่
ทางสังคม และลักษณะประจำตัวบุคคลที่กระทำ หรืออีกนัยหนึ่งคือองค์ประกอบทางสังคมและภาวะ
ความเป็นอยู่ของสมาชิกในสังคมเปลี่ยนแปลงไป การพัฒนาบุคลิกภาพ อุปนิสัย ความเชื่อ เหตุจูงใจ
ต่าง ๆ ที่ค่อย ๆ ก่อตัวขึ้นในชีวิตและความเจริญเติบโตทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นสาเหตุให้เด็ก
กระทำผิด กระทำในสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับ มีพฤติกรรมที่เป็นการขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณี และ
ศีลธรรมอันดีของส่วนรวม

ดังนั้น จึงมีการช่วยเหลือให้กลับตัวเป็นคนดี และกลับเข้ามาอยู่ในสังคมของคนดีได้
อย่างเดิม โดยที่หลาย ๆ ฝ่ายร่วมมือกัน เพราะตระหนักดีว่าการกระทำผิดเป็นโรคชนิดหนึ่งที่สามารถ
รักษาให้หายได้ และนักวิชาการก็ได้ทุ่มเทความรู้ความสามารถ ตลอดจนเวลาและกำลังทรัพย์ในการ
ศึกษา ค้นคว้าหาสาเหตุของการกระทำผิด ทั้งที่เป็นการกระทำผิดของผู้ใหญ่และการกระทำผิดของ
เด็กและเยาวชน

12. **บุญเสนาะ แสงเทียน** (2542 : 5) อธิบายถึงสาเหตุแห่งการกระทำผิดของเด็ก
และเยาวชนว่า มาจากการที่เด็กและเยาวชนนั้นคบหาสมาคมกับคนที่ความประพฤติไม่ดี อาศัยอยู่ใน
สภาพแวดล้อมที่ไม่ดีเด็กและเยาวชนเป็นผู้ที่ยังมีจิตใจอ่อนแอ ไม่มั่นคง จึงถูกชักนำ ครอบงำได้ง่าย
ตัวอย่างที่ไม่ดีของบุคคลที่แวดล้อมตัวเด็กและเยาวชน หล่อหลอมให้เด็กและเยาวชนประพฤติผิดไป
จากบรรทัดฐานของสังคมและกลายเป็นการกระทำผิดในที่สุดจากสถิติของศาลเยาวชนและครอบครัว
กลางปรากฏว่าปัจจัยซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนก็คือ สภาพครอบครัว
ที่แตกแยก (Broken Home) ความยากจน การขาดการศึกษา การอาศัยอยู่ในชุมชนแออัดซึ่งแวดล้อม
ไปด้วยมิจฉาชีพ คนจรจัด และเป็นแหล่งมั่วสุมทางอบายมุข

ผลงานวิจัยต่างประเทศ

13.วิลเลียม เอฟ. แมคโดนัลด์ (William F. McDonald) (1997 : 5) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับศิลปะในการสอบสวนซักถามปากคำไว้ในหนังสือเรื่อง “The Prosecutor” โดยกล่าวว่า ศิลปะในการสอบสวนซักถามปากคำแบ่งออกเป็นลักษณะใหญ่ ๆ คือ

1.คุณลักษณะของผู้ซักถาม (The Investigator) เพื่อให้พนักงานสอบสวนได้สำรวจตัวเองว่ามีคุณสมบัติพร้อมดังต่อไปนี้หรือไม่

1.1 รู้หลักจิตวิทยา คือ สามารถอ่านจิตใจของผู้ถูกสอบสวนออก

1.2 มีความรู้ทั่วไปกว้างขวาง เพราะจะต้องสอบสวนซักถามคดีไม่จำกัดประเภท

1.3 มีเขาวนั้หวพริบ เพราะการถามปากคำมีปัญหาเฉพาะหน้าเกิดขึ้นมากมาย จึงต้องค้นคว้าหาเหตุผลเพื่อขบปัญหาอยู่เสมอ

1.4 มีบุคลิกภาพดี เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพเป็นที่น่าเลื่อมใสและยำเกรงแก่ผู้ที่ถูกซักถาม มีลักษณะเป็นผู้เฉียบขาดแต่อ่อนโยน

1.5 มีความพากเพียรพยายาม ผู้ถามปากคำต้องมีมานะบากบั่นในการที่จะซักถามให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องอยู่เสมอ เพราะผู้ถูกซักถามอาจให้การสับสนวุ่นวาย บางครั้งนึกเหตุการณ์ไม่ออก และบางครั้งอาจให้ถ้อยคำคลาดเคลื่อนข้อเท็จจริงโดยไม่ตั้งใจ

1.6 รู้จักทำความเชื่อมโยง รู้จักแสดงความสนทนเป็นกันเองแก่ผู้ถูกซักถาม

1.7 ผู้ซักถามจะต้องไม่ยอมให้สัญญากับผู้ถูกซักถามในสิ่งที่ตนปฏิบัติไม่ได้

1.8 รู้จักสังเกตปฏิกิริยาของผู้ถูกซักถามต่อข้อซักถาม และสามารถเข้าใจในความหมายของอากัปกริยานั้น ๆ เพื่อที่จะได้เลือกใช้กลวิธีในการซักถามปากคำได้ถูกต้อง

2.ความสงบเฉพาะตัว (Privacy) โดยผู้ซักถามปากคำจะต้องอยู่กับผู้ที่ถูกสอบสวนปากคำโดยเฉพาะ ไม่ควรมีผู้อื่นเข้ามาปะปนในขณะที่ทำการสอบสวนนั้นด้วย ถ้าจำเป็นจะต้องมีผู้สอบสวนซักถามมากกว่า 1 คน ก็ไม่ควรเกินกว่า 2 คน เนื่องจากตามธรรมชาติบุคคลย่อมที่จะเปิดเผยความจริงที่ไม่อยากเปิดเผยโดยต้องการที่จะบอกเป็นการเฉพาะตัวแก่ผู้ที่ซักถามหรือผู้ที่ต้องการทราบมากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่ต้องสงสัยว่ากระทำความผิด สภาพความสงบเฉพาะตัวเป็นสิ่งที่สำคัญมากในการซักถามปากคำ เนื่องจากจิตใจของผู้ถูกซักถามย่อมอยู่ในภาวะที่ปั่นป่วนและกระวนกระวายมากกว่าปกติ

3.ห้องสอบสวนซักถาม (Interrogation Room) ห้องสอบสวนจะต้องเงียบ ปราศจากเสียงรบกวนอย่าให้มีคนผ่านเข้าออกในขณะที่มีการสอบสวน สภาพของห้องอย่าให้ผู้ที่ถูกสอบสวนปากคำ

มีความนึกคิดหว่นวิตกในตัวเอง ควรให้เขามีความสบายใจ เพื่อที่เขาจะได้ตอบคำถามตามความมุ่งหมาย ภายในห้องสอบสวนไม่ควรมีภาพหรือเครื่องประดับตกแต่งห้องใด ๆ เพราะจะดึงดูดเอาความสนใจของผู้ที่ถูกสอบปากคำไป ภายในห้องสอบสวนควรมีการติดตั้งโคมไฟให้สว่าง แต่ทว่าอย่าให้พุ่งเข้าหน้าผู้ถูกสอบปากคำ แต่ในขณะที่เดียวกันก็ต้องมีแสงสว่างเพียงพอที่จะให้ผู้สอบปากคำเห็นหน้าผู้ถูกสอบปากคำอย่างเต็มที่ ภายในห้องสอบปากคำไม่ควรมีโทรศัพท์ เพราะเสียงกริ่งโทรศัพท์จะดึงดูดความรู้สึกของผู้ถูกสอบปากคำไปในฉับพลัน

4. การเตรียมการขั้นต้น (Preliminary Preparations) ก่อนที่จะมีการสอบสวนซักถามปากคำ และก่อนที่จะได้พบหรือติดต่อกับผู้ต้องหา ผู้สอบสวนปากคำควรจะได้รู้ความจริงต่าง ๆ และสภาพแวดล้อมของความผิดที่เกิดขึ้นจนถึงเวลาที่จะสอบสวนข้อเท็จจริง และเรื่องราวต่าง ๆ นั้น จะต้องได้มาจากแหล่งที่เชื่อถือได้มากที่สุด ทั้งนี้เพราะหากได้ข้อเท็จจริงหรือข่าวคราวที่ผิดไปจากความเป็นจริงย่อมทำให้ประสิทธิภาพในการสอบสวนซักถามปากคำลดลงไปด้วย อันจะส่งผลให้การวินิจฉัยรูปคดีผิดไปได้ เพื่อประสิทธิภาพในการสอบถามปากคำ ผู้สอบปากคำควรมีรายละเอียดของข้อมูลต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับความผิด ได้แก่ ประเภทของความผิดรวมทั้งรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง วันเวลาและสถานที่เกิดเหตุ บันทึกการตรวจสถานที่เกิดเหตุและบริเวณข้างเคียง วิธีการและพฤติการณ์เกี่ยวกับการกระทำความผิด เหตุจูงใจในการกระทำความผิด ปัจจัยที่ทำให้ผู้กระทำความผิดได้เข้ามาพัวพันในการกระทำความผิด

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ต้องหา ได้แก่ เรื่องราวเกี่ยวกับประวัติส่วนตัวในอดีต สภาพของร่างกายและจิตใจ ท่วงท่าที่แสดงออกในขณะที่ถูกสอบสวน ความสัมพันธ์กับเหยื่อหรือสถานที่เกิดเหตุ ศาสนาและความเชื่อมั่นในลัทธิ ภาวะทางบ้าน ทัศนคติต่อสังคมโดยทั่วไป งานอดิเรก ส่วนที่เกี่ยวข้องกับกามารมณ์ ความสามารถหรือโอกาสในการกระทำความผิด ในกรณีที่ผู้ต้องหาอ้างฐานที่อยู่ก็ต้องทำการตรวจสอบให้แน่ชัดก่อนที่จะเริ่มสอบปากคำ

4.3 เกี่ยวกับเจ้าทุกข์ ถ้าเป็นบริษัทหรือสถาบันอื่น ควรทราบถึงทัศนคติและการปฏิบัติต่อลูกจ้างและสาธารณชน รวมทั้งภาวะทางการเงิน เป็นต้น ถ้าเป็นบุคคลธรรมดา ควรทราบถึงสภาพของการบาดเจ็บที่ได้รับหรือการถูกทำร้าย และรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง อายุ เพศ สถานภาพการสมรส สภาพความรับผิดชอบใสครอบครัว สัญชาติ ศาสนา สิ่งแวดล้อมทางการเงินและสังคม สภาพของร่างกายและจิตใจ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับกามารมณ์ หรือกามวิตถาร ความโน้มเอียงเกี่ยวกับการชู้เอาเงินหรือแจ้งความเท็จ

โดยสรุปการสอบปากคำที่ดี คือ การให้ผู้ต้องหาปรับสภาพหรือได้หลักฐานสำคัญ เพื่อพิสูจน์ให้ศาลเชื่อว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดจริงในการนี้ ผู้สอบสวนซักถามปากคำจึงจำเป็นต้องรู้สภาพของความผิด สาเหตุที่ยั่วให้กระทำความผิด และปฏิกิริยาของผู้กระทำความผิด การพิจารณาในเรื่องดังกล่าวนี้จะทำให้ผู้ซักถามสามารถเลือกใช้กลวิธีในการซักถามปากคำผู้ต้องหาได้อย่างเหมาะสม

14.คาร์เวล ไอ. จี.(Carvell I.G.) (1998 : 26) ได้กล่าวถึงวิธีการในการซักถามปากคำผู้ต้องหาที่ได้กระทำความผิดหรือเชื่อว่าได้กระทำความผิดอย่างแน่แท้ ไว้ในหนังสือเรื่อง “Criminal Law and Procedure” สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้ ในการถามปากคำในกรณีผู้กระทำความผิดมิใช่เกิดจากอาชกรรม แต่กระทำไปเพื่อประโยชน์ทางการเงิน เช่น ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ผู้ที่กระทำผิดเหล่านี้จะไม่มี ความสงสัยหรือความเห็นใจเกิดขึ้นในใจเลย เพราะเขากระทำความผิดเนื่องจากต้องการเงินเพียงอย่างเดียว บุคคลเหล่านี้จะไม่มีอารมณ์หวั่นไหวใด ๆ ในการสอบสวนซักถามปากคำต้องอาศัยหลักฐานและข้อเท็จจริงต่าง ๆ มายืนยันการกระทำความผิด และต้องพยายามเริ่มต้นด้วยการซักถามให้จนมุม วิธีการที่พึงเลือกในซีในการสอบสวนซักถามปากคำผู้ต้องหาประเภทนี้สามารถสรุปได้ ดังต่อไปนี้

- 1.แสดงให้เห็นว่าเราเชื่อว่าเขาได้กระทำความผิดจริง
- 2.ชี้หลักฐานบางข้อเพื่อระบุว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดจริง
- 3.เอาใจใส่ในกิริยาท่าทางที่สื่อถึงการกระทำความผิดในทางจิตวิทยา เช่น ความเคลือบไหวที่ผิดปกติของลูกกระเดือก กิริยามองดูพื้นหรือเพดานโดยไม่ยอมสบตากับผู้ซักถาม ปากแห้งและกลืนน้ำลายบ่อย ๆ เป็นต้น
- 4.แสดงความเห็นใจกับผู้ต้องหา และบอกว่าใครก็ตามถ้าอยู่ในภาวะดังกล่าวเหมือนกันแล้ว ก็อาจจะต้องทำดังเช่นที่ผู้ต้องหากำลังทำ
- 5.ทำให้ผู้ต้องหารู้สึกผิดน้อยลง โดยลดระดับความผิดในทางศีลธรรม สำหรับความผิดที่ได้กระทำลงไป
- 6.ออกความเห็นเกี่ยวกับศีลธรรมเพื่อจูงใจให้เหตุผลอันเกี่ยวกับความผิดเป็นเชิงจูงใจให้ยอมรับ
- 7.แสดงความเห็นอกเห็นใจผู้ต้องหา โดยตำหนิผู้เคราะห์ร้าย ตำหนิผู้มีส่วนร่วมคิด ตำหนิผู้อื่นหรือทุกคนที่มีส่วนพัวพันในการกระทำผิดด้วย

8. แสดงความเข้าใจและเห็นใจแล้วจึงบอกให้ผู้ต้องหารับความจริง เช่น การแสดงความเห็นใจโดยตบไหล่เบา ๆ หรือจับแขนอย่างปราณี หรือการบอกผู้ต้องหาว่าหากเขาเป็นน้องชายหรือเป็นญาติสนิทก็จะแนะนำให้รับสารภาพ การกระตุ้นเตือนให้ผู้ต้องหาบอกความจริงเพื่อความสบายใจของตัวผู้ต้องหาเอง หรือการแสดงความเป็นมิตรในรูปแบบอื่น ๆ

9. การบอกให้รู้ว่าผู้กล่าวหาหรือผู้เสียหายกล่าวเกินความจริง

10. ให้ผู้ต้องหาไป ณ ที่เกิดเหตุ หรือได้มีโอกาสพบเห็นผู้เสียหายหรือเหตุการณ์

11. ชี้ให้เห็นว่าผู้ต้องหาหมดทางที่จะต่อสู้ที่จะไม่รับ หรือผู้ร่วมกระทำผิดชัดทอดแล้ว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรอบในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. บุคลากรที่มีบุตรแล้วจะมีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่ยังไม่มีบุตร
2. บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานที่เป็นนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์จะมีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานอื่น
3. บุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานในสายอาชีพน้อยจะมีทัศนคติที่เห็นด้วยต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานในสายอาชีพมาก
4. บุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กมากจะมีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กน้อย
5. บุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กในระดับสูงจะมีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กในระดับต่ำ
6. บุคลากรที่มีทัศนคติต่อกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กว่าไม่มีความยุ่งยากและซับซ้อนจะมีทัศนคติที่เห็นด้วยต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่มีความเห็นว่ากฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีความยุ่งยากและซับซ้อน

นิยามศัพท์ทั่วไปในการวิจัย

กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก หมายถึง พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542

การสอบสวน หมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่ได้กล่าวหาเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ

บุคลากรที่เกี่ยวข้อง หมายถึง เจ้าพนักงานหรือบุคคลที่เข้าร่วมในการสอบปากคำเด็กตามที่พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542 ได้บัญญัติไว้ ซึ่งประกอบด้วย

1. **พนักงานสอบสวน** หมายถึง เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน สำหรับกรุงเทพมหานครได้แก่ข้าราชการตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่านายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป มีอำนาจสอบสวนความผิดอาญาซึ่งได้เกิดหรืออ้างว่าได้เกิด หรือเชื่อว่าได้เกิดภายในเขตอำนาจของตน หรือผู้ต้องหาที่มีที่อยู่หรือถูกจับภายในเขตอำนาจของตนได้ ซึ่งเขตอำนาจจะแบ่งตามเขตของสถานีตำรวจและการที่ตำรวจยศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป จะทำหน้าที่สอบสวนได้ต้องได้รับการแต่งตั้งหรือได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้มีหน้าที่ สอบสวนด้วย

2. **พนักงานอัยการ** หมายถึง เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล เป็นข้าราชการในสังกัดสำนักงานอัยการสูงสุด

3. **นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์** หมายถึง นักจิตวิทยาและนักสังคมสงเคราะห์ที่ขึ้นทะเบียนไว้กับกระทรวงยุติธรรม

4. **ทนายความ** หมายถึง ผู้ทำหน้าที่รับว่าความให้แก่ฝ่ายโจทก์หรือจำเลย

5. **บุคคลที่เด็กร้องขอ** หมายถึง บุคคลที่เด็กร้องขอให้เข้าร่วมอยู่ด้วยในการสอบสวนปากคำเด็กตามกฎหมายนี้

เด็ก หมายถึง บุคคลที่อายุไม่เกินสิบแปดปี

ทัศนคติ หมายถึง การแสดงออกของความเชื่อว่ายอมรับสิ่งใด หรือไม่ยอมรับสิ่งใด หรือเชื่อว่าสิ่งใดถูกหรือผิด ชอบหรือไม่ชอบ ซึ่งประกอบด้วยความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกและพฤติกรรม

นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการในการวิจัย (Operational Definition)

สถานภาพการสมรส หมายถึง สถานภาพการสมรสของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็ก

สถานภาพสมรส หมายถึง บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีภรรยาหรือสามีแล้วจะจดทะเบียนสมรสหรือไม่ก็ตามและหมายความรวมถึงผู้ที่เคยสมรสแต่ได้หย่าร้างหรือไม่หรือแยกกันอยู่

สถานภาพโสด หมายถึง บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่ไม่มีภรรยาหรือสามี

สถานภาพการมีบุตร หมายถึง บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีบุตรหรือไม่มีบุตรรวมถึงการมีบุตรบุญธรรมด้วย

บุคลากรที่มีบุตรแล้ว หมายถึง บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีบุตรแล้วและรวมถึงบุคลากรที่มีบุตรบุญธรรมด้วย

บุคลากรที่ยังไม่มีบุตร หมายถึง บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่ยังไม่มีบุตรและไม่เคยมีบุตรบุญธรรมด้วย

สายอาชีพที่ปฏิบัติงาน หมายถึง การทำงานที่มีภารกิจหน้าที่เฉพาะตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด

ประสบการณ์ทำงาน หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในหน้าที่ตั้งแต่เริ่มปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละสายอาชีพจนถึงปัจจุบัน

บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่ประสบการณ์ทำงานมาก หมายถึง บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็ก อันประกอบด้วย พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ หน่วยงาน ที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นระยะเวลาตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป

บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่ประสบการณ์ทำงานน้อย หมายถึง บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็ก อันประกอบด้วย พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ หน่วยงาน ที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นระยะเวลาตั้งแต่ 15 ปีลงมา

ประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็ก หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในหน้าที่ของแต่ละสายอาชีพที่ได้ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็ก

บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กมาก หมายถึง บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็ก อันประกอบด้วย พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ ทนายความ ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับเด็กมากกว่า 100 คดี/ราย ขึ้นไป

บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กมาก หมายถึง บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็ก อันประกอบด้วย พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ ทนายความ ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับเด็กต่ำกว่า 100 คดี/ราย ลงมา

ความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็ก หมายถึง การรับทราบถึงหลักการและเหตุผลและวัตถุประสงค์ของการบังคับใช้กฎหมายนี้ว่าเพื่อประโยชน์อย่างไรของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็ก

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กที่มีความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กในระดับสูง หมายถึง บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กเป็นอย่างดีครบทุกมาตรา

บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กในระดับต่ำ หมายถึง บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กไม่ครบทุกมาตรา

ทัศนคติต่อความยุ่งยากซับซ้อนของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก หมายถึง ทัศนคติของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีต่อความยุ่งยากซับซ้อนของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก

บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีทัศนคติว่ากฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน หมายถึง ทัศนคติของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่เห็นว่ากฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กไม่มีความยุ่งยากซับซ้อนในการปฏิบัติแต่อย่างใด

บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีทัศนคติว่ากฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีความยุ่งยากซับซ้อน หมายถึง ทัศนคติของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่เห็นว่ากฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีความยุ่งยากซับซ้อนต่อการปฏิบัติ

ทัศนคติการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก หมายถึง ทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็ก

บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีทัศนคติไม่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก หมายถึง บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีทัศนคติไม่เห็นด้วยต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก

บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก หมายถึง บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีทัศนคติเห็นด้วยต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวัดตัวแปร

ในการวัดตัวแปรในการวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดแบบสอบถามซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Closed-Ended Questionnaire) โดยกำหนดให้ผู้ตอบทำเครื่องหมายลงในช่องว่างที่ตรงกับข้อเท็จจริงและทัศนคติของผู้ตอบ และกำหนดค่าตัวเลขในแต่ละคำตอบเพื่อนำมาใช้ในการคำนวณ ในการวัดตัวแปรแต่ละตัวถือหลักเกณฑ์ในการให้คะแนนดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรสถานภาพการมีบุตรของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็ก

1.1 บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีบุตรแล้วกำหนดให้มีค่าตัวเลขเป็น “2”

1.2 บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่ยังไม่มีบุตร กำหนดให้มีค่าตัวเลขเป็น “1”

2. ตัวแปรสายงานที่ปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็ก

2.1 บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์กำหนดให้มีค่าตัวเลขเป็น “2”

2.2 บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานพนักงานสอบสวน อัยการ หรือทนายความ กำหนดให้มีค่าตัวเลขเป็น “1”

3. ตัวแปรประสบการณ์ทำงานในสายอาชีพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็ก

3.1 บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีประสบการณ์ทำงานในสายอาชีพมาก กำหนดให้มีค่าตัวเลขเป็น “2”

3.2 บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีประสบการณ์ทำงานในสายอาชีพน้อย กำหนดให้มีค่าตัวเลขเป็น “1”

4. ตัวแปรประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็ก

4.1 บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กมาก กำหนดให้มีค่าตัวเลขเป็น “2”

4.2 บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กน้อย กำหนดให้มีค่าตัวเลขเป็น “1”

5. ตัวแปรความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็ก

เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรนี้คือแบบสอบถามในรูปแบบ Likert 's Scale จำนวน 10 ข้อ ที่จะมีการแบ่งระดับรูปแบบของความรู้ความเข้าใจออกเป็น 2 ประเภท และกำหนดค่าตัวเลขเป็นคะแนน สำหรับทัศนคติในแต่ละระดับ ดังต่อไปนี้

1.ใช่ กำหนดระดับคะแนนเป็น “2” สำหรับข้อความที่ถูกต้อง และกำหนดระดับคะแนนเป็น “1” สำหรับข้อความที่ผิด

2.ไม่ใช่ กำหนดระดับคะแนนเป็น “1” สำหรับข้อความที่ถูกต้อง และกำหนดระดับคะแนนเป็น “2” สำหรับข้อความที่ผิด

เมื่อรวมคะแนนจากข้อคำถามทั้ง 10 ข้อ จะมีคะแนนเต็มเป็น 20 คะแนน

5.1 บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่ตอบคำถามในส่วนนี้และได้คะแนนในช่วงระหว่าง 16-20 คะแนน กำหนดให้มีค่าตัวเลขเป็น “2”

5.2 บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่ตอบคำถามในส่วนนี้และได้คะแนนในช่วงระหว่าง 0-15 คะแนน กำหนดให้มีค่าตัวเลขเป็น “1”

6. ตัวแปรทัศนคติที่ต่อความยุ่งยากของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็ก

เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรนี้คือแบบสอบถามในรูปแบบ Likert 's Scale จำนวน 10 ข้อ ที่จะมีการแบ่งระดับรูปแบบของทัศนคติออกเป็น 5 ประเภท และกำหนดค่าตัวเลขเป็นคะแนน สำหรับทัศนคติในแต่ละระดับ ดังต่อไปนี้

1. เห็นด้วยอย่างยิ่ง กำหนดระดับคะแนนเป็น “5”
2. เห็นด้วย กำหนดระดับคะแนนเป็น “4”
3. เฉย ๆ กำหนดระดับคะแนนเป็น “3”
4. ไม่เห็นด้วย กำหนดระดับคะแนนเป็น “2”
5. ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง กำหนดระดับคะแนนเป็น “1”

เมื่อรวมคะแนนจากข้อคำถามทั้ง 10 ข้อ จะมีคะแนนเต็มเป็น 50 คะแนน

6.1 บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีทัศนคติว่ากฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน คือ บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่ตอบคำถามในส่วนนี้ และได้คะแนนในช่วงระหว่าง 26-50 คะแนน กำหนดให้มีค่าตัวเลขเป็น “2”

6.2 บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีทัศนคติที่ว่ากฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีความยุ่งยากซับซ้อน คือ บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่ตอบคำถามในส่วนนี้ และได้คะแนนในช่วงระหว่าง 0-25 คะแนน กำหนดให้มีค่าตัวเลขเป็น “1”

7. ตัวแปรทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็ก

เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรนี้คือแบบสอบถามในรูปแบบ Likert 's Scale จำนวน 10 ข้อ ที่จะมีการแบ่งระดับรูปแบบของทัศนคติออกเป็น 5 ประเภท และกำหนดค่าตัวเลขเป็นคะแนน สำหรับทัศนคติในแต่ละระดับ ดังต่อไปนี้

1. เห็นด้วยอย่างยิ่ง กำหนดระดับคะแนนเป็น “5”
2. เห็นด้วย กำหนดระดับคะแนนเป็น “4”
3. เฉย ๆ กำหนดระดับคะแนนเป็น “3”
4. ไม่เห็นด้วย กำหนดระดับคะแนนเป็น “2”

5.ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง กำหนดระดับคะแนนเป็น “1”

เมื่อรวมคะแนนจากข้อคำถามทั้ง 10 ข้อ จะมีคะแนนเต็มเป็น 50 คะแนน

7.1 บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก คือ บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่ตอบคำถามในส่วนนี้และได้คะแนนในช่วงระหว่าง 26-50 คะแนน กำหนดให้มีค่าตัวเลขเป็น “2”

7.2 บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก คือ บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่ตอบคำถามในส่วนนี้และได้คะแนนในช่วงระหว่าง 0-25 คะแนน กำหนดให้มีค่าตัวเลขเป็น “1”

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยในรูปแบบของการวิจัยเชิงสำรวจ (Social Survey) เพื่อศึกษาถึงทัศนคติของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542 โดยกำหนดให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หนายความ นักสังคมสงเคราะห์ และนักจิตวิทยาที่เคยมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการสอบสวนเด็กและเยาวชนในคดีอาญาเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยในครั้งนี้ได้ใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หนายความ นักสังคมสงเคราะห์ และนักจิตวิทยาที่เคยมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการสอบสวนเด็กและเยาวชนในคดีอาญาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้อ้างอิงถึงบุคลากรทั้งหมดที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กและเยาวชนในคดีอาญา

วิธีการสุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยในครั้งนี้ได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยสุ่มตัวอย่างจากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หนายความ นักสังคมสงเคราะห์ และนักจิตวิทยาที่เคยมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการสอบสวนเด็กและเยาวชนในคดีอาญา ถือเป็นวิธีการสุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นไปตามโอกาสทางสถิติ (Non Random Sampling) เพราะไม่เปิดโอกาสในการถูกเลือกให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อให้ได้ประชากรเฉพาะกลุ่มที่ต้องการทำวิจัยจริงๆ เท่านั้น

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้ได้อาศัยข้อมูล 2 ประเภท ได้แก่

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ซึ่งได้จากการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 220 ชุดในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนอกจากนี้ยังได้ใช้การวิจัย ภาคสนาม (Survey Research) ที่เรียกว่า การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) กับ ผู้ให้ข่าวสำคัญ (Key Informant) จำนวน 10 คน ซึ่งคัดเลือกจากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง

พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ทนายความ นักสังคมสงเคราะห์ และนักจิตวิทยาที่เคยมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการสอบสวนเด็กและเยาวชนในคดีอาญา จำนวนประเภทละ 2 คน

2. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเอกสารอื่น ๆ (Documentary Research) เช่น ตำรา วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย บทความจากวารสารต่าง ๆ รวมทั้งเอกสารของทางราชการ เช่น ข้อมูลและสถิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

วิธีการวิจัย

1. ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการใช้แบบสอบถามและนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

2. ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยในเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยภาคสนามและนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Closed-End Question) โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542
3. ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีต่อความยุ่งยากซับซ้อนของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542
4. ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542

การทดสอบความน่าเชื่อถือและความสมบูรณ์ของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งเมื่อได้จัดทำแบบสอบถามนี้ขึ้นมาแล้วก็ได้ทำการทดสอบความสมบูรณ์ของเครื่องมือ (Validity) โดยการนำแบบสอบถามนี้ไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการวิจัยทางด้าน สังคมศาสตร์ และได้ลงความเห็นว่ข้อคำถามที่นำมาใช้ในแบบสอบถามนั้นถูกต้องและเหมาะสมแล้ว

นอกจากนี้แล้วยังได้นำแบบสอบถามไปทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) ด้วยเพื่อให้แน่ใจว่าข้อคำถามที่ตั้งขึ้นมาสามารถใช้วัดตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสมมติฐานในการวิจัยได้จริง การทดสอบความน่าเชื่อถือนี้ทำโดยวิธีการ Pre-Test กับกลุ่มประชากรทดสอบซึ่งก็คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ทนายความ นักสังคมสงเคราะห์ และนักจิตวิทยาที่เคยมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการสอบสวนเด็กและเยาวชนในคดีอาญา จำนวน 30 คน ซึ่งกลุ่มประชากรทดสอบดังกล่าวเป็นกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่จะใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ในการทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามจะใช้วิธีการคำนวณหาค่าความสัมพันธ์ของข้อคำถามในแต่ละส่วนที่ใช้วัดตัวแปร แต่ละตัว โดยการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ความน่าเชื่อถือ (Reliability Coefficient Alpha) เพื่อทดสอบความน่าเชื่อถือของมาตรวัดค่าตัวแปร โดยกำหนดค่าความสัมพันธ์ดังต่อไปนี้

1.ค่าความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป	แสดงว่า	ข้อคำถามในส่วนนั้นมี
ความสัมพันธ์ในทางบวกและสูงมาก		
2.ค่าความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.50-0.69	แสดงว่า	ข้อคำถามในส่วนนั้นมี
ความสัมพันธ์ในทางบวกและมากพอสมควร		
3.ค่าความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.30-0.49	แสดงว่า	ข้อคำถามในส่วนนั้นมี
ความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับปานกลาง		
4.ค่าความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.10-0.29	แสดงว่า	ข้อคำถามในส่วนนั้นมี
ความสัมพันธ์ในทางบวกและต่ำ		
5.ค่าความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.01-0.09	แสดงว่า	ข้อคำถามในส่วนนั้นมี
ความสัมพันธ์ทางบวกและต่ำมาก		
6.ค่าความสัมพันธ์ในระดับ 0.00	แสดงว่า	ข้อคำถามในส่วนนั้นไม่
มีความสัมพันธ์กันเลย		

ผลจากการทดสอบความน่าเชื่อถือนี้จะช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับตัวแปรแต่ละตัวแปรเพื่อที่จะนำไปพิสูจน์สมมติฐานในการวิจัยที่ได้กำหนดขึ้นต่อไป โดยคำถามในแบบสอบถามจะ

เกี่ยวข้องกับตัวแปรในการวิจัยที่ได้กำหนดไว้โดยได้ทำการทดสอบความน่าเชื่อถือของตัวแปร 3 ตัวแปร ได้แก่

1. ตัวแปรความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542

2. ตัวแปรทัศนคติของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีต่อความยุ่งยากซับซ้อนของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542

3. ตัวแปรทัศนคติของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542

สำหรับตัวแปรสถานภาพการมีบุตร สบายงานในการปฏิบัติหน้าที่ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในสายอาชีพ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ไม่ต้องใช้การทดสอบความน่าเชื่อถือเนื่องจากคำถามที่ใช้วัดตัวแปรดังกล่าวมุ่งหวังให้ผู้ตอบตอบข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับตนเอง ไม่ใช่คำถามที่ใช้วัดทัศนคติหรือความรู้สึกแต่อย่างใด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบความน่าเชื่อถือของมาตรวัดตัวแปรความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา(ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542

ข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1	0.0000	0.5481
2	0.2174	0.5204
3	0.2580	0.5079
4	0.1914	0.5314
5	0.0490	0.5552
6	0.4629	0.4395
7	0.3504	0.4761
8	0.0837	0.5525
9	0.1497	0.5348
10	0.4313	0.4470

Reliability Coefficients 10 Items

Alpha = 0.5413

จากการทดสอบความน่าเชื่อถือของมาตรวัดตัวแปรความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542 ซึ่งมีข้อความในแบบสอบถามที่ใช้ในการวัดตัวแปรนี้ทั้งหมด 10 ข้อคำถาม พบว่าข้อคำถามทั้ง 10 ข้อมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง คือ 0.5413 และมี ทิศทางเป็นบวกในทุกข้อความ แสดงให้เห็นว่าวัดไปในเรื่องเดียวกัน ดังนั้นจึงไม่จำเป็นที่จะต้องตัดข้อความใดออกจากแบบสอบถามในส่วนนี้

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบความน่าเชื่อถือของมาตรวัดตัวแปรทัศนคติของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีต่อความยุ่งยากซับซ้อนของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542

ข้อคำถามเกี่ยวกับทัศนคติของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีต่อความยุ่งยากซับซ้อนของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1	0.4145	0.6661
2	0.3930	0.6704
3	0.3233	0.6904
4	0.3085	0.6849
5	0.5511	0.6338
6	0.0908	0.7126
7	0.6595	0.6299
8	0.3087	0.6849
9	0.3434	0.6859
10	0.2625	0.6919

Reliability Coefficients 10 Items

Alpha = 0.6995

จากการทดสอบความน่าเชื่อถือของมาตรวัดตัวแปรทัศนคติของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีต่อความยุ่งยากซับซ้อนของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542 ซึ่งมีข้อความในแบบสอบถามที่ใช้ในการวัดตัวแปรนี้ทั้งหมด 10 ข้อคำถาม พบว่าข้อคำถามทั้ง 10 ข้อมีความสัมพันธ์กันในระดับมากพอสมควร คือ 0.6955 และมีทิศทางเป็นบวกในทุกข้อความ แสดงให้เห็นว่าวัดไปในเรื่องเดียวกัน ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องตัดข้อความใดออกจากแบบสอบถามในส่วนนี้

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบความน่าเชื่อถือของมาตรวัดตัวแปรทัศนคติของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542

ข้อคำถามเกี่ยวกับทัศนคติของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1	0.2635	0.5049
2	0.1236	0.5425
3	0.2035	0.5189
4	0.1627	0.5417
5	0.4526	0.4276
6	0.0232	0.5564
7	0.2954	0.5013
8	0.2122	0.5126
9	0.4025	0.4480
10	0.1904	0.5217

Reliability Coefficients 10 Items

Alpha = 0.5373

จากการทดสอบความน่าเชื่อถือของมาตรวัดตัวแปรทัศนคติของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542 ซึ่งมีข้อความในแบบสอบถามที่ใช้ในการวัดตัวแปรนี้ทั้งหมด 10 ข้อคำถาม พบว่าข้อคำถามทั้ง 10 ข้อมีความสัมพันธ์กันในระดับมากพอสมควร คือ 0.5373 และมีทิศทางเป็นบวกในทุกข้อความ แสดงให้เห็นว่าวัดไปในเรื่องเดียวกัน ดังนั้น จึงไม่จำเป็นที่จะต้องตัดข้อความใดออกจากแบบสอบถามในส่วนนี้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วยข้อมูล 3 ส่วน คือ

1. ข้อมูลที่ได้จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Literature Survey) ได้แก่ ตำรา วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย บทความจากวารสารต่าง ๆ รวมทั้งเอกสารของทางราชการ เช่น ข้อมูลและสถิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

2. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข่าวสำคัญ (Key Informant) จำนวน 10 คน ซึ่งคัดเลือกจากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ทนายความ นักสังคมสงเคราะห์ และนักจิตวิทยาที่เคยมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการสอบสวนเด็กและเยาวชนในคดีอาญา จำนวนประเภทย่อย 2 คน โดยก่อนที่จะทำการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข่าวสำคัญนั้นผู้วิจัยได้ทำการพิจารณาคัดเลือกผู้ให้ข่าวสำคัญโดยการพิจารณาผู้ให้ข่าวสำคัญที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กและเยาวชนในคดีอาญาโดยตรง และยังสามารถพิจารณาจากความสมัครใจของผู้ถูกคัดเลือกที่จะยอมเป็นผู้ให้ข่าวสำคัญให้กับผู้วิจัย โดยผู้วิจัยจะเป็นผู้สัมภาษณ์เจาะลึกกับผู้ให้ข่าวสำคัญด้วยตนเองในการสัมภาษณ์เจาะลึกกับผู้ให้ข่าวสำคัญนี้ผู้วิจัยจะใช้เวลาในการสัมภาษณ์เจาะลึกกับผู้ให้ข่าวสำคัญรายละเอียดประมาณ 1-2 ชั่วโมง หลังจากเสร็จสิ้นจากการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้วิจัยก็จะทำการเรียบเรียงข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึกต่อไป การสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข่าวสำคัญในการวิจัยในครั้งนี้เริ่มทำการสัมภาษณ์เจาะลึกเมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2545 และเสร็จสิ้นในวันที่ 15 มีนาคม 2545

3. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงสำรวจจากแบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 250 ชุด โดยทำการสุ่มตัวอย่างประชากรจากซึ่งคัดเลือกจากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ทนายความ นักสังคมสงเคราะห์ และนักจิตวิทยาที่เคยมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการสอบสวนเด็กและเยาวชนในคดีอาญา สำหรับข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มประชากรคนละ 1 ชุด และเรียกเก็บคืนในวันรุ่งขึ้น พร้อมกับกำชับให้กลุ่มประชากรตอบแบบสอบถามให้ตรงกับข้อเท็จจริงหรือทัศนคติหรือความรู้สึกของตนเอง โดยไม่ต้องเกรงใจผู้วิจัย การสำรวจโดยใช้แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยได้เริ่มทำการสำรวจตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม 2544 และเสร็จสิ้นในวันที่ 13 มีนาคม 2545 โดยที่ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 250 ชุดและได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 220 ชุด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามโดยใช้วิธีการทางสถิติ สำหรับสถิติที่จะใช้สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ จะสามารถแบ่งออกเป็น

1. ข้อมูลเกี่ยวกับ คุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง และข้อมูลเกี่ยวกับ การแสดงความคิดเห็น ทศนคติ และข้อเสนอแนะต่างๆ ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าต่ำสุด (Minimum) และค่าสูงสุด (Maximum) เพื่อบรรยายลักษณะตัวแปรที่ศึกษา

2. การศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542 ใช้เทคนิควิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร (Bivariate Relationship) โดยใช้การวิเคราะห์ ไคสแควร์ (Chi-Square Analysis) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระตั้งแต่สองตัวขึ้นไปที่มีต่อทัศนคติของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542

สำหรับข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนั้นจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการทางสถิติ ซึ่งจะใช้โปรแกรม SPSS/PC (Statistical Package For The Social Science Personal Computer Plus) เพื่อคำนวณข้อมูลทางสถิติให้ได้ผลตรงตามความต้องการ สำหรับสถิติที่จะใช้สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามดังกล่าวนี้ เนื่องจากตัวแปรส่วนใหญ่มีระดับในการวัดเป็นข้อมูลระดับนามมาตรา (Nominal Scale) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนใหญ่จึงเป็นสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่

1. การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ความน่าเชื่อถือ (Reliability Coefficient Alpha) เพื่อทดสอบความน่าเชื่อถือของมาตรวัดค่าตัวแปร

2. การใช้ตารางแจกแจงความถี่ (Frequency) โดยระบุจำนวนค่าของข้อมูลเป็นร้อยละ เพื่อพรรณนาลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

3. การทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square Technique) เพื่อทดสอบความเป็นอิสระ (Test of Independent) คือ ดูค่าแห่งความเป็นอิสระระหว่างตัวแปร 2 ตัว และได้กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Test of Significant) ไว้ด้วยเพื่อให้เป็นการวิจัยที่มีมาตรฐานทางสังคมศาสตร์ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยในการพิสูจน์สมมติฐานจะยึดค่าไคสแควร์เป็นหลัก กล่าวคือ

หากค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้น้อยกว่าค่าไคสแควร์ในตารางภาคผนวก แสดงว่าตัวแปร 2 ตัวเป็นอิสระต่อกัน ไม่มีความสัมพันธ์กัน สมมติฐานจะถูกปฏิเสธ

หากค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้มากกว่าค่าไคสแควร์ในตารางที่ระดับนัยสำคัญที่ .05 แสดงว่าตัวแปร 2 ตัวไม่เป็นอิสระต่อกัน คือมีความสัมพันธ์กัน สมมติฐานจะได้รับการยอมรับ

ค่า ASYMP.SIG ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 กล่าวคือ หากค่า ASYMP.SIG ที่คำนวณได้ในแต่ละตัวแปรมีค่ามากกว่า 0.05 แสดงให้เห็นว่าสมมติฐานดังกล่าวถูกปฏิเสธ แต่หากค่า ASYMP.SIG ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงให้เห็นว่าสมมติฐานดังกล่าวได้รับการยอมรับ

4.การหาค่า Goodman and Kruskal's Coefficient of Ordinal Association หรือ GAMMA เพื่อนำมาวิเคราะห์หาทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรว่าแปรผันไปในทิศทางเดียวกันหรือแปรผกผันกันอย่างไร หากตัวแปรทั้งสองตัวมีความสัมพันธ์กัน แต่หากตัวแปรทั้งสองตัวเป็นอิสระต่อกันก็ไม่จำเป็นที่จะต้องหาค่า GAMMA โดยพิจารณาระดับความสัมพันธ์ คือ

1.ค่าความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในทางบวกและสูงมาก และแปรผันตามกันในทิศทางเดียวกัน

2.ค่าความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.50-0.69 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในทางบวกและมากพอสมควร และแปรผันตามกันในทิศทางเดียวกัน

3.ค่าความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.30-0.49 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับปานกลาง และแปรผันตามกันในทิศทางเดียวกัน

4.ค่าความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.10-0.29 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในทางบวกและต่ำ และแปรผันตามกันในทิศทางเดียวกัน

5.ค่าความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.01-0.09 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในทางบวกและต่ำมาก และแปรผันตามกันในทิศทางเดียวกัน

6.ค่าความสัมพันธ์ในระดับ 0.00 แสดงว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันเลย และแปรผันตามกันในทิศทางเดียวกัน

7.ค่าความสัมพันธ์ต่ำกว่าระดับ 0.00 แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองตัวแปรผันกันในเชิงผกผัน

2. ข้อมูลจากการวิจัยทางมานุษยวิทยา (Anthropological Research) โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) จะเป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) และการวิเคราะห์ทางมานุษยวิทยา (Anthropological Analysis) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิจัยและการสัมภาษณ์เจาะลึก

ในบทนี้จะแบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 จะเป็นการนำเสนอผลการวิจัยที่เป็นข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและร้อยละในการตอบแบบสอบถามในแต่ละส่วนของกลุ่มตัวอย่าง โดยจะนำเสนอในรูปแบบตาราง การแจกแจงความถี่ (Frequency) ซึ่งข้อมูลในส่วนนี้จะมีลักษณะเป็นข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส สถานภาพการมีบุตร สายอาชีพที่ปฏิบัติหน้าที่ ประสบการณ์ในสายอาชีพ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก

ส่วนที่ 2 จะเป็นการนำเสนอผลการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข่าวสำคัญ (Key Informants) จำนวน 10 คน ซึ่งจะนำเสนอในรูปแบบของการพรรณนา (Descriptive)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4 แสดงช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่าง

ช่วงอายุ	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
21-30 ปี	45	20.45
31-40 ปี	64	29.09
41-50 ปี	92	41.81
51 ปีขึ้นไป	19	8.65
รวม	220	100.0

จากตารางที่ 4 สามารถอธิบายได้ว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.81 อายุเฉลี่ย = 55.0

ตารางที่ 5 แสดงเพศของกลุ่มตัวอย่าง

เพศ	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
ชาย	141	64.1
หญิง	79	35.9
รวม	220	100.0

จากตารางที่ 5 สามารถอธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 64.1 เป็นเพศชาย และจำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 35.9 เป็นเพศหญิง

ตารางที่ 6 แสดงสถานภาพสมรสของกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพสมรส	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
โสด	64	29.1
สมรสและอยู่ด้วยกัน	138	62.7
สมรสและแยกกันอยู่	10	4.5
หย่า	8	3.6
คู่สมรสถึงแก่กรรม	0	0.0
อื่น ๆ	0	0.0
รวม	220	100.0

จากตารางที่ 6 จะเห็นว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กส่วนใหญ่จะสมรสและอยู่ด้วยกัน มีจำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 62.7

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 แสดงสถานภาพการมีบุตรของกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพการมีบุตรของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
ไม่มีบุตร	109	49.5
มีบุตร	111	50.5
มีบุตรบุญธรรม	0	0.0
อื่น ๆ เช่น บุตรถึงแก่กรรม	0	0.0
รวม	220	100.0

จากตารางที่ 7 สามารถอธิบายได้ว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีบุตรแล้ว จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 50.5

ตารางที่ 8 แสดงสายงานในการปฏิบัติหน้าที่ของกลุ่มตัวอย่าง

สายอาชีพในการปฏิบัติหน้าที่ของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
พนักงานสอบสวน	56	25.45
พนักงานอัยการ	42	19.09
ทนายความ	51	23.18
นักจิตวิทยา	32	14.54
นักสังคมสงเคราะห์	39	17.65
รวม	220	100.0

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 แสดงประสพการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ในสายอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง

ประสพการณ์ในการปฏิบัติ หน้าที่ในสายอาชีพ	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
1-10 ปี	123	55.90
11-20 ปี	77	35.0
20 ปีขึ้นไป	20	9.10
รวม	220	100.0

Mean = 9.88

จากตารางที่ 9 สามารถอธิบายได้ว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กส่วนใหญ่จะมีประสพการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ในสายอาชีพ 1-10 ปี จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 55.90 สำหรับค่าเฉลี่ยประสพการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ในสายอาชีพเฉลี่ย = 9.88 ปี

ตารางที่ 10 แสดงประสพการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับเด็กของกลุ่มตัวอย่าง

ประสพการณ์ในการปฏิบัติ หน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
ต่ำกว่า 100 คดี ลงมา	190	86.36
ตั้งแต่ 101 คดี ขึ้นไป	30	13.64
รวม	220	100.0

Mean = 107.99

จากตารางที่ 10 สามารถอธิบายได้ว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กส่วนใหญ่จะมีประสพการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับเด็กน้อยกว่า 100 คดี จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 86.36 สำหรับค่าเฉลี่ยประสพการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับเด็กเฉลี่ย = 107.99 คดี

ส่วนที่ 1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการตอบของกลุ่มตัวอย่างในตัวแปรความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์ และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542

ข้อคำถาม	จำนวนร้อยละของการตอบแบบสอบถาม				ค่าเฉลี่ย	S.D.
	ใช่		ไม่ใช่			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. เหตุผลในการใช้พระราชบัญญัตินี้มีขึ้นเพื่อคุ้มครองเด็กในฐานะผู้เสียหาย พยาน และผู้ต้องหา	9	4.1	211	95.9	1.96	0.20
2. การที่ให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เข้าร่วมในการถามปากคำ เด็กนั้นเนื่องจากพนักงานสอบสวนยังมีความชำนาญในด้านจิตวิทยาเด็ก ไม่เพียงพอ	48	21.8	172	78.2	1.78	0.41
3. ในการสอบสวนที่มีเด็กเป็นผู้เสียหายหรือพยานท่านจะต้องพิจารณาก่อน ว่าคดีนี้มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป หรือคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่ถึง 3 ปี และผู้เสียหายหรือพยานร้องขอ หรือในคดีทำร้ายร่างกายเด็กอายุไม่เกิน 18 ปี	55	25.0	165	75.0	1.75	0.43

ข้อคำถาม	จำนวนร้อยละของการตอบแบบสอบถาม				ค่าเฉลี่ย	S.D.
	ใช่		ไม่ใช่			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
4. ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งพนักงานสอบสวนสามารถถามปากคำได้โดยไม่ต้องมีบุคคลใดร่วมด้วยก็ได้ แต่ต้องบันทึกเหตุที่ไม่อาจรบกวนบุคคลอื่นไว้ในสำนวนการสอบสวน	91	41.4	128	58.2	1.67	1.40
5. พนักงานสอบสวนจะต้องจัดให้มีการบันทึกภาพและเสียงในขณะถามปากคำเด็กเพื่อนำออกถ่ายทอดได้อย่างต่อเนื่องไว้เป็นพยาน	34	15.5	186	84.5	1.85	0.36
6. ในกรณีที่เด็กเป็นผู้ต้องหาพนักงานสอบสวนจะต้องถามว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีให้รัฐจัดหาทนายความให้	66	30.0	154	70.0	1.70	0.46
7. ในกรณีที่ผู้เสียหายหรือพยานซึ่งเป็นเด็กจะต้องชี้ตัวผู้ต้องหาตาม พ.ร.บ. นี้ระบุว่าจะต้องจัดให้มีการชี้ตัวซึ่งหน้าโดยให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ หรือพนักงานอัยการร่วมอยู่ด้วย	136	61.8	84	38.2	1.38	0.49
8. กรณีการใช้มาตรการตาม พ.ร.บ. นี้ กรณีที่เด็กเป็นผู้ต้องหาให้นับแต่วันที่เด็กกระทำความผิด	48	21.8	172	78.2	1.78	0.41
9. พนักงานสอบสวนจะต้องจัดสถานที่เป็นส่วนสัดส่วนให้เหมาะสมกับเด็กเพื่อใช้ในการถามปากคำ	9	4.1	211	95.9	1.96	2.0

ข้อความ	จำนวนร้อยละของการตอบแบบสอบถาม				ค่าเฉลี่ย	S.D.
	ใช่		ไม่ใช่			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
10. ในกรณีที่ผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กตั้งรังเกียจไม่ยอมรับนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์หรือพนักงานอัยการที่ร่วมในการถามปากคำให้ตัดบุคคลนั้นออกไป	131	59.5	89	40.5	1.40	0.49

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการตอบของกลุ่มตัวอย่างในตัวแปรทัศนคติของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีต่อความยุ่งยากซับซ้อนของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก : ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542

ข้อความถาม	จำนวนและร้อยละการตอบแบบสอบถาม										ค่าเฉลี่ย	S.D.
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		ไม่เห็นด้วย		เฉย ๆ		เห็นด้วย		เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1.พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พ.ศ.2542 กำหนดให้การถามปากคำ ผู้เสียหาย พยาน ผู้ต้องหา ที่เป็นเด็กมีวิธีการปฏิบัติที่แตกต่างกับกรณีของผู้ใหญ่ ทำให้คดีมีความยุ่งยากและล่าช้า	40	18.2	71	32.3	17	7.7	54	24.5	38	17.3	2.90	1.41

ข้อคำถาม	จำนวนและร้อยละการตอบแบบสอบถาม										ค่าเฉลี่ย	S.D.
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		ไม่เห็นด้วย		เฉย ๆ		เห็นด้วย		เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
2.การจัดสถานที่ในการสอบสวนเพื่อให้เหมาะสมกับการถามปากคำเด็กนั้นเนื่องจากจะต้องจัดเตรียมห้องถามปากคำเด็กแยกต่างหากจากห้องสอบสวนทั่วไป โดยจัดให้มีบรรยากาศที่เป็นกันเองและอบอุ่นเพื่อที่เด็กจะได้พูดความจริง แต่ตามสภาพความเป็นจริงก็ยังมีปัญหาและอุปสรรคในการจัดสถานที่เพื่อให้เกิดบรรยากาศดังกล่าว	3	1.4	14	6.4	9	4.1	100	45.5	94	42.7	4.22	0.90

ข้อความถาม	จำนวนและร้อยละการตอบแบบสอบถาม										ค่าเฉลี่ย	S.D.
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		ไม่เห็นด้วย		เฉย ๆ		เห็นด้วย		เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
3. ได้มีการจัดเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์ที่ใช้ในการบันทึกภาพและเสียงในการถามปากคำ โดยการดำเนินการมีปริมาณที่เหมาะสมและเพียงพอกับจำนวนคดีที่เกิดขึ้น	30	13.6	79	35.9	21	9.5	64	29.1	26	11.8	2.90	1.29

ข้อความ	จำนวนและร้อยละการตอบแบบสอบถาม										ค่าเฉลี่ย	S.D.
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		ไม่เห็นด้วย		เฉย ๆ		เห็นด้วย		เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
4. ควรจะมีเจ้าหน้าที่โดยเฉพาะในการประสานงานกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มาตามนัดหมาย ในการถามปากคำเด็ก โดยไม่ควรให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวน เพียงผู้เดียวเนื่องจากมีภารกิจมากอยู่แล้ว	12	5.5	47	21.4	19	8.6	56	25.5	86	39.1	3.71	1.32

ข้อความถาม	จำนวนและร้อยละการตอบแบบสอบถาม										ค่าเฉลี่ย	S.D.
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		ไม่เห็นด้วย		เฉย ๆ		เห็นด้วย		เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
5. ในการที่บุคคลที่เกี่ยวข้องในการถามปากคำเด็กจะต้องเดินทางไปสถานีตำรวจเพื่อเข้าร่วมในการถามปากคำเด็กนั้นก่อให้เกิดความยุ่งยากในการเดินทาง	22	10.0	64	29.1	19	8.6	76	34.5	39	17.7	3.21	1.31

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อความถาม	จำนวนและร้อยละการตอบแบบสอบถาม										ค่าเฉลี่ย	S.D.
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		ไม่เห็นด้วย		เฉย ๆ		เห็นด้วย		เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
6.การปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดของ พ.ร.บ. ฉบับนี้ยังมีบุคลากรไม่เพียงพอในการที่จะเข้าร่วมในการถามปากคำทำให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติ	3	1.4	49	22.3	10	4.5	75	34.1	83	37.7	3.85	1.19
7.พ.ร.บ.ฉบับนี้ควรมีข้อกำหนดที่ชัดเจนในการปฏิบัติงานในแบบสหวิชาชีพโดยควรกำหนดว่าวิชาชีพใดมีบทบาทหน้าที่อย่างไร หากไม่กำหนดไว้อาจทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินการในการถามปากคำเด็กได้	1	0.5	39	17.7	15	6.8	93	42.3	72	32.7	3.89	1.07

ข้อคำถาม	จำนวนและร้อยละการตอบแบบสอบถาม										ค่าเฉลี่ย	S.D.
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		ไม่เห็นด้วย		เฉย ๆ		เห็นด้วย		เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
8. ตามข้อบัญญัติของ พ.ร.บ. ฉบับนี้ยังมีข้อความที่มีนิยามหรือขอบเขตที่ยังไม่ชัดเจนที่จะยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติได้ เช่น กรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่ง ตั้งรังเกียจเป็นต้น หมายความว่าอย่างไร อาจทำให้เกิดปัญหาในการตีความหมายและก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติงานเพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมายได้	5	2.3	32	14.5	18	8.2	90	40.9	75	34.1	3.90	1.10

ข้อความถาม	จำนวนและร้อยละการตอบแบบสอบถาม										ค่าเฉลี่ย	S.D.
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		ไม่เห็นด้วย		เฉย ๆ		เห็นด้วย		เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
9. ในกรณีที่เด็กเป็นผู้ต้องหาซึ่งจะมีเวลาควบคุมที่สถานีตำรวจเพียง 24 ชั่วโมง ทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะนัดหมายบุคคลที่เกี่ยวข้องมาสอบสวนได้ทัน หรือหากดำเนินการนัดหมายได้ทัน เนื่องจากเวลาที่มีอยู่น้อยทำให้การถามปากคำเด็กไม่ได้รายละเอียดที่ครบถ้วน	17	7.7	48	21.8	30	13.6	65	29.5	60	27.3	3.47	1.30

ข้อคำถาม	จำนวนและร้อยละการตอบแบบสอบถาม										ค่าเฉลี่ย	S.D.
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		ไม่เห็นด้วย		เฉย ๆ		เห็นด้วย		เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
10.การทำงานแบบสหวิชาชีพในการถามปากคำเด็กตามพ.ร.บ.นี้เนื่องจากมีหลายฝ่ายเข้าร่วมในการถามปากคำทำให้มีขั้นตอนในการปฏิบัติมาก เช่น ต้องมาพูดคุยสรุปเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต้องทำการตกลงบทบาทหน้าที่ของแต่ละส่วนกำหนดคำพูดที่เหมาะสมที่ใช้ในการถามปากคำ ฯลฯ ทำให้เกิดความยุ่งยากและเสียเวลามาก	28	12.7	74	33.6	32	14.5	66	30.0	20	9.1	2.89	1.23

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการตอบของกลุ่มตัวอย่างในตัวแปรทัศนคติของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก : ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542

ข้อคำถาม	จำนวนและร้อยละการตอบแบบสอบถาม										ค่าเฉลี่ย	S.D.
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		ไม่เห็นด้วย		เฉย ๆ		เห็นด้วย		เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1.ในการถามปากคำผู้เสียหาย พยาน ผู้ต้องหาที่เป็นเด็กตามพ.ร.บ.นี้คือให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ พนักงานอัยการ ทนายความ เข้ามาช่วยในการถามปากคำจะทำให้ผลการสอบสวนถูกต้องตรงต่อความเป็นจริงมากที่สุด	8	3.6	27	12.3	19	8.6	98	44.5	68	30.9	3.87	1.10

ข้อความถาม	จำนวนและร้อยละการตอบแบบสอบถาม										ค่าเฉลี่ย	S.D.
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		ไม่เห็นด้วย		เฉย ๆ		เห็นด้วย		เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
2. ในการดำเนินการถามปากคำผู้เสียหาย พยานผู้ต้องหาที่เป็นเด็กซึ่งมีวิธีการปฏิบัติเช่นเดียวกันกับผู้ใหญ่ตามเดิมนั้นเหมาะสมดีอยู่แล้ว	64	29.1	84	38.2	23	10.5	30	13.6	19	8.6	2.35	1.27

ข้อคำถาม	จำนวนและร้อยละการตอบแบบสอบถาม										ค่าเฉลี่ย	S.D.
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		ไม่เห็นด้วย		เฉย ๆ		เห็นด้วย		เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
3. เพื่อให้การถามปากคำ เด็กให้มีประสิทธิภาพ โดยการนำสหวิชาชีพเข้า มาร่วมด้วยนั้นสำนักงาน ตำรวจแห่งชาติ สำนัก งานอัยการสูงสุด ควรจัด ให้มีหน่วยงานโดยเฉพาะ เพื่อดำเนินการตามวิธี การของ พ.ร.บ.ดั่ง กล่าวโดยไม่ควรให้ พนักงานสอบสวนตาม สถานีตำรวจ ต่าง ๆ หรือพนักงานอัยการโดย ทั่วไปดำเนินการ	17	7.7	61	27.7	20	9.1	60	27.3	62	28.2	3.40	1.35

ข้อคำถาม	จำนวนและร้อยละการตอบแบบสอบถาม										ค่าเฉลี่ย	S.D.
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		ไม่เห็นด้วย		เฉย ๆ		เห็นด้วย		เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
4. การดำเนินการถามปากคำเด็กตาม พ.ร.บ. นี้ทำให้มีการนำสหวิชาชีพเข้าร่วมในการถามปากคำนั้นควรดำเนินการเฉพาะบางประเภทเท่านั้น เช่น คดีอุกฉกรรจ์ คดีล่วงละเมิดทางเพศ หรือคดีที่เด็กได้รับความเสียหายทางด้านจิตใจอย่างรุนแรงเท่านั้นไม่ควรใช้กับคดีทุกประเภท	18	8.2	61	27.7	20	9.1	55	25.0	66	30.0	3.41	1.38

ข้อคำถาม	จำนวนและร้อยละการตอบแบบสอบถาม										ค่าเฉลี่ย	S.D.
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		ไม่เห็นด้วย		เฉย ๆ		เห็นด้วย		เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
5. การดำเนินการตาม พ.ร.บ. นี้ควรคุ้มครองเฉพาะกรณีที่มีฐานะเป็นผู้เสียหายและพยานเท่านั้น ไม่ควรรวมไปถึงกรณีที่เด็กมีฐานะเป็นผู้ต้องหาเนื่องจากได้รับความคุ้มครองตาม พ.ร.บ. จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2534 อยู่แล้ว	29	13.2	85	38.6	15	6.8	54	24.5	37	16.8	2.93	1.35

ข้อคำถาม	จำนวนและร้อยละการตอบแบบสอบถาม										ค่าเฉลี่ย	S.D.
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		ไม่เห็นด้วย		เฉย ๆ		เห็นด้วย		เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
6.ผลจากการดำเนินการตามพ.ร.บ.นี้จะทำให้ผู้กระทำความผิดมีโอกาสสูงมากที่จะถูกจับกุมนำตัวมาสอบสวนดำเนินคดีตามกฎหมาย	25	11.4	70	31.8	43	19.5	64	29.1	18	8.2	2.91	1.18
7.การที่สังคมคำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กจะได้รับ ความคุ้มครองตาม พ.ร.บ.ฉบับนี้เพียงอย่างเดียวโดยไม่คำนึงถึงผู้ปฏิบัติว่าจะปฏิบัติได้หรือไม่ไม่น่าจะถูกต้อง	9	4.1	76	34.5	20	9.1	67	30.5	48	21.8	3.31	1.26

ข้อคำถาม	จำนวนและร้อยละการตอบแบบสอบถาม										ค่าเฉลี่ย	S.D.
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		ไม่เห็นด้วย		เฉย ๆ		เห็นด้วย		เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
8. การดำเนินการตาม พ.ร.บ.นี้เป็นการคุ้มครองสิทธิเด็กโดยคำนึงถึงสภาพร่างกายและจิตใจของเด็กที่จะถูกกระทบกระเทือนโดยวิธีการสอบสวนแบบเดิม	13	5.9	68	30.9	17	7.7	75	34.1	47	21.4	3.34	1.28
9. สภาพภูมิประเทศของประเทศไทยมีความเหมาะสมที่สามารถใช้วิธีการตาม พ.ร.บ.นี้ในการสอบสวนเด็กโดยไม่มีปัญหาและข้อขัดข้องแต่อย่างใด	33	15.0	96	43.6	39	17.7	35	15.9	17	7.7	2.58	1.15

ข้อคำถาม	จำนวนและร้อยละการตอบแบบสอบถาม										ค่าเฉลี่ย	S.D.
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		ไม่เห็นด้วย		เฉย ๆ		เห็นด้วย		เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
10. ในการถามปากคำที่เป็นเด็กตาม พ.ร.บ. นี้ นั้นจะดำเนินการที่ใดก็ได้ ไม่จำเป็นที่จะต้องดำเนินการที่สถานีตำรวจทั้งนี้ให้คำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กจะได้รับเป็นอันดับแรก	10	4.5	45	20.5	16	7.3	83	37.7	66	30.0	3.68	1.23

ส่วนที่ 2 สัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข่าวสำคัญ

สัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข่าวสำคัญกรณีที่ 1

ชื่อ พันตำรวจโทเรืองชัย (นามสมมติ)

ภูมิหลังของผู้ให้ข่าวสำคัญ

ยศพันตำรวจโท เพศชาย ตำแหน่ง พนักงานสอบสวน (สัญญาบัตร 3) อายุ 42 ปี สมรสแล้ว มีบุตรจำนวน 1 คน สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีในสาขารัฐประศาสนศาสตร์ พันตำรวจโทเรืองชัยรับราชการเป็นตำรวจเป็นระยะเวลา 19 ปี และได้มีประสบการณ์ในการทำงานในการสอบสวนเด็ก ทั้งที่อยู่ในฐานะผู้เสียหาย พยาน และผู้ต้องหา มาประมาณ 120 คดี และตั้งแต่เริ่มมีการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ ได้ทำการสอบสวนเด็กมาประมาณ 15 คดี โดยได้ทำการสอบสวนปากคำเด็กในฐานะผู้ต้องหาเป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือในฐานะผู้เสียหาย และที่น้อยที่สุดคือในฐานะพยาน และตั้งแต่เริ่มมีการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ได้ทำการสอบสวนเด็กในคดีที่เด็กตกเป็นผู้ต้องหาในคดียาเสพติดมากที่สุด เพราะในปัจจุบันสถานการณ์เกี่ยวกับยาเสพติดได้ทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ยาเสพติดได้แพร่ระบาดเข้าไปในชุมชนที่เด็กได้พักอาศัยอยู่ และบางส่วนได้ระบาดเข้าไปในโรงเรียน เด็กจะกระทำผิดทั้งเป็นผู้ที่เสพเอง รวมถึงตลอดถึงการจำหน่ายโดยมีผู้ใหญ่เป็นผู้ใช้เด็กเป็นผู้จำหน่าย ดังนั้นเด็กที่ตกเป็นผู้ต้องหาจึงมีมากที่สุด รองลงมาเป็นคดีที่เด็กเป็นผู้เสียหายที่เด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศ เช่นถูกข่มขืนกระทำชำเรา หรืออนาจาร คดีประเภทนี้จะเกิดในเขตชุมชนแออัดหรือกลุ่มคนระดับล่างที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองปล่อยประละเลยเด็กปล่อยให้เด็กอยู่ตามลำพัง โดยจะถูกละเมิดโดยผู้ที่อยู่ละแวกใกล้เคียง หรือแม้กระทั่งถูกละเมิดจากคนในครอบครัวเดียวกัน ซึ่งในกรณีดังกล่าวนี้เด็กจะถูกละเมิดหลายครั้ง จึงจะทราบความจริง ซึ่งในกรณีนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจจะทราบได้โดยคนที่อยู่ใกล้เคียงจะแจ้งให้ทราบหรือทราบโดยมูลนิธิต่างๆ ที่ทำงานเกี่ยวกับเด็กจะมาแจ้งให้ทราบ พนักงานสอบสวนจึงจะเข้าไปทำการสอบสวนในคดีดังกล่าว สำหรับคดีอุกฉกรรจ์ที่ผู้ให้ข่าวสำคัญได้เคยมีประสบการณ์ในการสอบสวน ก็ได้ทำการสอบสวนเด็กในฐานะพยานในคดีดังกล่าว แต่ก็ประสบปัญหาในการสอบสวนบ้างพอสมควร เพราะต้องใช้วิธีการต่าง ๆ ในการสอบสวน แต่ในปัจจุบันเมื่อกฎหมายฉบับนี้กำหนดให้ มีนักจิตวิทยาและนักสังคมสงเคราะห์มาช่วยเหลือปัญหาที่จะทำการสอบสวนเด็กก็สามารถคลี่คลายไปได้ เนื่องจากนักจิตวิทยาและนักสังคมสงเคราะห์จะมีวิธีการในการพูดกับเด็กเพื่อค้นหาความจริงได้ดีพอสมควร

ทัศนคติต่อความยุ่งยากซับซ้อนของกฎหมาย

พันตำรวจโทเรื่องชัยเห็นว่าการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวยังมีปัญหาและอุปสรรคอยู่บ้าง คือ ปัญหาด้านสถานที่ เมื่อมีการเริ่มบังคับใช้กฎหมายฉบับดังกล่าวทุกสถานีดำรวจจะต้องจัดเตรียมห้องสอบสวนเด็กไว้โดยเฉพาะ ซึ่งการดำเนินการก็จะเลือกห้องทำงานเดิมห้องใดห้องหนึ่งไว้เป็นห้องสอบสวนเด็ก และจะต้องจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ ที่จำเป็นเบื้องต้น เช่น โต๊ะเก้าอี้ เครื่องถ่ายวิดีโอ ซึ่งในชั้นแรกก็มีอุปสรรคบ้างพอสมควร โดยจัดในลักษณะที่เท่าที่พอจะทำได้ เนื่องจากยังขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินการ และในการจัดห้องในครั้งแรกนั้นก็ยังไม่มีการแบบแปลนที่ชัดเจนในการจัดห้อง ซึ่งก็จะดำเนินการจัดเป็นลักษณะห้องเดี่ยว โดยสภาพทั่วไปก็เหมือนกับห้องทำงานทั่วไป แต่โดยทางทฤษฎีแล้วการจัดห้องสอบสวนเด็ก จะต้องจัดให้มีสภาพเหมือนห้องเด็กเล่น ที่จะทำให้เด็กมีความรู้สึกสบายใจ ไม่เครียด และมีเครื่องมืออุปกรณ์ของเด็กเล่น หรือการแสดงสัญลักษณ์ต่างๆ เพื่อให้เป็นเครื่องมือช่วยในการสอบสวน และห้องต้องจัดเป็น 2 ห้อง คือห้องที่ 1 เป็นห้องสำหรับสอบสวนเด็ก โดยมีเด็กและนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์อยู่ หรือมีบุคคลที่เด็กไว้วางใจอยู่ด้วย ส่วนห้องที่ 2 จะเป็นห้องที่พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือทนายความนั่งอยู่ ซึ่งจะเป็นห้องที่ใช้สำหรับอัดวิดีโอเทป ซึ่งในปัจจุบันการจัดห้องตามแบบดังกล่าวจะมีอยู่ไม่กี่แห่ง ซึ่งก็เป็นข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ และสำหรับปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์เช่นกล้องวิดีโอเทป หรือม้วนวิดีโอเทป ก็มีปัญหาเช่นกัน โดยเมื่อมีการเริ่มบังคับใช้กฎหมายใหม่ ๆ นั้น กล้องวิดีโอเทปนั้นสำนักงานตำรวจแห่งชาติยังไม่สามารถจัดส่งมาได้ทัน พนักงานสอบสวนก็ได้แก้ปัญหาโดยไปจ้างให้ช่างมาถ่ายวิดีโอดังกล่าว โดยพนักงานสอบสวนเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายด้วยตนเอง แต่เมื่อได้รับเครื่องถ่ายวิดีโอมาแล้ว ก็ยังมีปัญหาเรื่องม้วนวิดีโอที่ยังไม่เพียงพอ ซึ่งพนักงานสอบสวนต้องดำเนินการจัดซื้อเองเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าดังกล่าว และยังมีปัญหาด้านการประสานงานระหว่างบุคลากรต่างๆอีกด้วย ซึ่งเป็นปัญหาเกี่ยวกับการนัดแนะให้บุคลากรด้านต่างๆ มาพบกันโดยให้ตรงตามนัดหมาย ซึ่งบางครั้งต้องมีการรอกันทำให้การทำงานไม่ราบรื่นได้ ซึ่งอาจเกิดมาจากสาเหตุที่บุคลากรไม่เพียงพอก็เป็นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรด้านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์นั้น มีจำนวนไม่เพียงพอกับจำนวนคดีที่เกิดขึ้น

พันตำรวจโทเรื่องชัยเห็นว่าตั้งแต่มีการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้จะมีผลต่อสถิติที่เด็กถูกระงับ หรือต่อเด็กที่กระทำความผิด โดยในส่วนของสถิติในคดีที่เด็กถูกระงับหรือเป็นผู้เสียหายทางคดี น่าจะเพิ่มมากขึ้นเพราะเหตุว่า เมื่อกฎหมายกำหนดให้การสอบสวนมีบุคลากรในด้านต่างๆ มาร่วมทำการสอบสวน ซึ่งจะทำให้เด็กหรือแม้กระทั่งผู้ปกครองมีความรู้สึกอุ่นใจสบายใจ มากขึ้น ในการที่จะถูกสอบสวน เพราะจะมีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์มาช่วยเหลือดูแลเด็กด้วย เมื่อมีเหตุเกิดขึ้นอาจทำให้กล้าที่จะมาแจ้งความมากขึ้น เนื่องจากจะได้รับการ

คุ้มครองช่วยเหลือเป็นอย่างดี สำหรับกรณีที่ได้ตกเป็นผู้ต้องหานั้น เมื่อเริ่มมีการบังคับใช้กฎหมายใหม่ ๆ สถิติในการจับกุมเด็กจะลดลง เพราะเหตุว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องทำการปรับตัวว่าจะดำเนินการสอบสวนเด็กตามวิธีการแบบใหม่ได้อย่างไร ซึ่งในข้อเท็จจริงก็ได้มีการร้องขอกันระหว่างพนักงานสอบสวนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำการจับกุมว่าให้ลดหย่อนการจับกุมเด็กในช่วงเวลาดังกล่าว เพราะจะต้องดำเนินการเตรียมการต่าง ๆ ทุกด้านให้เรียบร้อยเสียก่อน แต่ต่อมาเมื่อมีการใช้กฎหมายได้ระยะหนึ่งทุกอย่างค่อนข้างที่ปฏิบัติได้ สถิติการจับกุมเด็กก็จะเป็นไปตามปกติ สำหรับในส่วนที่เด็กเป็นพยาน ในคดี หากมีพยานหลายประเภททั้งที่เป็นผู้ใหญ่ หรือพยานที่เป็นเด็ก พนักงานสอบสวนอาจจะตัดพยานที่เป็นเด็กออกไปจากสำนวนการสอบสวนก็เป็นได้ เพราะจะต้องมาดำเนินการตามวิธีการดังกล่าว ซึ่งพนักงานสอบสวนบางคนอาจเห็นว่าจะก่อให้เกิดความยุ่งยาก หากจะต้องสอบเด็กเป็นพยาน โดยสอบสวนแต่เพียงผู้ใหญ่ในฐานะพยานเท่านั้น ซึ่งอาจเป็นเหตุให้พยานที่เป็นเด็กในสำนวนการสอบสวนลดลงก็เป็นได้

ทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมาย

จากประสบการณ์ที่ได้เข้าไปร่วมในการสอบสวนเด็กตามกฎหมายฉบับนี้ พันตำรวจโทเรืองชัย มีความรู้สึกที่เห็นด้วยต่อการที่มีกฎหมายฉบับนี้มาบังคับใช้ เพราะเป็นกฎหมายที่ได้ออกมาเพื่อคุ้มครองสิทธิเด็กเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีบุคคลหลายฝ่าย คือมีทั้งพนักงานอัยการ นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ และทนายความ รวมตลอดถึงผู้เด็กไว้วางใจ ซึ่งภาษาทางกฎหมายเรียกว่าผู้ที่เด็กร้องขอ มาร่วมในการถามปากคำ เพื่อค้นหาความจริงที่เกิดขึ้น โดยมีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์จะมาช่วยเหลือเด็กทางด้านจิตวิทยาและการสงเคราะห์เด็ก เพื่อค้นหาสาเหตุหรือมูลเหตุทางด้านจิตใจที่ทำให้เด็กกระทำความผิด หรือในกรณีที่เด็กเป็นผู้เสียหายถูกละเมิดทางเพศ จะมาช่วยพนักงานสอบสวนค้นหาความจริงและใช้คำพูดหรือใช้วิธีการทางจิตวิทยาที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละวัย เพื่อทราบว่าได้เกิดเหตุการณ์อย่างใดขึ้น เพราะกรณีที่พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนเพียงลำพัง อาจจะมีประสบการณ์ในด้านจิตวิทยาเด็กไม่เพียงพอ โดยเด็กอาจจะไม่กล้าพูดความจริงออกมา หรือคำพูดอาจจะอ่อนข้างรุนแรงอาจทำให้เด็กเกิดความหวาดกลัวต่างๆ เป็นผลทำให้ไม่ได้ข้อเท็จจริงจากการสอบสวน อาจจะมีผลเสียต่อการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้ สำหรับพนักงานอัยการก็จะมีบทบาทมาช่วยดูข้อเท็จจริงเพื่อปรับเข้าข้อกฎหมาย ว่าข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นนั้นผิดตามฐานความผิดใด และช่วยสนับสนุนพนักงานสอบสวนตรวจสอบสวนประเด็นการสอบสวนที่อาจจะตกหล่นไป ซึ่งจะได้ดำเนินการสอบสวนได้ครบถ้วนทุกประเด็น โดยพนักงานอัยการจะได้ไม่ต้องดำเนินการให้พนักงานสอบสวนเรียกเด็กมาสอบสวนเด็กเพิ่มเติมอีก ซึ่งอาจจะเป็นตอกย้ำเด็กให้ได้รับการกระทบ

กระเทียมจิตใจได้อีก ส่วนนายความก็จะมาช่วยดูแลด้านสิทธิเด็กในกรณีที่เกิดตกเป็นผู้ต้องหา เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่เด็กในการที่จะได้รับการคุ้มครองสิทธิตามกฎหมาย สำหรับบุคคลที่เด็กร้องขอนั้นจะเป็นผู้ใดก็ได้ที่เด็กเห็นว่าหากมาร่วมในการสอบสวนแล้วจะทำให้เด็กมีความรู้สึกอบอุ่นและสบายใจ และกล้าที่จะพูดความจริงโดยไม่มีแรงกดดันทางด้านจิตใจ ซึ่งจะเห็นได้ว่าวิธีการสอบสวนตามกฎหมายฉบับนี้ได้คำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิเด็ก โดยมีทีมสหวิชาชีพเข้ามาช่วยในการค้นหาความจริง ตั้งแต่ขั้นการสอบสวนซึ่งถือว่าเป็นต้นธารแห่งกระบวนการยุติธรรม ซึ่งหากญาติพี่น้องหรือบุตรของพันตำรวจโทเรื่องชัยเป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหา ได้รับการสอบสวนตามกฎหมายฉบับนี้ จะมีความรู้สึกอุ่นใจและสบายใจ ที่ได้รับการสอบสวนตามกฎหมายฉบับนี้ เพราะจากเหตุผลดังกล่าวมาแล้วข้างต้นที่มีบุคคลหลายฝ่ายเข้ามาช่วยในการสอบสวน ทำให้เกิดความรู้สึกว่าได้รับการคุ้มครองจากกระบวนการยุติธรรม โดยหากเป็นกรณีของผู้เสียหาย ก็จะเป็นหลักประกันได้ว่าการสอบสวนจะมีความละเอียดรอบคอบเป็นอย่างมาก และเด็กจะไม่ถูกกระทบกระเทือนทางด้านจิตใจเพราะมีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ที่มีความรู้ทางด้านจิตวิทยาเด็กมาช่วยกลั่นกรองในการใช้คำพูดในการถามปากคำเด็ก และมีวิธีการต่างๆ เพื่อให้เด็กพูดความจริงที่เกิดขึ้นมากที่สุด เพื่อพนักงานสอบสวนจะได้นำความจริงที่เด็กพูดออกมานั้น มาใช้เพื่อค้นหาพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องในทางคดีเพื่อที่จะนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ สำหรับกรณีที่ผู้ต้องหา ก็จะมีรู้สึกว่าจะได้รับความเป็นธรรมจากการสอบสวนมากขึ้น และรู้สึกปลอดภัย เพราะว่ามีบุคคลหลายฝ่ายเข้ามาดูแลเกี่ยวกับสิทธิของเด็กที่ตกเป็นผู้ต้องหา และจะเป็นหลักประกันได้ว่าการสอบสวนจะเป็นไปอย่างเที่ยงตรงเที่ยงธรรม เพราะต้องยอมรับความจริงว่ามีพนักงานสอบสวนบางคนที่ขาดจรรยาบรรณของการสอบสวน จะไปบังคับ ชูเชิญ ผู้ต้องหาเพื่อการ ซึ่งหากมีบุคคลหลายฝ่ายมาร่วมในการสอบสวนแล้ว พนักงานสอบสวนบางคนที่มีขาดจรรยาบรรณดังกล่าว ก็จะไม่กล้าประพฤติตนดังกล่าว ก็จะทำให้ผลการสอบสวนเป็นไปอย่างบริสุทธิ์เที่ยงธรรม

พันตำรวจโทเรื่องชัยคิดว่าวิธีการสอบสวนเด็กตามกฎหมายฉบับนี้มีความเหมาะสมแล้วกับสถานการณ์ปัจจุบันของประเทศไทย เพราะถือว่ากฎหมายฉบับนี้ออกมาเพื่อคุ้มครองสิทธิเด็ก ถึงแม้จะมีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมาย แต่หากคำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กจะได้รับแล้ว เราควรที่จะปฏิบัติตามเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายนี้สัมฤทธิ์ผล หากมีปัญหาและอุปสรรคก็ควรจะมาพร้อมกันแก้ไขปัญหาค้นหาข้อขัดข้องต่างๆ

พันตำรวจโทเรื่องชัยมีความเห็นว่าถึงแม้ว่าการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวจะมีข้อกำหนดที่เพิ่มมากกว่าเดิม ซึ่งจะเป็นภาระต่อบุคลากรทุกฝ่ายที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่เพิ่มขึ้น แต่หากเมื่อคำนึงถึงผลที่ได้ นั่นคือมีความคุ้มค่าต่อการปฏิบัติอย่างมากเมื่อคำนึงถึงผลประโยชน์ที่เด็กจะได้รับจากกระบวนการยุติธรรม

พันตำรวจโทเรื่องชัยยังมีความเห็นว่าการบังคับใช้กฎหมายฉบับดังกล่าวควรใช้กับคดีทุกประเภท เพราะกฎหมายฉบับดังกล่าวออกมาโดยมีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองเด็ก ดังนั้นไม่ว่าเด็กจะกระทำความผิดคดีประเภทใด ก็ควรที่จะได้รับการคุ้มครอง

พันตำรวจโทเรื่องชัยเห็นว่าผลที่ได้จากการสอบสวนจากวิธีการสอบสวนตามกฎหมายฉบับนี้จะมีคุณภาพมากกว่าการสอบสวนตามเดิม เนื่องจากเมื่อมีบุคคลหลายฝ่ายมาร่วมในการสอบสวน จะทำให้การสอบสวนมีความละเอียดรอบคอบขึ้น โดยนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์จะมาช่วยเหลือในด้านจิตวิทยาในการใช้คำพูดหรือวิธีการที่จะให้เด็กให้ความจริงต่างๆ พนักงานอัยการก็จะมาช่วยดูแลด้านข้อกฎหมายหรือประเด็นการสอบสวนที่ขาดไป ซึ่งเมื่อมีบุคคลหลายฝ่ายมาช่วยกัน ก็จะทำให้ผลที่ได้มีความละเอียดรอบคอบขึ้นกว่าเดิมที่พนักงานสอบสวนแต่เพียงผู้เดียวเป็นผู้ทำการสอบสวน

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย

พันตำรวจโทเรื่องชัยเห็นว่ากฎหมายฉบับนี้ดีแล้ว ควรปรับปรุงแก้ไขเรื่องข้อความกรณีเหตุจำเป็นเร่งด่วนเท่านั้นที่ตัดข้อความดังกล่าวออกไป แต่ที่สำคัญคือผู้บังคับใช้กฎหมายต้องทำความเข้าใจเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้ว่าเพื่อคุ้มครองสิทธิเด็ก และอยากให้นักวิชาการที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมายนี้ มีจิตสำนึกในการปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กจะได้รับเป็นประการสำคัญที่สุด

พันตำรวจโทเรื่องชัย มีความเห็นว่าการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวควรที่จะใช้กับคดีเด็กทุกฐานะไม่ว่าจะเป็น ทั้งผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือพยาน เพราะเห็นว่ากฎหมายดังกล่าวออกมาเพื่อคุ้มครองเด็ก ดังนั้นไม่ว่าเด็กจะอยู่ในฐานะใดก็ย่อมต้องได้รับการคุ้มครอง

พันตำรวจโทเรื่องชัย เห็นด้วยกับการที่แต่ละหน่วยงานจะจัดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ เพราะหากจัดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงแล้ว หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละสาขาวิชาชีพ จะจัดให้มีบุคลากรที่มีความชำนาญโดยเฉพาะมาทำหน้าที่ดังกล่าว และจะทำให้แต่ละหน่วยงานสามารถพัฒนาบุคลากรให้มีความชำนาญในการสอบสวนเด็กได้เป็นอย่างดี และจะทำให้เจ้าหน้าที่แต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถประสานงานเพื่อติดตามคดีในแต่ละคดีที่ทั้งเด็กเป็นผู้เสียหายและเด็กเป็นผู้กระทำความผิดได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นผลดีเป็นอย่างยิ่ง

พันตำรวจโทเรื่องชัยต้องการการสนับสนุนโดยผู้บังคับบัญชาควรให้ความสำคัญในการคุ้มครองสิทธิเด็กตามกฎหมายดังกล่าวอย่างจริงจัง ซึ่งเมื่อผู้บังคับบัญชาเห็นความสำคัญแล้ว ก็จะทำให้ความสนับสนุนดูแลในส่วนที่ขาดแคลนไม่ว่าจะเป็นด้านการปรับปรุงสถานที่สอบสวน

เครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ ที่ขาดแคลน หรือจำนวนบุคลากรที่ยังไม่เพียงพอต่อปริมาณคดีที่เกิดขึ้น และในส่วนของพนักงานสอบสวนโดยตรงต้องการให้สนับสนุนเรื่องงบประมาณในการดูแลสวัสดิการต่างๆ เพื่อใช้ในการสอบสวน เนื่องจากภารกิจดังกล่าวจะต้องมีบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย เข้ามาร่วมสอบสวนในสถานที่ซึ่งพนักงานสอบสวนเป็นผู้ดูแล และบางคดีการสอบสวนต้องใช้ระยะเวลาการสอบสวนยาวนาน ซึ่งเห็นควรให้มีการจัดสวัสดิการ การจัดหาอาหารหรือเครื่องดื่ม ตามสมควรให้แก่พนักงานสอบสวนเพื่อให้บริการผู้มาเข้าร่วมในการสอบสวนดังกล่าวด้วย เพื่อจะได้สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน

สัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข่าวสำคัญกรณีที่ 2

ชื่อ พันตำรวจโทวุฒิชัย (นามสมมติ)

ภูมิหลังของผู้ให้ข่าวสำคัญ

ยศพันตำรวจโท เพศชาย ตำแหน่ง พนักงานสอบสวน(สัญญาบัตร 3) อายุ 45 ปี สมรสแล้ว มีบุตรจำนวน 3 คน สำเร็จการศึกษาในสาขานิติศาสตร์บัณฑิต พันตำรวจโทวุฒิชัย รับราชการเป็นตำรวจเป็นระยะเวลานาน 21 ปี และได้มีประสบการณ์ในการสอบสวนเด็กทั้งที่อยู่ในฐานะผู้เสียหาย พยานและผู้ต้องหาประมาณ 150 คดี และตั้งแต่เริ่มมีการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ได้ทำการสอบสวนเด็กมาประมาณ 10 คดี โดยได้ทำการสอบสวนปากคำเด็กในฐานะผู้ต้องหามากที่สุด รองลงมาคือในฐานะผู้เสียหาย และน้อยที่สุดคือในฐานะพยาน และตั้งแต่เริ่มมีการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ได้ทำการสอบสวนเด็กในกลุ่มคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหายคือคดีที่เด็กได้กระทำความผิดตาม พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ มากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายหรือเพศ เช่นข่มขืนกระทำชำเรา และอนาจาร และกลุ่มถัดมาคือคดีที่น่าสนใจ เช่นคดีโจรกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์ และกลุ่มคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ เช่นลักทรัพย์

ทัศนคติต่อความยุ่งยากซับซ้อนของกฎหมาย

จากประสบการณ์ที่พันตำรวจโทวุฒิชัยได้เข้าไปร่วมในการสอบสวนเด็กตามกฎหมายฉบับนี้มีความรู้สึกว่าการปฏิบัติมีความยุ่งยาก เป็นภาระของพนักงานสอบสวนที่เพิ่มขึ้นที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมาย โดยเมื่อมีคดีเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นกรณีที่เด็กเป็นผู้เสียหาย เป็นผู้ต้องหา หรือเป็นพยาน พนักงานสอบสวนซึ่งในปัจจุบันมีภารกิจ

หน้าที่ในการสอบสวนคดีที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบทุกประเภท ซึ่งมีปริมาณมากอยู่แล้ว ไม่สามารถที่จะดำเนินการสอบสวนได้ในทันทีทันใด จะต้องมาดำเนินการแจ้งบุคลากรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นพนักงานอัยการ นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ ทนายความ หรือบุคคลที่เด็กร้องขอ มาเข้าร่วมในการสอบสวน ซึ่งในการดำเนินการแจ้งนัดหมายบุคคลต่างๆ นั้นก็มีปัญหาพอสมควร เช่นกรณีที่นัดหมายพนักงานอัยการได้ตามเวลานัดได้แล้ว แต่ในเวลาดังกล่าว นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ไม่ว่างติดราชการหรือต้องดำเนินการเข้าร่วมในการสอบสวน ปากคำเด็กในคดีอื่นซึ่งอยู่ต่างท้องที่กัน ซึ่งกว่าจะนัดหมายได้พร้อมเพียงกัน พนักงานสอบสวนซึ่งโดยหน้าที่ความรับผิดชอบต้องเป็นผู้นัดหมายนั้นก็เสียเวลาเป็นอย่างมาก และเมื่อได้นัดหมายมาแล้วก็ต้องเตรียมห้องที่ใช้ในการสอบสวน รวมทั้งอุปกรณ์ต่างๆ เช่นเครื่องถ่ายวิดีโอ ม้วนเทปวิดีโอ และเครื่องคอมพิวเตอร์และเครื่องพิมพ์ที่จะใช้ในการสอบสวน ซึ่งเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนทั้งสิ้น และหากเป็นกรณีที่เด็กเป็นผู้ต้องหา เนื่องจากระยะเวลาในการที่เด็กจะถูกควบคุมตัวไว้ที่สถานีตำรวจจำกัดเพียงไม่เกิน 24 ชั่วโมง จากนั้นต้องรีบดำเนินการส่งตัวไปยังสถานพินิจ และหากเป็นกรณีที่เด็กได้กระทำความผิดในคดีเดียวกันจำนวนหลายคน จะเป็นปัญหาของพนักงานสอบสวนเป็นอย่างมากที่จะต้องดำเนินการสอบสวนให้ได้ทัน ซึ่งเมื่อมีปัญหาในการนัดหมายดังกล่าวข้างต้น กว่าจะได้เริ่มทำการสอบสวนก็เหลือระยะเวลาทำการสอบสวนเพียงเล็กน้อย อาจทำให้ผลการสอบสวนขาดตกบกพร่องไปได้ หรือหากส่งตัวผู้ต้องหาไปยังสถานพินิจแล้ว จึงค่อยไปดำเนินการสอบสวนในภายหลังก็จะเกิดปัญหาได้ว่า ผู้ต้องหาได้รับการประกันตัวไปก่อนแล้ว และผู้ต้องหาได้หลบหนีการประกันตัวไป ซึ่งหากภายหลังพนักงานสอบสวนไม่สามารถที่จะติดตามมาดำเนินการสอบสวนได้ ก็จะเป็นปัญหาที่พนักงานอัยการไม่รับสำนวนการสอบสวนไว้พิจารณา ซึ่งปัญหาดังกล่าวได้เกิดขึ้นมาแล้ว ซึ่งจากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น เห็นว่าข้อปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวเกิดปัญหาต่อพนักงานสอบสวนเป็นอย่างมาก จึงมีความรู้สึกว่ายุ่งยากในการปฏิบัติ

ทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมาย

พันตำรวจโทภูมิชัย มีความเห็นว่ากฎหมายฉบับนี้ออกมาเพื่อที่จะคุ้มครองสิทธิเด็กในการดำเนินคดีอาญา โดยไม่ค้ำยที่จะมีความเชื่อมั่นว่าพนักงานสอบสวนจะสามารถดำเนินการสอบสวนเด็กให้มีประสิทธิภาพได้โดยลำพัง โดยเห็นว่าพนักงานสอบสวนไม่มีจิตวิทยาในการสอบสวนเด็กในทุกฐานะที่เพียงพอ จึงได้นำนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เข้ามาช่วยทางด้านจิตวิทยาเด็กดังกล่าว และการที่นำพนักงานอัยการเข้าร่วมในการสอบสวนในขั้นตอนนี้ ก็เนื่องจากต้องการให้พนักงานอัยการมารับรู้ข้อเท็จจริงตั้งแต่เบื้องต้นตั้งแต่ชั้นสอบสวน จะได้ไม่

ต้องแจ้งให้พนักงานสอบสวนสอบสวนเด็กเพิ่มเติมซึ่งเป็นการตอกย้ำจิตใจเด็กหลายๆ ครั้ง ส่วนบุคคลที่เด็กร้องขอก็นำเข้ามาเพื่อให้เด็กเกิดความสบายใจ และจะได้พูดความจริง แต่ในทางปฏิบัตินั้นบางครั้งก็การบุคคลที่เด็กร้องขออยู่ด้วยขณะสอบสวนนั้น เด็กอาจจะไม่กล้าเปิดเผยความจริงก็เป็นได้ เนื่องจากเด็กอาจจะเกิดความอายในการเปิดเผยสิ่งที่ได้กระทำไปต่างๆ ในทางที่ไม่สมควรแก่บุคคลที่ใกล้ชิด เช่นบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง เป็นต้น ซึ่งโดยเจตนาของโดยรวมของกฎหมายนั้นผู้ให้ข่าวสำคัญคิดว่ก็เพื่อประโยชน์ต่างๆ ของเด็กเป็นสำคัญ ซึ่งหากญาติพี่น้องของผู้ให้ข่าวสำคัญได้รับการสอบสวนตามวิธีการนี้น่าจะได้รับประโยชน์ในการคุ้มครองสิทธิเพิ่มมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามน่าจะมึวิธีการบังคับใช้กฎหมายที่แคบกว่านี้เพื่อที่จะทำให้นุเคราะห์ผู้ปฏิบัติเต็มใจที่จะปฏิบัติไม่สร้างภาระมากเกินไป ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติการบังคับใช้กฎหมายมีประโยชน์สูงสุดและเป็นผลดีแก่ทุกฝ่าย

พันตำรวจโทอุทัย มีความเห็นว่าวิธีการสอบสวนตามกฎหมายฉบับนี้ ยังไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในประเทศไทยเพราะการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวนี้มีขอบเขตกว้างมากเกินไป โดยจะเห็นได้ว่าจะต้องดำเนินการกับเด็กในทุกฐานะ ตั้งแต่ฐานะผู้เสียหาย พยาน และผู้ต้องหา ซึ่งหากจะคำนึงถึงการคุ้มครองเด็กในกรณีที่จะต้องนำบุคลากรในด้านต่างๆ มาช่วยเหลือเด็กแล้ว ในความเหมาะสมของประเทศไทย ควรจะดำเนินการเฉพาะกรณีที่เด็กเป็นผู้เสียหาย หรือพยาน เท่านั้น เพราะกรณีที่เด็กเป็นผู้ถูกกระทำอาจจะมีความจำเป็นต้องใช้นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์มาช่วยเหลือทางด้านจิตวิทยา โดยการใช้คำพูดในการซักถามที่เหมาะสมเพื่อที่จะได้ความจริง และจะได้มีการวิเคราะห์ในการช่วยเหลือด้านสังคมสงเคราะห์อย่างต่อเนื่อง ส่วนกรณีที่เด็กเป็นผู้ต้องหา เนื่องจากเมื่อได้มีการสอบสวนเสร็จสิ้น พนักงานสอบสวนจะต้องดำเนินการส่งเด็กไปยังสถานพินิจ ซึ่งในสถานพินิจก็จะมีกระบวนการในการดูแลเด็กเป็นการเฉพาะอยู่แล้ว ประกอบกับปริมาณคดีที่เด็กตกเป็นผู้ต้องหาจำนวนมาก ซึ่งในปัจจุบันจะเป็นคดีประเภทยาเสพติด โดยการสอบสวนจะมีรูปแบบการสอบสวนโดยชัดเจนอยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องใช้กระบวนการที่จะนำนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์หรือแม้กระทั่งพนักงานอัยการเข้ามาดูแลซึ่งเห็นว่าจะทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณไปโดยเกินความจำเป็น และเป็นการสร้างภาระงานในหน้าที่ให้เพิ่มขึ้นด้วย โดยจะมีผลให้บุคลากรต่างๆ ไม่อยากมาทำงาน ซึ่งหากจำกัดเฉพาะผู้เสียหายหรือพยาน ในบริบทของประเทศไทยน่าจะเหมาะสมมากกว่า เพราะบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะมีความตั้งใจจริงที่จะช่วยเหลือเด็กโดยทำงานด้วยใจมากกว่าที่จะถูกบังคับเพื่อเพียงทำให้ครบถ้วนตามกฎหมายที่กำหนดเท่านั้น และอีกประการหนึ่งควรจะพิจารณาในการดำเนินการเฉพาะคดีบางประเภทที่สำคัญเท่านั้น เช่น ดำเนินการในคดีที่เด็กถูกละเมิดทางเพศ ถูกทารุณกรรมทางด้านร่างกายหรือจิตใจ ซึ่งเป็นคดีประเภทที่กระทบกระเทือนจิตใจหรือร่างกายของเด็กอย่างรุนแรง ไม่ควรที่จะดำเนินการกับคดีทุกประเภท ซึ่งจะทำให้มีปริมาณที่มากเกินไป เกินความจำเป็นที่จะต้อง

ใช้กระบวนการตามกฎหมายนี้ และหากเป็นไปได้ควรจะพิจารณาอายุของเด็ก ควรจะดำเนินลดลง มาเหลืออายุเพียง 15 ปี เพราะในปัจจุบันเด็กอายุ 16 ถึง 18 ปี สามารถมีวุฒิภาวะในการรับรู้ มีจิตสำนึกในด้านต่างๆ ดี ใกล้เคียงกับผู้ใหญ่แล้ว จึงน่าจะใช้วิธีการดำเนินการแบบผู้ใหญ่ ซึ่งหากสามารถทำให้การบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่มีความจำเป็นสำหรับเด็กจริงๆ บุคลากรที่เกี่ยวข้องก็จะสามารถดำเนินการได้ดีและเป็นไปอย่างมีคุณภาพ โดยไม่ใช่แบบฟุ่มเฟือยในลักษณะปัจจุบัน และจะทำให้บุคลากรมีความตั้งใจที่จะทำงานเพื่อประโยชน์ของเด็กอย่างแท้จริง มิใช่ทำงานในลักษณะถูกบังคับตามกฎหมาย ซึ่งน่าจะเหมาะสมในภาวะที่ขาดแคลนของประเทศไทยในปัจจุบัน

พันตำรวจโทวุฒิชัย เห็นว่าเมื่อมีการเริ่มบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ใหม่ๆ สถิติที่เด็กถูกจับกุมนั้นลดลง เนื่องจากเมื่อมีการบังคับใช้กฎหมาย เจ้าหน้าที่ตำรวจยังไม่มีความพร้อมในด้านต่างๆ เช่น ห้องสอบสวนเด็กยังไม่พร้อม ขาดเครื่องมืออุปกรณ์ เครื่องถ่ายวิดีโอ หรือมีนวนวิดีโอเทป ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานตามกฎหมายทั้งสิ้น ซึ่งในกรณีดังกล่าว อาจเป็นเหตุให้มีการประสานงานกับฝ่ายจับกุมให้ชะลอการจับกุมเด็กที่กระทำความผิดมาส่งพนักงานสอบสวน จึงทำให้สถิติคดีที่เด็กถูกจับกุมลดลงไปจากเดิม ส่วนกรณีที่เด็กเป็นผู้เสียหายนั้นน่าจะไม่มีผลกระทบต่อเชิงสถิติแต่อย่างใด เนื่องจากเมื่อได้รับความเสียหายจากการกระทำผิดแล้ว ก็จะมาแจ้งแก่พนักงานสอบสวนเพื่อให้ดำเนินการจับกุมตัวผู้กระทำความผิด สำหรับกรณีของพยานที่เป็นเด็กนั้น มีผลกระทบอย่างแน่นอน เนื่องจากจะต้องใช้วิธีการสอบสวนตามกฎหมายฉบับนี้ที่จะต้องนำเอาบุคลากรต่างๆ มาร่วมสอบสวนด้วย ซึ่งพนักงานสอบสวนอาจเห็นว่าเป็นการยุ่งยาก อาจจะตัดพยานที่เป็นเด็กในสำนวนการสอบสวนนั้นทิ้งไป โดยไม่มีการกล่าวอ้างถึง ซึ่งจะไปใช้พยานหลักฐานอื่น หรือเลือกใช้พยานที่เป็นผู้ใหญ่ที่จะทำการสอบสวนสะดวกมากกว่า ซึ่งในกรณีดังกล่าวหากพยานที่เป็นเด็กเป็นประจักษ์พยานสำคัญ หรือเป็นพยานแวดล้อมกรณีที่เชื่อมพยานหลักฐานอื่น ที่จะมัดตัวผู้กระทำความผิด หากตัดพยานที่เป็นเด็กทิ้งไป ก็จะเป็นผลเสียแก่ทางคดีเป็นอย่างมาก

พันตำรวจโทวุฒิชัย เห็นว่ามีถ้อยคำในกฎหมายฉบับดังกล่าว ที่ยังไม่ชัดเจนยากแก่การตีความหมายอยู่บ้าง เช่น ตั้งรั้งเกี่ยวๆ หมายความว่าอย่างไร หรือกรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่ง ขอบเขตแค่ไหน กรณีใดที่จะถือว่าเป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งบ้าง ซึ่งถ้อยคำดังกล่าวไม่มีนิยามคำจำกัดความเอาไว้ ซึ่งพนักงานสอบสวนจะต้องเป็นผู้ที่ตีความหมายเอง ซึ่งก็จะเป็นการเสี่ยงต่อพนักงานสอบสวนในการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างถูกต้อง

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย

พันตำรวจโทภูษิตชัย ได้เสนอแนะว่าหากจะต้องการให้มีการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้ดี และมีประโยชน์ต่อเด็กจริงๆ ควรจะมีการแก้ไขกฎหมาย คือ ควรจะดำเนินการบังคับใช้เฉพาะกรณีที่เกิดเป็นผู้เสียหาย หรือพยาน และควรที่จะใช้กับคดีที่สำคัญบางประเภทที่กล่าวไปแล้วข้างต้นเท่านั้น และลดอายุของเด็กลงเหลือ 15 ปีและในแต่ละหน่วยงานควรจัดให้มีหน่วยงานเฉพาะด้าน มาทำงานเพื่อให้ความคุ้มครองเด็กโดยเฉพาะ ในส่วนของตำรวจ หากเป็นในเขตนครบาล ควรให้จัดให้หน่วยงานแห่งใดแห่งหนึ่ง ทำหน้าที่สอบสวนเด็กโดยเฉพาะ โดยคัดเลือกพนักงานสอบสวนที่มีความตั้งใจที่จะมาทำงานด้านเด็กมาอยู่หน่วยงานนี้ และต้องจัดให้มีการฝึกอบรมให้เป็นผู้ชำนาญการด้านเด็กโดยเฉพาะ โดยเมื่อมีคดีเกิดขึ้นพนักงานสอบสวนในท้องที่เกิดเหตุก็จะส่งเด็กมาที่หน่วยงานแห่งนี้เป็นการเฉพาะ และหน่วยงานนี้ก็ประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้เกิดประโยชน์ต่อตัวเด็กอย่างแท้จริง ซึ่งจะเป็นหนทางในการแก้ปัญหาเรื่องการจัดสรรงบประมาณที่จะต้องกระจายไปทุกแห่ง ที่ทำได้ไม่เพียงพอ หากมีหน่วยงานเดียวที่รับผิดชอบโดยเฉพาะแล้ว การจัดสรรงบประมาณก็จะเป็นไปได้เพียงพอ และสามารถที่จะให้เงินค่าตอบแทนแก่พนักงานสอบสวนที่อยู่ในหน่วยงานนี้ได้เหมือนเช่นบุคลากรของหน่วยงานอื่นได้รับเช่นกัน

สัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข่าวสำคัญกรณีที่ 3

ชื่อ นางสาววรัญญา (นามสมมติ)

ภูมิหลังของผู้ให้ข่าวสำคัญ

ตำแหน่งนักสังคมสงเคราะห์ ระดับ 5 เพศหญิง อายุ 31 ปี ยังโสด สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ในสาขาสังคมศาสตร์ และระดับปริญญาโท ในสาขา พัฒนาแรงงานและสวัสดิการ นางสาววรัญญารับราชการเป็นนักสังคมสงเคราะห์มาเป็นระยะเวลาประมาณ 7 ปีเศษ และได้มีประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กมาเป็นระยะเวลาประมาณ 6 ปี และตั้งแต่เริ่มมีการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ ได้ไปร่วมในการสอบสวนเด็กมาประมาณ 110 คดี โดยได้ร่วมในการสอบสวนปากคำเด็กในฐานะผู้ต้องหาเป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือในฐานะผู้เสียหาย และที่น้อยที่สุดในฐานะพยาน และตั้งแต่เริ่มมีการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ได้เข้าร่วมในการสอบสวนเด็กในคดีกลุ่มที่รัฐเป็นผู้เสียหาย โดยเฉพาะคดีที่เด็กได้กระทำความผิดตาม พระราชบัญญัติ

ยาเสพติดให้โทษ เป็นจำนวนมากที่สุด โดยเด็กได้กระทำความผิดในฐานะครอบครัวยาเสพติดให้โทษประเภท 1 (เมทแอมเฟตามีน) โดยผิดกฎหมาย หรือ เสพยาเสพติดให้โทษประเภท 1(เมทแอมเฟตามีน)โดยผิดกฎหมาย เป็นจำนวนมาก และที่ถดถอยมาคือในความผิดฐานจำหน่ายยาเสพติดให้โทษ สำหรับประเภทคดีที่รองลงมาคือกลุ่มคดีที่เกี่ยวกับเพศ โดยคดีกลุ่มนี้เด็กจะเป็นผู้ถูกระทำ โดยจะเป็นคดีเด็กถูกข่มขืนกระทำชำเรา หรือเด็กถูกระทำอนาจาร หรือคดีพรากผู้เยาว์ไปเสียจากบิดา มารดาหรือผู้ปกครอง และกลุ่มคดีที่เกี่ยวกับทรัพย์สินก็จะพบเช่นกัน ซึ่งเป็นคดีที่เด็กได้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์หรือฉ้อโกงทรัพย์

ทัศนคติต่อความยุ่งยากซับซ้อนของกฎหมาย

นางสาวรัญญา มีความเห็นว่าวิธีการสอบสวนตามกฎหมายฉบับนี้โดยหลักการแล้วมีความเหมาะสมแล้วกับสถานการณ์ของประเทศไทยในปัจจุบันเพราะจะเห็นได้ว่าสถิติของเด็กที่ถูกกระทำหรือเด็กที่ถูกละเมิดมีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งวิธีการสอบสวนตามกฎหมายดังกล่าวเป็นจุดเริ่มต้นของการคุ้มครองสิทธิเด็ก และเป็นไปตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ.1989 ซึ่งได้กำหนดหลักการคุ้มครองชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ และสวัสดิภาพของเด็กไว้อย่างชัดเจน และกำหนดให้มีการคุ้มครองแก้ไขเยียวยาและฟื้นฟูสมรรถภาพของเด็กที่ถูกละเมิด ซึ่งประเทศไทยก็เป็นรัฐภาคีตามอนุสัญญาดังกล่าวด้วย แต่ก่อนที่จะมีการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวยังขาดการเตรียมการที่ดีทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างมากในขณะที่ได้มีการบังคับใช้ในช่วงแรกๆ เช่นความไม่พร้อมของห้องที่ใช้ในการสอบสวนเด็กตามสถานีตำรวจต่างๆ โดยบางสถานีตำรวจยังไม่สามารถจัดห้องให้เป็นส่วนสัดส่วนตามกฎหมายได้ ซึ่งก็น่าเห็นใจเพราะอาจจะขาดแคลนในเรื่องงบประมาณในการจัดทำหรือมีปัญหาในเรื่องพื้นที่ที่มีความคับแคบอยู่เป็นเบื้องต้นแล้ว แต่ก็เห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจมีความพยายามในภาวะที่จำกัดเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามกฎหมายดังกล่าว และในส่วนของนักสังคมสงเคราะห์หรือนักจิตวิทยานั้นมีความขาดแคลนไม่เพียงพอต่อจำนวนคดีที่เกิดขึ้น เนื่องจากในช่วงแรกมีนักสังคมสงเคราะห์หรือนักจิตวิทยาที่ผ่านการฝึกอบรมและได้ขึ้นทะเบียนไว้ที่กระทรวงยุติธรรมมีประมาณ 10 กว่าคนเท่านั้น โดยจะต้องเดินทางไปร่วมทำการสอบสวนเมื่อมีคดีที่เกิดขึ้นทั่วกรุงเทพมหานคร เพราะบางวันจะมีคดีที่เกิดขึ้นจำนวนมากหลายคดี และต่างท้องที่กัน นักสังคมสงเคราะห์จะต้องเดินทางไปร่วมสอบสวนเกือบตลอดวัน ซึ่งบางวันทำงานดังกล่าวเกือบจะถึงตี 4 ของอีกวันหนึ่ง และการเดินทางก็ต้องออกค่าใช้จ่ายเอง ซึ่งเป็นภาระกิจที่เหน็ดเหนื่อยมาก ซึ่งเมื่อมีปัญหาดังกล่าวฝ่ายพนักงานสอบสวนก็ไม่เข้าใจ ว่าทำไมไม่เป็นไปตามนัยหมายทำให้บุคลากรฝ่ายอื่นมารอซึ่งก็ได้มีการโต้เถียงและเกิด

อารมณ์กันบ้าง แต่ก็สามารถปรับความเข้าใจกันได้ ต่อมาเมื่อมีจำนวนบุคลากรที่ผ่านการฝึกอบรมและขึ้นทะเบียนมากขึ้นก็มาช่วยแบ่งเบาภาระได้มาก

นางสาววิญญาเห็นว่าปัจจุบันมีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้คือความไม่ชัดเจนในบทบาทหน้าที่ของนักสังคมสงเคราะห์ ว่าในการซักถามปากคำเด็กนั้นใครจะเป็นผู้ถาม บางคดีพนักงานสอบสวนก็จะซักถามเด็กเอง โดยไม่ผ่านนักสังคมสงเคราะห์ หรือบางคดีพนักงานสอบสวนก็จะให้นักสังคมสงเคราะห์เป็นผู้ซักถามเอง หรือบางคดีต่างคนต่างซักถามเด็กด้วยกัน ซึ่งเรื่องดังกล่าวนี้ยังไม่มีคู่มือการปฏิบัติงานร่วมกันว่าใครทำหน้าที่อย่างไรที่ชัดเจน ซึ่งการแก้ปัญหาดังกล่าวแต่ละหน่วยงานควรมาประชุมร่วมกันเพื่อจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติทั่วประเทศให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อป้องกันปัญหาข้อขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นในระหว่างวิชาชีพได้

นางสาววิญญาเห็นว่ากฎหมายฉบับนี้มีข้อความที่ยังไม่ชัดเจนในการปฏิบัติคือตาม มาตรา 133 ทวิ ที่ให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอและพนักงานอัยการเข้าร่วมในการถามปากคำนั้น คำว่าเข้าร่วมในการถามปากคำ นั้น มีวิธีปฏิบัติอย่างไรซึ่งได้กล่าวไว้ข้างต้นว่าใครจะมีหน้าที่ถามปากคำ และการถามนั้นการนั่งถามจะเป็นลักษณะใด เป็นการถามเด็กหรือไม่ ภายในห้องเดียวกันหรือไม่ หรือต้องมีการแยกห้องเป็น 2 ห้อง คือห้องที่ 1 เป็นห้องที่เด็กอยู่โดยมีนักสังคมสงเคราะห์หรือบุคคลที่เด็กร้องขออยู่ด้วยกับเด็ก โดยห้องที่ 2 จะเป็นห้องควบคุมโดยมีอัยการ พนักงานสอบสวนหรือทนายความนั่งอยู่โดยการถามปากคำเด็กจะใช้การถามผ่านนักสังคมสงเคราะห์โดยผ่านหูฟัง ซึ่งเป็นไปตามแบบของต่างประเทศที่ใช้กัน ซึ่งกรณีดังกล่าวยังไม่มีความชัดเจนในการปฏิบัติเท่าที่ควร

ทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมาย

จากประสบการณ์ที่ได้เข้าไปร่วมในการสอบสวนเด็กตามกฎหมายฉบับนี้มีความรู้สึกที่เห็นด้วยต่อการที่มีกฎหมายฉบับนี้ออกมาบังคับใช้ เพราะเป็นการให้ความสำคัญในการคุ้มครองสิทธิเด็กตั้งแต่ในชั้นการสอบสวนซึ่งแต่เดิมเป็นอำนาจของเจ้าหน้าที่ตำรวจแต่เพียงฝ่ายเดียว โดยกฎหมายฉบับดังกล่าวจะมีบุคคลหลายฝ่าย ทั้งพนักงานอัยการ นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ ทนายความ หรือบุคคลที่เด็กร้องขอ ซึ่งเป็นผู้ที่เด็กไว้วางใจ เข้ามาร่วมในการสอบสวนดังกล่าวเพื่อที่จะได้ค้นหาความจริงที่เกิดขึ้น โดยในส่วนของนักสังคมสงเคราะห์ที่เห็น ว่าตนเองมีคุณค่าต่อการมาร่วมในการถามปากคำเด็กคือในส่วนที่เด็กตกเป็นผู้ถูกระทำ ตัวอย่างเช่น คดีที่เด็กถูกข่มขืนกระทำชำเรา ซึ่งคดีดังกล่าวเด็กนั้นได้รับความเจ็บปวดทั้งทางร่างกายและจิตใจ เด็กมีความรู้สึกบอบช้ำเป็นอย่างมาก ในฐานะของนักสังคมสงเคราะห์ก็จะมีส่วนช่วยเหลือ

ได้เป็นอย่างมาก ตั้งแต่การใช้คำพูดที่เหมาะสมในการสอบถามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยในส่วนนี้ นักสังคมสงเคราะห์จะได้รับการฝึกฝนด้านการสงเคราะห์เด็กที่ถูกละเมิด และจากประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือเด็กที่ถูกละเมิดต่างๆ ทำให้มีประสบการณ์ว่าควรจะใช้คำพูดอย่างไรที่จะไม่กระทบกระเทือนจิตใจเด็ก ซึ่งจะได้ไม่ตอกย้ำทำให้สะเทือนใจเป็นครั้งที่สอง จากการที่ถูกกระทำในครั้งแรก ซึ่งในส่วนนี้ถือว่านักสังคมสงเคราะห์ได้ช่วยเหลือพนักงานสอบสวนเพื่อค้นหาความจริงเป็นอย่างมาก และเมื่อได้ผ่านกระบวนการสอบสวนในเบื้องต้นแล้ว ด้านนักสังคมสงเคราะห์จะติดตามช่วยเหลือเด็กที่ถูกกระทำที่มีสภาพไม่พร้อมในการช่วยเหลือตนเองด้วย ในส่วนนี้ก็เป็นความภูมิใจของนักสังคมสงเคราะห์ที่ได้ช่วยเหลือสังคมในส่วนนี้ แต่สำหรับกรณีที่ได้ตกเป็นผู้ต่อนั้น คดีบางประเภทเช่นคดีเกี่ยวกับยาเสพติด บทบาทของนักสังคมสงเคราะห์ที่จะช่วยเหลือในการสอบสวนนั้นมีไม่มากเท่าใด เนื่องจากคดีประเภทดังกล่าวเมื่อพนักงานสอบสวนได้สอบถามเด็ก เด็กก็มักจะตอบคำถามได้อยู่แล้ว โดยไม่ต้องใช้เทคนิคทางด้านจิตวิทยาในการซักถามแต่อย่างใด และคดีประเภทดังกล่าวการสอบสวนของพนักงานสอบสวนก็มีแบบแผนที่ค่อนข้างแน่นอนอยู่แล้ว นักสังคมสงเคราะห์ส่วนมากจะไปนั่งฟังการสอบสวนเพื่อทำให้ครบตามข้อกำหนดของกฎหมายเท่านั้น

ซึ่งหากญาติพี่น้องของนางสาวรัญญาเป็นผู้เสียหายหรือเป็นผู้ต้องหา ได้รับการสอบสวนตามกฎหมายฉบับนี้ จะมีความรู้สึกที่ดี มีความอบอุ่นใจสบายใจ เนื่องจากมีบุคคลหลายฝ่ายมาช่วยในการสอบสวน โดยหากญาติเป็นผู้เสียหาย ก็จะมีความรู้สึกว่าอย่างน้อยก็มีนักสังคมสงเคราะห์หรือนักจิตวิทยา มาช่วยดูแลทางด้านจิตใจ ในการปลอบโยนเพื่อที่จะไม่ให้ได้รับการกระทบกระเทือนจิตใจไปมากกว่านี้ และจะได้รับการช่วยเหลือทางด้านสังคมสงเคราะห์จากภาครัฐ สำหรับพนักงานอัยการก็จะมาช่วยเหลือพนักงานสอบสวนทางด้านข้อกฎหมายเพื่อให้มีความรัดกุมมากขึ้น สำหรับกรณีของผู้ต่อนั้นก็เชื่อว่าการสอบสวนจะเป็นไปด้วยความโปร่งใส ปราศจากการบังคับขู่เข็ญจากเจ้าหน้าที่ตำรวจบางนายที่เฝ้าระบบการสอบสวนแบบเดิมๆ เช่นการข่มขู่ผู้ต้องหาเพื่อให้รับสารภาพ ซึ่งเชื่อว่าภาพเหล่านี้จะหมดไปจากระบบการสอบสวนแบบใหม่ตามกฎหมายฉบับนี้ เพราะเหตุว่านอกจากจะมีบุคคลหลายฝ่ายมาร่วมสอบสวนแล้ว ในการสอบสวนต้องมีการบันทึกวิดีโอเทปไว้เป็นหลักฐานเพื่อใช้แทนการเบิกความของเด็กในชั้นศาลอีกด้วย ซึ่งเป็นเครื่องยืนยันได้ว่าการสอบสวนจะเป็นไปด้วยความโปร่งใสจริงๆ

นางสาวรัญญาเห็นว่ากฎหมายฉบับนี้มีความคุ้มค่าในการปฏิบัติถึงแม้ว่าจะเป็นการสร้างภาระจากงานในหน้าที่ปกติมากยิ่งขึ้น เพราะถือว่ามีวิธีการสำหรับคุ้มครองเด็ก ซึ่งมีประโยชน์มากในส่วนที่เด็กตกเป็นผู้เสียหาย ซึ่งในฐานะที่เป็นนักสังคมสงเคราะห์ได้เข้าไปช่วยเหลือในส่วนนี้ได้มาก และเป็นการคุ้มครองเด็กในกระบวนการยุติธรรมได้ดีมาก โดยจะทำให้คำให้การของเด็กในฐานะผู้เสียหายมีน้ำหนักในชั้นศาลมากขึ้น เนื่องจากมีบุคคลหลายฝ่ายมาร่วม

สอบสวนและมีการถ่ายวิดีโอไว้เป็นหลักฐานโดยบางคดีเป็นคดีที่เด็กถูกระงับโดยผู้มีอิทธิพล จากนักการเมือง ข้าราชการ ซึ่งหากไม่มีกระบวนการนี้อาจมีการใช้อิทธิพลทั้งจากตำแหน่งหน้าที่หรือการเงินมาแทรกแซงเพื่อให้เด็กกลับคำให้การในชั้นศาล ซึ่งจะเป็นผลเสียต่อความยุติธรรมเป็นอย่างยิ่ง

นางสาววรัญญาเห็นว่าผลการสอบสวนที่ได้จากวิธีการสอบสวนตามกฎหมายฉบับนี้จะมีคุณภาพมากกว่าการสอบสวนแบบเดิม เนื่องจากมีบุคลากรหลายฝ่ายเข้ามาช่วยในการสอบสวนด้วย และมีการถ่ายวิดีโอไว้เป็นหลักฐาน ซึ่งจะทำให้การสอบสวนมีความโปร่งใสมากขึ้น และในบทบาทของนักสังคมสงเคราะห์ก็จะช่วยเหลือพนักงานสอบสวนด้วยวิธีการต่างๆ ในเชิงจิตวิทยาหรือการใช้คำพูดที่เหมาะสมเพื่อให้เด็กให้ความจริงมากที่สุด ซึ่งเป็นผลดีต่อการรวบรวมพยานหลักฐานในทางคดีกับพนักงานสอบสวนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย

นางสาววรัญญาเห็นว่าควรบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว หากจะใช้บทบาทของนักสังคมสงเคราะห์เข้าไปช่วยเหลือแล้วน่าจะดำเนินการเฉพาะกรณีที่เด็กเป็นผู้เสียหาย เนื่องจากในกรณีที่เด็กซึ่งได้รับความเสียหายจากการกระทำของผู้อื่น จะได้รับการกระทบกระเทือนจิตใจเป็นอย่างมาก ดังนั้นการค้นหาความจริงจึงต้องใช้นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ที่ได้ผ่านการฝึกอบรมด้านจิตวิทยา มาช่วยสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง ประกอบกับการใช้คำพูดที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละวัย เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงมากที่สุด สำหรับกรณีที่เด็กตกเป็นผู้ต้องหา บทบาทของนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์นั้นน้อย ซึ่งหากเด็กไม่ให้การใดๆ ตามกฎหมายก็จะไปบังคับให้เขาให้การก็ไม่ได้ ซึ่งในส่วนนี้ทนายความน่าจะมีประโยชน์สำหรับเด็กที่ตกเป็นผู้ต้องหาเพื่อที่จะอธิบายหรือแนะนำกระบวนการต่างๆ ทางคดีให้เด็กเข้าใจก็เพียงพอแล้ว และเมื่อเด็กได้เข้าไปยังสถานพินิจ ทางสถานพินิจก็จะมีกระบวนการในการช่วยเหลือเด็กที่ตกเป็นผู้ต้องหาอยู่แล้ว

นางสาววรัญญาเห็นว่าควรบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวควรจะทำเฉพาะคดีบางประเภทที่สำคัญเท่านั้น เช่นคดีที่เด็กถูกทารุณกรรม คดีเด็กถูกข่มขืนกระทำชำเรา หรือคดีถูกระงับอนาจาร หรือคดีประเภทที่เด็กได้รับการกระทบกระเทือนจิตใจอย่างรุนแรง แต่คดีเล็กๆ น้อยๆ เช่นเด็กชกต่อยกันเอง หากจะใช้นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์หรืออัยการเข้าไปร่วมสอบสวนด้วยนั้น เห็นว่าไม่มีความจำเป็นเท่าใดนัก

นางสาววรัญญาเห็นด้วยที่แต่ละหน่วยงานจะจัดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงที่จะมาทำงานตามวิธีการตามกฎหมายฉบับนี้ เพราะในปัจจุบันการทำงานจะทำไปเป็นเรื่อยๆ ไปและจะไปทำในทุกท้องที่ในเขตกรุงเทพฯ โดยจะไปทำงานกับบุคลากรไม่ว่าจะเป็นพนักงาน

สอบสวน พนักงานอัยการ ที่มีหน้าที่ประจำอยู่แล้ว โดยหน้าที่ประจำของตนเองซึ่งมีภาระมากอยู่แล้ว เมื่อได้ดำเนินการสอบสวนปากคำเด็กในคดีนั้นๆแล้ว ก็จบลงตรงนั้น ไม่มีการติดตามงานว่าหลังจากเมื่อเสร็จสิ้นการสอบสวนปากคำแล้ว ในกรณีที่เด็กเป็นผู้เสียหาย เด็กจะได้รับการคุ้มครองแค่ไหนอย่างไรจนกว่าคดีจะถึงชั้นศาล ซึ่งมีแต่คดีที่ครึกโครมหรือคดีที่ประชาชนหรือสื่อมวลชนให้ความสนใจเท่านั้นที่จะได้รับความดูแล แต่ถ้าเป็นคดีที่ไม่ดังเท่าใด ก็จะถูกปล่อยปละละเลยไม่มีหน่วยงานใดมาช่วยกันดูแลคุ้มครองเด็กดังกล่าว ซึ่งหากแต่ละหน่วยงานจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะมาดูแลงานด้านนี้โดยมีบุคลากรที่ชำนาญการด้านเด็กโดยเฉพาะก็จะทำให้การทำงานเป็นไปในลักษณะที่มสหวิชาจริงๆ เมื่อมีคดีเกิดขึ้นที่มสหวิชาที่ชำนาญเฉพาะด้านก็จะเข้าไปดูแลเด็กและหากการทำงานที่เป็นทีมแล้ว ก็จะมีการประสานงานเพื่อคุ้มครองดูแลเด็กอย่างต่อเนื่องต่อไปจนกระทั่งศาลตัดสินคดีดังกล่าวเสร็จสิ้น

สัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข่าวสำคัญกรณีที่ 4

ชื่อ นางสาวศศิภรณ์ (นามสมมติ)

ภูมิลำเนาของผู้ให้ข่าวสำคัญ

ปัจจุบันเป็นนักสังคมสงเคราะห์ ซึ่งทำงานด้านนโยบายแผนงานในการพัฒนากระบวนการคุ้มครองเด็ก ประจำองค์กรพัฒนาเอกชนแห่งหนึ่ง อายุ 28 ปี มีบุตร 1 คน สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ในสาขาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ และปริญญาโท ในสาขา สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ โดยได้ทำงานมาเป็นระยะเวลา 5 ปีเศษ และได้มีประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กมาเป็นระยะเวลานาน 5 ปีเศษเช่นกัน และตั้งแต่เริ่มมีการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ได้ไปร่วมในการสอบสวนเด็กมาประมาณ 135 คดี โดยได้ร่วมทำการสอบสวนปากคำเด็กในฐานะผู้ต้องหาเป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือในฐานะผู้เสียหาย และที่น้อยที่สุดในฐานะพยาน และตั้งแต่เริ่มมีการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ได้ทำการสอบสวนเด็กในกลุ่มคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหายมากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 คือในกลุ่มของเด็กที่ได้กระทำความผิดฐานเสพยาเสพติดให้โทษโดยผิดกฎหมาย ฐานครอบครองยาเสพติดให้โทษโดยผิดกฎหมาย และฐานจำหน่ายยาเสพติดให้โทษโดยผิดกฎหมาย และอันดับที่ 2 คือกลุ่มคดีเกี่ยวกับชีวิตร่างกายหรือเพศ โดยเป็นคดีที่เด็กทำร้ายร่างกายซึ่งกันและกัน หรือเป็นคดีที่เด็กถูกทำร้ายร่างกาย ส่วนคดีที่เกี่ยวกับเพศ เป็นคดีที่เด็กถูกข่มขืนกระทำชำเรา คดีที่เด็กถูกระทำอนาจาร อันดับ 3 คือกลุ่มคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ เช่น เด็กถูกฆาตกรรม และมีเด็กเป็นพยานผู้เห็นเหตุการณ์ในคดีดังกล่าว และคดีที่เด็กร่วมกันปล้น

ทรัพย์ อันดับที่ 4 คือกลุ่มคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ ที่พบในกรณีที่ได้ตกเป็นผู้ต้องหาในความผิดฐานลักทรัพย์ ส่วนกลุ่มคดีที่น่าสนใจ ยังไม่เคยดำเนินการแต่อย่างใด

ทัศนคติต่อความยุ่งยากซับซ้อนของกฎหมาย

นางสถิภรณ์เห็นว่ากฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่ดีมีเจตนารมณ์ในการช่วยเหลือคุ้มครองเด็กทั้งในด้านการสอบสวนและการเบิกความในชั้นศาลแต่เมื่อออกมาบังคับใช้ในช่วงแรกคิดว่ายังไม่เหมาะสมกับประเทศไทยเนื่องจากขาดการเตรียมความพร้อมอย่างมากเพราะกฎหมายฉบับดังกล่าวได้ออกมาใช้กับเด็กทุกฐานะซึ่งมีปริมาณคดีที่มาก จึงทำให้การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรไม่เพียงพอโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักสังคมสงเคราะห์ไม่เพียงพอ สถานที่ที่ใช้ในการสอบสวนเด็กตามสถานีตำรวจต่างๆไม่พร้อมโดยการจัดห้องไม่เป็นส่วนตัวตามข้อกำหนดของกฎหมาย อุปกรณ์เช่นกล้องถ่ายวิดีโอไม่พร้อมโดยพนักงานสอบสวนต้องไปเช่ากล้องวิดีโอจากเอกชนมาถ่ายซึ่งก็มีผลสำหรับเด็กเป็นอย่างมากเนื่องจากบุคคลที่มาถ่ายวิดีโอนั้นเป็นบุคคลภายนอกและเมื่อเด็กเห็นดังนั้นก็เกรงว่าจะภาพที่ถ่ายนั้นไปออกทางสื่อมวลชนก็จะทำให้เด็กไม่กล้าที่จะให้ปากคำและกรณีดังกล่าวเด็กก็เกรงว่าบุคคลดังกล่าวจะนำความลับที่ให้ปากคำนั้นไปเปิดเผย และที่ประการสำคัญคือไม่มีแนวทางหรือวิธีการปฏิบัติงานร่วมกันที่ชัดเจนว่าใครมีบทบาทหน้าที่อย่างไร ใครจะเป็นผู้ซักถาม นักสังคมสงเคราะห์เป็นผู้ซักถามถามหรือว่าพนักงานสอบสวนเป็นผู้ซักถาม แต่ในปัจจุบันแต่ละหน่วยงานก็ปรับตัวได้ดีขึ้นโดยมีนักสังคมสงเคราะห์ที่ผ่านการอบรมและขึ้นทะเบียนกับกระทรวงยุติธรรมมาช่วยเหลือมากขึ้นและทางสถานีตำรวจก็จัดห้องได้เหมาะสมมากขึ้น แต่ในส่วนของการปฏิบัติงานร่วมกันนั้นควรจะมีคู่มือในการปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อความชัดเจนมากกว่านี้

นางสถิภรณ์เห็นว่าข้อความในกฎหมายฉบับดังกล่าวยังไม่ชัดเจนยากแก่การตีความหมายอยู่บ้าง เช่นคำว่าบุคคลที่เด็กร้องขอหมายถึงใครบ้าง และหากบุคคลที่เด็กร้องขอไม่สามารถมาได้ตามที่เด็กร้องขอและเด็กก็ไม่ร้องขอผู้ใดแทนจะทำอย่างไร หรือคำว่ากรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งนั้นมีขอบเขตแค่ไหน กรณีใดบ้างเป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งซึ่งทำให้ผู้ปฏิบัติต้องใช้ดุลยพินิจแต่การใช้ดุลยพินิจก็มีมาตรฐานต่างกันไปโดยขึ้นอยู่กับบุคคลผู้ปฏิบัติงาน เช่น หากเป็นกรณีที่เด็กเป็นผู้ต้องหาแล้วนักสังคมสงเคราะห์ไม่สามารถมาได้ตามที่นัดหมายก็ไม่รอนักสังคมสงเคราะห์ในการร่วมสอบสวน แต่ถ้าเป็นกรณีเด็กเป็นผู้เสียหายและนักสังคมสงเคราะห์ไม่สามารถมาได้ตามที่นัดหมายก็ต้องรอนักสังคมสงเคราะห์เพื่อร่วมในการสอบสวนปากคำ ซึ่งถ้อยคำต่างๆที่ยังไม่ชัดเจนนั้นควรจะมีข้อบัญญัติตัวอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติ

ทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมาย

จากประสบการณ์ที่นางสิทธิภรณ์ได้เข้าไปร่วมในการสอบสวนเด็กตามกฎหมายฉบับนี้มีความรู้สึกที่ดีทำให้มีประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กมากขึ้น ทำให้เข้าไปรับรู้ปัญหาต่างๆ ของเด็กมากขึ้น และได้มีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับวิชาชีพอื่น ไม่ว่าจะเป็นพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ทนายความ หรือบิดามารดาผู้ปกครองของเด็ก ทำให้ได้แนวความคิดในแต่ละวิชาชีพที่มีต่อเด็ก ทำให้มีความรู้กว้างขวางขึ้น เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงกับงานที่ได้ทำอยู่ในด้านนโยบายการสงเคราะห์เด็กในปัจจุบัน สำหรับความรู้สึกที่มีต่อกฎหมายฉบับนี้เห็นว่ากฎหมายฉบับนี้น่าจะออกมาให้มีความชัดเจนในวิธีการปฏิบัติมากกว่านี้ โดยควรจะแบ่งแยกการใช้บุคลากรที่จะใช้ในการสอบสวนปากคำเด็กให้เหมาะสมกับฐานะของเด็ก เช่นในกรณีที่เด็กเป็นผู้เสียหายหรือพยานก็ควรใช้บุคลากรทุกประเภทตามที่กฎหมายนี้กำหนดแต่ก็ควรเลือกนักสังคมสงเคราะห์ที่มีความเชี่ยวชาญในการทำงานในคดีแต่ละประเภท เข้ามาร่วมในการสอบสวนปากคำเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในทางคดีมากที่สุดเช่นคดีที่เด็กถูกข่มขืนกระทำชำเราเด็กได้รับการกระทบกระเทือนทางด้านจิตใจมากควรที่จะใช้นักสังคมสงเคราะห์ที่มีความเชี่ยวชาญหรือคดีที่เด็กเป็นพยานในคดีอุกฉกรรจ์เด็กจะเกิดความกลัวเป็นอย่างมากเด็กจะไม่พูดอะไรออกมาเลยในกรณีนี้ก็ควรใช้นักสังคมสงเคราะห์ที่มีความเชี่ยวชาญเช่นกันแต่ถ้าเป็นคดีธรรมดาเช่นคดีทำร้ายร่างกายก็สามารถใช้นักสังคมสงเคราะห์โดยปกติทั่วไปได้ สำหรับกรณีที่เด็กตกอยู่ในฐานะผู้ต้องหาว่าจะใช้บุคลากรคือพนักงานสอบสวน นักสังคมสงเคราะห์ที่มาจากสถานพินิจคุ้มครองเด็กเนื่องจากเมื่อเด็กเป็นผู้ต้องหาพนักงานสอบสวนจะต้องส่งตัวเข้าไปในสถานพินิจตามกฎหมายอยู่แล้ว ดังนั้นถ้าใช้นักสังคมสงเคราะห์ของสถานพินิจก็จะสามารถทำงานในการช่วยเหลือบำบัดเด็กได้อย่างต่อเนื่องโดยจะรู้ปัญหาของเด็กตั้งแต่ขั้นการสอบสวนในเบื้องต้นแล้ว ก็จะสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการบำบัดช่วยเหลือเด็กได้อย่างต่อเนื่องและรวดเร็วเพื่อทำให้เด็กกลับเป็นพลเมืองดีของสังคมได้อย่างรวดเร็ว สำหรับพนักงานอัยการนั้นในส่วนของเด็กที่ตกเป็นผู้ต้องหานั้นไม่น่าจะมีความจำเป็นเนื่องจากเด็กจะใช้สิทธิตามกฎหมายที่จะมีทนายความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายอยู่แล้ว และมีความเห็นว่าคดีในคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดบางประเภทเช่นคดีเสพหรือครอบครองยาเสพติดเพียงเล็กน้อยก็ไม่มี ความจำเป็นที่จะต้องใช้นักสังคมสงเคราะห์ เพราะจะมีบทบาทในการช่วยเหลือน้อยมาก โดยสรุปคือกฎหมายดังกล่าวนั้นออกมาบังคับใช้กับเด็กทุกฐานะโดยไม่มี การแบ่งแยกในการใช้วิธีการดำเนินการที่ชัดเจนในเด็กแต่ละฐานะซึ่งมีเครื่องมือในการค้นหาความจริงที่แตกต่างกัน ซึ่งหากจะปรับปรุงคือควรออกกฎกระทรวง

เพื่อแบ่งแยกเด็กเป็น 3 ฐานว่าจะใช้บุคลากรประเภทใดหรือมีคุณสมบัติอย่างไรเพื่อให้เหมาะสมกับเด็กในแต่ละฐานะดังกล่าวข้างต้น

ซึ่งหากญาติพี่น้องของนางสถิภรณ์เป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาได้รับการสอบสวนตามกฎหมายฉบับนี้ จะมีความรู้สึกที่ดีถ้าบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ทำตามเจตนารมณ์ของกฎหมายและวิธีการปฏิบัติตามที่ของบุคลากรต่างๆที่ทำงานด้วยจิตใจที่จะมาช่วยเหลือเด็กจริงๆ แล้วก็เชื่อเด็กในทุกฐานะจะได้รับประโยชน์ตามกฎหมายฉบับนี้โดยในกรณีที่เด็กเป็นผู้เสียหายก็จะมีบุคลากรหลายฝ่ายมาช่วยเหลือค้นหาความจริงโดยวิธีการจะไม่ให้กระทบต่อจิตใจของเด็ก สำหรับผู้ต้องหาจะทำให้ได้รับความเป็นธรรมในการสอบสวนมากขึ้นเช่นในการถูกตั้งข้อกล่าวหาที่จะได้รับความเป็นธรรมคือไม่ถูกตั้งข้อกล่าวหาที่เกินจากความเป็นจริงจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ

นางสถิภรณ์เห็นว่าผลที่ได้จากการสอบสวนจากวิธีการสอบสวนตามกฎหมายฉบับนี้จะมีคุณภาพมากกว่าวิธีการสอบสวนแบบเดิม เนื่องจากมีบุคลากรหลายฝ่ายเข้ามาช่วยเหลือพนักงานสอบสวนซึ่งบางครั้งพนักงานสอบสวนอาจจะตกประเด็นการสอบสวนไปบ้างก็สามารถช่วยเหลือในการทักท้วงเพื่อให้การสอบสวนครบถ้วนทุกประเด็นและจะทำให้การสอบสวนมีความโปร่งใสมากขึ้นด้วย

นางสถิภรณ์มีความเห็นว่าถึงแม้ว่าการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวจะมีข้อกำหนดที่เพิ่มเติมมากกว่าเดิมซึ่งจะเป็นภาระของบุคลากรที่จะต้องมาปฏิบัติหน้าที่เพิ่มเติมจากงานประจำ แต่ถ้าบุคลากรได้เข้ามาทำหน้าที่ด้วยจิตใจที่จะมาช่วยเหลือเด็กอย่างเต็มที่แล้วผลที่เด็กจะได้รับมีความคุ้มค่ากับการที่ได้เสียเวลามาปฏิบัติหน้าที่เป็นอย่างยิ่ง แต่ถ้าหากบุคลากรดังกล่าวไม่ได้มีความตั้งใจที่จะมาทำหน้าที่มาแต่เพียงเพื่อให้ครบตามข้อกำหนดของกฎหมายเท่านั้นผลที่ได้รับอาจจะไม่คุ้มค่ากับการเสียเวลาและทรัพยากรต่างๆที่เสียไป

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย

นางสถิภรณ์เห็นว่าเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้ดีอยู่แล้วแต่การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวได้ใช้กับเด็กทุกกลุ่มโดยใช้วิธีการเดียวกันทั้งหมด ซึ่งหากจะแก้ไขควรแบ่งวิธีการสอบสวนกับเด็กออกเป็น 3 กลุ่มคือ

1. ผู้เสียหาย
2. พยาน
3. ผู้ต้องหา

ว่าจะใช้บุคลากรประเภทใดและมีคุณสมบัติอย่างไรและวิธีการสอบสวนเป็นลักษณะใดเพื่อให้เหมาะสมกับเด็กในกลุ่มต่างๆโดยคำนึงถึงประเภทคดีที่เกิดขึ้นด้วย ซึ่งหากสามารถดำเนินการวิเคราะห์ในรายละเอียดดังกล่าวได้แล้วเด็กในแต่ละกลุ่มก็จะได้รับประโยชน์มากที่สุดและบุคลากรผู้ปฏิบัติงานก็จะมีทัศนคติที่ชัดเจนในบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานมากขึ้นและจะมีทัศนคติที่เห็นด้วยที่จะเข้าไปทำหน้าที่อย่างเต็มใจ

นางสถิภรณ์เห็นด้วยที่แต่ละหน่วยงานจะมีหน่วยงานโดยเฉพาะมารับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ทำงาน เช่นของสำนักงานตำรวจแห่งชาติก็ควรมีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงและจัดพนักงานสอบสวนที่ทำงานเกี่ยวกับเรื่องเด็กโดยตรง สำหรับสำนักงานอัยการสูงสุดก็มีศูนย์ในการปฏิบัติงานอยู่แล้วแต่ก็ควรมีพนักงานอัยการที่ทำงานตามกฎหมายนี้โดยเฉพาะเช่นกันสำหรับของนักสังคมสงเคราะห์นั้นก็มีกองคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องนี้อยู่แล้วซึ่งหากแต่ละหน่วยงานมีหน่วยงานเฉพาะก็จะทำให้การทำงานสามารถประสานงานกันได้อย่างราบรื่นและจะมีการพัฒนาบุคลากรที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะมีผลดีสำหรับเด็กเป็นอย่างดี

นางสถิภรณ์ต้องการการสนับสนุนในเรื่องการเบิกค่าตอบแทนโดยปัจจุบันการเบิกค่าตอบแทนของนักสังคมสงเคราะห์นั้นสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่จัดเบิกให้แต่ก็ติดขัดปัญหาในเรื่องการจัดเบิกล่าช้าอาจเป็นเพราะมีภาระกิจมากและนักสังคมสงเคราะห์ก็มีใช้บุคลากรในสังกัดโดยตรงของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เห็นควรเปลี่ยนระเบียบวิธีในการจัดเบิกโดยควรมีหน่วยงานของกรมประชาสงเคราะห์เป็นผู้จัดเบิกให้แทน

สัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข่าวสำคัญกรณีที่ 5

ชื่อ นางอรชพร (นามสมมติ)

ภูมิลำเนาของผู้ให้ข่าวสำคัญ

ตำแหน่งนักจิตวิทยา ระดับ 6 เพศหญิง อายุ 33 ปี เคยแต่งงานมาแล้วแต่ปัจจุบันหย่าร้างกันมีบุตร 2 คนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาจิตวิทยาและระดับปริญญาโทสาขาพัฒนาสังคม นางอรชพรรับราชการเป็นนักจิตวิทยามาเป็นระยะเวลาประมาณ 7 ปีเช่นกัน และได้มีประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กมาเป็นระยะเวลาประมาณ 7 ปี และตั้งแต่เริ่มมีการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ได้ไปร่วมในการสอบสวนเด็กประมาณ 300 กว่าคดีโดยได้ไปร่วมในการสอบสวนเด็กในฐานะผู้ต้องหามากที่สุด รองลงมาในฐานะพยานและ

น้อยที่สุดในฐานะผู้เสียหาย และตั้งแต่เริ่มมีการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ได้เข้าไปร่วมในการสอบสวนกลุ่มคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหายเป็นอันดับ 1 โดยเป็นกรณีที่เกิดตกเป็นผู้ต้องหาในความผิดฐานเสพยาเสพติดให้โทษประเภท1(ยาบ้า) และความผิดฐานครอบครองยาเสพติดให้โทษประเภท 1(ยาบ้า)โดยผิดกฎหมายหรือความผิดฐานครอบครองยาเสพติดให้โทษประเภท1(ยาบ้า)เพื่อจำหน่ายโดยผิดกฎหมาย และยังพบความผิดฐานพกพาอาวุธปืนไปในเมืองหรือทางสาธารณะโดยไม่มีเหตุอันควรอีกด้วย อันดับที่ 2 คือกลุ่มคดีเกี่ยวกับชีวิตร่างกายหรือเพศ ซึ่งกลุ่มคดีประเภทนี้จะพบในกรณีที่เกิดตกเป็นผู้เสียหายเช่นคดีข่มขืนกระทำชำเรา พวากผู้เยาว์ไปเสียจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง อันดับที่ 3 เป็นกลุ่มคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินเช่นคดีที่เด็กตกเป็นผู้ต้องหาในความผิดฐานลักทรัพย์อันดับที่4เป็นกลุ่มคดีอุกฉกรรจ์สะเทือนขวัญโดยคดีประเภทนี้จะพบกรณีที่เกิดเป็นพยานในคดีที่บิดาถูกคนร้ายฆาตกรรมและคดีพยายามฆ่าโดยเด็กเป็นพยานผู้เห็นเหตุการณ์

ทัศนคติต่อความยุ่งยากซับซ้อนของกฎหมาย

นางอรัชพรมีความเห็นว่ากฎหมายดังกล่าวก็มีปัญหาในการปฏิบัติอยู่บ้าง เนื่องจากบุคลากรมีไม่เพียงพอต่อปริมาณคดีที่เกิดขึ้น ทำให้มาช้าไม่ตรงตามนัดหมายโดยพนักงานอัยการก็จะอ้างว่าติดว่าความในศาล นักจิตวิทยาซึ่งมีจำนวนน้อยแต่อาจจะติดภาระกิจในการร่วมถามปากคำที่สถานีตำรวจแห่งอื่นก็จะมาไม่ตรงตามนัดหรือพนักงานสอบสวนเมื่อนัดหมายบุคลากรต่างๆแล้วแต่มาไม่พร้อมกันก็ต้องมานัดเมื่อออกเวรไปแล้วก็จะทำให้รู้สึกว่าการความยุ่งยากในการดำเนินการ สถานที่ที่ใช้ในการสอบปากคำไม่เหมาะสมบางสถานีตำรวจที่ยังไม่พร้อมก็ใช้ห้องทำงานของพนักงานสอบสวนเป็นที่สอบสวนเด็กทำให้ไม่เป็นสัดส่วนและมีเสียงดังรบกวนมากทำให้ผู้เข้าร่วมในการสอบปากคำขาดสมาธิเป็นอย่างมาก ส่วนอุปสรรคก็ยังไม่พร้อมสถานีตำรวจบางแห่งพนักงานสอบสวนต้องไปเช่าวีดีโอจากเอกชนเพื่อมาถ่ายและพนักงานสอบสวนผู้อาวุโสบางนายก็ถ่ายวีดีโอไม่เป็นจะต้องรอบุคคลอื่นมาถ่ายวีดีโอให้ทำให้เกิดข้อขัดข้องเสียเวลาเป็นอย่างมาก ซึ่งปัญหาต่าง ๆ นั้นควรจะได้รับการแก้ไขโดยการจัดตั้งศูนย์สำหรับใช้ในการสอบสวนปากคำเด็กโดยไม่ต้องไปใช้ที่สถานีตำรวจเพราะมีมาตรฐานของห้องที่ใช้ในการสอบสวนเด็กไม่เท่ากันและควรมีเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำงานเกี่ยวกับการสอบสวนเด็กโดยเฉพาะเนื่องจากปัจจุบันพนักงานสอบสวนตามสถานีตำรวจโดยทั่วไปพนักงานสอบสวนจะทำคดีทุกประเภทอาจทำให้ไม่มีเวลาหรือความตั้งใจเพียงพอที่จะมาทำการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาและความละเอียดอ่อนในการทำงาน และควรจัดการฝึกอบรมบุคลากรที่ได้มาทำงานร่วมกันเพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและออกคู่มือในการปฏิบัติงานร่วมกัน

นางอรัชพรเห็นว่าข้อความในกฎหมายฉบับนี้มีความไม่ชัดเจนยากแก่การตีความหมายอยู่บ้างเช่นกรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่ง ตีความไม่ได้ว่ากรณีใดบ้างเป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งตามกฎหมายดังกล่าว ซึ่งจากประสบการณ์ที่ได้พูดคุยปรึกษากับพนักงานสอบสวนคนหนึ่ง ก็ทราบว่าพนักงานสอบสวนคนนั้นได้นัดพนักงานอัยการแล้วแต่เมื่อถึงเวลานัดหมายพนักงานอัยการไม่มาเมื่อโทรไปที่ศูนย์ก็แจ้งว่าพนักงานอัยการมาไม่ได้ พนักงานสอบสวนก็ได้ใช้กรณีดังกล่าวเป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วน แต่ก็ได้ลงบันทึกประจำไว้เป็นหลักฐาน

ทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมาย

จากประสบการณ์ที่ได้เข้าไปร่วมในการสอบสวนเด็กตามกฎหมายฉบับนี้มีความรู้สึกที่ดีเพราะกฎหมายฉบับนี้ออกมาคุ้มครองเด็กได้ในระดับหนึ่ง เนื่องจากมีบุคลากรหลายฝ่ายคือมีทั้งนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ พนักงานอัยการบุคคลที่เด็กร้องขอทนายความมาร่วมในการถามปากคำเด็กจะทำให้เด็กรู้สึกอุ่นใจล้าที่จะพูดความจริงมากขึ้นและยังมีผลทำให้เด็กที่ตกเป็นผู้ต้องหาได้รับความเป็นธรรมมากขึ้นโดยจะเป็นการป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ขาดจรรยาบรรณยึดเยียดข้อหาแก่เด็กและในส่วนที่เด็กกระทำความผิดโดยมิได้ตั้งใจหรือเป็นการกระทำความผิดครั้งแรกนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ก็จะมีบทบาทในการช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่บิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กในการบำบัดฟื้นฟูให้เด็กกลับมาเป็นพลเมืองดีของสังคมและป้องกันการกระทำความผิดซ้ำขึ้นอีกและในส่วนของพนักงานสอบสวนก็จะป้องกันมิให้พนักงานสอบสวนใช้คำพูดที่ไม่เหมาะสมหรือใช้คำพูดที่ไม่สุภาพข่มขู่เด็กเพื่อที่จะให้การ

ซึ่งหากญาติพี่น้องหรือบุตรของนางอรัชพรเป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาได้รับการสอบสวนตามกฎหมายฉบับนี้ก็จะมีความรู้สึกมั่นใจว่าจะได้รับความยุติธรรมมากขึ้นเนื่องจากมีบุคลากรหลายฝ่ายเข้ามาร่วมในการสอบสวน และในกรณีที่เด็กเป็นผู้เสียหายก็จะได้รับการประกันได้ว่าเด็กจะไม่กระทบกระเทือนจิตใจจากการใช้คำพูดที่ไม่เหมาะสมเพราะมีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์มาดูแลและในด้านการสอบสวนก็ไม่ต้องมาทำการสอบสวนเพิ่มเติมจำนวนหลายครั้งเนื่องจากมีพนักงานอัยการมาช่วยดูประเด็นการสอบสวนตั้งแต่ต้นทำให้เด็กไม่ถูกตอกย้ำซ้ำแล้วซ้ำอีกในการสอบสวนหลายครั้ง สำหรับผู้ต้องหาก็คouldได้รับความเป็นธรรมมากขึ้นจากการไม่ถูกบังคับขู่เข็ญเพื่อให้ปากคำจากพนักงานสอบสวนบางนายที่ขาดจรรยาบรรณ

นางอรัชพรยังไม่มี ความแน่ใจว่าวิธีการสอบสวนเด็กตามกฎหมายฉบับดังกล่าวจะเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันหรือไม่ โดยคิดว่ากฎหมายฉบับดังกล่าวน่าจะใช้กับเด็กในฐานะผู้เสียหายก่อนเพราะในขณะนี้สถานการณ์ของประเทศไทยมีการแพร่ระบาดของยาบ้าอย่างรุนแรง เมื่อกฎหมายฉบับนี้ออกมาบังคับใช้ซึ่งรวมไปถึงเด็กที่อยู่ในฐานะผู้ต้องหาด้วยนั้น ได้

ไปสอดคล้องกับสถานการณ์ของยาบ้าที่รุนแรงดังกล่าว ก็ไม่แน่ใจว่าจะเป็นผลดีหรือไม่ เพราะว่าการปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้จะมีความยุ่งยากมากขึ้น พนักงานสอบสวนก็จะคุยกับเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนว่าถ้าเด็กครอบครองยาบ้า 1 เม็ดหรือ 1/2 เม็ด ก็ยังไม่ให้ใช้มาตรการในการจับกุม ซึ่งอาจจะทำให้การแพร่ระบาดของยาบ้ามากขึ้นก็ได้ เพราะเจ้าหน้าที่ตำรวจจะไม่จับกุมในเด็กกลุ่มนี้ ซึ่งตามกฎหมายนี้ถ้ามาใช้คุมครองในส่วนของผู้เสียหายหรือพยานจะได้ผลมากกว่า เพราะโดยนิสัยของคนไทยไม่ชอบเปิดเผย ไม่กล้าพูด ไม่ชอบการต่อสู้อั ก้าวการข่มขู่ ซึ่งเมื่อกฎหมายฉบับนี้ออกมาบังคับใช้ได้ช่วยเหลือในกรณีที่เด็กเป็นผู้เสียหายได้มาก เนื่องจากมีบุคลากรหลายฝ่ายเข้ามาร่วมสอบสวนและมาดูแลคุ้มครองสิทธิเด็ก เมื่อฝ่ายผู้ต้องหาได้กระทำความผิดและเมื่อได้ไปขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่หรือผู้มีอิทธิพล บุคคลดังกล่าวก็ไม่กล้าเข้ามาช่วยเหลือ ซึ่งเด็กจะได้รับความคุ้มครองตามวิธีการของกฎหมายฉบับนี้ แต่ในส่วนของผู้ต้องหาในส่วนที่เป็นเด็กที่ไอคิวต่ำหรือสติปัญญาไม่ดี หรือมีปัญหาด้านความประพฤติมากๆ นักจิตวิทยา ก็จะได้ไปให้ความรู้คำแนะนำต่างๆ กับบิดามารดาเพื่อบำบัดแก้ไขเด็กได้ถูกวิธี ซึ่งในกรณีนี้ก็ควรมีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เข้าไปช่วยเหลือเด็ก ซึ่งหากมีเพียงทนายความก็ไม่สามารถช่วยเหลือประเด็นเหล่านี้ได้

นางอรัชพรมีความเห็นว่าการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวควรที่จะใช้กับเด็กในฐานะผู้เสียหายและพยาน ส่วนในฐานะผู้ต้องหานั้นควรจะใช้กับผู้ต้องหาบางประเภทเท่านั้น เช่นเด็กที่มีไอคิวต่ำหรือสติปัญญาไม่ดีหรือมีปัญหาด้านความประพฤติมาก ไม่ควรที่จะใช้กับเด็กที่เป็นผู้ต้องหาทุกประเภท

นางอรัชพรมีความเห็นว่าการถึงแม้ว่าการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวจะมีข้อกำหนดที่เพิ่มมากกว่าเดิมซึ่งจะเป็นภาระต่อบุคลากรทุกฝ่ายที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่เพิ่มขึ้น แต่ถ้าหากคำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กได้รับแล้วก็มีความคุ้มค่า เพราะเด็กจะได้รับการดูแลจากบุคลากรหลายฝ่ายมากขึ้น

นางอรัชพรเห็นว่าผลที่ได้จากการสอบสวนจากวิธีการสอบสวนตามกฎหมายฉบับนี้จะมีคุณภาพและดีมากกว่าวิธีการสอบสวนแบบเดิม เพราะพนักงานสอบสวนจะใช้คำพูดที่ไพเราะและสุภาพกับเด็กมากกว่าเดิม และบุคคลที่เกี่ยวข้องจะใช้ความรู้ความสามารถในแต่ละสาขาวิชาซึ่งมาร่วมกันในการค้นหาความจริงที่เกิดขึ้น

สัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข่าวสำคัญกรณีที่ 6

ชื่อ นางสาวขวัญหทัย (นามสมมติ)

ภูมิหลังของผู้ให้ข่าวสำคัญ

ปัจจุบันเป็นนักจิตวิทยา ฝ่ายบำบัดฟื้นฟูเด็ก ประจำองค์กรพัฒนาเอกชนแห่งหนึ่ง อายุ 28 ปี ยังโสด สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ในสาขาจิตวิทยาให้คำปรึกษาและปริญญาโทในสาขาจิตวิทยาให้คำปรึกษา โดยได้ทำงานมาเป็นระยะเวลา 3 ปีเศษ และได้มีประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กมาเป็นระยะเวลานาน 3 ปีเศษเช่นกัน และตั้งแต่เริ่มมีการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ได้เข้าไปร่วมในการสอบสวนปากคำเด็กมาประมาณ 80 คดี โดยได้ร่วมในการสอบสวนปากคำเด็กในฐานะผู้ต้องหามากที่สุด รองลงมาในฐานะผู้เสียหาย และน้อยที่สุดในฐานะพยาน และตั้งแต่เริ่มมีการบังคับใช้กฎหมายนี้ได้ทำการสอบสวนเด็กในกลุ่มที่รัฐเป็นผู้เสียหายมากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 โดยเฉพาะคดีที่เด็กได้กระทำความผิดฐานเสพยาบ้าโดยผิดกฎหมาย ฐานจำหน่ายยาบ้าโดยผิดกฎหมาย และอันดับที่ 2 คือกลุ่มคดีเกี่ยวกับชีวิตร่างกายหรือเพศ เป็นคดีที่เด็กถูกข่มขืนกระทำชำเรา ถูกกระทำอนาจาร และคดีที่เด็กได้ทำร้ายร่างกายซึ่งกันและกัน (กรณีที่ได้แก่นักเรียนต่างกลดเดียวกัน) และอันดับที่ 3 คือกลุ่มคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ เช่นเด็กถูกฆาตกรรม โดยมีพยานที่เป็นเด็กเป็นผู้เห็นเหตุการณ์และอันดับที่ 4 คือกลุ่มคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ พบในกลุ่มที่เด็กตกเป็นผู้ต้องหาในคดีลักทรัพย์ ปล้นทรัพย์

ทัศนคติต่อความยุ่งยากซับซ้อนของกฎหมาย

นางสาวขวัญหทัยเห็นว่าวิธีการสอบสวนตามกฎหมายฉบับดังกล่าวในช่วงแรกนี้ออกมาบังคับใช้ยังขาดความพร้อมอย่างมากโดยในช่วงแรกนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ที่ผ่านการอบรมขึ้นทะเบียนกับกระทรวงยุติธรรมมีน้อยไม่พอกับคดีที่เกิดขึ้น สถานที่สำหรับการสอบสวนตามสถานีตำรวจต่างๆไม่พร้อมโดยบางสถานีไม่ได้จัดห้องให้เป็นส่วนสัดส่วนตามกฎหมาย อุปกรณ์เช่นเครื่องถ่ายวิดีโอไม่พร้อม การนัดหมายไม่ตรงตามเวลาทำให้ต้องนั่งรอกันเป็นเวลานานจึงจะครบองค์ประกอบที่สามารถดำเนินการสอบสวนได้ และในส่วนของนักจิตวิทยาก็ต้องเดินทางไปเองโดยใช้เงินส่วนตัวยังไม่สามารถเบิกเงินค่าตอบแทนได้ ซึ่งในช่วงแรกบุคลากรแต่ละฝ่ายก็ต้องปรับตัวเพื่อให้การปฏิบัติครบถ้วนตามกฎหมาย แต่ต่อมาจากหลัง

เมื่อกฎหมายได้ออกมาบังคับใช้ระยะหนึ่งเมื่อนักสังคมหรือนักจิตวิทยาที่ผ่านการอบรมเพิ่มมากขึ้นก็ได้มาช่วยแบ่งเบาภาระได้บ้าง

นางสาวขวัญหทัยเห็นว่าข้อความในกฎหมายฉบับดังกล่าวมีความไม่ชัดเจนอยู่บ้างเช่นคำว่าร่วมในการถามปากคำนั้นยังไม่กำหนดบทบาทที่ชัดเจนของบุคลากรที่ได้เข้าไปร่วมในการสอบสวนซึ่งทำให้บทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายไม่ชัดเจนไปด้วย ซึ่งในขั้นตอนที่นักจิตวิทยาได้เข้าไปอบรมขึ้นทะเบียนกับกระทรวงยุติธรรมนั้นก็แจ้งว่าให้นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เป็นผู้สอบถามเด็กเองแต่ในความเป็นจริงพนักงานสอบสวนเป็นผู้สอบถามเด็ก และในทางทฤษฎีก่อนถามปากคำเด็กก็ต้องมีการประชุมเพื่อให้ได้ประเด็นกันก่อน แต่ในสภาพความเป็นจริงในการสอบสวนเด็กที่เป็นผู้ต้องหาเนื่องจากมีเวลาน้อยซึ่งพนักงานสอบสวนจะต้องรีบส่งเด็กไปยังสถานพินิจคุ้มครองเด็กภายใน 24 ชั่วโมง ก็มิได้มีการประชุมกันก่อนแต่อย่างใด บางครั้งก็มีการถามแทรกกันหรือต่างฝ่ายต่างถามกันทำให้ประเด็นการสอบสวนกลับไปกลับมาทำให้เสียเวลามาก ซึ่งในกรณีดังกล่าวควรที่จะออกระเบียบในการถามปากคำให้ชัดเจนเพื่อเป็นกรอบการปฏิบัติงานร่วมกันว่าบุคลากรฝ่ายใดเป็นผู้ซักถามและขั้นตอนในการดำเนินการถามปากคำเด็กมีขั้นตอนการปฏิบัติอย่างไรเพื่อให้แต่ละฝ่ายมีบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน

ทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมาย

จากประสบการณ์ที่นางสาวขวัญหทัยได้เข้าไปร่วมในการสอบสวนเด็กตามกฎหมายฉบับนี้มีความรู้สึกที่ดีว่ากฎหมายฉบับนี้ได้เข้ามาคุ้มครองเด็กในกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่ในขั้นการสอบสวน เนื่องจากมีบุคคลหลายฝ่าย คือมีทั้งพนักงานอัยการ นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ หน่วยงานและบุคคลที่เด็กไว้วางใจเช่นบิดามารดาหรือผู้ปกครอง มาร่วมในการซักถามปากคำเพื่อค้นหาความจริงที่เกิดขึ้นทำให้เด็กกล้าที่จะพูดมากกว่าเดิม โดยในกรณีที่เด็กเป็นผู้ต้องหานั้นเด็กจะสอบถามว่าถ้าให้การรับสารภาพจะเป็นอย่างไรต่อไปหรือถ้าให้การปฏิเสธจะเป็นอย่างไรต่อไปเพราะเด็กที่ได้กระทำความผิดบางคนเด็กคนนั้นไม่รู้ว่าจะอะไรที่เป็นแรงผลักดันให้กระทำความผิดขึ้นมา ซึ่งจากการที่ได้ไปพูดคุยกับเด็กในฐานะที่นางสาวขวัญหทัยเป็นนักจิตวิทยาก็สามารถที่จะทราบว่าอะไรที่เป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กมากกระทำความผิด

จากประสบการณ์มีคดีหนึ่งเด็กได้ตกเป็นผู้ต้องหาคดีเสพยาบ้านนางสาวขวัญหทัยได้เข้าไปซักถามมารดาเด็กก่อนที่จะมีการสอบสวนปากคำเด็กคนนั้น ก็ได้ทราบว่ามารดาเด็กได้หย่าร้างกับสามีและมีบุตรชายจำนวน 2 คนโดยมารดาบอกว่ารักบุตรเท่ากันแต่การปฏิบัติมารดาได้เข้มงวดกับบุตรคนเล็กที่เป็นผู้ต้องหาน้อยอย่างมาก ซึ่งจากการพูดคุยก็ทราบว่าตัวมารดาเองก็มีความกดดันที่จะต้องเลี้ยงดูบุตรเพียงลำพังคนเดียวถ้าเลี้ยงบุตรไม่ดีก็กลัวฝ่ายสามีจะตำหนิ

ได้ ซึ่งจากการสอบถามบุตรชายคนเล็กนั้นก็คิดว่ามารดาได้รักพี่ชายมากกว่าซึ่งทำให้ขาดความอบอุ่นทางด้านจิตใจ เนื่องจากบิดาไม่เคยมาหาให้ความอบอุ่นบ้างเลย เมื่อได้ไปเรียนเทคนิคก็ได้ไปคลุกคลีและสนิทสนมกับเพื่อนที่โรงเรียนและได้ชักจูงไปในทางที่ไม่ดีโดยได้ไปเสพยาบ้า ซึ่งกรณีดังกล่าวในฐานะนักจิตวิทยา ก็ได้เข้าไปพูดคุยกับมารดาและเด็กคนดังกล่าว ก็ทำให้ทราบสาเหตุที่เกิดขึ้นและสามารถช่วยแนะนำในการแก้ไขปัญหาก่อนที่จะสายเกินไป ซึ่งในตอนนี้ นักจิตวิทยาสามารถใช้บทบาทและความรู้ที่ได้ศึกษามาช่วยเหลือทั้งมารดาและเด็กและช่วยเหลือพนักงานสอบสวนในการค้นหาสาเหตุว่าทำไมเด็กถึงเสพยาบ้า ซึ่งถ้าพนักงานสอบสวนสอบถามเองเด็กอาจจะไม่ตอบเพราะเด็กไม่ทราบสาเหตุว่าทำไมเด็กจึงได้กระทำความผิดขึ้น โดยในกรณีนี้ ก็ให้พนักงานสอบสวนช่วยพิมพ์ลงไปในการถึงสาเหตุที่ทำให้เด็กกระทำความผิดเพื่อให้ได้รายละเอียดในการพิจารณาคดีของศาลเพื่อใช้ดุลพินิจในการลงโทษเด็กเพื่อให้เหมาะสมต่อไป

ในส่วนของเด็กที่เป็นผู้เสียหายนั้นกรณีที่เกิดถูกข่มขืนกระทำชำเรา นั้นเห็นว่าการใช้วิธีการตามกฎหมายฉบับนี้มีความจำเป็นมากเพราะบางครั้งเด็กที่เป็นผู้เสียหายไม่กล้าพูดกับพนักงานสอบสวนที่เป็นผู้ชายโดยพนักงานสอบสวนอาจจะใช้คำพูดโดยตรงไปตรงมาเพื่อให้ได้รายละเอียดที่ชัดเจนในการดำเนินคดีกับผู้ต้องหา แต่การใช้คำพูดดังกล่าวอาจจะทำให้เด็กเกิดความอายจึงไม่กล้าพูดโดยในกรณีนี้นักจิตวิทยาจะเข้าไปช่วยเหลือในการใช้คำพูดและใช้วิธีการทางด้านจิตวิทยา มาสอบถามปากคำเด็กโดยในกรณีนี้นางสาวขวัญหทัยได้มีประสบการณ์โดยมีคดีหนึ่งเด็กผู้หญิงอายุ 8 ปีได้ถูกเด็กชายอายุ 15 ปีข่มขืนและมีเด็กอายุ 5 ปีเป็นพยานผู้เห็นเหตุการณ์ ซึ่งในคดีดังกล่าวเมื่อพนักงานสอบสวนถามเด็กก็ไม่ค่อยพูดดังนั้นในฐานะนักจิตวิทยา ก็ไปช่วยเหลือในการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง ซึ่งในตอนแรกเด็กก็ไม่ค่อยพูดโดยในกรณีที่เด็กอายุน้อยๆก็ต้องใช้คำถามนำบ้างเพราะเด็กจะจำเหตุการณ์อะไรไม่ค่อยได้แม้ระยะเวลาจะผ่านมาไม่นานนัก ซึ่งเมื่อเราค่อยๆถามเขาโดยใช้คำพูดที่นุ่มนวลเด็กก็จะเริ่มพูดออกมาและจะเริ่มนึกเหตุการณ์ออกแต่ก็ต้องใช้ความอดทนอย่างมากเพราะเด็กจะมีอาการหงุดหงิด ซึ่งในคดีนี้เด็กอายุ 8 ปีจะเล่าเหตุการณ์ได้มากกว่าแต่การใช้คำพูดก็ต้องเหมาะสมกับวัยด้วยเพราะศัพท์บางคำเด็กไม่เข้าใจเช่นสำเร็จความใคร่ คำว่าอวัยวะเพศหมายความว่าอย่างไรเด็กเพียงแต่รู้เพียงว่าอวัยวะส่วนนั้นเรียกว่าอะไรเท่านั้นซึ่งในฐานะนักจิตวิทยาก็ต้องค่อยๆอธิบายให้เด็กเข้าใจเพื่อให้เด็กให้การตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ซึ่งในจุดนี้ได้สามารถช่วยเหลือพนักงานสอบสวนได้มากและเป็นผลดีต่อรูปคดี

ซึ่งหากญาติพี่น้องของนางสาวขวัญหทัยเป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาได้รับการสอบสวนตามกฎหมายฉบับนี้จะรู้สึกที่ได้รับการคุ้มครองจากกระบวนการยุติธรรมมากขึ้นโดยรู้สึกว่าจะได้รับการคุ้มครองดูแลจากบุคลากรที่เข้ามาช่วยในการสอบสวน

นางสาวขวัญหทัยมีความเห็นว่าการบังคับใช้กฎหมายฉบับดังกล่าวการใช้กับเด็กในทุกฐานะไม่ว่าจะเป็นผู้เสียหาย พยาน ผู้ต้องหา นั้นเป็นสิ่งที่ดีเพราะจะทำให้รู้ถึงสาเหตุที่เด็กที่เป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหานั้นเกิดจากสาเหตุใด เพราะบางกรณีของเด็กที่ตกเป็นผู้เสียหายนั้นก็เนื่องมาจากการเลี้ยงดูเพราะบางครอบครัวทอดทิ้งเด็กมิได้ดูแลเอาใจเท่าที่ควรทำให้เด็กมีโอกาสที่ตกเป็นเหยื่อได้ง่ายสำหรับผู้ต้องหาทำให้สามารถวิเคราะห์ได้ว่าเด็กคนนั้นตกเป็นผู้ต้องหามาจากสาเหตุใดเพื่อจะได้มีกระบวนการแก้ไขเพื่อให้กลับมาเป็นพลเมืองดีของสังคมต่อไป แต่ในสภาพความเป็นจริงแล้วบางคดีเช่นคดีที่เด็กเสพยาบ้าและเด็กคนนั้นได้กระทำความผิดซ้ำคือเห็นหน้าก็จำได้ บางครั้งนักจิตวิทยา ก็ไม่ได้พูดอะไรมากนักเพราะจากการสอบสวนครั้งแรกก็รู้ปัญหาอยู่แล้วแต่ในประเทศไทยก็ยังขาดกระบวนการแก้ไขปัญหาที่เป็นระบบที่ต่อเนื่องโดยในคดีดังกล่าวก็เพียงแต่มาให้ครอบครัวประกอบตามกฎหมายเท่านั้นซึ่งในส่วนของคดีที่เด็กเสพยาเสพติดนั้นควรจะมีความกระบวนกรบำบัดฟื้นฟูที่เป็นกระบวนการโดยอาจจะไม่ต้องใช้นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์มาในส่วนของกระบวนการสอบสวนในชั้นนี้เพราะอาจทำให้สิ้นเปลืองทรัพยากรไปเสียเปล่าๆ ควรที่จะให้เด็กเข้าไปในสถานบำบัดฟื้นฟูและนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เข้าไปช่วยเหลือเด็กในส่วนนั้นโดยตรงจะได้ผลมากกว่า

นางสาวขวัญหทัยมีความเห็นว่าการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวจะมีข้อกำหนดที่เพิ่มมากกว่าเดิมและเป็นภาระต่อบุคลากรทุกฝ่ายที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่เพิ่มมากขึ้นแต่หากคำนึงถึงประโยชน์ของเด็กที่จะได้รับแล้วก็มีคุณค่าเพราะเด็กจะได้รับการดูแลด้านต่างๆ จากบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านมาช่วยเหลือเด็กในการให้ปากคำและจะได้รับความเป็นจริงมากที่สุดเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการช่วยเหลือเด็กในทุกด้านต่อไป

ผู้ให้ข่าวสำคัญเห็นว่าผลที่ได้จากการสอบสวนจากวิธีการสอบสวนตามกฎหมายฉบับนี้จะมีคุณภาพมากกว่าเดิมเพราะมีบุคลากรหลายฝ่ายที่มีความชำนาญเฉพาะด้านเข้ามาช่วยเหลือเด็กและช่วยเหลือพนักงานสอบสวนซึ่งแต่เดิมมีเพียงพนักงานสอบสวนเท่านั้นที่ทำการสอบสวน ซึ่งจะสามารถค้นหาความจริงได้มากกว่าเดิมและจะทำให้เกิดความน่าเชื่อถือมากขึ้นด้วยเนื่องจากมีบุคลากรหลายฝ่ายเป็นพยานในการสอบสวน

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย

นางสาวขวัญหทัยเห็นว่าหากมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการตามกฎหมายฉบับนี้ก็น่าจะมีผลดีเพราะการทำงานของบุคลากรแต่ละฝ่ายจะเป็นที่มศหวิชาชีพที่มา

ช่วยเหลือเด็กอย่างเป็นกระบวนการและจะมีความชำนาญเฉพาะด้านมากขึ้นซึ่งถ้าทำได้จะสามารถแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องที่เป็นอยู่ในปัจจุบันได้มาก

นางสาวขวัญหทัยต้องการการสนับสนุนในเรื่องการเบิกจ่ายค่าตอบแทนให้รวดเร็วและครบถ้วนโดยเสนอแนะว่าการเบิกจ่ายควรทำเป็นรายเดือนและเบิกให้ได้รับครบถ้วนเพราะการปฏิบัติหน้าที่ของนักจิตวิทยาต้องเดินทางไปที่สถานีดำรวจเองไม่มีรถรับส่งแต่อย่างใดมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาก

นางสาวขวัญหทัยมีข้อเสนอแนะว่าวิธีการสอบสวนตามกฎหมายฉบับดังกล่าวควรที่จะคุ้มครองกลุ่มผู้หญิงที่เป็นผู้เสียหายในคดีข่มขืนกระทำชำเราด้วยเพราะโดยสภาพจิตใจผู้หญิงที่ถูกข่มขืนนั้นคงจะไม่แตกต่างอะไรกับเด็กก็ต้องการนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์มาช่วยเหลือในการให้ปากคำเช่นเดียวกัน

สัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข่าวสำคัญกรณีที่ 7

ชื่อ นางสาวบุญเอิบ (นามสมมติ)

ภูมิหลังของผู้ให้ข่าวสำคัญ

ตำแหน่งพนักงานอัยการจังหวัดประจำกรมชั้น 4 สำนักงานที่ปรึกษากฎหมาย สำนักงานอัยการสูงสุดพิเศษหญิง อายุ 45 ปี ยังโสด สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขานิติศาสตร์ และเนติบัณฑิตไทย นางสาวบุญเอิบรับราชการเป็นพนักงานอัยการมาเป็นระยะเวลา 15 ปีเศษและตั้งแต่มีการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ได้เข้าร่วมในการสอบสวนเด็กมาประมาณ 30 คดีโดยเข้าร่วมในการสอบสวนปากคำเด็กในฐานะผู้ต้องหามากที่สุด รองลงมาในฐานะพยานและที่น้อยที่สุดในฐานะผู้เสียหายและตั้งแต่เริ่มมีการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ได้ทำการสอบสวนเด็กในกลุ่มคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหายมากที่สุดเป็นอันดับ 1 คือในกลุ่มของเด็กที่ได้กระทำความผิดฐานเสพยาเสพติดให้โทษประเภท1(ยาบ้า) โดยผิดกฎหมายฐานครอบครองยาเสพติดให้โทษประเภท 1(ยาบ้า) โดยผิดกฎหมาย ฐานจำหน่ายยาเสพติดให้โทษโดยผิดกฎหมาย และอันดับที่ 2 คือกลุ่มคดีเกี่ยวกับชีวิตร่างกายหรือเพศโดยเป็นคดีที่เด็กถูกทำร้ายร่างกายหรือคดีที่เด็กทำร้ายร่างกายซึ่งกันและกันอันดับ 3 คือกลุ่มคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินที่พบเป็นคดีที่เด็กตกเป็นผู้ต้องหาในคดีลักทรัพย์โดยเด็กคนดังกล่าวได้ไปลักเอาเงินของมารดาตัวเองหลายครั้งจนมารดาต้องให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมตัวเพื่อดำเนินคดี อันดับที่ 4 คือกลุ่มคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ

เป็นคดีที่เด็กได้ตกเป็นผู้ต้องหาร่วมกันฆ่าคนอื่นและมีเด็กเป็นพยานผู้เห็นเหตุการณ์ในคดีดังกล่าวด้วย ส่วนกลุ่มคดีที่น่าสนใจยังไม่มีประสบการณ์ในการสอบสวนเด็กในกลุ่มคดีนี้แต่อย่างใด

ทัศนคติต่อความยุ่งยากซับซ้อนของกฎหมาย

นางสาวบุญเอิบมีความเห็นว่าวิธีการสอบสวนตามกฎหมายฉบับนี้ยังไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้กับประเทศไทยเพราะเมื่อเริ่มมีการบังคับใช้กฎหมายฉบับดังกล่าวยังขาดการเตรียมความพร้อมที่ดี เช่นสถานที่ที่ใช้ในการสอบสวนตามสถานีตำรวจต่างๆ ยังไม่พร้อมโดยการจัดสถานที่ยังไม่เป็นส่วนสัดส่วนตามข้อกำหนดของกฎหมาย อุปกรณ์เช่นเครื่องถ่ายวิดีโอยังเป็นวิดีโอแบบพกพาโดยมิได้ใช้ระบบแบบวงจรปิดตามแบบตัวอย่างที่ต่างประเทศใช้แต่อย่างใด และบุคลากรทางด้านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ไม่เพียงพอ ประกอบกับการบังคับใช้กฎหมายฉบับดังกล่าวมีขอบเขตกว้างมากเกินไป โดยครอบคลุมถึงเด็กทุกฐานะและคดีเกือบทุกประเภท ซึ่งเป็นภาระต่อแก่ผู้ปฏิบัติงานที่มีภาระในการปฏิบัติงานในหน้าที่ปกติมากเกินไป โดยการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวควรใช้เฉพาะคดีบางประเภทที่มีความรุนแรงและกระทบกระเทือนจิตใจกับเด็ก สำหรับคดีบางประเภทเช่นคดีทำร้ายร่างกายซึ่งกันและกัน คดีเสพยาเสพติดให้โทษหรือครอบครองยาเสพติดให้โทษ น่าจะไปใช้กระบวนการอื่นมิใช่เข้ามาสู่กระบวนการตามกฎหมายนี้ เนื่องจากคดีประเภทดังกล่าวมีจำนวนมากและกระบวนการตามกฎหมายฉบับนี้ก็น่าจะไม่มีผลดีกับเด็กที่ได้กระทำความผิดตามประเภทคดีดังกล่าว ประกอบกับเมื่อพนักงานอัยการเข้าไปร่วมในการสอบสวนก็มีได้ไปช่วยเหลืออะไรมากนัก ส่วนมากก็ไปนั่งฟังเฉยๆ เพราะคดีดังกล่าวมีแบบแผนในการสอบสวนของพนักงานสอบสวนโดยชัดเจนอยู่แล้ว มีความรู้สึกว่าเป็นการเสียเวลาในหน้าที่ปกติมากกว่าที่เด็กจะได้รับประโยชน์ ซึ่งกรณีที่เด็กกระทำความผิดประเภทดังกล่าวควรจะมีกระบวนการที่เรียกว่าการประชุมกลุ่มครอบครัวเพื่อใช้ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กให้กลับมาเป็นคนดีของสังคม โดยควรจะมีกระบวนการในการประชุมร่วมกันทั้งฝ่ายเจ้าหน้าที่ตำรวจ นักสังคมสงเคราะห์หรือนักจิตวิทยาและผู้ปกครองเด็ก มาประชุมกันเพื่อบำบัดรักษาเด็กคนนั้นและรวมตลอดถึงการวิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้เด็กกระทำความผิด โดยเป็นการร่วมมือในด้านสังคมสงเคราะห์และควรจะมีศูนย์ในการบำบัดกับเด็กที่ติดยาเสพติดโดยเฉพาะเพื่อเป็นการแก้ปัญหาโดยตรงในสภาวะการณ์ที่ยาเสพติดให้ระบาดอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน ซึ่งวิธีการดังกล่าวในต่างประเทศ เช่นประเทศนิวซีแลนด์ใช้ได้ผลมาแล้ว และเนื่องจากระบบของประเทศไทยเมื่อได้สอบสวนเด็กที่กระทำความผิดแล้วก็ต้องส่งตัวไปยังสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก ซึ่งการที่เด็กประเภทคดีเหล่านี้เข้าไปอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กก็ไม่แน่ใจว่าจะมีผลดีหรือไม่ เพราะเด็กจะเข้าไปอยู่ร่วมกันทำให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบขึ้นมาโดยเด็กที่เข้าไปอยู่ก่อนตามศัพท์

เรียกว่าลูกพี่ที่อยู่สถานพินิจอาจจะสอนวิธีการกระทำความผิดที่รุนแรงขึ้นก็ได้ ซึ่งควรที่จะกลับมาทบทวนวิธีการปฏิบัติต่อเด็กที่เป็นผู้ต้องหาคดีดังกล่าวข้างต้นเพื่อหาวิธีการที่ดีที่สุดกับเด็กกลุ่มนี้

ทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมาย

จากประสบการณ์ที่ได้เข้าไปร่วมในการสอบสวนเด็กตามกฎหมายฉบับนี้มีความรู้สึกทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยในการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ โดยในสิ่งที่เห็นด้วยในกรณีกฎหมายฉบับดังกล่าวใช้กับคดีที่มีความรุนแรงกระทบกระเทือนจิตใจสำหรับเด็ก เช่นคดีที่เด็กเป็นผู้เสียหายในคดีที่ถูกข่มขืน หรือถูกทารุณกรรมจากผู้ใหญ่ สำหรับคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เช่นเสพยาเสพติดให้โทษประเภท 1 (ยาบ้า) โดยผิดกฎหมายหรือครอบครองยาเสพติดให้โทษประเภท 1 (ยาบ้า) โดยผิดกฎหมาย หรือคดีที่เด็กทำร้ายร่างกายซึ่งกันและกันเล็กน้อยก็ไม่เห็นด้วยที่จะมาใช้วิธีการตามกฎหมายฉบับนี้ เนื่องจากมีความรู้สึกที่ว่าเด็กจะไม่ได้รับประโยชน์อะไรมากนักในการที่พนักงานอัยการได้เข้าไปร่วมในการสอบสวน ซึ่งควรจะมีวิธีการอื่นในการบำบัดหรือสงเคราะห์เด็กกลุ่มนี้

ซึ่งหากญาติพี่น้องของนางสาวบุญเคิบเป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาได้รับการสอบสวนตามกฎหมายฉบับนี้จะมีความรู้สึกสบายใจมากขึ้น เนื่องจากมีบุคลากรหลายฝ่ายคือพนักงานอัยการ นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ ทนายความ ผู้ที่เดือดร้อนขอ เช่นบิดามารดา หรือผู้ปกครองเข้ามาร่วมในการสอบสวน ซึ่งน่าจะดีกว่าที่จะให้พนักงานสอบสวนแต่เพียงผู้เดียวเป็นผู้ทำการสอบสวนเด็ก ซึ่งจากประสบการณ์ที่ได้เข้าไปร่วมในการสอบสวนเด็กตามสถานตำรวจต่าง ๆ ในเขตนครบาลเมื่อมีการบังคับใช้ตามกฎหมายฉบับนี้ พนักงานสอบสวนจะใช้คำพูดกับเด็กที่นุ่มนวลขึ้น และในกรณีที่เด็กตกเป็นผู้ต้องหาจะเป็นสิ่งที่ประกันได้ว่าการสอบสวนจะเป็นไปด้วยความถูกต้องโดยจะไม่มีกรณีการบังคับหรือข่มขู่เพื่อให้เด็กให้การแต่อย่างใด เนื่องจากมีบุคลากรหลายฝ่ายเข้ามาดูแลเด็กดังกล่าว โดยในส่วนของพนักงานอัยการจะมาช่วยเหลือพนักงานสอบสวนว่ามีการแจ้งข้อกล่าวหาครบถ้วนหรือไม่ พนักงานสอบสวนมีการถามข้อเท็จจริงในประเด็นแห่งคดีครบถ้วนหรือไม่ เพื่อมิให้เด็กต้องถูกนำตัวมาสอบสวนเพิ่มเติมอีก ซึ่งจะทำให้เด็กได้รับการกระทบกระเทือนจิตใจซ้ำแล้วซ้ำอีก และในส่วนของนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ก็จะมาช่วยเหลือพนักงานสอบสวนในการซักถามคำถามของพนักงานสอบสวนให้ นุ่มนวลเหมาะสมกับเด็กแต่ละเพศและวัยเพื่อให้เด็กเกิดความสบายใจเพื่อที่การให้ปากคำของเด็กมีความเป็นจริงและครบถ้วนมากที่สุดสำหรับในส่วนของทนายความก็จะมาช่วยดูแลเด็กในกรณีที่ตกเป็นผู้ต้องหาใน

ด้านสิทธิตามกฎหมายต่างๆ สำหรับบุคคลที่เดือดร้อนขอ เช่นบิดามารดาหรือ ผู้ปกครอง อาจารย์ ก็จะมาช่วยสร้างความอบอุ่นใจให้แก่เด็ก

นางสาวบุญเอิบมีความเห็นว่าวิธีการสอบสวนตามกฎหมายฉบับนี้จะทำให้เกิดความคุ้มครองในด้านสิทธิเด็กมากขึ้น โดยเข้ามาคุ้มครองกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่ขั้นต้นขั้นต้น คือขั้นการสอบสวน

นางสาวบุญเอิบมีความเห็นว่าหากปฏิบัติตามวิธีการดังกล่าวอยู่โดยมิได้มีการแบ่งแยกประเภทคดี ที่เหมาะสมก็น่าจะไม่มี ความคุ้มครองกับประโยชน์ที่เด็กจะได้รับ

นางสาวบุญเอิบมีความเห็นว่าข้อความในกฎหมายฉบับดังกล่าวยังไม่มีความชัดเจนยากแก่การตีความหมายเช่น คำว่ากรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่ง มีขอบเขตแค่ไหนอย่างไร ซึ่งยังไม่มีข้อกำหนดที่แน่นอนยังต้องใช้ดุลยพินิจในการตีความหมาย ซึ่งอาจจะมีผลต่อเนื้อเรื่องหรือข้อโต้แย้งในอนาคตได้ว่าการสอบสวนจะชอบตามกฎหมายหรือไม่หากบุคคลในบุคคลหนึ่งไม่ได้มาร่วมในการสอบสวนและอ้างเหตุดังกล่าว

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย

นางสาวบุญเอิบเห็นด้วยที่แต่ละหน่วยงานจะมีหน่วยงานโดยเฉพาะมารับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ เพื่อจะทำให้การประสานงานเป็นไปด้วยความราบรื่นและการทำงานของบุคลากรแต่ละหน่วยก็จะได้มีลักษณะที่เป็นทีมสหวิชาชีพโดยแท้จริง เพื่อที่จะได้ติดตามช่วยเหลือเด็กได้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพราะในปัจจุบันเมื่อต่างคนต่างมาทำหน้าที่ก็มิได้มีการติดตามว่าเด็กคนนั้นจะเป็นอย่างไรต่อไป ได้รับการช่วยเหลือทางกระบวนการสังคมสงเคราะห์หรือทางด้านกฎหมายอย่างไรอีกหรือไม่ หากมีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงก็จะมี การติดตามเพื่อช่วยเหลือเด็กได้อย่างต่อเนื่อง จะเป็นประโยชน์สำหรับเด็กอย่างแท้จริง

นางสาวบุญเอิบต้องการให้รัฐสนับสนุนเรื่องงบประมาณ เช่นงบประมาณในการจัดทำห้องสอบสวนเพื่อให้เป็นส่วนสอดคล้องตามกฎหมาย การจัดซื้อเครื่องมืออุปกรณ์ให้เพียงพอ และควรมีการจัดการฝึกอบรมวิธีการทำงานร่วมกันให้มากขึ้นเพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

นางสาวบุญเอิบมีความเห็นว่ากฎหมายฉบับดังกล่าวควรที่จะปรับปรุงแก้ไขในส่วนกรณีของเด็กได้กระทำความผิดในเรื่องยาเสพติดหรือคดีทำร้ายร่างกายการเล็กน้อยควรจะใช้วิธีการอื่นเช่นวิธีการประชุมกลุ่มครอบครัวในการบำบัดเด็กกลุ่มนี้สมควรมาใช้กระบวนการสอบสวนตามกฎหมายฉบับนี้

สัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข่าวสำคัญกรณีที่ 8

ชื่อ นางอัมพร (นามสมมติ)

ภูมิหลังของผู้ให้ข่าวสำคัญ

ตำแหน่งพนักงานอัยการจังหวัดประจำกรมชั้น 4 สำนักงานอัยการสูงสุด เพศหญิง อายุ 40 ปี สมรสแล้ว มีบุตรจำนวน 2 คน สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขานิติศาสตร์ และเนติบัณฑิตไทย นางอัมพรรับราชการเป็นพนักงานอัยการมาเป็นระยะเวลา 11 ปีและตั้งแต่มีการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ได้เข้าร่วมในการสอบสวนเด็กมาประมาณ 40 คดี โดยเข้าร่วมในการสอบสวนปากคำเด็กในฐานะผู้ต้องหามากที่สุด รองลงมาในฐานะผู้เสียหายและที่น้อยที่สุดในฐานะพยานและตั้งแต่เริ่มมีการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ได้ทำการสอบสวนเด็กในกลุ่มคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหายมากที่สุดเป็นอันดับ 1 คือในกลุ่มของเด็กที่ได้กระทำความผิดฐานเสพยาเสพติดให้โทษประเภท 1(ยาบ้า) โดยผิดกฎหมาย ฐานครอบครองยาเสพติดให้โทษประเภท 1 (ยาบ้า) โดยผิดกฎหมาย ฐานจำหน่ายยาเสพติดให้โทษโดยผิดกฎหมาย และอันดับที่ 2 คือกลุ่มคดีเกี่ยวกับชีวิตร่างกายหรือเพศโดยเป็นคดีที่เด็กถูกทำร้ายร่างกายหรือคดีที่เด็กทำร้ายร่างกายซึ่งกันและกัน อันดับ 3 คือกลุ่มคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินที่พบเป็นคดีที่เด็กตกเป็นผู้ต้องหาในคดีลักทรัพย์นายจ้าง ลักรถจักรยานยนต์ อันดับที่ 4 คือกลุ่มคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญเป็นคดีที่เด็กได้ตกเป็นผู้ต้องหา เช่นคดีที่เด็กได้ร่วมกันปล้นทรัพย์ผู้ขับขี่รถยนต์แท็กซี่

ทัศนคติต่อความยุ่งยากซับซ้อนของกฎหมาย

นางอัมพรมีความเห็นว่าวิธีการสอบสวนตามกฎหมายฉบับนี้ หากคำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กจะได้รับแล้วก็น่าจะถึงเวลาที่จะมาใช้กับประเทศไทย แต่ตามสภาพความเป็นจริงรัฐได้ออกกฎหมายดังกล่าวมาเพื่อคุ้มครองเด็กเพื่อให้เป็นไปตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติ แต่ไม่ได้เตรียมความพร้อมด้านต่างๆ ในการบังคับใช้กฎหมายที่ดีเท่าที่ควร โดยยังขาดงบประมาณในการดำเนินการด้านการจัดเตรียมสถานที่สอบสวนปากคำที่เป็นส่วนตัวและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง เช่นกล้องถ่ายวิดีโอ หรือม้วนวิดีโอ ไม่เพียงพอ บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมายไม่เพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรในส่วนของนักสังคมสงเคราะห์และนักจิตวิทยา ไม่เพียงพอกับปริมาณงาน ไม่มีคู่มือในการปฏิบัติงานร่วมกัน และแต่ละหน่วยงาน

ไม่มีการประสานงานกันที่ดีเท่าที่ควร ซึ่งในระยะเริ่มการบังคับใช้กฎหมายมีปัญหาในการทำงานมากพอสมควร

นางอัมพรเห็นว่าข้อความในกฎหมายฉบับนี้ยังมีข้อความที่ไม่ชัดเจนยากแก่การตีความหมายอยู่บ้าง เช่นคำว่า กรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่ง มีขอบเขตอย่างไร ซึ่งเป็นเรื่องการใช้ดุลยพินิจ ซึ่งบุคลากรแต่ละหน่วยงานมีมาตรฐานในการตีความหมายไม่เหมือนกัน ซึ่งอาจเป็นปัญหาในการปฏิบัติได้ และกรณีที่เด็กเป็นผู้ต้องหานั้น กฎหมายกำหนดว่าเด็กอายุไม่เกิน 18 ปี ในวันที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อกล่าวหา ซึ่งในกรณีที่ไปกำหนดโดยให้นับแต่วันแจ้งข้อกล่าวหา นั้น อาจจะมีความลักลั่นกันและเป็นช่องว่างของกฎหมายได้ เช่นกรณีที่เด็กจำนวนหลายคนได้ไปก่อคดีเดียวกัน แต่พนักงานสอบสวนได้เรียกเด็กแต่ละคนมาแจ้งข้อกล่าวหาไม่พร้อมกัน เด็กบางคนที่ได้รับการแจ้งข้อกล่าวหาในขณะที่อายุไม่เกิน 18 ปี ก็จะได้รับ การสอบสวนตามวิธีการของกฎหมายนี้ แต่เด็กบางคนพนักงานสอบสวนได้แจ้งข้อกล่าวหาเมื่ออายุเกิน 18 ปีก็ไม่ได้รับการสอบสวนตามวิธีการของกฎหมายฉบับนี้แต่อย่างใด ซึ่งประเด็นดังกล่าวนี้ควรกลับไปพิจารณาว่า ควรจะไปนับในวันที่กระทำความผิดหรือไม่ จะได้ไม่มีความแตกต่างกันในวิธีการสอบสวนแต่อย่างใด

ทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมาย

จากประสบการณ์ที่ได้เข้าไปร่วมในการสอบสวนเด็กตามกฎหมายฉบับนี้ นางอัมพรมีความรู้สึกที่ทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยในการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ โดยในส่วนที่เห็นด้วยในกรณีที่กฎหมายฉบับดังกล่าวน่าจะใช้คุ้มครองในคดีบางประเภทที่มีความรุนแรงเช่นคดีอุกฉกรรจ์ หรือคดีที่เด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศ และคดีที่เด็กได้รับการกระทบกระเทือนจิตใจอย่างรุนแรง และในส่วนที่ไม่เห็นด้วย คือในการบังคับใช้กฎหมายฉบับดังกล่าวไม่ควรที่จะบังคับใช้ในกรณีที่เด็กตกเป็นผู้ต้องหาในคดียาเสพติดเช่น เสพยาบ้า ครอบครองยาบ้าเพื่อเสพ โดยเห็นว่าน่าจะใช้วิธีการอื่นมากกว่า เช่นการนำเด็กไปบำบัดรักษา

ซึ่งหากญาติพี่น้องของนางอัมพรเป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาได้รับการสอบสวนตามกฎหมายฉบับนี้ จะมีความรู้สึกที่ดี เนื่องจากมีบุคลากรหลายฝ่ายคือพนักงานอัยการ นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ หนายความ ผู้ที่เด็กร้องขอ เช่นบิดามารดา หรือผู้ปกครองเข้ามา ร่วมในการสอบสวน แต่อย่างไรก็ตามบุคลากรดังกล่าวที่เข้ามา ร่วมในการสอบสวนนั้นต้องมีจิตสำนึกในการมาช่วยเหลือคุ้มครองเด็ก แต่ถ้ามาตามหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น โดยไม่มีจิตใจที่จะมาช่วยเหลือเด็ก ญาติพี่น้องที่เป็นเด็กดังกล่าวก็จะไม่ได้รับประโยชน์แต่อย่างใด

นางอัมพรมีความเห็นว่าการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวควรจะใช้กับเด็กทุกฐานะไม่ว่าจะเป็นผู้เสียหาย พยาน หรือแม้กระทั่งผู้ต้องหา เนื่องจากถึงแม้เด็กจะอยู่ในฐานะใดก็ควรได้รับการคุ้มครองโดยคำนึงถึงสิทธิเด็กเป็นหลัก แต่การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวควรจะเลือกประเภทคดี มิควรใช้กับคดีทุกประเภท เนื่องจากคดีบางประเภทเมื่อใช้กระบวนการสอบสวนตามวิธีการนี้ อาจจะไม่มีความประโยชน์อะไรมากนัก เช่นคดีที่เด็กเสพยาเสพติด หรือครองครองยาเสพติดเพื่อเสพ ควรที่จะใช้วิธีการอื่น โดยควรมองว่าเด็กเป็นผู้ป่วย ควรจะหาวิธีการบำบัดรักษาเพื่อให้เด็กกลับมาเป็นคนดี ไม่ควรให้เด็กเข้ามาสู่กระบวนการนี้ น่าจะมีผลดีมากกว่า

นางอัมพรเห็นว่าคุณภาพที่ได้จากวิธีการสอบสวนตามกฎหมายฉบับนี้จะมีคุณภาพมากกว่าวิธีการสอบสวนแบบเดิมที่ให้พนักงานสอบสวนสอบสวนปากคำเด็กแต่เพียงผู้เดียวนั้นก็ขึ้นอยู่กับจิตสำนึกของบุคลากรผู้ที่มาปฏิบัติงานว่าจะมีจิตสำนึกในการคุ้มครองเด็กตามกฎหมายฉบับดังกล่าวนี้มากน้อยเท่าใด หากมาปฏิบัติหน้าที่โดยขาดจิตสำนึกในการคุ้มครองเด็กแล้ว ก็รับประกันไม่ได้ว่าคุณภาพที่ได้จะดีกว่าเดิมหรือไม่

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย

นางอัมพรต้องการการสนับสนุนจากภาครัฐในด้านงบประมาณเพื่อใช้ในการปรับปรุงในด้านสถานที่ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ค่าตอบแทน และการจัดสัมมนาเชิงวิชาการ และการจัดการฝึกอบรมบุคลากร เพื่อปลูกจิตสำนึกในด้านการคุ้มครองสิทธิเด็กดังกล่าว

นางอัมพรได้เสนอแนะว่าหากจะต้องการให้มีการบังคับใช้กฎหมายเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในการคุ้มครองสิทธิเด็กได้อย่างดี แต่ละหน่วยงานควรที่จะมีหน่วยงานโดยเฉพาะมาทำหน้าที่ดังกล่าวและสรรหาบุคลากรที่มีความตั้งใจที่จะมาทำงานเพื่อการคุ้มครองสิทธิเด็ก ซึ่งหากแต่ละหน่วยงานสามารถจัดองค์กรและสรรหาบุคลากรดังกล่าว ปรึกษากับรัฐให้ความสำคัญโดยจัดสรรงบประมาณมาให้เพียงพอแล้ว เชื่อว่าการบังคับใช้กฎหมายฉบับดังกล่าวจะสามารถดำเนินการได้โดยเกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับเด็ก และบุคลากรผู้ปฏิบัติก็จะมีความตั้งใจทำงานเพื่อคุ้มครองเด็กอย่างจริงจัง

สัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข่าวสำคัญกรณีที่ 9

ชื่อ นายภาณุมาศ (นามสมมติ)

ภูมิหลังของผู้ให้ข่าวสำคัญ

ประกอบอาชีพทนายความ เพศชาย อายุ 37 ปี สมรสแล้ว มีบุตรจำนวน 2 คน สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขานิติศาสตร์ และเนติบัณฑิตไทย นายภาณุมาศได้ประกอบอาชีพเป็นทนายความมาประมาณ 9 ปี และตั้งแต่มีการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ได้เข้าร่วมในการสอบสวนเด็กมาประมาณ 35 คดีโดยเข้าร่วมในการสอบสวนปากคำเด็กในฐานะผู้ต้องหาและตั้งแต่เริ่มมีการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ได้ทำการสอบสวนเด็กในกลุ่มคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหายมากที่สุดเป็นอันดับ 1 คือในกลุ่มของเด็กที่ได้กระทำความผิดฐานเสพยาเสพติดให้โทษประเภท 1(ยาบ้า) โดยผิดกฎหมายฐานครอบครองยาเสพติดให้โทษประเภท 1(ยาบ้า) โดยผิดกฎหมายฐานจำหน่ายยาเสพติดให้โทษโดยผิดกฎหมาย และอันดับที่ 2 คือกลุ่มคดีเกี่ยวกับชีวิตร่างกายหรือเพศโดยเป็นคดีที่เด็กตกเป็นผู้ต้องหาในคดีทำร้ายร่างกายและกระทำชำเราเด็กด้วยกัน อันดับ 3 คือกลุ่มคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินที่พบเป็นคดีที่เด็กตกเป็นผู้ต้องหาในคดีลักทรัพย์ เช่นเด็กตกเป็นผู้ต้องหาในคดีลักทรัพย์ในร้านมินิมาร์ทและวังราวทรัพย์ อันดับที่ 4 คือกลุ่มคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญเป็นคดีที่เด็กได้ตกเป็นผู้ต้องหาพร้อมกันปล้นทรัพย์โดยใช้อาวุธมีดเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด

ทัศนคติต่อความยุ่งยากซับซ้อนของกฎหมาย

นายภาณุมาศเห็นว่าการบังคับใช้กฎหมายฉบับดังกล่าวมีปัญหาและอุปสรรคอยู่บ้าง เช่นสถานที่ที่ใช้ในการสอบสวนบางสถานีดำรวจยังไม่พร้อม โดยการจัดห้องยังไม่เป็นส่วนสัดส่วนตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งอาจจะเป็นเพราะพื้นที่ในสถานีดำรวจบางแห่งมีพื้นที่ที่จำกัด และอุปกรณ์ที่ใช้ เช่นกล้องวิดีโอ ก็ใช้เครื่องถ่ายวิดีโอแบบพกพา และจากการสอบถามพนักงานสอบสวนผ่านถ่ายวิดีโอบางครั้งไม่เพียงพอต่อตัวเอง ซึ่งกรณีดังกล่าวก็เป็นภาระของพนักงานสอบสวน ซึ่งรัฐควรจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนให้เพียงพอ และบุคลากรด้านนักสังคมวิทยาและนักจิตวิทยาไม่เพียงพอต่อปริมาณคดี บางครั้งทนายความต้องไปนั่งรอประมาณ 2-3 ชั่วโมงถึงจะได้เริ่มทำการสอบสวน เนื่องจากนักจิตวิทยาติดภารกิจในการร่วมสอบสวนในคดีอื่น

นายภานุมาศมีความเห็นว่ากฎหมายฉบับดังกล่าวยังมีข้อความที่ยังไม่ชัดเจน ยากแก่การตีความหมายอยู่บ้าง เช่นคำว่ากรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งมีขอบเขตแค่ไหนอย่างไร ซึ่งบุคลากรต้องใช้ดุลยพินิจในการตีความหมายเอาเอง ซึ่งแต่ละฝ่ายหรือแต่ละบุคคลก็มีดุลยพินิจไม่เหมือนกัน ซึ่งกฎหมายน่าจะบัญญัติให้ชัดเจนกว่านี้เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติของบุคลากร ซึ่งกรณีดังกล่าวอาจเป็นปัญหาในข้อกฎหมายได้ว่า หากใช้กรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งเป็นข้ออ้างในการไม่รบกวนบุคลากรฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมาร่วมสอบสวนแล้ว หากเหตุผลไม่ดีเพียงพอจะทำให้การสอบสวนนั้นชอบตามกฎหมายหรือไม่ ซึ่งเชื่อว่าอาจมีการหยิบยกเอาประเด็นดังกล่าวมากล่าวอ้างกันในชั้นศาลได้

ทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมาย

จากประสบการณ์ที่ได้เข้าไปร่วมในการสอบสวนเด็กตามกฎหมายฉบับนี้นายภานุมาศมีความรู้สึกว่าการสอบสวนในลักษณะนี้จะดีขึ้นกว่าการสอบสวนแบบเดิมโดยสิ้นเชิง เพราะมีบุคลากรหลายฝ่าย คือมีทั้งพนักงานอัยการ นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ หน่วยงาน และบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กมาเข้าร่วมการสอบสวนด้วย ซึ่งการสอบสวนในลักษณะนี้ ไม่ใช่การสอบสวนแบบเดิมที่พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพียงผู้เดียว บรรยากาศไม่เหมือนการสอบสวนแบบเดิมที่รู้สึกว่าจะเคร่งเครียด แต่การสอบสวนแบบนี้มีลักษณะเป็นการพูดคุยกันมากกว่าไม่น่ากลัว ซึ่งบุคลากรหลายฝ่ายมาช่วยกันค้นหาความจริงที่เกิดขึ้นจริง พร้อมกับค้นหาสาเหตุที่ทำให้เด็กกระทำความผิด ดังกล่าวด้วย โดยในบทบาทของหน่วยงานก็ได้เข้าไปช่วยดูแลเด็กโดยเฉพาะเด็กที่ตกเป็นผู้ต้องหา หน่วยงานก็จะเข้าไปช่วยดูแลว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจตั้งข้อกล่าวหาเกินความเป็นจริงหรือไม่และผู้ต้องหาได้รับสิทธิตามกฎหมายครบถ้วนหรือไม่

ซึ่งหากญาติพี่น้องหรือบุตรของนายภานุมาศเป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาที่ได้รับการสอบสวนตามกฎหมายฉบับนี้ จะมีความรู้สึกสบายใจ เนื่องจากมีความรู้สึกที่ภาครัฐได้จัดส่งบุคลากรในด้านต่างๆ เข้ามาดูแลคุ้มครองสิทธิของเด็กเป็นอย่างดี และเนื่องจากมีบุคลากรหลายฝ่ายเข้ามาช่วยสอบสวน เจ้าหน้าที่ตำรวจก็จะระมัดระวังในการใช้คำพูดที่จะกระทบกระเทือนจิตใจของเด็กมากขึ้น โดยมีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ช่วยดูแลเรื่องการใช้คำพูดกับเด็กให้อ่อนโยน และมีพนักงานอัยการมาดูแลเรื่องประเด็นการสอบสวนได้ครบถ้วน อีกทั้งยังมีผู้ที่เด็กร้องขอมาดูแลให้กำลังใจเด็ก และมีหน่วยงานมาดูแลเรื่องสิทธิเด็กตามกฎหมายในกรณีที่เด็กตกเป็นผู้ต้องหาอีกด้วย ซึ่งจะเป็นหลักประกันได้ว่าการสอบสวนจะมีความโปร่งใสขึ้นกว่าเดิม

นายภาณุมาศคิดว่าวิธีการสอบสวนเด็กตามกฎหมายฉบับนี้มีความเหมาะสมแล้วกับสถานการณ์ปัจจุบันของประเทศไทย เพราะกฎหมายออกมาเพื่อมีเจตนารมณ์ในการคุ้มครองสิทธิเด็ก โดยให้โอกาสเด็กกลับตัวเป็นคนดีในสังคมมากกว่าที่จะนำเด็กไปติดคุก

นายภาณุมาศมีความเห็นว่าการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวควรที่ใช้กับเด็กทุกฐานะไม่ว่าจะเป็นฐานะผู้เสียหาย พยาน และผู้ต้องหา และใช้บังคับกับทุกประเภทคดีนั้นเหมาะสมแล้ว เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้ออกมาเพื่อคุ้มครองสิทธิเด็กในการสอบสวนรวมถึงการเบิกความชั้นศาล ดังนั้นไม่ว่าเด็กจะอยู่ในฐานะใดหรือกระทำผิดฐานใดก็เป็นเด็กควรที่จะได้รับการคุ้มครองอย่างเต็มที่

นายภาณุมาศมีความเห็นว่าการบังคับใช้กฎหมายจะมีข้อกำหนดที่เพิ่มเติมมากขึ้น ซึ่งทุกฝ่ายต้องปฏิบัติหน้าที่เพิ่มขึ้น แต่หากคำนึงถึงผลประโยชน์ที่เด็กจะได้รับแล้วเห็นว่าคุ้มค่าต่อการปฏิบัติงานที่เพิ่มขึ้น

นายภาณุมาศมีความเห็นว่าผลการสอบสวนจากวิธีการสอบสวนตามกฎหมายฉบับนี้มีคุณภาพมากกว่าวิธีการสอบสวนแบบเดิมอย่างแน่นอน เนื่องจากมีบุคลากรหลายฝ่ายที่มีความรู้ความสามารถต่างกันเข้ามาช่วยเหลือเด็กในการค้นหาความจริง ประกอบกับมีวิดีโอถ่ายเป็นหลักฐาน ซึ่งจะเป็นหลักประกันได้ว่าการสอบสวนจะเป็นไปด้วยความโปร่งใส ไม่มีการบังคับขู่เข็ญเพื่อให้เด็กให้การแต่อย่างใด

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย

นายภาณุมาศเห็นด้วยที่แต่ละหน่วยงานจะมีหน่วยงานโดยเฉพาะมารับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ เช่นสภาพนายความควรที่จะมีหน่วยงานสำหรับทนายความที่ให้ความคุ้มครองสิทธิเด็กตามกฎหมายฉบับนี้ขึ้นมา เพื่อที่จะได้มีความชำนาญเฉพาะด้าน โดยหน่วยงานดังกล่าวจะได้ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เป็นหน่วยเฉพาะเช่นกันกับหน่วยงานอื่นเพื่อพัฒนาในการคุ้มครองสิทธิเด็กให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

นายภาณุมาศต้องการให้รัฐสนับสนุนในด้านงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ที่ยังขาดแคลน และปรับปรุงห้องสอบสวนให้เป็นส่วนสัดส่วนตามที่กฎหมายกำหนด และให้สวัสดิการแก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งจะเป็นขวัญและกำลังใจให้บุคลากรต่างๆ ทำงานเพื่อการคุ้มครองสิทธิเด็กอย่างเต็มที่

นายภาณุมาศเห็นว่ากฎหมายฉบับดังกล่าวควรปรับปรุงในส่วนของกรณีที่ได้ตกเป็นผู้ต้องหา นั้น เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้ทนายความมาช่วยดูแลเด็กเพื่อให้ได้รับสิทธิตาม

กฎหมายให้ครบถ้วนอยู่แล้ว ก็ควรจะยกเว้นพนักงานอัยการที่ปัจจุบันมีงานประจำอยู่มากไม่ต้องมาเข้าร่วมสอบสวนก็ได้ ซึ่งอาจทำให้การปฏิบัติงานคล่องตัวขึ้น

สัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข่าวสำคัญกรณีที่ 10

ชื่อ นางสาวพรพิตร (นามสมมติ)

ภูมิหลังของผู้ให้ข่าวสำคัญ

ประกอบอาชีพทนายความ เพศหญิง อายุ 31 ปี โสด สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขานิติศาสตร์ นางสาวพรพิตรได้ประกอบอาชีพเป็นทนายความมาประมาณ 7 ปี และตั้งแต่มีการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ได้เข้าร่วมในการสอบสวนเด็กมาประมาณ 20 คดีโดยเข้าร่วมในการสอบสวนปากคำเด็กในฐานะผู้ต้องหา และตั้งแต่เริ่มมีการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ได้ทำการสอบสวนเด็กในกลุ่มคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหายมากที่สุดเป็นอันดับ 1 คือในกลุ่มของเด็กที่ได้กระทำความผิดฐานเสพยาเสพติดให้โทษประเภท1(ยาบ้า) โดยผิดกฎหมายฐานครอบครองยาเสพติดให้โทษประเภท 1(ยาบ้า) โดยผิดกฎหมาย ฐานจำหน่ายยาเสพติดให้โทษโดยผิดกฎหมาย และอันดับที่ 2 คือกลุ่มคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ที่พบเป็นคดีที่เด็กตกเป็นผู้ต้องหาในคดีลักทรัพย์ เช่นเด็กตกเป็นผู้ต้องหาในคดีลักทรัพย์ในเคสสถาน ว่างราวทรัพย์ และอันดับ 3 คือกลุ่มเกี่ยวกับชีวิตร่างกายและเพศ เช่นเด็กตกเป็นผู้ต้องหาทำร้ายร่างกายซึ่งกันและกัน และอันดับที่ 4 คือกลุ่มคดีที่น่าสนใจ เช่นเด็กรวมตัวเป็นแก๊งค์ลักทรัพย์จักรยานยนต์

ทัศนคติต่อความยุ่งยากซับซ้อนของกฎหมาย

นางสาวพรพิตรมีความเห็นว่าเมื่อกฎหมายดังกล่าวออกมาแล้ว แต่ยังขาดความพร้อมในด้านต่างๆ ที่จะนำไปสู่การบังคับใช้กฎหมายได้อย่างได้ผล ซึ่งจากประสบการณ์ที่ได้เข้าไปร่วมในการสอบสวน จะประสบปัญหาบ้าง ประการแรก สถานที่ที่ใช้ในการสอบสวนยังไม่ได้มาตรฐาน ซึ่งตามหลักการ จะต้องแบ่งเป็น 2 ห้อง คือห้องแรกเป็นห้องที่นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์อยู่ร่วมกับเด็ก ส่วนห้องที่สองเป็นห้องที่พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ทนายความอยู่ร่วมกันและมีการติดต่อระหว่างห้องโดยใช้ระบบวิดีโอวงจรปิด และมีหูฟังที่นักจิตวิทยาและนักสังคมสงเคราะห์เพื่อพนักงานสอบสวนจะได้ถามผ่านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ผ่านระบบวงจรปิดดังกล่าว ซึ่งสภาพความเป็นจริงห้องสอบสวนก็ยังเป็นห้องเดี่ยว โดยบุคลากรทุกฝ่ายร่วมสอบสวนเด็กซึ่งอาจจะผิดหลักการก็เป็นได้ ประการที่สองบุคลากรด้านนักจิตวิทยาหรือ

นักสังคมสงเคราะห์ไม่เพียงพอกับปริมาณงาน เนื่องจากกฎหมายฉบับดังกล่าวได้ออกมาเพื่อคุ้มครองเด็กในทุกฐานะ และในปัจจุบันเด็กที่ตกอยู่ในฐานะผู้ต้องหาในคดียาเสพติดมีเป็นจำนวนมาก ก็ต้องใช้บุคลากรดังกล่าวเข้าร่วมสอบสวนทุกกรณี โดยบางคดีต้องรอนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เป็นเวลาหลายชั่วโมงเพื่อทำการสอบสวนเด็กฐานเสพยาบ้า เนื่องจากต้องไปสอบสวนเด็กหลายสถานีตำรวจ ประการที่สามยังขาดคู่มือในการปฏิบัติงานร่วมกันโดยต้องกำหนด บทบาทหน้าที่ให้ชัดเจนว่า บุคลากรแต่ละฝ่ายนั้นมีหน้าที่อย่างไร และขั้นตอนในการดำเนินการสอบสวนเป็นอย่างไร ซึ่งในกรณีดังกล่าวนี้ถึงแม้ว่ากฎหมายจะออกมาเพื่อคุ้มครองสิทธิเด็กซึ่งเป็นสิ่งที่ดี แต่ก็ควรเตรียมความพร้อมให้มากกว่านี้ก่อนที่จะออกกฎหมายมาเพื่อให้ปฏิบัติ

ทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมาย

จากประสบการณ์ที่ได้เข้าไปร่วมในการสอบสวนเด็กตามกฎหมายฉบับนี้นางสาวพรพิตรมีความรู้สึกที่ดีเพราะกฎหมายได้ออกมาคุ้มครองสิทธิเด็กในระดับหนึ่ง เนื่องจากมีบุคลากรหลายฝ่ายคือมีทั้งพนักงานอัยการ นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ หน่วยงาน และบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กมาเข้าร่วมการสอบสวนด้วย โดยยังผลให้เด็กที่ตกเป็นผู้ต้องหาถ้าที่จะพูดความจริงมากขึ้น และเจ้าหน้าที่ตำรวจเองก็มีความระมัดระวังในการใช้คำพูดที่กระทบกระเทือนจิตใจของเด็ก โดยในส่วนของนายความก็ช่วยเหลือด้านสิทธิเด็กตามกฎหมาย ว่าเด็กได้รับการแจ้งข้อกล่าวหาถูกต้องตามความข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นหรือไม่ และบางคดีเด็กได้กระทำความผิดโดยไม่ตั้งใจก็มาค้นหาสาเหตุว่าทำไมเด็กถึงกระทำความผิด ซึ่งอาจจะมาจากสาเหตุทางครอบครัวก็เป็นได้ ซึ่งในส่วนนี้นักสังคมสงเคราะห์หรือนักจิตวิทยาจะได้เข้าไปช่วยเหลือเด็กอีกทางหนึ่ง ซึ่งวิธีการสอบสวนในลักษณะนี้เป็นวิธีการสอบสวนที่เหมาะสมที่นำมาใช้กับเด็กเป็นอย่างดี

ซึ่งหากญาติพี่น้องของนางสาวพรพิตรเป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาที่ได้รับการสอบสวนตามกฎหมายฉบับนี้ จะมีความรู้สึกที่ดี อุ่นใจ เนื่องจากมีบุคลากรในด้านต่างๆ ที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านในลักษณะที่มิวิชาชีพเข้ามาดูแลเด็กตั้งแต่ต้นธารของกระบวนการยุติธรรมคือการสอบสวนปากคำเพื่อค้นหาความจริงที่เกิดขึ้น แต่บุคลากรที่เข้ามาร่วมในการสอบสวนต้องมาปฏิบัติหน้าที่ด้วยจิตสำนึกที่เข้ามาช่วยเหลือเด็กจริงๆ มิใช่มาทำตามหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น ซึ่งจะไม่เกิดประโยชน์อะไรมากนัก

นางสาวพรพิตรมีความเห็นว่าการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวควรที่ใช้กับเด็กทุกฐานะไม่ว่าจะเป็นฐานะผู้เสียหาย พยาน และผู้ต้องหา และใช้บังคับกับทุกประเภทคดีนั้นเหมาะสมแล้ว เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้ออกมาเพื่อคุ้มครองสิทธิเด็กในการสอบสวนรวมถึง

การเบิกความชั้นศาล ดังนั้นไม่ว่าเด็กจะอยู่ในฐานะใดหรือกระทำผิดฐานใดก็เป็นเด็กควรที่จะได้รับการคุ้มครองอย่างเต็มที่ แต่รัฐต้องสนับสนุนในด้านงบประมาณและบุคลากรที่เพียงพอเพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นางสาวพรพิตรมีความเห็นว่ากฎหมายฉบับดังกล่าวยังมีข้อความที่ยังไม่ชัดเจนยากแก่การตีความหมายอยู่บ้าง เช่นคำว่าตั้งรังเกียจ กรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างไรยังมีขอบเขตแค่นี้ อย่างไรก็ตาม ซึ่งถ้อยคำดังกล่าวไม่มีคำนิยามไว้ว่าหมายความว่าอย่างไร ซึ่งพนักงานสอบสวนจะต้องใช้ดุลยพินิจเอง ซึ่งเป็นการหมิ่นเหม่ว่าการตีความนั้นถูกต้องหรือไม่

นางสาวพรพิตรเห็นว่าการบังคับใช้กฎหมายฉบับดังกล่าวนี้ไม่น่าจะมีผลทางสถิติคดีในด้านของผู้เสียหายที่จะเข้ามาแจ้งความร้องทุกข์แต่อย่างใด แต่อาจจะมีผลในด้านสถิติการจับกุมผู้ต้องหา หรือการสอบสวนปากคำพยานก็เป็นได้ เนื่องจากเมื่อมีการบังคับใช้กฎหมายฉบับดังกล่าวนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่มีความพร้อมในด้านต่างๆ ซึ่งอาจจะใช้วิธีการอื่นในการปราบปรามเด็กที่กระทำความผิด ส่วนกรณีของพยานนั้น หากคดีดังกล่าวมีพยานคู่หลายคนพนักงานสอบสวนอาจจะใช้วิธีการสอบสวนพยานที่เป็นผู้ใหญ่และตัดพยานเด็กออกจากสำนวนการสอบสวนก็เป็นได้ เนื่องจากถ้าดำเนินการสอบสวนพยานที่เป็นเด็กก็ต้องใช้วิธีการสอบสวนแบบนี้ ซึ่งอาจจะเห็นว่าเป็นภาระยุ่งยาก และมีพยานอื่นที่จะให้การอยู่แล้ว

นางสาวพรพิตรมีความเห็นว่าผลการสอบสวนจากวิธีการสอบสวนตามกฎหมายฉบับนี้มีคุณภาพมากกว่าวิธีการสอบสวนแบบเดิมอย่างแน่นอน ถ้าบุคลากรต่างๆ มีความพร้อมและมีจิตสำนึกที่จะเข้ามาช่วยเหลือเด็กอย่างจริงจัง มิใช่มาทำหน้าที่เพียงให้ครบถ้วนตามกฎหมายกำหนดเท่านั้น ซึ่งจะไม่มีประโยชน์มากเท่าใดนัก

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย

นางสาวพรพิตรเห็นด้วยที่แต่ละหน่วยงานจะมีหน่วยงานโดยเฉพาะมารับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ เช่นสภานายความควรที่จะมีหน่วยงานสำหรับทนายความที่ให้ความคุ้มครองสิทธิเด็กตามกฎหมายฉบับนี้ขึ้นมา และส่งทนายความเข้าไปอบรมร่วมกับบุคลากรฝ่ายอื่นในการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ให้เป็นแนวทางเดียวกัน และเพื่อประโยชน์ในการประสานความร่วมมือระหว่างกันด้วย

นางสาวพรพิตรต้องการให้รัฐมีนโยบายที่ชัดเจนในการคุ้มครองสิทธิเด็ก สนับสนุนในด้านงบประมาณในการปรับปรุงห้องสอบสวนให้ได้มาตรฐานสากล จัดซื้ออุปกรณ์ที่เพียงพอ เพิ่มบุคลากรที่ยังขาดแคลนให้เพียงพอกับปริมาณคดี และดูแลสวัสดิการแก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานอย่างเท่าเทียมกัน

นางสาวพรพิตรเห็นว่ากฎหมายฉบับดังกล่าวได้ใช้มาเป็นระยะเวลาพอสมควรแล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประเมินผลการปฏิบัติว่าการบังคับใช้กฎหมายฉบับดังกล่าวมีประสิทธิภาพหรือไม่ มีข้อดีอย่างไร มีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานอย่างไร เพื่อหาหนทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ตรงประเด็น ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้รับในการคุ้มครองและความเป็นไปได้ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานควบคู่ไปด้วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 14 สรุปผลการพิสูจน์สมมติฐานโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก

ผู้ให้ข่าวสำคัญ	สมมติฐานข้อ 1 ตัวแปร : สถานภาพ การมีบุตร		สมมติฐานข้อที่ 2 ตัวแปร : สายอาชีพ ที่ปฏิบัติหน้าที่		สมมติฐานข้อที่ 3 ตัวแปร : ประสบ การณ์การทำงาน ในสายอาชีพ		สมมติฐานข้อที่ 4 ตัวแปร : ประสบ การณ์การทำงานที่ เกี่ยวข้องกับเด็ก		สมมติฐานข้อที่ 5 ตัวแปร : ความรู้ ความเข้าใจใน เจตนารมณ์และข้อ กำหนดของ กฎหมาย		สมมติฐานข้อที่ 6 ตัวแปร :ทัศนคติที่ ต่อความยุ่งยากของ กฎหมายว่าด้วยการ สอบสวนเด็ก	
	ยอมรับ	ปฏิเสธ	ยอมรับ	ปฏิเสธ	ยอมรับ	ปฏิเสธ	ยอมรับ	ปฏิเสธ	ยอมรับ	ปฏิเสธ	ยอมรับ	ปฏิเสธ
1.พ.ต.ท.เรืองชัย	✓			✓		✓	✓		✓		✓	
2.พ.ต.ท.วุฒิชัย		✓	✓		✓		✓			✓	✓	
3.น.ส.วรัญญา		✓	✓		✓		✓		✓		✓	
4.น.ส.สทิภรณ์	✓		✓		✓		✓		✓		✓	
5.นางอรุชพร	✓		✓		✓		✓		✓			✓
6.น.ส.ขวัญหทัย		✓	✓		✓			✓	✓		✓	
7.น.ส.บุญเคิบ	✓		✓		✓		✓			✓	✓	
8.นางอัมพร	✓			✓	✓		✓		✓			✓
9.นายภาณุมาศ	✓			✓	✓			✓	✓		✓	
10.น.ส.พรพิตร		✓		✓	✓			✓	✓			✓

บทที่ 5

การพิสูจน์สมมติฐานและอภิปรายผลการวิจัย

ในบทนี้จะเป็นการนำเสนอผลการพิสูจน์สมมติฐานในแต่ละข้อซึ่งเป็นผลการวิจัยที่ได้จากแบบสอบถาม โดยในส่วนนี้จะนำเสนอใน 4 รูปแบบ ดังต่อไปนี้

1. การแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. การหาค่าไคสแควร์ (Chi-Square Test) เพื่อให้ดูค่าแห่งความเป็นอิสระระหว่างตัวแปร 2 ตัว และได้กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Test of Significant) ไว้ด้วยเพื่อให้เป็นการวิจัยที่มีมาตรฐานทางสังคมศาสตร์ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในการพิสูจน์สมมติฐานในแต่ละข้อจะพิจารณาค่าไคสแควร์ (Chi-Square Test) เป็นหลัก หาก ค่าไคสแควร์ที่สามารถคำนวณได้มีค่ามากกว่าค่าไคสแควร์ ในตารางภาคผนวกที่ระดับนัยสำคัญ .05 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองตัวไม่เป็นอิสระระหว่างกัน กล่าวคือ ตัวแปรทั้งสองตัวมีความสัมพันธ์กัน สมมติฐานจะได้รับการยอมรับ และจะนำตัวแปรทั้งสองตัวไปหาค่า การหาค่า Goodman and Kruskal's Coefficient of Ordinal Association หรือ GAMMA เพื่อนำมาวิเคราะห์ทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรว่าแปรผันไปในทิศทางเดียวกันหรือแปรผกผันกันอย่างไร แต่หากค่าไคสแควร์ที่สามารถคำนวณได้มีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ในตารางภาคผนวกที่ระดับ นัยสำคัญ .05 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองตัวเป็นอิสระระหว่างกัน คือตัวแปรทั้งสองตัวไม่มีความสัมพันธ์ต่อกันเลย สมมติฐานจึงถูกปฏิเสธและไม่มี ความจำเป็นที่จะต้องหาค่าทิศทาง ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (GAMMA) อีก

ค่า ASYMP.SIG ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 กล่าวคือ หากค่า ASYMP.SIG ที่คำนวณได้ในแต่ละตัวแปรมีค่ามากกว่า 0.05 แสดงให้เห็นว่าสมมติฐานดังกล่าวถูกปฏิเสธ แต่หากค่า ASYMP.SIG ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงให้เห็นว่าสมมติฐานดังกล่าวได้รับการยอมรับ

3. การหาค่า Goodman and Kruskal's Coefficient of Ordinal Association หรือ GAMMA เพื่อนำมาวิเคราะห์ทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรว่าแปรผันไปในทิศทางเดียวกันหรือแปรผกผันกันอย่างไร โดยพิจารณาระดับความสัมพันธ์ คือ

3.1. ค่าความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในทางบวกและสูงมาก และแปรผันตามกันในทิศทางเดียวกัน

3.2. ค่าความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.50-0.69 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในทางบวกและมากพอสมควร และแปรผันตามกันในทิศทางเดียวกัน

3.3. ค่าความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.30-0.49 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับปานกลาง และแปรผันตามกันในทิศทางเดียวกัน

3.4. ค่าความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.10-0.29 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในทางบวกและต่ำ และแปรผันตามกันในทิศทางเดียวกัน

- 3.5. ค่าความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.01-0.09 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในทาง
บวกและต่ำมาก และแปรผันตามกันในทิศทางเดียวกัน
- 3.6. ค่าความสัมพันธ์ในระดับ 0.00 แสดงว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน
เลย และแปรผันตามกันในทิศทางเดียวกัน
- 3.7. ค่าความสัมพันธ์ต่ำกว่าระดับ 0.00 แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองตัวแปร
ผันกันในเชิงผกผัน
4. การอภิปรายผลในลักษณะที่เป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา(Descriptive Analysis)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การพิสูจน์สมมติฐานและอภิปรายผลการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 1 บุคลากรที่มีบุตรแล้วจะมีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่ยังไม่มีบุตร

ตารางที่ 15 แสดงการแจกแจงความถี่ระหว่างตัวแปรสถานภาพการมีบุตรของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กกับตัวแปรทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็ก

สถานภาพการมีบุตรของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็ก	ทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็ก		รวม (คน)
	บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กที่มีทัศนคติไม่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก (คน)	บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กที่มีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก (คน)	
บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กที่ยังไม่มีบุตร (คน)	58 (26.4%)	51 (23.2%)	109 (49.5%)
บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กที่มีบุตรแล้ว (คน)	13 (5.9%)	98 (44.5%)	111 (56.5%)
รวม (คน)	71 (32.3%)	149 (67.7%)	220 (100.0 %)

Chi-Square = 43.332

(df = 1) ASYMP.SIG = 0.000

GAMMA = 0.791

จากตารางที่ 15 เมื่อพิจารณาค่าร้อยละในตารางพบว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีบุตรและเป็นผู้ที่มีทัศนคติไม่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก ซึ่งมีจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 ส่วนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีบุตรและเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 23.2 บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีบุตรและเป็นผู้ที่มีทัศนคติไม่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 5.9 บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีบุตรและเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีจำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 44.5 รวมจำนวนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีบุตรทั้งสิ้น 109 คน คิดเป็นร้อยละ 49.5 จำนวนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีบุตรมีจำนวนทั้งสิ้น 111 คน คิดเป็นร้อยละ 56.5 คน จำนวนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่มีทัศนคติไม่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีจำนวนทั้งสิ้น 71 คน คิดเป็นร้อยละ 32.3 และจำนวนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีจำนวนทั้งสิ้น 149 คน คิดเป็นร้อยละ 67.7 จากผลการวิจัยในตารางแจกแจงความถี่พบว่าสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีบุตรแล้วจะมีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่ยังไม่มีบุตร พบว่าเป็นไปตามสมมติฐาน

เมื่อพิจารณาค่าไคสแควร์ (Chi-Square) ที่คำนวณได้จากตารางพบว่าค่าไคสแควร์มีค่าเท่ากับ 43.332 เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับค่าไคสแควร์จากตารางภาคผนวกที่ระดับนัยสำคัญ .05 $df = 1$ แล้วพบว่าค่าไคสแควร์จากตารางภาคผนวกมีค่าเท่ากับ 3.84 ซึ่งน้อยกว่าค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้ และค่า ASYMP.SIG ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 มีค่าเท่ากับ 0.000 จะเห็นได้ว่าค่า ASYMP.SIG ที่คำนวณได้จากตัวแปรตัวแปรสถานภาพการมีบุตรของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กกับตัวแปรทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กมีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงให้เห็นว่าสมมติฐานดังกล่าวได้รับการยอมรับ จึงสามารถสรุปได้ว่าตัวแปรสถานภาพการมีบุตรของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กกับตัวแปรทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กนั้นไม่เป็นอิสระต่อกัน หมายความว่า ตัวแปรสถานภาพการมีบุตรของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็ก ที่ระดับ นัยสำคัญทางสถิติที่ .05 กล่าวคือ ถ้าหากนำสมมติฐานนี้ไปทดสอบกับประชากรทั้งหมดก็จะสามารถมั่นใจได้ 95 % ว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีบุตร แล้วจะมีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก

มากกว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่ยังไม่มีบุตรตั้งนั้นสมมติฐานดังกล่าวจากผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า สมมติฐานนี้ได้รับการยอมรับ

อภิปรายผลการวิจัย

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กที่มีบุตรแล้ว ทางด้านจิตวิทยาจะมีความรักและความห่วงใยบุตร ต้องการให้ได้บุตรได้รับความคุ้มครองจากเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นอย่างดี โดยหากบุตรของบุคลากรเหล่านี้ได้ตกอยู่ในฐานะผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือพยานผู้เห็นเหตุการณ์ในคดี ซึ่งตามวิธีการสอบสวนตามกฎหมายฉบับนี้ รัฐได้ออกกฎหมายกำหนดให้มีบุคลากรจากหลายวิชาชีพ คือ นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ พนักงานอัยการ หรือทนายความ เข้ามาร่วมในการสอบสวนปากคำเด็ก โดยบุคลากรเหล่านี้จะมีบทบาทหน้าที่ในการช่วยเหลือดูแลเด็กเพิ่มเติมจากพนักงานสอบสวน ซึ่งบทบาทของนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์จะทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรมกับเด็กเพื่อค้นหาความจริง โดยมีส่วนร่วมในการสร้างบรรยากาศในการสอบสวนให้เหมาะสมกับสภาพจิตใจของเด็ก อันมีผลต่อความร่วมมือในการให้ปากคำ และมีส่วนในการแปลคำถามที่ซับซ้อนของภาษากฎหมายออกมาเป็นภาษาที่เด็กสามารถเข้าใจได้ และช่วยแปลคำตอบหรือพฤติกรรมการแสดงออกของเด็กเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงอันสามารถให้ศาลวินิจฉัยได้อย่างถูกต้อง ส่วนพนักงานอัยการมีบทบาทหน้าที่ในการตรวจสอบว่าการแจ้งข้อกล่าวหาครบถ้วนหรือไม่ พนักงานสอบสวนถามข้อเท็จจริงในประเด็นแห่งคดีครบถ้วนหรือไม่ เพื่อมิให้เด็กต้องถูกนำตัวมาสอบสวนเพิ่มเติมในภายหลังอีก ซึ่งจะเป็นการตอกย้ำความเจ็บปวดทางด้านจิตใจของเด็กซ้ำสอง ส่วนทนายความมีบทบาทในกรณีที่เด็กตกเป็นผู้ต้องหาโดยมาช่วยเหลือเด็กเพื่อตรวจสอบว่าได้มีการปฏิบัติต่อเด็กที่เป็นผู้ต้องหาถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ ซึ่งบุคลากรที่มีบุตรแล้วเชื่อว่าหากบุตรที่เป็นที่รักและห่วงแหนของตนได้รับวิธีการสอบสวนตามกฎหมายฉบับนี้ ก็จะได้รับ ความคุ้มครองจากบุคลากรเหล่านี้ในบทบาทหน้าที่ที่กล่าวมาข้างต้น จึงมีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่ยังไม่เคยมีบุตร ที่ยังไม่เคยมีความรู้สึกในความรักและความห่วงใยบุตรว่ามีความลึกซึ้งและมีคุณค่าทางด้านจิตใจมากเพียงใด

สมมติฐานข้อที่ 2 บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานที่เป็นนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์จะมีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานอื่น

ตารางที่ 16 แสดงการแจกแจงความถี่ระหว่างตัวแปรสายงานที่ปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กกับตัวแปรทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็ก

สายงานที่ปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็ก	ทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็ก		รวม (คน)
	บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กที่มีทัศนคติไม่ต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก (คน)	บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กที่มีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก (คน)	
บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานพนักงานสอบสวน อัยการหรือทนายความ (คน)	16 (7.3%)	105 (47.7%)	121 (55.0%)
บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ (คน)	55 (25.0%)	44 (20.0%)	99 (45.0%)
รวม (คน)	71 (32.3%)	149 (67.7%)	220 (100.0 %)

Chi-Square = 44.642

(df = 1) ASYMP.SIG = 0.000

GAMMA = 0.783

จากตารางที่ 16 เมื่อพิจารณาค่าร้อยละในตารางพบว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานพนักงานสอบสวน อัยการ หรือทนายความ และเป็นผู้ที่มีทัศนคติไม่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก ซึ่งมีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3 ส่วนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานพนักงานสอบสวน อัยการ หรือทนายความ และเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีจำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 47.7 บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์และเป็นผู้ที่มีทัศนคติไม่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์และเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 รวมจำนวนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานพนักงานสอบสวน อัยการ หรือทนายความทั้งสิ้น 121 คน คิดเป็นร้อยละ 55.0 จำนวนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์มีจำนวนทั้งสิ้น 99 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 คน จำนวนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่มีทัศนคติไม่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีจำนวนทั้งสิ้น 71 คน คิดเป็นร้อยละ 32.3 และจำนวนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีจำนวนทั้งสิ้น 149 คน คิดเป็นร้อยละ 67.7 จากผลการวิจัยในตารางแจกแจงความถี่พบว่า สมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานที่เป็นนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์จะมีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานอื่นพบว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

เมื่อพิจารณาค่าไคสแควร์ (Chi-Square) ที่คำนวณได้จากตารางพบว่า ค่าไคสแควร์ มีค่าเท่ากับ 44.642 เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับค่าไคสแควร์จากตารางภาคผนวกที่ระดับนัยสำคัญ .05 $df = 1$ แล้วพบว่าค่าไคสแควร์จากตารางภาคผนวกมีค่าเท่ากับ 3.84 ซึ่งน้อยกว่าค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้ และค่า ASYMP.SIG ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 มีค่าเท่ากับ 0.000 จะเห็นได้ว่าค่า ASYMP.SIG ที่คำนวณได้จากตัวแปรตัวสายงานที่ปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กกับตัวแปรทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กมีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงให้เห็นว่าสมมติฐานดังกล่าวได้รับการยอมรับ จึงสามารถสรุปได้ว่าตัวแปรสายงานที่ปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กกับตัวแปรทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กนั้นไม่เป็นอิสระต่อกัน หมายความว่า ตัวแปรสายงานที่ปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กมีความ

สัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็ก ที่ระดับ นัยสำคัญทางสถิติที่ .05 กล่าวคือ ถ้าหากนำสมมติฐานนี้ไปทดสอบกับประชากรทั้งหมดก็จะสามารถมั่นใจได้ 95 % ว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์จะมีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานพนักงานสอบสวน ทนายความ หรืออัยการดังนั้นสมมติฐานดังกล่าวจากผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า สมมติฐานได้รับการยอมรับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. เนื่องจากบุคลากรด้านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ที่ได้ผ่านการอบรมและขึ้นทะเบียนกับกระทรวงยุติธรรมต้องมีคุณสมบัติ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ทางด้านจิตวิทยา แพทย์ศาสตร์สาขากุมารเวชศาสตร์ สาขาจิตเวชศาสตร์และวัยรุ่น พยาบาลศาสตร์ สาขาการพยาบาล สุขภาพจิตและจิตเวช หรือสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และเคยปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี โดยมีหนังสือรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือปริญญาหรือเทียบเท่าปริญญา ในสาขาอื่นโดยผ่านการอบรมหลักสูตรการให้คำปรึกษาหรือการสงเคราะห์ที่จัดหรือรับรองโดยหน่วยงานของรัฐหรือองค์วิชาชีพและเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี โดยมีหนังสือรับรอง ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะต้องผ่านการอบรมตามหลักสูตรที่กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม หรือกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุขรับรองและได้ขึ้นทะเบียนไว้กับกระทรวงยุติธรรมแล้วเท่านั้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าบุคลากรด้านนี้โดยหลักสูตรการศึกษามีความเกี่ยวข้องในด้านจิตวิทยาและการสงเคราะห์เด็ก ซึ่งทำให้มีความเข้าใจจิตวิทยาเด็กได้เป็นอย่างดี ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ออกมาเพื่อมีเจตนารมณ์ในการคุ้มครองเด็ก ซึ่งก็ตรงกับแนวคิดที่ได้รับการศึกษาอบรมมาดังกล่าว ทำให้บุคลากรด้านนี้มีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานอื่น
2. เนื่องจากลักษณะงานของบุคลากรด้านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาทางด้านจิตวิทยาและการสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กเป็นภารกิจหลัก ซึ่งลักษณะงานดังกล่าวมีอิทธิพลที่ช่วยเหลือหลอมจิตใจให้มีความเมตตากรุณาต่อเด็กเป็นพื้นฐาน จึงทำให้มีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานอื่น
3. เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดให้นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์มาร่วมในการสอบสวนปากคำเด็ก ซึ่งถือว่าเป็นบทบาทหน้าที่ใหม่ที่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมโดยมีกฎหมายฉบับนี้มารองรับในการทำงาน ก็คาดหวังผลในการทำงานชั้นสูงในบทบาท

หน้าที่ที่กฎหมายกำหนดให้ ประกอบกับมีความรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ที่เป็นลักษณะงานใหม่ ซึ่งท้าทายความสามารถ และอยากที่จะเข้าร่วมในการสอบสวนเด็กเพื่อช่วยเหลือคุ้มครองเด็ก จึงทำให้มีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานอื่น

4. ในส่วนสายงานอื่น คือ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ทนายความ ในด้านการศึกษาส่วน ใหญ่ สำเร็จการศึกษาในสาขานิติศาสตร์ และ รัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งในสาขาวิชาดังกล่าวได้มุ่งเน้นศึกษาด้านกฎหมายเป็นส่วนใหญ่ โดยจะเรียนรู้ด้านจิตวิทยาหรือสังคมสงเคราะห์เป็นส่วนน้อย ประกอบกับลักษณะการทำงานก็มุ่งเน้นด้านตัวบทกฎหมาย ดังนั้นโอกาสที่จะคลุกคลีกับเด็กมีน้อยกว่าสายอาชีพด้านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ ซึ่งก็มีผลทำให้ความรู้สึกผูกพันกับเด็กหรือความเข้าใจในจิตวิทยาน้อยกว่าสายงานด้านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ จึงมีทัศนคติที่เห็นด้วยต่อการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้น้อยกว่าบุคลากรด้านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์

5. เนื่องจากบุคลากรในสายอาชีพของ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ทนายความ นั้น ในส่วนของค่าตอบแทนในการทำงาน พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ มิได้รับค่าตอบแทนในการทำงานทั้งที่มีภาระการทำงานที่เพิ่มขึ้นกว่าเดิม ทำให้ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานลดลง ในขณะที่บุคลากรในด้านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ได้รับค่าตอบแทนตามกฎหมาย ดังนั้นจึงเป็นผลทำให้ทัศนคติที่เห็นด้วยต่อการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้น้อยกว่าบุคลากรด้านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์

สมมติฐานข้อที่ 3 บุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานในสายอาชีพน้อยจะมีทัศนคติที่ไม่เห็นด้วยต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานในสายอาชีพมาก

ตารางที่ 17 แสดงการแจกแจงความถี่ระหว่างตัวแปรประสบการณ์ทำงานในสายอาชีพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กกับตัวแปรทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็ก

ประสบการณ์ทำงานในสายอาชีพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็ก	ทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็ก		รวม (คน)
	บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กที่มีทัศนคติไม่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก (คน)	บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กที่มีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก (คน)	
บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กที่มีประสบการณ์ทำงานในสายอาชีพน้อย (คน)	67 (30.5%)	86 (39.1%)	153 (69.5%)
บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กที่มีประสบการณ์ทำงานในสายอาชีพมาก (คน)	4 (1.8%)	63 (28.6%)	67 (30.5%)
รวม (คน)	71 (32.3%)	149 (67.7%)	220 (100.0%)

Chi-Square = 44.642

(df = 1) ASYMP.SIG = 0.000

GAMMA = 0.783

จากตารางที่ 17 เมื่อพิจารณาค่าร้อยละในตารางพบว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ทำงานในสายอาชีพน้อยและเป็นผู้ที่มีทัศนคติไม่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก ซึ่งมีจำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5 ส่วนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ทำงานในสายอาชีพน้อยและเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีจำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 39.1 บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ทำงานในสายอาชีพมากและเป็นผู้ที่มีทัศนคติไม่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8 บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ทำงานในสายอาชีพมากและเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีจำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 28.6 รวมจำนวนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติหน้าที่มีประสบการณ์ทำงานในสายอาชีพน้อยทั้งสิ้น 153 คน คิดเป็นร้อยละ 69.5 จำนวนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ทำงานในสายอาชีพมากมีจำนวนทั้งสิ้น 67 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5 คน จำนวนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่มีทัศนคติไม่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีจำนวนทั้งสิ้น 71 คน คิดเป็นร้อยละ 32.3 และจำนวนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีจำนวนทั้งสิ้น 149 คน คิดเป็นร้อยละ 67.7 จากผลการวิจัยในตารางแจกแจงความถี่พบว่าสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีประสบการณ์ทำงานในสายอาชีพน้อยจะมีทัศนคติที่มองเห็นด้วยต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีประสบการณ์ทำงานในสายอาชีพมากพบว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

เมื่อพิจารณาค่าไคสแควร์ (Chi-Square) ที่คำนวณได้จากตารางพบว่า ค่าไคสแควร์มีค่าเท่ากับ 30.493 เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับค่าไคสแควร์จากตารางภาคผนวกที่ระดับนัยสำคัญ .05 $df = 1$ แล้วพบว่าค่าไคสแควร์จากตารางภาคผนวกมีค่าเท่ากับ 3.84 ซึ่งน้อยกว่าค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้ และค่า ASYMP.SIG ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 มีค่าเท่ากับ 0.000 จะเห็นได้ว่าค่า ASYMP.SIG ที่คำนวณได้จากตัวแปรประสบการณ์ทำงานในสายอาชีพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กกับตัวแปรทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กมีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงให้เห็นว่าสมมติฐานดังกล่าวได้รับการยอมรับ จึงสามารถสรุปได้ว่าตัวแปรประสบการณ์ทำงานในสายอาชีพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กกับตัวแปรทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กนั้นไม่เป็นอิสระต่อกัน หมายความว่า ตัวแปรประสบการณ์ทำงานในสายอาชีพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กที่ระดับ

นัยสำคัญทางสถิติที่ .05 กล่าวคือ ถ้าหากนำสมมติฐานนี้ไปทดสอบกับประชากรทั้งหมดก็จะสามารถมั่นใจได้ 95 % ว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีประสบการณ์ทำงานในสายอาชีพน้อยจะมีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีประสบการณ์ทำงานในสายอาชีพมาก ดังนั้นสมมติฐานดังกล่าวจากผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า สมมติฐานได้รับการยอมรับ

อภิปรายผลการวิจัย

บุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานในสายอาชีพมากคือบุคลากรที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ในสายอาชีพมาเป็นระยะเวลาาน โดยบุคลากรเหล่านี้จะยึดติดกับระบบและวิธีการทำงานในระบบเดิมจนเกิดความเคยชินจนเป็นนิสัย เมื่อมีสิ่งใหม่เข้ามาทำให้ระบบการทำงานนั้นเปลี่ยนแปลงไปก็ไม่สามารถที่จะปรับตัวรับกับสิ่งใหม่ได้ และเมื่อสิ่งใหม่ที่เข้ามานั้นมีขั้นตอนวิธีการที่ยุ่งยากมากขึ้นแล้ว ก็ยังไม่ยอมรับมากขึ้นจนกระทั่งเกิดการต่อต้านได้ เปรียบเทียบกับกรณีดังกล่าวคือเมื่อมีกฎหมายฉบับนี้ออกมาบังคับใช้เนื่องจากวิธีการปฏิบัติตามกฎหมายฉบับดังกล่าวนั้นมีขั้นตอนวิธีการที่มากขึ้นกว่าเดิม บุคลากรที่ได้ปฏิบัติงานมาเป็นระยะเวลาานก็รู้สึกว่าการตามกฎหมายฉบับดังกล่าวสร้างภาระหน้าที่ให้มากขึ้น โดยยังติดยึดกับระบบวิธีการแบบเดิมที่มีความสะดวกสบายมากกว่า ดังนั้นบุคลากรเหล่านี้จึงมีทัศนคติที่ไม่เห็นด้วยต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานในสายอาชีพน้อย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานข้อที่ 4 บุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กมากจะมีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กน้อย

ตารางที่ 18 แสดงการแจกแจงความถี่ระหว่างตัวแปรประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กกับตัวแปรทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็ก

ประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็ก	ทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็ก		รวม (คน)
	บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กที่มีทัศนคติไม่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก (คน)	บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กที่มีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก (คน)	
บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กที่มีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กน้อย (คน)	51 (23.2%)	78 (35.5%)	129 (58.6%)
บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กที่มีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กมาก (คน)	20 (9.1%)	71 (32.3%)	91 (41.4%)
รวม (คน)	71 (32.3%)	149 (67.7%)	220 (100.0 %)

Chi-Square = 7.525

(df = 1) ASYMP.SIG = 0.006

GAMMA = 0.398

จากตารางที่ 18 เมื่อพิจารณาค่าร้อยละในตารางพบว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีประสิทธิภาพการทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กน้อยและเป็นผู้ที่มีทัศนคติไม่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก ซึ่งมีจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 23.2 ส่วนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีประสิทธิภาพการทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กน้อยและเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีจำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5 บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีประสิทธิภาพการทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กมากและเป็นผู้ที่มีทัศนคติไม่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 9.1 บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีประสิทธิภาพการทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กมากและเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีจำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 32.3 รวมจำนวนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีประสิทธิภาพการทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กน้อยทั้งสิ้น 129 คน คิดเป็นร้อยละ 58.6 จำนวนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีประสิทธิภาพการทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กมากมีจำนวนทั้งสิ้น 91 คน คิดเป็นร้อยละ 41.4 คน จำนวนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่มีทัศนคติไม่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีจำนวนทั้งสิ้น 71 คน คิดเป็นร้อยละ 32.3 และจำนวนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีจำนวนทั้งสิ้น 149 คน คิดเป็นร้อยละ 67.7 จากผลการวิจัยในตารางแจกแจงความถี่พบว่าสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีประสิทธิภาพการทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กมากจะมีทัศนคติที่ไม่เห็นด้วยต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีประสิทธิภาพการทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กน้อยพบว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

เมื่อพิจารณาค่าไคสแควร์ (Chi-Square) ที่คำนวณได้จากตารางพบว่าค่าไคสแควร์มีค่าเท่ากับ 7.525 เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับค่าไคสแควร์จากตารางภาคผนวกที่ระดับนัยสำคัญ .05 $df = 1$ แล้วพบว่าค่าไคสแควร์จากตารางภาคผนวกมีค่าเท่ากับ 3.84 ซึ่งน้อยกว่าค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้ และค่า ASYMP.SIG ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 มีค่าเท่ากับ 0.006 จะเห็นได้ว่าค่า ASYMP.SIG ที่คำนวณได้จากตัวแปรประสิทธิภาพการทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กกับตัวแปรทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กมีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงให้เห็นว่าสมมติฐานดังกล่าวได้รับการยอมรับ จึงสามารถสรุปได้ว่าตัวแปรประสิทธิภาพการทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กกับตัวแปรทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กนั้นไม่เป็นอิสระต่อกัน หมายความว่า ตัวแปรประสิทธิภาพการทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็ก ที่ระดับ

นัยสำคัญทางสถิติที่ .05 กล่าวคือ ถ้าหากนำสมมติฐานนี้ไปทดสอบกับประชากรทั้งหมดก็จะสามารถมั่นใจได้ 95 % ว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กมากจะมีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีประสบการณ์ทำงานในสายอาชีพน้อยดังนั้นสมมติฐานดังกล่าวจากผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า สมมติฐานได้รับการยอมรับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. เนื่องจากบุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กมาก จะมีความรู้สึกผูกพันกับเด็ก เข้าใจถึงสภาวะจิตใจของเด็กแต่ละวัยว่ามีความต้องการที่จะได้รับการปฏิบัติ อย่างไร และรู้ถึงหลักจิตวิทยาที่จะนำมาใช้ปฏิบัติต่อเด็ก รวมตลอดถึงทราบวาพฤติกรรมการแสดงออกของเด็กหมายความว่าอย่างไร จึงได้เข้าใจในเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้ว่ามีเจตนารมณ์ที่จะคุ้มครองเด็กในชั้นสอบสวนโดยคำนึงถึงสภาวะทางด้านร่างกายและจิตใจของเด็กที่อ่อนแอเช่นกัน ที่ต้อง การได้รับการช่วยเหลือคุ้มครองจากบุคลากรจากหลายสาขาวิชาชีพ โดยแต่ละอาชีพจะใช้ความรู้ความสามารถและการทำงานในลักษณะเป็นที่สหวิชาชีพเพื่อค้นหาความจริงที่เกิดขึ้นในภาวะจิตใจที่อ่อนแอดังกล่าว จึงเป็นเหตุผลทำให้บุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กมากจึงมี ทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้มากกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กน้อย

2. เนื่องจากบุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กมาก ทำให้เกิดความผูกพันกับเด็กดังกล่าว ต้องการที่จะให้เด็กได้รับประโยชน์ที่จะได้รับจากกฎหมายฉบับนี้ ถึงแม้ว่ากฎหมายฉบับนี้จะมีวิธีการปฏิบัติที่ยุ่งยากและเป็นการเพิ่มภาระมากกว่าเดิม ก็ไม่คิดว่าจะเป็นอุปสรรคและปัญหาเมื่อเปรียบเทียบกับผลที่เด็กจะได้รับ จึงเป็นเหตุผลทำให้บุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กมากจึงมีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้มากกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กน้อย

สมมติฐานข้อที่ 5 บุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กในระดับสูงจะมีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กในระดับต่ำ

ตารางที่ 19 แสดงการแจกแจงความถี่ระหว่างตัวแปรความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กกับตัวแปรทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็ก

ความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็ก	ทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็ก		รวม (คน)
	บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กที่มีทัศนคติไม่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก (คน)	บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กที่มีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก (คน)	
บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กที่มี ความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กในระดับต่ำ (คน)	39 (17.8%)	5 (2.3%)	44 (20.1%)
บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กที่มีความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กในระดับสูง (คน)	32 (14.6%)	143 (65.3%)	175 (79.9%)
รวม (คน)	71 (32.3%)	149 (67.7%)	220 (100.0 %)

Chi-Square = 79.424

(df = 1) ASYMP.SIG = 0.000

GAMMA = 0.944

จากตารางที่ 19 เมื่อพิจารณาค่าร้อยละในตารางพบว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กในระดับต่ำและเป็นผู้ที่มีทัศนคติไม่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก ซึ่งมีจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 ส่วนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กในระดับต่ำและเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3 บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กในระดับสูงและเป็นผู้ที่มีทัศนคติไม่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 14.6 บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กในระดับสูงและเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีจำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 65.3 รวมจำนวนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กในระดับต่ำทั้งสิ้น 44 คน คิดเป็นร้อยละ 20.1 จำนวนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กในระดับสูงมีจำนวนทั้งสิ้น 175 คน คิดเป็นร้อยละ 79.9 คน จำนวนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่มีทัศนคติไม่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีจำนวนทั้งสิ้น 71 คน คิดเป็นร้อยละ 32.3 และจำนวนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีจำนวนทั้งสิ้น 149 คน คิดเป็นร้อยละ 67.7 จากผลการวิจัยในตารางแจกแจงความถี่พบว่าสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กในระดับสูงจะมีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กในระดับต่ำพบว่าเป็นไปตามสมมติฐาน

เมื่อพิจารณาค่าไคสแควร์ (Chi-Square) ที่คำนวณได้จากตารางพบว่าค่าไคสแควร์มีค่าเท่ากับ 79.424 เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับค่าไคสแควร์จากตารางภาคผนวกที่ระดับนัยสำคัญ .05 $df = 1$ แล้วพบว่าค่าไคสแควร์จากตารางภาคผนวกมีค่าเท่ากับ 3.84 ซึ่งน้อยกว่าค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้ และค่า ASYMP.SIG ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 มีค่าเท่ากับ 0.000 จะเห็นได้ว่าค่า ASYMP.SIG ที่คำนวณได้จากตัวแปรความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กกับตัวแปรทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กมีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงให้เห็นว่า

สมมติฐานดังกล่าวได้รับการยอมรับ จึงสามารถสรุปได้ว่าตัวแปรความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์ และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กกับตัวแปรทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กนั้นไม่เป็นอิสระต่อกัน หมายความว่า ตัวแปรความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปร ทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็ก ที่ระดับ นัยสำคัญทางสถิติที่ .05 กล่าวคือ ถ้าหากนำสมมติฐานนี้ไปทดสอบกับประชากรทั้งหมดก็จะสามารถมั่นใจได้ 95% ว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กในระดับสูงจะมีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กในระดับต่ำดังนั้นสมมติฐานดังกล่าวจากผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าสมมติฐานได้รับการยอมรับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. เนื่องจากบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายในระดับสูง จะมีความเข้าใจเป็นอย่างดีว่ากฎหมายฉบับนี้มีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองเด็กที่จะได้รับการกระบวนกรยุติธรรม และมีความเข้าใจถึงข้อกำหนดของกฎหมายเป็นอย่างดีว่ากฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดวิธีการปฏิบัติไว้อย่างไรที่จะปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งความรู้ความเข้าใจที่ดีดังกล่าวจะส่งผลให้บุคลากรเหล่านี้มีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายมากกว่าบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในระดับต่ำ

2. เนื่องจากบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายในระดับต่ำไม่เข้าใจดีว่ากฎหมายฉบับนี้ออกมาเพื่อคุ้มครองเด็กในกระบวนกรยุติธรรม โดยมีความรู้สึก ว่ากฎหมายฉบับนี้ออกมาเพื่อสร้างภาระหน้าที่ให้เพิ่มขึ้นจากงานปกติ ประกอบกับความไม่เข้าใจในข้อกำหนดของกฎหมายที่ดีพอทำให้รู้สึกว่ามีความยุ่งยากในการปฏิบัติ จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้บุคลากรเหล่านี้มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้

สมมติฐานข้อที่ 6 บุคลากรที่มีทัศนคติต่อกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กว่าไม่มีความยุ่งยากและซับซ้อนจะมีทัศนคติที่เห็นด้วยต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่มีความเห็นว่าการกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีความยุ่งยากและซับซ้อน

ตารางที่ 20 แสดงการแจกแจงความถี่ระหว่างตัวแปรทัศนคติต่อความยุ่งยากซับซ้อนของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กกับตัวแปรทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็ก

ทัศนคติต่อความยุ่งยากซับซ้อนของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็ก	ทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็ก		รวม (คน)
	บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กที่มีทัศนคติไม่ต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก (คน)	บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กที่มีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก (คน)	
บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กที่มีทัศนคติว่าการกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน (คน)	39 (17.7%)	6 (2.7%)	45 (20.5%)
บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กที่มีทัศนคติว่าการกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีความยุ่งยากซับซ้อน (คน)	32 (14.5%)	143 (65.0%)	175 (79.5%)
รวม (คน)	71 (32.3%)	149 (67.7%)	220 (100.0 %)

Chi-Square = 76.577

(df = 1) ASYMP.SIG = 0.000

GAMMA = 0.933

จากตารางที่ 20 เมื่อพิจารณาค่าร้อยละในตารางพบว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีทัศนคติว่ากฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน และเป็นผู้ที่มีทัศนคติไม่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก ซึ่งมีจำนวน 39 คนคิดเป็นร้อยละ 17.7 ส่วนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีทัศนคติว่ากฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน และเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7 บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีทัศนคติว่ากฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีความยุ่งยากซับซ้อน และเป็นผู้ที่มีทัศนคติไม่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5 บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีทัศนคติว่ากฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีความยุ่งยากซับซ้อน และเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีจำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 65.0 รวมจำนวนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีทัศนคติว่ากฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน ทั้งสิ้น 45 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 จำนวนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีทัศนคติว่ากฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีความยุ่งยากซับซ้อน มีจำนวนทั้งสิ้น 175 คน คิดเป็นร้อยละ 79.5 คน จำนวนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่มีทัศนคติไม่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีจำนวนทั้งสิ้น 71 คน คิดเป็นร้อยละ 32.3 และจำนวนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีจำนวนทั้งสิ้น 149 คิดเป็นร้อยละ 67.7 จากผลการวิจัยใน ตารางแจกแจงความถี่พบว่าสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีทัศนคติต่อกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กว่าไม่มีความยุ่งยากและซับซ้อนจะมีทัศนคติที่เห็นด้วยต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีความเห็นว่าการสอบสวนเด็กมีความยุ่งยากและซับซ้อนพบว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

เมื่อพิจารณาค่าไคสแควร์ (Chi-Square) ที่คำนวณได้จากตารางพบว่าค่าไคสแควร์มีค่าเท่ากับ 76.577 เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับค่าไคสแควร์จากตารางภาคผนวกที่ระดับนัยสำคัญ .05 $df = 1$ แล้วพบว่าค่าไคสแควร์จากตารางภาคผนวกมีค่าเท่ากับ 3.84 ซึ่งน้อยกว่าค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้ และค่า ASYMP.SIG ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 มีค่าเท่ากับ 0.000 จะเห็นได้ว่าค่า ASYMP.SIG ที่คำนวณได้จากตัวแปรทัศนคติต่อความยุ่งยากซับซ้อนของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กกับตัวแปรทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กมีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงให้เห็นว่าสมมติฐานดังกล่าวได้รับการยอมรับ จึงสามารถสรุปได้ว่าตัวแปรทัศนคติต่อความยุ่งยากซับซ้อนของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กกับตัวแปรทัศนคติต่อการบังคับใช้

กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กนั้นไม่เป็นอิสระต่อกัน หมายความว่า ตัวแปรทัศนคติต่อความยุ่งยากซับซ้อนของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็ก ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 กล่าวคือ ถ้าหากนำสมมติฐานนี้ไปทดสอบกับประชากรทั้งหมดก็จะสามารถมั่นใจได้ 95 % ว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กที่มีทัศนคติว่ากฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน จะมีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กที่มีทัศนคติว่ากฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีความยุ่งยากซับซ้อน ดังนั้นสมมติฐานดังกล่าวจากผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า สมมติฐานได้รับการยอมรับ

อภิปรายผลการวิจัย

เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้ได้มีขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติที่เพิ่มขึ้นจากเดิม โดยเริ่มจากการจัดเตรียมสถานที่ให้เป็นส่วนสอดคล้องตามที่กฎหมายกำหนด การจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ในการสอบสวนเช่นกล้องถ่ายวิดีโอ ม้วนวิดีโอ ความพร้อมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องที่จะมาดำเนินการสอบสวนได้ตรงตามเวลาที่กำหนด ปัญหาการเรื่องยานพาหนะที่ใช้เดินทางมาร่วมการสอบสวนของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง บทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่ยังไม่ชัดเจน ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้หากบุคลากรที่เห็นว่าทำให้เกิดความยุ่งยากในการปฏิบัติ ก็จะมีทัศนคติที่ไม่เห็นด้วยต่อการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ ส่วนบุคลากรที่เห็นว่าปัญหาที่เกิดขึ้นไม่เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติสามารถที่จะหาหนทางในการแก้ไขปัญหาได้ก็จะเห็นว่าการกฎหมายฉบับดังกล่าวไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน ก็จะมีทัศนคติที่เห็นด้วยต่อการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้มากกว่าในบุคลากรในกลุ่มแรก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 21 สรุปผลการพิสูจน์สมมติฐาน

สมมติฐาน	ยอมรับสมมติฐาน	ปฏิเสธสมมติฐาน
1. บุคลากรที่มีบุตรแล้วจะมีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่ยังไม่มีบุตร	✓	
2. บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานที่เป็นนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์จะมีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรมากกว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานอื่น	✓	
3. บุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานในสายอาชีพน้อยจะมีทัศนคติที่เห็นด้วยต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานในสายอาชีพมาก	✓	
4. บุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กมากจะมีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กน้อย	✓	
5. บุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กในระดับสูงจะมีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กในระดับต่ำ	✓	
6. บุคลากรที่มีทัศนคติต่อกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กว่าไม่มีความยุ่งยากและซับซ้อนจะมีทัศนคติที่เห็นด้วยต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่มีความเห็นว่ากฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีความยุ่งยากและซับซ้อน	✓	

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในบทที่ผ่านมาทำให้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษามาทั้งหมด ดังนั้นเพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงขอสรุปภาพโดยรวมของผลการวิจัยข้อมูลดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง โดยนำเสนอในรูปแบบของความเรียง พร้อมทั้งข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ และข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเด็กที่มีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542 เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่ไม่เอื้ออำนวย ต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรให้เป็นที่มาของเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้ และเพื่อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายฉบับดังกล่าวเพื่อให้มีความเหมาะสมกับสภาพของประเทศไทย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการคุ้มครองสิทธิเด็ก โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและประเมินผลอย่างเป็นระบบโดยใช้เทคนิควิจัยทั้งในเชิงปริมาณ ได้แก่การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) จำนวน 220 ชุด กับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา และเทคนิควิจัยภาคสนาม(Social Survey) เพื่อรวบรวมข้อมูลในเชิงคุณภาพ โดยเลือกใช้วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข่าวสำคัญ (Key Informants) จำนวน 10 คน สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณเมื่อรวบรวมข้อมูลได้แล้วจะนำมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่(Frequency) การหาค่าร้อยละ การหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean) และทำการพิสูจน์สมมติฐานโดยพิจารณาจากความเป็นอิสระระหว่างตัวแปรโดยใช้การทดสอบค่า Chi-Square ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และหาค่า GAMMA เพื่อดูทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรทั้งสอง โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences – SPSS for Windows) และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ จึงสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยใช้วิธีการทางสถิติ ได้แก่ การทดสอบค่า Chi-Square ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เพื่อให้เห็นถึงความ เป็นอิสระระหว่างตัวแปรทั้งสองและค่า GAMMA เพื่อดูทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ทั้งสองแล้วพบว่า

สมมติฐานข้อที่ 1 : บุคลากรที่มีบุตรแล้ว จะมีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้ กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่ยังไม่มีบุตร

จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า จากการทดสอบค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร สถานภาพการมีบุตรและตัวแปรทัศนคติของบุคลากรที่มีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการ สอบสวนเด็ก พบว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาค่า GAMMA พบว่าตัวแปรทั้งสองแปรผันตามกันไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือบุคลากรที่มีบุตรแล้วมี ทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่ยังไม่มีบุตร

สมมติฐานข้อที่ 2 : บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานที่เป็นนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์จะมีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่า บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานอื่น

จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า จากการทดสอบค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร สายงานที่เป็นนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์และตัวแปรทัศนคติของบุคลากรที่มีต่อการบังคับใช้ กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก พบว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาค่า GAMMA พบว่าตัวแปรทั้งสองแปรผันตามกันไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานที่เป็นนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์จะมีทัศนคติที่ดีต่อการ บังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานอื่น

สมมติฐานข้อที่ 3 : บุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานในสายอาชีพน้อยจะมี ทัศนคติเห็นด้วยต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่มี ประสบการณ์ทำงานในสายอาชีพมาก

จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า จากการทดสอบค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ประสบการณ์ทำงานและตัวแปรทัศนคติของบุคลากรที่มีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวน เด็กพบว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาค่า GAMMA พบว่าตัวแปรทั้งสองแปรผันตามกันไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือบุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานใน

สายอาชีพน้อยจะมีทัศนคติที่เห็นด้วยต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานในสายอาชีพมาก

สมมติฐานข้อที่ 4 : บุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กมากจะมีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าที่มีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กน้อย

จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า จากการทดสอบค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กและตัวแปรทัศนคติของบุคลากรที่มีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก พบว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาค่า GAMMA พบว่าตัวแปรทั้งสองแปรผันตามกันไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือบุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กมากจะมีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กน้อย

สมมติฐานข้อที่ 5 : บุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กในระดับสูงจะมีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กในระดับต่ำ

จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า จากการทดสอบค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กและตัวแปรทัศนคติของบุคลากรที่มีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก พบว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาค่า GAMMA พบว่าตัวแปรทั้งสองแปรผันตามกันไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กในระดับสูงจะมีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กในระดับต่ำ

สมมติฐานข้อที่ 6 : บุคลากรที่มีทัศนคติต่อกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กว่าไม่มีความยุ่งยากซับซ้อนจะมีทัศนคติที่เห็นด้วยต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่มีความเห็นว่ากฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีความยุ่งยากซับซ้อน

จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า จากการทดสอบค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรความยุ่งยากซับซ้อนของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กและตัวแปรทัศนคติของบุคลากรที่มีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก พบว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาค่า GAMMA พบว่าตัวแปรทั้งสองแปรผันตามกันไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ บุคลากรที่มีทัศนคติต่อกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กว่าไม่มีความยุ่งยากซับซ้อนจะมีทัศนคติที่เห็นด้วยต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมากกว่าบุคลากรที่มีความเห็นว่ากฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กมีความยุ่งยากซับซ้อน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัญหาที่พบในการวิจัย

1. เนื่องจากหัวข้อเรื่องที่ทำการศึกษาซึ่งเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542 ซึ่งเป็นเรื่องใหม่ แหล่งข้อมูลในการค้นคว้าศึกษาจึงมีน้อย ทำให้เกิดปัญหาในการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารตำราต่าง ๆ ที่ต้องใช้ระยะเวลานาน

2. เนื้อหาของแบบสอบถามค่อนข้างจะละเอียดและเป็นเรื่องที่ค่อนข้างเครียด ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามต้องทำความเข้าใจมากพอสมควร ประกอบกับแบบสอบถามมีทั้งหมด 10 หน้า ซึ่งในการทำแบบสอบถามค่อนข้างที่จะใช้เวลาในการตอบมาก จึงทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้เวลานาน

3. เมื่อได้ทำการแจกแบบสอบถามไปแล้ว ปัญหาที่พบคือมักจะได้รับแบบสอบถามมาไม่ครบตามจำนวนที่แจกไปครั้งแรก ทำให้เสียเวลาแจกแบบสอบถามต้องเตรียมแบบสอบถามไปให้เกินจำนวนที่กำหนดไว้

4. เมื่อเก็บแบบสอบถามมาเรียบร้อยแล้ว พบว่าแบบสอบถามบางชุดไม่สมบูรณ์ไม่สามารถนำมาใช้ได้ เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามไม่กรอกแบบสอบถามในบางข้อ ทำให้แบบสอบถามใช้ไม่ได้ทั้งหมด ทำให้ต้องเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

5. เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากรหลายฝ่ายต่างหน่วยงานกัน จึงยากแก่การติดต่อและติดตามแบบสอบถามและการประสานงานในการขอสัมภาษณ์เจาะลึก ทำให้ใช้ระยะเวลานานในการรับแบบสอบถามคืนให้ครบถ้วน และการสัมภาษณ์ให้ครบถ้วน

6. เนื่องจากบุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ เมื่อตอบแบบสอบถามหรือให้สัมภาษณ์เกรงว่าจะมีผลกระทบต่อหน้าที่ราชการ ซึ่งเมื่อได้ทำความเข้าใจว่าการทำวิจัยในครั้งนี้ทำเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาโดยภาพรวม โดยปกปิดชื่อนามสกุลของผู้ตอบแบบสอบถามและผู้ให้สัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างก็ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้มีข้อจำกัดทางด้านระยะเวลาและงบประมาณในการดำเนินการ จึงได้จำกัดขอบเขตในการศึกษาแต่บุคคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็ก คือ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา และทนายความ ที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น หากผู้สนใจในการทำวิจัยครั้งต่อไปอาจจะทำการศึกษาในส่วนของบุคคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กในต่างจังหวัด ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลที่มีความแน่นอนชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2. เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยในกลุ่มผู้ปฏิบัติงานตามกฎหมายฉบับนี้ว่ามีทัศนคติต่อการบังคับใช้กฎหมายอย่างไร หากมีผู้สนใจในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาในกลุ่มตัวอย่างได้รับผลจากการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ คือเด็กในทุกฐานะ ได้แก่ ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา พยาน และผู้ปกครองของเด็ก ว่ามีทัศนคติอย่างไรต่อการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ ซึ่งจะได้ข้อมูลโดยตรงที่ชัดเจนเพื่อมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับเด็กต่อไป

3. ควรมีการศึกษาแบบสัมภาษณ์ในเชิงลึกจากกลุ่มเด็ก ซึ่งตามเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้มุ่งคุ้มครองสิทธิเด็กในการสอบสวนคดีอาญาว่าวิธีการปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้เด็กได้รับประโยชน์มากน้อยเพียงใด และเด็กต้องการให้กฎหมายมีข้อกำหนดเพิ่มเติมอย่างไรเพื่อดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายฉบับนี้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเด็กต่อไป

4. ควรมีการศึกษาว่าการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ ซึ่งใช้บังคับกับกลุ่มเด็กในทุกฐานะ ทั้งผู้เสียหาย ผู้ต้องหา พยาน และใช้บังคับกับคดีทุกประเภท โดยมีวิธีการปฏิบัติที่ไม่แตกต่างกันนั้น มีความเหมาะสมแล้วหรือไม่ หรือควรจะมีวิธีการอื่นที่เหมาะสมกับเด็กในแต่ละฐานะหรือแต่ละประเภทคดี

5. ควรมีการศึกษาผลกระทบว่าเมื่อมีการออกกฎหมายฉบับนี้มาบังคับใช้แล้วจะมีผลกระทบในทางปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมายฉบับอื่นหรือไม่ เพื่อศึกษาหาแนวทางแก้ไขให้การบังคับใช้กฎหมายแต่ละฉบับมีความสอดคล้องกัน

6. ควรมีการศึกษาว่าการคุ้มครองสิทธิเด็กในการสอบสวนคดีอาญานั้นมีวิธีการหรือแนวทางอื่นอีกหรือไม่ที่จะทำให้เกิดประโยชน์ในการคุ้มครองสิทธิเด็กในประเทศไทย

7. ควรมีการเผยแพร่ผลงานวิชาการนี้ไปสู่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือเพื่อมาช่วยกันระดมความคิดเห็นเพื่อมามาตรการที่เหมาะสมในการคุ้มครองสิทธิเด็กในชั้นการสอบสวน เพื่อจะได้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับเด็กอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ตามที่พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา(ฉบับที่ 20) พ.ศ.2542 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2543 จนถึงปัจจุบัน โดยมีเจตนารมณ์เพื่อให้มีการคุ้มครองสิทธิเด็กตั้งแต่ก้าวแรกที่เด็กเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม แต่ในการบังคับใช้กฎหมายปรากฏว่าในทางปฏิบัติยังมีปัญหาและอุปสรรคในหลายๆ ด้าน คือ ด้านสถานที่ที่ยังไม่เป็นส่วนสัดส่วนตามกฎหมาย ด้านอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ด้านความพร้อมของบุคลากรที่ยังขาดแคลน ด้านการทำงานร่วมกันแบบสหวิชาชีพที่ยังไม่มีแนวทางในการทำงานร่วมกัน ด้านทัศนคติของบุคลากรต่างวิชาชีพที่แตกต่างกัน ด้านข้อกฎหมายที่ยังไม่ชัดเจนในการปฏิบัติ และปัญหาอื่นๆ เช่นปัญหาการเดินทาง และยานพาหนะ ปัญหาช่วงระยะเวลาปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ปัญหาค่าตอบแทนในการปฏิบัติงานที่ได้รับแตกต่างกัน ซึ่งปัญหาและอุปสรรคต่างๆ นั้นควรที่จะได้รับการแก้ไขเพื่อให้การการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุดกับเด็ก ซึ่งจากผลการศึกษาวิจัยกลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขดังนี้

1. ให้ภาครัฐจัดสรรงบประมาณในการจัดทำห้องสอบสวนเด็กให้เป็นส่วนสัดส่วนและเป็นสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก โดยมีอุปกรณ์เครื่องมือเช่นกล้องถ่ายวิดีโอที่เป็นมาตรฐาน มีการบันทึกภาพและเสียงได้อย่างต่อเนื่อง โดยจัดให้มีห้องจำนวน 2 ห้อง ซึ่งห้องแรกจัดให้มีบรรยากาศที่เป็นมิตรสำหรับเด็ก ลักษณะห้องต้องไม่เป็นทางการ มีอุปกรณ์บันทึกภาพและเสียงซ่อนไว้ เพื่อให้เด็กและนักสังคมสงเคราะห์หรือนักจิตวิทยาได้ใช้พูดคุยกับเด็ก โดยมีบุคคลที่เด็กร้องขอเช่นบิดามารดาหรือผู้ปกครองได้อยู่ในห้องดังกล่าว ส่วนห้องที่สองเป็นห้องที่พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และทนายความ อยู่ร่วมกันในการสอบสวนเด็ก โดยมีกระจกมองทางเดียวกันระหว่างห้อง ซึ่งสามารถมองเห็นเด็กได้ และมีเครื่องมือสื่อสารที่สามารถติดต่อตั้งคำถามผ่านนักสังคมสงเคราะห์หรือนักจิตวิทยาได้ ซึ่งในปัจจุบันตามสถานี่ตำรวจต่างๆ ส่วนใหญ่การจัดห้องที่ใช้สำหรับการสอบสวนเด็กยังเป็นลักษณะห้องเดี่ยว บุคลากรทุกฝ่ายได้เข้าไปนั่งล้อมถามเด็ก ซึ่งบรรยากาศดังกล่าวอาจทำให้เด็กตื่นเต้นและกลัวและไม่กล้าที่จะให้ปากคำได้ และสถานี่ตำรวจหลายแห่งยังขาดเครื่องมืออุปกรณ์ในการบันทึกภาพและเสียง จึงได้แก้ปัญหาโดยการจ้างร้านถ่ายวิดีโอมาบันทึกภาพและเสียง ซึ่งเป็นบุคคลภายนอก ในคดีที่เกี่ยวกับความผิดทางเพศเด็กจะเกิดความอับอายไม่กล้าที่จะเล่าความจริงบางอย่างได้ และส่วนมากเครื่องวิดีโอที่พนักงานสอบสวนใช้นั้นเป็นเครื่องแบบพกพา มิได้ใช้วิดีโอที่ติดตั้งอย่างถาวร ซึ่งอาจจะทำให้เด็กเกิดความกังวลเหมือนถูกทำข่าว ซึ่งทำให้เด็กไม่กล้าพูดความจริง

ได้ ซึ่งหากรัฐได้ให้งบประมาณในการปรับปรุงสถานที่และเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ได้มาตรฐานแล้ว จะเป็นผลดีสำหรับเด็กและบุคลากรผู้ปฏิบัติงานเป็นอย่างยิ่ง

2. กระทรวงสาธารณสุขควรเร่งผลิตบุคลากรด้านนักสังคมสงเคราะห์หรือนักจิตวิทยาเพื่อให้มีปริมาณที่เพียงพอกับปริมาณคดีที่เกิดขึ้น เนื่องจากการทำงานของพนักงานสอบสวนทำงานตลอด 24 ชั่วโมง และโอกาสที่เกิดคดีทั้งที่เด็กเป็นผู้เสียหาย ผู้ต้องหา พยาน มีโอกาสเกิดขึ้นได้ตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งในทางปฏิบัติพนักงานสอบสวนไม่สามารถเรียกนักสังคมสงเคราะห์หรือนักจิตวิทยาให้มาร่วมทำการสอบสวนปากคำเด็กได้อย่างรวดเร็วถึงแม้ว่าเด็กจะพร้อมให้ปากคำก็ตาม ต้องมีการนัดหมายกันล่วงหน้า ซึ่งบางครั้งนัดหมายแล้วก็ไม่สามารถมาได้ตามกำหนด เนื่องจากติดภารกิจในคดีอื่น ซึ่งเป็นภาระของพนักงานสอบสวนที่จะต้องเลื่อน นัดหมายบุคลากรฝ่ายอื่นให้มาพร้อมกัน ซึ่งปัญหานี้กระทรวงสาธารณสุขควรเร่งผลิตบุคลากรที่ผ่านการอบรมและขึ้นทะเบียนกับกระทรวงยุติธรรมให้มีปริมาณเพียงพอกับปริมาณคดี

3. ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรได้มีการจัดทำคู่มือในการทำงานร่วมกันแบบทีมสหวิชาชีพ โดยมีรูปแบบที่ชัดเจน เนื่องจากในทางปฏิบัติในปัจจุบันไม่มีรูปแบบการทำงานร่วมกันที่ชัดเจน เพราะกฎหมายกำหนดเฉพาะบุคลากรที่เข้าร่วมในการสอบสวนเด็กเท่านั้นว่ามีผู้ใดบ้าง แต่ไม่ได้กำหนดวิธีการไว้ว่า ก่อนเริ่มการสอบสวนนั้นจะต้องทำอย่างไร มีการประชุมกันก่อนหรือไม่ และในส่วนของ การสอบสวนเด็กนั้น บุคลากรฝ่ายใดมีหน้าที่ถาม และบทบาทของบุคลากรแต่ละฝ่ายนั้นทำหน้าที่อย่างไร ซึ่งบางกรณีบุคลากรฝ่ายต่างๆ ก็สามารถตกลงวิธีการทำงานร่วมกันได้ บางกรณีบุคลากรฝ่ายต่างๆ ก็ไม่สามารถที่ตกลงวิธีการทำงานร่วมกันได้ ซึ่งจะเกิดผลเสียต่อเด็กและรูปคดีและก่อให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อบุคลากรแต่ละฝ่ายได้ ดังนั้นแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงยุติธรรม และสภาพนายความควรมาประชุมร่วมกันเพื่อจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อใช้เป็นคู่มือมาตรฐานกลางที่ใช้ทั่วประเทศ

4. หน่วยงานทางด้านกฎหมายเช่นกระทรวงยุติธรรมหรือสำนักงานกฤษฎีกาควรออกระเบียบนิยามศัพท์ในข้อบัญญัติของกฎหมายที่มีปัญหาในการตีความหมาย เพื่อให้การปฏิบัติของบุคลากรเป็นมาตรฐาน ไม่ใช่ดุลยพินิจในการตีความหมาย ซึ่งมักจะตีความเข้าใจตนเอง เช่นคำว่ากรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่ง ตั้งรังเกียจ บุคคลที่เด็กร้องขอ สถานที่เหมาะสม มีคำจำกัดความหรือนิยามว่าอย่างไร เพื่อให้บุคลากรได้ปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและเป็นมาตรฐานเดียวกัน

5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข และสภาพนายความ โดยแต่ละหน่วยงานควรจัดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดย

เฉพาะในการปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ โดยแต่ละหน่วยงานต้องพิจารณาสรรหาบุคลากรที่มีความ
 สมักครใจและมีจิตสำนึกในการเข้ามาทำงานด้านการคุ้มครองสิทธิเด็ก และหน่วยงานหลักต้องจัดสรร
 งบประมาณที่เพียงพอมาให้หน่วยงานนี้ รวมถึงตลอดถึงการดูแลด้านสวัสดิการและความเจริญก้าวหน้า
 ในหน้าที่ ซึ่งหากแต่ละหน่วยมีหน่วยงานโดยเฉพาะมาทำหน้าที่นี้แล้ว จะทำให้เกิดทีมสหวิชาชีพที่มา
 ทำงานร่วมกันอย่างแท้จริง โดยบุคลากรแต่ละหน่วยสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถจนเกิดความ
 ชำนาญซึ่งเป็นผลดีในการบังคับใช้กฎหมายนี้อย่างยิ่ง ประกอบกับจะมีการประสานงานกันระหว่าง
 หน่วยงานอย่างใกล้ชิด รวมถึงตลอดถึงการประสานงานด้านข้อมูลซึ่งจะต้องมีระบบฐานข้อมูลเพื่อการ
 คุ้มครองเด็กที่เข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรมที่ถูกต้องครบถ้วนและการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ในการ
 การช่วยเหลือคุ้มครองเด็กได้เป็นรูปธรรม

6. ควรมีการแก้ไขปรับปรุงประเภทคดีที่ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้าไปสอบสวนเด็ก
 เฉพาะในคดีที่เด็กได้รับการกระทบกระเทือนทั้งด้านร่างกายหรือจิตใจอย่างรุนแรง คดีที่ยุ่งยากซับซ้อน
 คดีอุกฉกรรจ์ เช่นคดีที่เด็กถูกทารุณหรือถูกทอดทิ้ง ได้แก่เด็กถูกกระทำทารุณทางด้านร่างกายหรือ
 จิตใจ คดีที่เด็กถูกล่วงเกินทางเพศ เป็นต้น ส่วนคดีเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งปัจจุบันมีปริมาณคดีที่มาก
 ควรจะใช้มาตรการอื่นเข้ามาแก้ไขปัญหา เช่น ใช้วิธีชุมชนบำบัดควบคู่ไปกับการบำบัดรักษา ซึ่งจะเป็น
 การลดภาระของบุคลากรที่เข้ามาทำหน้าที่ดังกล่าวเพื่อให้บุคลากรไปมุ่งเน้นโดยใช้ความรู้ความ
 สามารถอย่างเต็มที่ในการช่วยเหลือเด็กในคดีที่เด็กได้รับความเสียหายในคดีประเภทดังกล่าวข้างต้น

7. จัดให้มีการอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องร่วมกัน โดยมีหน่วยงานกลางเช่นกระทรวง
 ยุติธรรมเป็นหน่วยงานเจ้าของเรื่อง เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์ของกฎหมาย
 ฉบับนี้ และปรับเปลี่ยนทัศนคติ ปลูกจิตสำนึกบุคลากรให้เห็นความสำคัญในการคุ้มครองสิทธิเด็ก ซึ่ง
 หากมีการอบรมทำความเข้าใจดังกล่าวแล้ว เชื่อว่าการปฏิบัติงานของบุคลากรจะทำด้วยความเต็มใจ
 เพื่อคุ้มครองสิทธิเด็กอย่างแท้จริง มิใช่ทำตามหน้าที่หรือข้อกำหนดของกฎหมายเท่านั้นซึ่งจะไม่เกิดผล
 ดีแต่อย่างใด

8. รัฐจะต้องมีนโยบายในการให้ความสำคัญในการคุ้มครองสิทธิเด็กอย่างต่อเนื่อง
 ควรออกกฎหมายมาเพื่อรองรับในการคุ้มครองสิทธิเด็กต่อจากกฎหมายฉบับนี้ เช่นเร่งรัดในการออก
 กฎหมายคุ้มครองเด็ก กฎหมายคุ้มครองพยาน เป็นต้น เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการคุ้มครองเด็ก
 จะได้มีเครื่องมือทางกฎหมายในการคุ้มครองเด็กอย่างต่อเนื่องตั้งแต่จุดเริ่มต้นของกระบวนการ
 ยุติธรรมและหลังจากที่กระบวนการยุติธรรมสิ้นสุดแล้ว

9. ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ ว่ามีจุดอ่อนหรือจุดแข็งอย่างไร มีผลกระทบต่อกฎหมายฉบับอื่นในทางปฏิบัติหรือไม่ มีส่วนที่ต้องปรับปรุง แก้ไขเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของประเทศไทยในปัจจุบันอย่างไร โดยหลักการต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กจะได้รับ และประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากรควบคู่ไปด้วย

10. ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปทราบว่า มีกฎหมายฉบับนี้ออกมาบังคับใช้ โดยมีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองสิทธิเด็กในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ และจะได้สนับสนุนในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเมื่อมีคดีเกิดขึ้น และเป็นแรงผลักดันให้รัฐกำหนดนโยบายในการคุ้มครองสิทธิเด็กอย่างต่อเนื่อง และจริงจังมากขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงการต่างประเทศ. **อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก**. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์แสงเทียนการพิมพ์ . 2542.

กรมตำรวจ . **ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี เล่ม 1 ลักษณะที่ 1** . กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์กรมตำรวจ . 2525.

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ . **จิตวิทยาสังคม** . กรุงเทพฯ ฯ : ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร . 2537.

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ . **สุขภาพจิตในโรงเรียน**. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย 2534.

กรีซ ปัจฉิมสวัสดิ์ . **งานตำรวจ** . กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์กรมตำรวจ . 2540.

เชมจุฑา สุวรรณจินดา. “กระบวนการยุติธรรมจะช่วยคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศได้อย่างไร” ในบทบัญญัติ 80 (ธันวาคม 2540). กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .2540.

คณิต ฅ นคร . **กฎหมายอาญาภาคความผิด** . กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ . 2537.

งามพิศ สัตย์สงวน . **การบริหารสังคม** . กรุงเทพฯ ฯ : โครงการศึกษาต่อเนื่องจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . 2542.

งามพิศ สัตย์สงวน . **การวิจัยทางมานุษยวิทยา** . กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . 2543.

- งามพิศ สัตย์สงวน . **ความเชื่อทางศาสนาในกรุงเทพมหานคร** . กรุงเทพฯ : โครงการวิจัยเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสกาญจนาภิเษกสมโภช . 2543.
- งามพิศ สัตย์สงวน . **ความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรมและคติชาวบ้านเกี่ยวกับข้าว** . กรุงเทพฯ : เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง “วัฒนธรรมข้าวในสังคมไทย” จัดโดยคณะกรรมการวัฒนธรรมข้าวแห่งชาติ สถาบันไทยศึกษา ฝ่ายวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . 2536.
- งามพิศ สัตย์สงวน . **ความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรมและคติชาวบ้านเกี่ยวกับข้าว : ข้าวในวิถีชีวิตไทย** . กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ . 2541.
- งามพิศ สัตย์สงวน . **ทัศนคติเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ของนักศึกษาไทยและนักศึกษาอเมริกัน : การวิจัยข้ามวัฒนธรรมในประเทศอเมริกา** . กรุงเทพฯ : โลกาวัดน์ 2 เอกสารประกอบการประชุมวิชาการในวาระครบรอบ 50 ปี คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . 2541.
- งามพิศ สัตย์สงวน . **ประสบการณ์วิจัยทางมานุษยวิทยาข้ามวัฒนธรรม** . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . 2539.
- งามพิศ สัตย์สงวน . **ประสบการณ์วิจัยทางมานุษยวิทยาในประเทศอเมริกาล่าสุด** . กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . 2540.
- งามพิศ สัตย์สงวน . **พฤติกรรมจราจรในกรุงเทพมหานคร** . กรุงเทพฯ : ทุนวิจัยจากสถาบันดำรงราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทย . 2540.
- งามพิศ สัตย์สงวน . **มานุษยวิทยากายภาพ : วิวัฒนาการทางกายภาพและวัฒนธรรม** . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . 2543.
- งามพิศ สัตย์สงวน . **มานุษยวิทยาศาสนา** . กรุงเทพฯ : เนื่องในโอกาสครบรอบ 50 ปีคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . 2541.

งามพิศ สัตย์สงวน . **รวมบทความทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา** . กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . 2544.

งามพิศ สัตย์สงวน บรรณาธิการ . **วัฒนธรรมข้าวในสังคมไทยและนานาชาติ** . กรุงเทพฯ ฯ :
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . 2541.

งามพิศ สัตย์สงวน . **วัฒนธรรมข้าวในสังคมไทย : การคงอยู่และการเปลี่ยนแปลง** .
กรุงเทพฯ ฯ : ประมวลผลงานวิจัยของการประชุมเสวนาผลงานวิจัยเฉลิมฉลอง 80
ปีแห่งการสถาปนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . 2540.

งามพิศ สัตย์สงวน . **วัฒนธรรมข้าวในสังคมไทย : ศึกษากรณีบ้านนา จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา** . กรุงเทพฯ ฯ : เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องวัฒนธรรม
ข้าวในสังคมไทยและนานาชาติ การสัมมนาทางวิชาการ จัดโดยฝ่ายวิจัยจุฬาลง
กรณ์มหาวิทยาลัย . 2536.

งามพิศ สัตย์สงวน . **วัฒนธรรมความยากจน : สลัมแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร .
วัฒนธรรมเมือง : ชุมชนเมืองและการเปลี่ยนแปลงในกรุงเทพมหานครและ
ปริมณฑล** . กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . 2537.

งามพิศ สัตย์สงวน . **สถาบันครอบครัวของกลุ่มชาติพันธุ์ญวนในกรุงเทพมหานคร : ศึกษา
กรณีครอบครัวญวน** . กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
2545.

งามพิศ สัตย์สงวน . **สถาบันครอบครัวของกลุ่มชาติพันธุ์ญวนในกรุงเทพมหานคร : ศึกษา
กรณีครอบครัวไทยไซ่ง** . กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
2545.

งามพิศ สัตย์สงวน . **สถาบันครอบครัวของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวไซ่ง** . กรุงเทพฯ ฯ : ทุนวิจัยบ
ประมาณแผ่นดิน . 2544.

- งามพิศ สัตย์สงวน . **สถานภาพและบทบาทของสตรีในครอบครัวอเมริกัน : การวิจัยข้ามวัฒนธรรมในประเทศอเมริกาในการวิจัยทางมานุษยวิทยา** . กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์จุฬาแห่งลงกรณ์มหาวิทยาลัย . 2540.
- งามพิศ สัตย์สงวน . **หลักมานุษยวิทยาวัฒนธรรม** . กรุงเทพฯ ฯ : บริษัทรามการพิมพ์ . 2543.
- จิตรเจริญ เวลาดี . **ปัญหาของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม** . กรุงเทพฯ ฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล . 2522.
- จิตติ ดิงศภทิพย์ . **กฎหมายอาญา** . กรุงเทพฯ ฯ : กรุงเทพมหานคร . 2536.
- จิตติมา ธงไชย . **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ศึกษาเฉพาะกรณีการคุ้มครองผู้เสียหายและพยานที่เป็นเด็กในการสอบสวน** . กรุงเทพฯ ฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . 2543.
- จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย . **“การจัดการปกครอง” อ้างถึงใน เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการในวาระครบรอบ 50 ปีคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย** . กรุงเทพฯ ฯ : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . 2541.
- จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย และคณะ . **การวิเคราะห์ประสิทธิภาพหน่วยงานกระทรวงยุติธรรมเพื่อการบริหารจัดการเชิงคุณภาพในยุคโลกาภิวัตน์** . กรุงเทพฯ ฯ : ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . 2542.
- จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย . **ค่านิยมที่เป็นเครื่องชี้แนวโน้มการต่อต้านสังคมของเยาวชนกระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง** . กรุงเทพฯ ฯ : วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล . 2529.

- จตุรรัตน์ เอื้ออำนวย . **ครอบครัวของเด็กและเยาวชนกระทำผิดจำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์
ในกรุงเทพมหานคร** . กรุงเทพฯ ฯ : ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะ
รัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . 2543.
- จตุรรัตน์ เอื้ออำนวย . **เด็กและเยาวชนกระทำผิดกฎหมาย** . กรุงเทพฯ ฯ : เอกสารประกอบการ
สอนวิชาสังคมวิทยาอาชญากรรมและพฤติกรรมเบี่ยงเบน คณะรัฐศาสตร์ จุฬาล
งกรณ์มหาวิทยาลัย . 2541.
- จตุรรัตน์ เอื้ออำนวย . **ตัวตนและบุคลิกภาพ** . กรุงเทพฯ ฯ : เอกสารประกอบการสอนวิชาจิต
วิทยาสังคม คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . 2542.
- จตุรรัตน์ เอื้ออำนวย . **บททวนการจัดกระบวนการงานศาลยุติธรรมไทยในบริบทของแนวโน้ม
อาชญากรรมยุคโลกาภิวัตน์** . กรุงเทพฯ ฯ : เอกสารประกอบการประชุมทาง
วิชาการครบรอบ 50 ปีคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . 2541.
- จตุรรัตน์ เอื้ออำนวย . **ทัศนคติและการเปลี่ยนทัศนคติ** . กรุงเทพฯ ฯ : เอกสารประกอบการสอน
วิชาจิตวิทยาสังคม คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . 2543.
- จตุรรัตน์ เอื้ออำนวย . **ทิศทางการวางแผนกำลังคนเพื่อรองรับการอำนวยความสะดวกใน
ทศวรรษหน้า** . กรุงเทพฯ ฯ : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . 2541.
- จตุรรัตน์ เอื้ออำนวย . **พฤติกรรมเบี่ยงเบนและการควบคุม** . กรุงเทพฯ ฯ : เอกสารประกอบการ
สอนวิชาสังคมวิทยาอาชญากรรมและพฤติกรรมเบี่ยงเบน หลักสูตรสังคมวิทยา
มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . 2541.
- จตุรรัตน์ เอื้ออำนวย . **รายงานการวิจัยของกระทรวงยุติธรรม : การวิเคราะห์ประสิทธิภาพ
หน่วยงานกระทรวงยุติธรรม** . กรุงเทพฯ ฯ : ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษย
วิทยา . 2542.

จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย . **เหยื่ออาชญากรรมและเหยื่อของกระบวนการยุติธรรม** . กรุงเทพฯ ฯ :
 เอกสารประกอบการสอนวิชาสังคมวิทยาอาชญากรรมและพฤติกรรมเบี่ยงเบน
 หลักสูตรสังคมวิทยามหาบัณฑิต ปีการศึกษา 2542 คณะรัฐศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .2542.

จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย . **เอกสารประกอบคำบรรยายวิชาจิตวิทยาสังคม** . กรุงเทพฯ ฯ : คณะรัฐ
 ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . 2543.

จรัญ ภัคดีธนากุล. **“ความรู้กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ว่าด้วยการสืบพยานเด็ก”**
ในบทบัณฑิต 56 (กันยายน 2543) . กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย . 2543.

เจริญ สมบูรณ์. **“มาตรการในการสืบพยานเด็กในคดีอาญา”** . กรุงเทพฯ ฯ : วิทยานิพนธ์นิติ
 ศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

ชาติ ชัยเดชสุริยะ และมานิตย์ จุมปา. **รัฐธรรมนูญของเรา**. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์เดือนตุลา. 2541.

ชาย เสวิกุล . **อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา** . กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 . 2541.

ไชยยศ เหมะรัชตะ . **คำอธิบายกฎหมายลิขสิทธิ์** . กรุงเทพฯ ฯ : แสงสุทธิการพิมพ์ . 2528.

ณรงค์ ใจหาญ . **การคุ้มครองเด็กในการให้ปากคำในคดีอาญา ในวารสารนิติศาสตร์**
ปีที่ 29 ฉบับที่ 4 . กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ . 2542 .

เดโช สนวนานนท์. **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพฯ ฯ : โอเดียนสโตร์. 2528.

ตระกุล วินิจฉัยภาค และดุษฎี หลีละเมียร. **กระบวนการยุติธรรมกับการคุ้มครองสิทธิเด็กที่**
เป็น “เหยื่อ” ในคูลพาร์ เล่ม 2 ปีที่ 44 (เมษายน – มิถุนายน 2540) .
 กรุงเทพฯ ฯ : โอเดียนสโตร์. 2540.

ถวิล ธาราโกชน. **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพฯ : โอเอสพริ้นติ้งเฮ้าส์ . 2543.

ทวงศ์ศักดิ์ ดุจยกาญจน์. **“คดีเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน”** : กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติธรรม. 2543.

ธเนศ ชาลี . **มาตรการการควบคุมการเริ่มต้นคดีของตำรวจ** . กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์
นิติศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ . 2540.

เกียรติ รอดครุฑา. **การคุ้มครองสิทธิเด็กที่เป็นผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศ ชั้นสอบสวนโดยพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ** . กรุงเทพฯ : สารนิพนธ์
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2543.

นฤมล รัตนทากุล. **“สิทธิเด็ก” (สิทธิที่ไม่ควรมองข้าม)ใน วารสารยุติธรรม** . กรุงเทพฯ : โรง
พิมพ์กระทรวงยุติธรรม . 2544.

บุญเพระะ แสงเทียน. **คำบรรยายกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน**.
กรุงเทพมหานคร : บริษัท อัมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน),
2542.

ประยูรศรี สุยะศุนานนท์. **จิตวิทยาพัฒนาการ**. กรุงเทพฯ : เอส.เอ็ม จำกัด . 2543.

ประสาธ อิศรปริดา. **ธรรมชาติและกระบวนการเรียนรู้** กาฬสินธุ์ : จินตทัศน์การพิมพ์ . 2543

ประสิทธิ์ เอกบุตร. **“อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิขององค์การสหประชาชาติ” ในวารสารกฎหมาย
สุโขทัยธรรมมาธิราช (ธันวาคม 2539)**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรม
มาธิราช . 2539.

ประเสริฐ เมฆมณี. **ตำรวจและกระบวนการยุติธรรม**. กรุงเทพฯ : บริษัททปท. 2539.

ประชัย เปี่ยมสมบุญ. **บุคลากร หัวใจของงานตำรวจ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไพศาลศิริ. 2523.

ประชัย เปี่ยมสมบุญ. **การบริหารงานตำรวจ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์. 2531.

- มานิตย์ จุมปา. **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540** . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติกรรม . 2542.
- ราชกิจจานุเบกษา. **พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พ.ศ.2540** . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กระทรวงยุติธรรม . 2540
- เว้ตริ จันทรประเสริฐ. **“ศึกษาความคิดเห็นของพนักงานอัยการที่มีต่อวิธีการสืบพยานที่เป็นเด็ก : กรณีศึกษาการละเมิดสิทธิทางเพศต่อเด็ก”** . กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ . 2541 .
- รัฐสิทธิ์ คุรุสุวรรณ. **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป** . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติธรรม . 2539.
- วิชา มหาคุณ. **การใช้เหตุผลในทางกฎหมาย**. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองธรรม. 2534.
- วิชา มหาคุณ. **“สิทธิเด็กกับกระบวนการยุติธรรมเกี่ยวกับเด็ก” ในบทบัณฑิตย เล่ม 53 ตอน 4 (ธันวาคม 2540)**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . 2540.
- วัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล. **“มาตรฐานการปฏิบัติต่อเด็กที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก” ในบทบัณฑิต 80 (ธันวาคม 2540)** . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . 2540.
- วัลลภ ตังคณานุรักษ์. **คิดเพื่อเด็ก**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไอเดียนสโตร .2540.
- ศิริโสภาค บุรพาเดชะ. **จิตวิทยาธุรกิจ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . 2529.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. **จิตวิทยาการศึกษา** . กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต . 2544.
- สมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย. **ตำราจิตเวชศาสตร์** . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย . 2543.
- สุชา จันทรเอม. **“จิตวิทยาเด็กเกร”** . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช .2542.

สุโท เจริญสุข. **จิตวิทยาสำหรับอุดมศึกษาปัญญาชน**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์ .
2539.

สุพิศ ปราณิตพลกรัง. **“ปัญหาและข้อพิจารณากรณีเด็กเป็นพยานในคดีอาญา” ในดุลพินิจ
เล่ม 4 ปีที่ 43** . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กระทรวงยุติธรรม .2543.

สุพัตรา สุภาพ . **จับใจคน จับใจงาน (เล่ม 1)** . กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช .
2542.

สุพัตรา สุภาพ . **จับใจคน จับใจงาน (เล่ม 2)** . กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช .
2542.

สุพัตรา สุภาพ . **จับใจคน จับใจงาน (เล่ม 3)** . กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช .
2542.

สุพัตรา สุภาพ . **จับใจคน จับใจงาน (เล่ม 4)** . กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช .
2542.

สุพัตรา สุภาพ . **จับใจคน จับใจงาน (เล่ม 5)** . กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช .
2543.

สุพัตรา สุภาพ . **จับใจคน จับใจงาน (เล่ม 6)** . กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช .
2543.

สุพัตรา สุภาพ . **ปัญหาสังคม** . กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช . 2543.

สุพัตรา สุภาพ . **พัฒนาการปัญหาจราจรและมาตรการแก้ไขปัญหาจราจรในสามทศวรรษ
(ระหว่าง พ.ศ.2507-2539)** . กรุงเทพฯ ฯ : สถาบันดำรงราชานุภาพ . 2540.

สุพัตรา สุภาพ . **พฤติกรรม ทศนคติของผู้ใช้รถใช้ถนนต่อมาตรการแก้ไขปัญหาจราจรใน
กรุงเทพมหานคร** . กรุงเทพฯ ฯ : สถาบันดำรงราชานุภาพ . 2540.

- สุพัตรา สุภาพ . **เรื่องวุ่น วัยรุ่นไฮเทค** . กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช . 2542.
- สุพัตรา สุภาพ . **“วัฒนธรรมข้าว...วิถีชีวิตแบบไทย ๆ หรือ ?” อ้างถึงใน วัฒนธรรมข้าว
ในสังคมไทยและนานาชาติ** . กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
. 2542.
- สุพัตรา สุภาพ . **สังคมและวัฒนธรรม : ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี** . กรุงเทพฯ ฯ :
สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช . 2542.
- สุพัตรา สุภาพ . **สังคมวิทยา** . กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช . 2542.
- สุรสิทธิ์ เทพอวยพร . **ปัญหากฎหมายและแนวทางปฏิบัติต่อสตรีในชั้นพนักงานสอบสวน** .
กรุงเทพฯ ฯ : วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . 2541.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ . **กฎหมายช่วยแก้ไขความรุนแรงต่อเด็กและสตรีได้อย่างไร** . กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการ
ส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ . 2542.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ . **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540** .
กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์การศาสนา . 2541.
- สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ . **“การคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญา” ในวารสาร
ยุติธรรม ปีที่ 13 ฉบับที่ 12 (มกราคม 2542)** . กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์กระทรวง
ยุติธรรม . 2542.
- สำนักงานอัยการสูงสุด . **รัฐธรรมนูญของเรา** . กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์เดือนตุลา . 2541.
- โสภา ชปัดมันน์ . **บุคลิกภาพและพัฒนาการแนวโน้มสู่พฤติกรรมปกติและการมีพฤติกรรม
เบี่ยงเบนของเด็กและเยาวชน** . กรุงเทพฯ ฯ : คณะสังคมศาสตร์และ
มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล . 2536.

อรัญ สุวรรณบุบผา . **หลักอาชญาวิทยา** . กรุงเทพฯ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช . 2538.

อัฒณพ ชูบำรุง. **อาชญาวิทยาและอาชญากรรม**. กรุงเทพฯ ฯ : ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2532.

อุดร วงษ์ชื่น. **ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านสอบสวนคดีอาญาของพนักงาน
สอบสวนหญิง** . กรุงเทพฯ ฯ : วิทยานิพนธ์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2540.

อุบลรัตน์ เฟิงสถิตย์. **จิตวิทยาพัฒนาการ** . กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์แสงจันทร์ . 2543.

อาภา ภมรบุตร. **จิตวิทยาเกี่ยวกับครูและการบริหารงานการศึกษา** . กรุงเทพฯ ฯ : นำอักษร
การพิมพ์ . 2536.

เอนกกุล กรี่แสง. **จิตวิทยาการศึกษา**. พิษณุโลก : วิทยาลัยวิชาการศึกษา พิษณุโลก. 2541.

ภาษาอังกฤษ

Byrne Done . **An Introduction to Personality**. New Jersey : Prentice Hall Inc. 1996.

Carvell I.G. . **Criminal Law and Procedure** . London : Sweet and Maxwell . 1998.

Delburt S.E. **Criminal Justice Procedures in Family Violence ; in Family Violence**
Chicago : University of Chicago press. 1989.

Dewey R. Humber. **An Introduction to Social Psychology** . New York : The Macmillan
Company .1967.

Donald Brieland and John Allen Lemmon . **Social Work and the Law** . Minnesota : West
Publishing .1987.

- Fernald Leoyd Dodge and Fesnald Perter S. **Introduction to Psychology** . Boston :
Houghton Mifflin Co. . 1978.
- Fitzgerald, P.J. **Criminal Law and Punishment**. Oxford : The Clarendal Press . 1962
- Gill Stewart and Norman Tutt . **Child in Child in Custody** . Great Britain : Gower
Publishing Company Limited . 1987.
- Good, Carter V. **Dictionary of Education** . New York : Mcgraw Hill Book Co. . 1945 .
- Herlihy , J.M. **An Introduction to Criminal Law in Queensland and Wasten Australia**.
Butterworths : [n.p.] . 1990.
- Hilgard, Ernest R. **Theories of Learning** . New York : Appleton Century Crofts . 1966.
- Horner Dr. Bob . **M.P.Four –year Review of the Act to amend the Criminak Code and
the Canada Evidence Act (formerly bill c-15)** . Ottawa :Commercial
Group Publishing .1993.
- Hurlock, Elizabeth B.. **Child Development** .Tokyo : Kogakusha Co. Ltd. . 1963.
- Jane MorGan and Lucia Zedner. **Child Victim** . New York : Oxford University Press .
1992.
- Judith Masson.**The Children Act 1989**. London : Sweet & Maxwell Limited .1990.
- Paul , B. W. and Kennet , M. W. **The Administration of Justice**. N.J.: Prentice-Hall . 1991.
- William F. McDonald . **The Prosecutor** . Beverly Hills : Sage Pub. . 1997.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

เรื่อง

ทัศนคติของบุคลากรที่เกี่ยวข้องต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก

ในคดีอาญา : ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง หน้าข้อความที่ท่านต้องการและเติมข้อความในช่องว่างให้สมบูรณ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.เพศ

 ชาย หญิง

2.อายุ.....ปี (ถ้าเกิน 6 เดือนจากวันเกิดให้นับเป็น 1 ปี)

3.สถานภาพการสมรส

 โสด สมรสและอยู่ด้วยกัน สมรสและแยกกันอยู่ หย่า คู่สมรสถึงแก่กรรม อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4.สถานภาพการมีบุตร

 ไม่มีบุตร มีบุตรจำนวน.....คน มีบุตรบุญธรรมจำนวน.....คน อื่น ๆ เช่น บุตรถึงแก่กรรม(โปรดระบุ).....

5.ท่านปฏิบัติงานในตำแหน่ง

 พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ทนายความ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์

6. ท่านปฏิบัติงานตามข้อ 5 มาเป็นระยะเวลาปี

7. หากท่านปฏิบัติงานในตำแหน่งพนักงานสอบสวนท่านเคยมีประสบการณ์ในการดำเนินคดีหรือเข้าร่วมในการถามปากคำกับเด็กอายุไม่เกิน 18 ปีในฐานะของผู้เสียหาย พยาน หรือผู้ต้องหาในการสอบสวนมาแล้วบ้างหรือไม่

เคย จำนวนโดยประมาณ.....คดี

ไม่เคย

8. หากท่านปฏิบัติงานในตำแหน่งพนักงานอัยการท่านเคยมีประสบการณ์ในการดำเนินคดีหรือเข้าร่วมในการถามปากคำกับเด็กอายุไม่เกิน 18 ปีในฐานะของผู้เสียหาย พยาน หรือผู้ต้องหาในการสอบสวนมาแล้วบ้างหรือไม่

เคย จำนวนโดยประมาณ.....คดี

ไม่เคย

9. หากท่านปฏิบัติงานในตำแหน่งทนายความท่านเคยมีประสบการณ์ในการดำเนินคดีหรือเข้าร่วมในการถามปากคำกับเด็กอายุไม่เกิน 18 ปีในฐานะของผู้เสียหาย พยาน หรือผู้ต้องหาในการสอบสวนมาแล้วบ้างหรือไม่

เคย จำนวนโดยประมาณ.....คดี

ไม่เคย

10. หากท่านปฏิบัติงานในตำแหน่งนักจิตวิทยาท่านเคยมีประสบการณ์ในการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับกรณีที่เด็กมีปัญหาด้านสุขภาพจิตมาบ้างแล้วหรือไม่

เคย จำนวนโดยประมาณ.....ราย

ไม่เคย

11. หากท่านปฏิบัติงานในตำแหน่งนักสังคมสงเคราะห์ท่านเคยมีประสบการณ์ด้านการสงเคราะห์เด็กมาแล้วบ้างหรือไม่

เคย จำนวนโดยประมาณ.....ราย

ไม่เคย

12. ท่านมีประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กในกระบวนการยุติธรรมมาแล้วเป็นจำนวน.....(คดี / ราย)

13. ตั้งแต่เริ่มมีการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ท่านเคยไปร่วมในการถามปากคำเด็กในฐานะใดบ้างโปรดเรียงลำดับฐานะของเด็กที่ท่านเคยไปร่วมในการถามปากคำโดยกรอกเลขตามลำดับดังนี้

(1) มากที่สุด

(2) รองลงมา

(3) น้อยที่สุด

ผู้เสียหาย

พยาน

ผู้ต้องหา

14. ตั้งแต่เริ่มมีการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ท่านเคยไปร่วมในการถามปากคำเด็กในทุกฐานะในคดีกลุ่มใดบ้าง

โปรดเรียงลำดับประเภทคดีที่ท่านเคยไปร่วมในการถามปากคำโดยกรอกเลขตามลำดับดังนี้

(1) มากที่สุด

(2) มากรองลงมา

(3) ปานกลาง

(4) ค่อนข้างน้อย

(5) น้อยที่สุด

กลุ่มคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ เช่น คดีฆ่าผู้อื่น ปล้นทรัพย์ เป็นต้น

กลุ่มคดีเกี่ยวกับชีวิตร่างกายหรือเพศ เช่น คดีทำร้ายร่างกาย ช่มชู้นกระทำชำเรา อนาจาร เป็นต้น

กลุ่มคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ เช่น ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ เป็นต้น

กลุ่มคดีที่น่าสนใจ เช่น คดีโจรกรรมรถยนต์ คดีโจรกรรมรถจักรยานยนต์ เป็นต้น

กลุ่มคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย เช่น คดีความผิดตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ คดีเสพยาบ้า ครอบครองยาบ้า จำหน่ายยาบ้า เป็นต้น

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์และข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542

ข้อคำถาม	ใช่	ไม่ใช่
1. เหตุผลในการใช้พระราชบัญญัตินี้มีขึ้นเพื่อคุ้มครองเด็กในฐานะผู้เสียหาย พยาน และผู้ต้องหา		
2. การที่ให้หมื่นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เข้าร่วมในการถามปากคำเด็กนั้นเนื่องมาจากพนักงานสอบสวนยังมีความชำนาญในด้านจิตวิทยาเด็กไม่เพียงพอ		
3. ในการสอบสวนที่มีเด็กเป็นผู้เสียหายหรือพยานท่านจะต้องพิจารณาก่อนว่าคดีนี้มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป หรือคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่ถึง 3 ปี และผู้เสียหายหรือพยานร้องขอ หรือในคดีทำร้ายร่างกายเด็กอายุไม่เกิน 18 ปี		
4. ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งพนักงานสอบสวนสามารถถามปากคำได้โดยไม่ต้องมีบุคคลใดร่วมด้วยก็ได้ แต่ต้องบันทึกเหตุที่ไม่อาจรบกวนบุคคลอื่นไว้ในสำนวนการสอบสวน		
5. พนักงานสอบสวนจะต้องจัดให้มีการบันทึกภาพและเสียงในขณะที่ถามปากคำเด็กเพื่อนำออกถ่ายทอดได้อย่างต่อเนื่องไว้เป็นพยาน		
6. ในกรณีที่เด็กเป็นผู้ต้องหาพนักงานสอบสวนจะต้องถามว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีให้รัฐจัดหาทนายความให้		
7. ในกรณีที่ผู้เสียหายหรือพยานซึ่งเป็นเด็กจะต้องชี้ตัวผู้ต้องหาตาม พ.ร.บ. นี้ระบุว่าจะต้องจัดให้มีการชี้ตัวซึ่งหน้าโดยให้หมื่นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ หรือพนักงานอัยการร่วมอยู่ด้วย		
8. กรณีการใช้มาตรการตาม พ.ร.บ. นี้ กรณีที่เด็กเป็นผู้ต้องหาให้นับแต่วันที่เด็กกระทำความผิด		
9. พนักงานสอบสวนจะต้องจัดสถานที่เป็นส่วนสัดส่วนให้เหมาะสมกับเด็กเพื่อใช้ในการถามปากคำ		
10. ในกรณีที่ผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กตั้งรังเกียจไม่ยอมรับนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์หรือพนักงานอัยการที่ร่วมในการถามปากคำให้ตัดบุคคลนั้นออกไป		

ส่วนที่ 3 ทศนคติของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีต่อความยุ่งยากซับซ้อนของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก : ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542

ข้อคำถาม	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พ.ศ.2542 กำหนดให้การถามปากคำ ผู้เสียหาย พยาน ผู้ต้องหา ที่เป็นเด็กมีวิธีการปฏิบัติที่แตกต่างกับกรณีของผู้ใหญ่ทำให้คดีมีความยุ่งยากและล่าช้า					
2.การจัดสถานที่ในการสอบสวนเพื่อให้เหมาะสมกับการถามปากคำเด็กนั้นเนื่องจากจะต้องจัดเตรียมห้องถามปากคำเด็กแยกต่างหากจากห้องสอบสวนทั่วไป โดยจัดให้มีบรรยากาศที่เป็นกันเองและอบอุ่นเพื่อที่เด็กจะได้พูดความจริง แต่ตามสภาพความเป็นจริงก็ยังมีปัญหาและอุปสรรคในการจัดสถานที่เพื่อให้เกิดบรรยากาศดังกล่าว					
3.ได้มีการจัดเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์ที่ใช้ในการบันทึกภาพและเสียงในการถามปากคำโดยการดำเนินการมีปริมาณที่เหมาะสมและเพียงพอกับจำนวนคดีที่เกิดขึ้น					
4.ควรมีเจ้าหน้าที่โดยเฉพาะในการประสานงานกับบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มาตามนัดหมายในการถามปากคำเด็ก โดยไม่ควรให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนเพียงผู้เดียวเนื่องจากมีภารกิจมากอยู่แล้ว					

ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
5. ในการที่บุคคลที่เกี่ยวข้องในการถามปากคำเด็กจะต้องเดินทางไปที่สถานีตำรวจเพื่อเข้าร่วมในการถามปากคำเด็กนั้นก่อให้เกิดความยุ่งยากในการเดินทาง					
6. การปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดของพ.ร.บ.ฉบับนี้ยังมีบุคลากรไม่เพียงพอในการที่จะเข้าร่วมในการถามปากคำทำให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติ					
7. พ.ร.บ.ฉบับนี้ควรมีข้อกำหนดที่ชัดเจนในการปฏิบัติงานในแบบสหวิชาชีพโดยควรกำหนดว่าวิชาชีพใดมีบทบาทหน้าที่อย่างไร หากไม่กำหนดไว้อาจทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินการในการถามปากคำเด็กได้					
8. ตามข้อบัญญัติของพ.ร.บ.ฉบับนี้ยังมีข้อความที่มีนิยามหรือขอบเขตที่ยังไม่ชัดเจนที่จะยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติได้ เช่น กรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่ง ตั้งรังเกียจ เป็นต้น หมายความว่าอย่างไร อาจทำให้เกิดปัญหาในการตีความหมายและก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติงานเพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมายได้					
9. ในกรณีที่เด็กเป็นผู้ต้องหาซึ่งจะมีเวลาควบคุมที่สถานีตำรวจเพียง 24 ชั่วโมง ทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะนัดหมายบุคคลที่เกี่ยวข้องมาสอบสวนได้ทัน หรือหากดำเนินการนัดหมายได้ทัน เนื่องจากเวลาที่มืออยู่น้อยทำให้การถามปากคำเด็กไม่ได้รายละเอียดที่ครบถ้วน					

ข้อคำถาม	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
<p>10.การทำงานแบบสหวิชาชีพในการถามปากคำเด็กตามพ.ร.บ.นี้เนื่องจากมีหลายฝ่ายเข้าร่วมในการถามปากคำทำให้มีขั้นตอนในการปฏิบัติมาก เช่น ต้องมาพูดคุยสรุปเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ต้องทำการตกลงบทบาทหน้าที่ของแต่ละส่วน กำหนดคำพูดที่เหมาะสมที่ใช้ในการถามปากคำ ฯลฯ ทำให้เกิดความยุ่งยากและเสียเวลามาก</p>					

ส่วนที่ 4 ทศนคติของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กที่มีต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็ก : ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542

ข้อคำถาม	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.ในการถามปากคำผู้เสียหาย พยาน ผู้ต้องหาที่เป็นเด็กตามพ.ร.บ.นี้คือให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ พนักงานอัยการ ทนายความ เข้ามาช่วยในการถามปากคำจะทำให้ผลการสอบสวนถูกต้องตรงต่อความเป็นจริงมากที่สุด					
2.ในการดำเนินการถามปากคำผู้เสียหาย พยาน ผู้ต้องหาที่เป็นเด็กซึ่งมีวิธีการปฏิบัติเช่นเดียวกันกับผู้ใหญ่ตามเดิมนั้นเหมาะสมดีอยู่แล้ว					
3.เพื่อให้การถามปากคำเด็กให้มีประสิทธิภาพโดยการนำสหวิชาชีพเข้ามาร่วมด้วยนั้นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด ควรจัดให้มีหน่วยงานโดยเฉพาะเพื่อดำเนินการตามวิธีการของพ.ร.บ.ดังกล่าวโดยไม่ควรให้พนักงานสอบสวนตามสถานีตำรวจ ต่าง ๆ หรือพนักงานอัยการโดยทั่วไปดำเนินการ					
4.การดำเนินการถามปากคำเด็กตามพ.ร.บ.นี้ที่ให้มีการนำสหวิชาชีพเข้าร่วมในการถามปากค่านั้นควรดำเนินการเฉพาะบางประเภทเท่านั้น เช่น คดีอุกฉกรรจ์ คดีล่วงละเมิดทางเพศหรือคดีที่เด็กได้รับความเสียหายทางด้านจิตใจอย่างรุนแรงเท่านั้นไม่ควรใช้กับคดีทุกประเภท					

ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
5. การดำเนินการตามพ.ร.บ. นี้ควรคุ้มครองเฉพาะกรณีที่มีฐานะเป็นผู้เสียหายและพยานเท่านั้น ไม่ควรรวมไปถึงกรณีของเด็กที่มีฐานะเป็นผู้ต้องหาเนื่องจากได้รับความคุ้มครองตาม พ.ร.บ. จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2534 อยู่แล้ว					
6. ผลจากการดำเนินการตามพ.ร.บ. นี้จะทำให้ผู้กระทำความผิดมีโอกาสสูงมากที่จะถูกจับกุมนำตัวมาสอบสวนดำเนินคดีตามกฎหมาย					
7. การที่สังคมคำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กจะได้รับความคุ้มครองตาม พ.ร.บ. ฉบับนี้เพียงอย่างเดียวโดยไม่คำนึงถึงผู้ปฏิบัติว่าจะปฏิบัติได้หรือไม่ไม่น่าจะถูกต้อง					
8. การดำเนินการตามพ.ร.บ. นี้เป็นการคุ้มครองสิทธิเด็กโดยคำนึงถึงสภาพร่างกายและจิตใจของเด็กที่จะถูกกระทบกระเทือนโดยวิธีการสอบสวนแบบเดิม					
9. สภาพภูมิประเทศของประเทศไทยมีความเหมาะสมที่สามารถใช้วิธีการตามพ.ร.บ. นี้ในการสอบสวนเด็กโดยไม่มีปัญหาและข้อขัดข้องแต่อย่างใด					
10. ในการถามปากคำที่เป็นเด็กตามพ.ร.บ. นี้ นั้นจะดำเนินการที่ใดก็ได้ไม่จำเป็นที่จะต้องดำเนินการที่สถานีตำรวจ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กจะได้รับเป็นอันดับแรก					

ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

1.ท่านคิดว่าการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กในคดีอาญา : ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542 นี้มีประโยชน์มากน้อยเพียงใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.ท่านคิดว่าการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนเด็กในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พุทธศักราช 2542 นี้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานอย่างไร และท่านคิดว่าควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข.

โครงร่างคำถามในการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข่าวสำคัญ

1. เพศ
2. อายุ
3. สถานภาพการสมรส
4. สถานภาพการมีบุตร
5. ปฏิบัติงานในตำแหน่ง
6. ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน
7. ประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวกับเด็ก
8. ตั้งแต่เริ่มมีการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้เคยไปร่วมในการถามปากคำเด็กในฐานะใดบ้าง โดยเรียงลำดับฐานะเด็กจากมากไปน้อย
9. ตั้งแต่เริ่มมีการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้เคยไปร่วมในการถามปากคำเด็กในคดีกลุ่มใดบ้าง
 - 9.1 กลุ่มคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ
 - 9.2 กลุ่มคดีเกี่ยวกับชีวิตร่างกายหรือเพศ
 - 9.3 กลุ่มคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์
 - 9.4 กลุ่มคดีน่าสนใจ เช่นคดีโจรกรรมรถยนต์หรือจักรยานยนต์
 - 9.5 กลุ่มคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย เช่น คดียาเสพติด
10. จากประสบการณ์ของท่านที่ได้เข้าไปร่วมในการสอบสวนเด็กตามกฎหมายฉบับนี้ท่านมีความรู้สึกอย่างไร
 11. ท่านจะรู้สึกอย่างไรหากญาติพี่น้อง หรือบุตรของท่านเป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาและได้รับวิธีการสอบสวนตามกฎหมายฉบับนี้
 12. ท่านคิดว่าวิธีการสอบสวนตามกฎหมายฉบับนี้จะทำให้เกิดความคุ้มครองเกี่ยวกับสิทธิเด็กอย่างไร
 13. ท่านคิดว่าวิธีการสอบสวนตามกฎหมายฉบับนี้เหมาะสมกับสภาพการณ์ต่างๆ ของประเทศไทยดีแล้วหรือไม่ มีปัญหาในการบังคับใช้อย่างไร
 14. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรที่กฎหมายฉบับนี้ใช้กับเด็กทุกกลุ่มที่เป็นทั้งผู้เสียหายพยาน รวมตลอดไปถึงในส่วนของผู้ต้องหา
 15. ท่านคิดว่าวิธีการสอบสวนตามกฎหมายฉบับนี้มีข้อดีและส่วนที่ต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไรบ้าง

16. ท่านคิดว่าวิธีการสอบสวนตามกฎหมายฉบับนี้มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร มีวิธีการแก้ไขอย่างไร

17. ท่านคิดว่าวิธีการปฏิบัติตามกฎหมายซึ่งมีข้อกำหนดเพิ่มเติมจากเดิมนั้น ท่านคิดว่ามีความคุ้มค่ากับผลที่เด็กจะได้รับหรือไม่

18. ท่านคิดว่าข้อความในกฎหมายฉบับนี้มีข้อความใด ที่มีลักษณะที่ยังไม่ชัดเจน ยากแก่การตีความหมายและก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติเพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมายได้

19. ท่านคิดว่าตั้งแต่มีการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ทำให้สถิติคดีที่เด็กถูกระงับ หรือเด็กกระทำผิดลดลงหรือไม่

20. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ ซึ่งใช้บังคับกับคดี ทุกประเภท

21. ท่านคิดว่าการปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้แต่ละหน่วยงานควรจัดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยเฉพาะเพื่อให้มีทีมการทำงานเป็นแบบสหวิชาชีพที่แท้จริง เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับเด็ก

22. หากเปรียบเทียบวิธีการสอบสวนตามกฎหมายฉบับเดิมกับวิธีการสอบสวนตามกฎหมายฉบับนี้ ท่านคิดว่าผลการสอบสวนที่ได้มีความแตกต่างในเชิงคุณภาพอย่างไรหรือไม่

23. ท่านต้องการการสนับสนุนอย่างไรบ้างเพื่อให้การปฏิบัติงานในหน้าที่ของท่าน ในการบังคับใช้กฎหมายนี้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

24. ท่านคิดว่าวิธีการสอบสวนเด็กตามกฎหมายฉบับนี้ควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไรอีกหรือไม่ เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติและเกิดประโยชน์ต่อเด็กที่จะได้รับการคุ้มครอง

ภาคผนวก ค
ตารางไคสแควร์

Critical Values Of Chi-Square

Degree of freedom	Significance level	Significance level	Significance level	Significance level	Significance level
	0.1	0.05	0.01	0.005	0.001
1	2.71	3.84	6.64	7.88	10.83
2	4.60	5.99	9.21	10.60	13.82
3	6.25	7.82	11.34	12.84	16.27
4	7.78	9.49	13.28	14.86	18.46
5	9.24	11.07	15.09	16.75	20.52
6	10.64	12.59	16.81	18.55	22.46
7	12.02	14.07	18.48	20.28	24.32
8	13.36	15.51	20.09	21.96	26.12
9	14.68	16.92	21.67	23.59	27.88
10	15.99	18.31	23.21	25.19	29.59

** Reject H_0 if calculated value of chi-square is greater than the critical value at the chosen Significance level

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

พันตำรวจโท เจริญศักดิ์ บุตรไทย เกิดวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2508 ที่ กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี รัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต (รป.บ.(ตร.)) จาก โรงเรียนนายร้อยตำรวจ (รุ่นที่ 41) ปีการศึกษา 2530 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรสังคมวิทยา มหามบัณฑิต ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ.2542 ปัจจุบันรับราชการตำรวจ ตำแหน่ง พนักงานสอบสวน (สบ.3) สถานีตำรวจนครบาลบางรัก กองบังคับการตำรวจนครบาล 6 กองบัญชาการตำรวจนครบาล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย